

GOSTJE SO GA PRISRČNO POZDRAVILI

Predsednik Tito na Čatežu

O obisku uglednega gosta pripoveduje direktor restavracije NA GRİČU Ludvik Hren - Tovariš Tito je bil zelo razpoložen

»V torek, 19. marca, je bilo. Okrog 17. ure se je ustavil na Čatežu predsednik republike zelo dobro razpoložen. Spremljala sta ga Sergej Kraigher in Stane Kavčič. Prvi je tovariša Tita pozdravil Vladimir Bakarić, ki je tu čakal na njegov prihod s predstavnikoma SR Hrvatske. Povabil ga je v restavracijo in predsednik Tito se je rad odzval. Ugledni gostje so posušili v salonu. Postregli smo jim z belim bizerjanom in kavo.

Tovariš Tito je vprašal, kje je zraslo tako dobro vino. Odgovoril sem mu, da komaj kilometer zračne linije od njegovega rojstnega kraja. V prijetnem razpoloženju so se gostje zadržali pri nas kakih 45 minut. Bilo je prvič, da je predsednik republike ostal tako dolgo na Čatežu. Nova restavracija mu je bila izred-

no všeč. Zanimal se je, kdo jo je projektiral in kdo je bil investitor.

Med obiskom tov. Tita se je restavracija do kraja napolnila. Ob prihodu in odhodu so vsi obiskovalci vstali in pred sodnika Tita navdušeno pozdravljali. Zunaj se je medtem zbralo veliko mlade.

Na dnevnem redu: Kolpa

Jutri, 29. marca, bo svet za gospodarstvo pri občinski skupščini Kočevje med ostalim razpravljati tudi o predlogu in pripombah k idejnemu načrtu za energetska izrabo Kolpe. Razen o dosedanjem predlogu in pripombah, ki smo jih objavili v zadnji številki našega lista, bodo člani sveta razpravljali o pripombah, ki jih je dal na načrt Zavod za vodno gospodarstvo Slovenije, in o dopisi »Problemi Kolpe«, ki ga je občinski skupščinam Kočevje, Črnomelj in Metlika poslal Projektivni atelje Urbanističnega zavoda iz Ljubljane.

NA ROB POMANJKANJA UMETNIH GNOJIL

Kje je 1300 naročenih ton?

V pripravah na letošnjo spomladansko setev je kmetijskim zadrugam najbrž najmanj prijetno izgovarjanje zaradi umetnih gnojil. Kot že tolikokrat jih spet ni pravočasno na zalogi.

KZ Novo mesto je na primer že lani v oktobru in novembru podpisala pogodbe za dobavo 1300 ton umetnih gnojil, ki so potrebna za spomladansko setev. Nitrofoskala in nitromonkala, torej dušičnih gnojil, ki so potrebna za dognovanje pšenice in za spomladansko setev, do zdaj, to je do konca marca, še niso dobili, čeprav bi morala biti doba že zaključena. Pomanjkanje kalijevega in fosforjenega gnojila so se nekako izognili s tem, kar je ostalo od jesenskih zalog.

Popolnoma je razumljivo, da kmetje negodujejo in težko čakajo, kdaj bodo lahko začeli s spomladansko setevjo, saj je vreme zelo lepo. Kje se je torej zataknilo?

Pisali smo že, da nosi del krivde za pomanjkanje gnojil nesreča v tovarni gnojil v Lukovcu.

To bo najbrž res, res pa je gotovo tudi to, da se nam v našem bančnem sistemu, za katerega vsi želimo, da bi bil kar najbolj posloven, še vedno zelo rado zatika.

Tovarna v Lukovcu je doživela nesrečo, ki je ogrozila proizvodnjo še decembra lani. Razumno je bilo pričakovati, zasto je v dobavi umetnih gnojil. Sklenjeno je bilo, da jih bomo uvozili. Šele akor, ko bi zadruga gnojila že morale imeti na zalogi, pa je uvoznik začel od njih terjati predplačilo, ker mu je manjkalo obratnih sredstev.

Narava ne čaka, v njenem času ji je treba dati to, kar terja. Pričakovati bi bilo, da bodo banke dokazale svojo poslovnost in zagotovile obratna sredstva. Toda ne, uvoznik jih je moral iskati pri kupcih z avansi. Krivca najbrž ne bomo našli, pač pa se bomo kot je v navadi, izgovarjali drug na drugega. Res pa je, da se spomladanska setev začneja z zamudo in da so kmetje upravičeno ogorčeni!

M. JAKOPEC

Naša deželica ste pred desetimi leti ponesli v svojih srcih in svetlih očeh po vsej domovini. Vsa prerojena in razgibana vas,

dragi brigadirji in brigadirke, strokovni delavci in graditelji,

širša Dolenjska spet toplo pozdravlja! Hvaležna za veliko opranljeno delo vas kot zrele moške in žene, delavce, kmete in izobražence znova vabi medse.

Prisrčen, tovariški pozdrav za jutrišnje srečanje na Otočcu vsem predstavnikom ljudske oblasti, članom nekdanjega glavnega štaba MDB, investicijske grupe, zastopnikom gradbenih podjetij, strokovnim delavcem, komandantom naselij in vsem, ki so kakorkoli sodelovali ali pomagali, da si je naša pokrajina z novo cesto olajšala pot v svojo bogatejšo prihodnost!

V imenu vseh delovnih ljudi širše Dolenjske in Spodnjega Posavja:

DOLENJSKI LIST

Iskali zlato — razbili rimski grob

Prejšnji teden so pri oranju na njivi Marije Cujnik iz Regerče vasi našli rimski grob, ki je bil obložen in pokrit s kamnitimi ploščami. V njem so bile tri posode: večji sivi lonec s pepelom pokojnika, ob njem pa še

majhna keramična čaša in rdeča svetilka oljenka. Zal so neuki ljudje in nestrpni otroci, ta sicer skromni, a vendar še nedotaknjeni grob popolnoma razbili, v upanju, da bodo v njem našli zlato, kar pa je seveda popoln nesmisel in jalovo početje. Iz še preostalih črepij smo lahko razbrali, da so na tem mestu pokopali nekoga v 2. stoletju po našem štetju, kar bi govorilo za približno starost 1.800 let. Tovarišu Cujniku iz Komunalnega podjetja v Novem mestu se moramo zahvaliti, da smo zvedeli za najdbo. To je sedaj že

druga arheološka najdba iz Regerče vasi, ki opozarja, da bomo kaj podobnega še našli. Zato: ne razbijajte posod, temveč obvestite o najdbah najbližji muzeji! T. K.

Bogo Gorjan v Beli krajini

Zvezni poslanec Bogo Gorjan je pretekli četrtek obiskal Belo krajino. Popolnoma se je mudil v Metliki, zvečer pa v Črnomlju. V obeh mestih je na sestanku z občani govoril o vseh pomembnejših svetovnih dogodkih ter tudi odgovarjal na razna vprašanja.

Prijateljski obisk iz Italije

V soboto, 30. marca pride v Metliko manjša delegacija italijanske občine Ronchi, s katero imajo Metličani že dalj časa zelo prijateljske odnose. Znano je, da so se že lansko jesen dogovorili za pobratenje obeh občin, na sobotnem srečanju pa se bodo dogovorili glede sprejetja listin o pobratenju in programa nadaljnjega sodelovanja na kulturnem, športnem in drugih področjih.

P. P.

Seminar v Toplicah

Za vodje kadrovskih služb v delovnih organizacijah severniške, brežiške in krške občine je bil v soboto, 23. marca, seminar v Čateških Toplicah. Priredila ga je delavska univerza. Udeleženci so se na njem seznanili s zakonom o obveznem sprejetju pripravnikov v delovne organizacije.

Spominki v Gradcu

Ribniški spominki bodo razstavljeni tudi v jugoslovanskem paviljonu na spomladanskem sejmu v Gradcu, ki bo od 1. do 6. aprila. Med ostalimi spominki, predvsem iz Slovenije in Hrvatske, ki bodo razstavljeni v turističnem delu paviljona, bosta tudi Ribničan Urban in ribniški pušljec.

vsak mesec NAGRADNO ŽREBANJE MITUL

VREME

OD 28. MARCA DO 7. APRILA

Pričakujemo nestalno vreme s pogostnimi padavinami, ki bodo močnejše okrog 29. marca, 1., 3. in 5. aprila. Prehodno lepo vreme okrog 30. marca in 7. aprila.

Dr. V. M.

NI JIH PRIKLICAL RDEC PETELIN, pač pa pomanjkanje vode v gorjanski vasi Osterc, in gasilci iz krške CELULOZE so prihiteli na presto soboto v vas ter s tremi črpalkami in poldrugim kilometrom cevi natočili iz potoka Studenec v vaški rezervoar 200.000 l vode. Lahko si mislite, kako so bili prebivalci veseli, saj ne bodo več hodili 3 km daleč ponjoi! (Foto: Tone Zalokar — prva nagrada za fotografijo tedna)

Jogi
MEBLO
NOVA GORICA

tedenski mozaik

Obrambni minister južnoafriške rasistične vlade Botha se je pohvalil pred senatom, da južnoafriška republika že izdeluje doma zažigalne napalm bombe. Doslej je morala surovine za take bombe uvažati. Rasisti se temeljito pripravljajo na morebitni Vietnam doma... Havanski radio se hujuje na dolgozase fante in kratkokrila dekleta. »Iz dneva v dan nasite ožje hlače in daljše lase, da ste že podobni puncam. Dekleta pa brez vsakega strahu nosijo mini krila. Potrebno je radikalno zdravilo: nasadi sladkornega trsta čakajo... Če tudi je Washington še pred kratkim zatrljeval, da ušiva vrhovni ameriški poveljnik v Vietnamu general Westmoreland uso podporo vlade ZDA, je predsednik Johnson zdaj sklenil, da ga bo odpravljal. General je izjavil, da mu je žal, ko odhaja, preden je dojel končan. Očitno se ne zaveda, da odhaja prav zato, ker boj še ni končan...

Kaj je bolj imeli — se sprašujejo Angleži — takega zunanega ministra, ki zabava javnost in je duhovit, hkrati pa spravlja vlado v zadrego, ali takega zunanega ministra, ki zabava javnost in ne spravlja vlade v zadrego? To negotovost je razrešil premier Wilson, ko je po odstopu Georgea Browna imenoval za zunanjega ministra Michaela Stewarta. Ta prav gotovo ne bo spravljal vlade v zadrego... V Dresdnu v DR Nemčiji so se zbrali predstavniki socialističnih držav Vzhodne Evrope. Tja so povabili tudi novega prvega sekretarja KP Češkoslovaške, da bi mu izprašali veste in izvedeli kaj od njega. Očitno potrebujejo od njega informacij, saj tisk v večini teh držav, posebno v DR Nemčiji in Sovjetski zvezi, zgovorno molči o tem, kaj se dogaja na Češkoslovaškem... Ali so vam je že posvetilo, je zapisal neki češki novinar ob sedanjih dogodkih v CSSR, da vain ni treba več poslušati tujih radijskih postaj in brati inozemskih časnikov, da bi vedeli, kaj je novega na Češkoslovaškem?... Taki oglas je objavil londonski dnevnik »Times«: Ali radi demonstirate? Potrebujemo čim več demonstrantov. Samo v najboljše namene.

Utajeni davki - naša značilnost

Zaradi neurejene davčne politike in davčne službe zanemarjamo dokajšnja sredstva - V tujini: strah pred davčno kontrolo (ob utaji pa takojšen odvzem obrtnega dovoljenja!), pri nas doma: dostikrat samo posmeh strokovno šibki davčni službi...

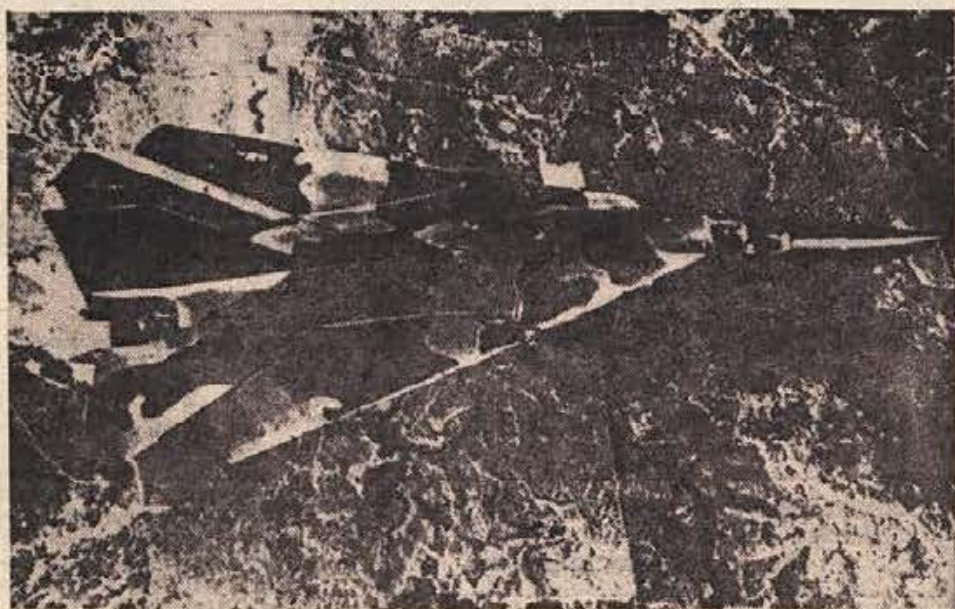
Zadnje dni zbuja v naši javnosti veliko pozornost podatki, ki govore, da so davkoplačevalci v naši državi, zlasti zasebni gostilničarji, obrtniki in drugi, samo lani utajili nič manj kot 100 milijard starih dinarjev prometnega davka. To pa seveda že niso več mačkine solze!

V drugih državah vsakdo raje trikrat premisli in se na koncu navadno premisli, da bi utajil davke. Tamlajšnji državljani so v glavnem disciplinirani davkoplačevalci. Večdo namreč, da ima davčna kontrola dobre oči in ne pozna šale ter da bo, recimo, obitnik kaj hitro ob obrtno dovoljenje, če bi se skušal izogniti davku.

Davčne utaje omogočajo marsikateremu neupravičeno bogatitev. To pa povzroča tudi hude politične posledice. Spomnimo se na številne nedavne razprave v Socialistični zvezi po vsej državi, do katerih je prišlo zaradi negodovanja delovnih ljudi, češ da ne ukrenemo ničesar zoper nekatere obrtnike, ki čezmerno bogatijo. Bremeza za zadovoljevanje skupnih potreb naše družbe namreč niso enakomerno razdeljena. Najbolj zanesljivi davkoplačevalci so tisti, ki so zaposleni, ker od tistega, kar ustvarijo, njihove delovne organizacije sproti plačujejo družbene prispevke. Nekateri državljani pa od družbe le prejema, ne da bi ustrezno tudi sami prispevali v skupno blaginjo.

Vendar nas davčne utaje, ki jih zagrešijo nekateri obrtniki, ne bi smele ponovno zapeljati v splošno nerazpoloženje proti zasebnemu obrtništvu, gostinstvu in vsem osebnim dejavnostim. Sami se bi bi škodili, če bi spet skušali kakorkoli zavreti razvoj zasebnih dejavnosti, kot so to pred leti počenale nekatere občine. Nedavne razprave v Socialistični zvezi so stvari razčistile in postavile na pravo mesto. Sprejeto je stališče, da je zasebna obrt, predvsem pa storitvena obrt, nujno dopolnilo industrije, družbene obrti in družbenega sektorja sploh. Tudi ne gre metati vseh obrtnikov v en koš. Hitro je lahko na konju, denimo, obrtnik (pravzaprav že tovarnarček), ki v velikih serijah izdeluje izdelke za trgovino in industrijo, zlasti še, če delajo zanj še drugi. Čevljar, ki krpa stare čevlje, pa najbrž ne bo nikdar postal bogat, četudi vleče dreto od zore do mraka, v petek in svetek.

Nejevolo obrtno pravzaprav najprej proti naši neurejeni davčni politiki in davčnim službam, ki omogočajo, da nekateri zlahka utajijo davke. V mnogih primerih so davki odmerjeni »na pamet«. V davkartajah ni dovolj strokovnih ljudi. Ni jih, ker jih slabo nagradujemo, čeprav je to zelo pomembno tudi za to, ker slabo plačani ljudje v teh službah lahko prejedajo podkupovanju. Kontrole nad dohodki državljanov (razen zaposlenih) skoraj ni, kazni za davčne utaje pa so naravnost smešno nizke.

KAMUFLIRANI JASTREB. Westmoreland odhaja, v jugovzhodno Azijo pa so prišli novi »jastrebi«. Gornji posnetek prikazuje med poletom skrivnostni bombnik F.111 A, s kakršnimi so pričeli ukrepati Američani v svoji »smiroljubni vojni« v Vietnamu s ponedeljek. Prototip letala je imel med razvojem oznako TFX. (USAF foto/UPI radiotelefoto)

tedenski zunanepolitični pregled

»Odhod velikega Novotnega je omogočil odhod malih Novotnih.« je zapisal neki češki list po odstopu dosedanjega predsednika CSSR Novotnega. Po čedalje hujšem pritisku vse javnosti je moral Novotny prejšnji petek odstopiti. Zanimivo je, kaj je ob tej priložnosti napisalo glasilo KP Češkoslovaške »Rude pravce«:

»Osebnost Novotnega je bila simbol administrativno-birokratskega pojnovanja partije in njenih odnosov v družbo. Ljudem je zdaj odleto. Ta odstop je pogoj, da ljudstvo dobi zaupanje v vodstvo države in družbe.«

Časopis nato poudarja, da izsilitev tega odstopa ni bilo dejanje maščevanja. Potrebno je bilo spreminiti merilo za oblast in vodenje. Doslej ljudi niso ocenjevali po sposobnostih, temveč po funkcijah v duhu znanega reka »Komur je bog dal funkcijo, mu je dal tudi pame«. Prave osebnosti so imeli za aviro, ker je bila zmagaj nevarnost, da se bodo pokazale in pustale preveč priznane.

In tako se komentari nadaljujejo. Toda še bolj važno je, da se nadaljuje proces sprememb in razmišljanja o preteklosti, iz katere bo zdaj marsikaj prišlo na dan. »Rude pravce« piše, da je ljudem odleto. Para iz lonca uhaja, ne da bi bilo nevarnosti, da bi lonec razneslo. Po vseh znamenjih sodeč, so Čehi in Slovaki preudarno in zdržano preživeli zadnje burno obdobje, ki seveda še ni končano. Važno pa je tudi, da hočejo vsi obvarovati socializem in socialistične odnose v CSSR.

Marsikateremu komentatorju so najnoveše spremembe dale povod, da razmišlja o krepitvi pravih socialističnih odnosov v državi, o tem, da bo šele zdaj mogoče po novih poteh pravice in boljše reševati vse tiste zapletene probleme, ki jih grmadi vsakdanje življenje. Skratka, čutili je ponos, da se bo socializem odslej lahko boljše in trdnje razvijal, kakor kdaj koli poprej, in novo vero v prihodnost.

Prejšnji teden je prinesel še eno slovo v mednarodni politični areni. Med odhodom Novotnega in odpoklicem vrhovnega poveljnika ameriških sil v Vietnamu generala Westmorelanda sicer ni prav nobene zveze, toda sklep o njegovem odpoklicu (2. julija bo prevzel položaj načelnika štaba kopenskih

sil ZDA v Washingtonu) je tudi možno odjeknil po svetu. General Westmoreland je tesno povezan z vso ameriško politiko v Vietnamu. Pristevajo ga k izrazitim »jastrebom« in znano je, da vidi rešitev v Vietnamu v popolni ameriški zmagi. Zato pa bi bilo po njegovem mnenju potrebno vojno še stopnjevati in po možnosti »zasledovati« sovražnika v Laos in Kambodžo, če bi bilo potrebno. Z drugimi besedami, vojno bi bilo treba razširiti, v skrajnem primeru tudi na Severni Vietnam.

Nekoliko nelogična je videti taka politika spriče dejstva, da Američani še v Južnem

Odhod Novotnega

Vietnamu ne morajo zmagači. Kako naj bi zmagali, če bi se bojišče še razširilo? Zato je general Westmoreland zahteval nove okrepitve.

Poleg pol milijona ameriških vojakov, kolikor jih je zdaj v Vietnamu, naj bi ZDA poslale v to nesrečno deželo še 105.000 vojakov. Toda tukaj se je zatanknilo. Ze zdaj velja ZDA vietnamska vojna 30 milijard dolarjev na leto (doslej so ZDA izdale za vietnamsko vojno kakih 120 milijard dolarjev!). Če bi pa Johnson poslal v Vietnam še 105.000 vojakov, kakor je zahteval general Westmoreland, bi se letni izdatki za vojno zvišali na 40 milijard dolarjev!

Zato je umešno vprašanje, ali odpoklic generala Westmorelanda pomeni začetek preobrata v ameriški politiki v Vietnamu. Na prvi pogled morda ne, toda v zadnjih dneh se vrstijo dogodki, ki kažejo na možnost spremembe. Stališče Hanoia in FNO se je še »omehčalo«. Hanoi ne vztraja več pri tem, da bi morala biti pri morebitnih pogajanjih udeležena FNO, osvobodilna fronta Južnega Vietnama pa je izjavila, da ne zahteva zase izključno zastopstvo vsega južnovietnamskega ljudstva. Z ameriške strani je položaj zrel za pogajanja spriče ogromnih bremen, ki jih nalaga vojna državni blagajni. Najmočnejši razlog za spremembo politike pa bi bil v interesu samega Johnsona. Če bi pristopil v začetek pogajanj, bi svojima glavnima tekmeceva v predvolilni dirki izbil glavni adut iz rok, češ da noče miru v Vietnamu.

NEW YORK — Varnostni svet OZN je soglasno obsodil najnovejši izraelški napad na Jordanijo. Izraelški delegat je zavrnil resolucijo in zagrožil, da se napad na Jordanijo lahko ponovi, češ da Izrael ravna v samoohrambi pred palestinskimi komandami.

TELEGRAMI

NEW DELHI — Na konferenci OZN za trgovino in razvoj (UNCTAD) so se sporazumeli o ukrepih za zmanjšanje prepada med razvitimi in nerazvitimi. Mednje sodi organizacija svetovnega trzisa za blago nerazvitih, povečan izvoz nerazvitih in pomoč razvitih.

LOS ANGELES — Senator Robert Kennedy je izjavil, da ne bo ponovno odpiral arhiva listin Warrenove komisije o umoru svojega brata, če bo izvoljen za predsednika. »Videl sem vse, kar je v arhivu.« je dejal, sin soglasnam s sklepi Warrenove komisije.

PANAMA — Panamska narodna skupščina je odstavila predsednika Panama Marca Roblesa, ker je ugotovila, da je v predvolilni kampanji pomagal predstavnikom vladne stranke.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

■ HE TREBISNICA OBRATUJE — Predsednik republike Tito je v ponedeljek odprl hidroelektrarno blizu Trebinja. S tem je končana prva faza tega hidrosistema, ki bo po svoji instalirani moči in letni oprečni proizvodnji elektrike največji hidroenergetski objekt v Jugoslaviji. Hidroelektrarna bo za zdaj dajala 2,6 milijarde kilovatnih ur energije »visoke kvalitete«, kar pomeni, da bo dajala elektriko tudi v času, ko sicer vode primanjkuje. Ko bo dograjen celoten hidrosistem Trebinjica, pa bodo objekti dajali 5 milijard kWh. (V predvojni Jugoslaviji so vse elektrarne skupaj dajale komaj milijardo 200 milijonov kWh).

V ponedeljek odprti jez Grančarevo je največji jez v državi. Visok je 123, dolg pa 439 m. Za njim bo zbrane 1,3 milijarde m³ vode, torej toliko, kot jo je v vseh jugoslovanskih umetnih jezerih skupaj. To veliko umetno jezero bo moč s pridom uporabiti tudi za turizem. Razen tega bo moč iz njega navodnjavati kakih 12.000 ha zelo plodne zemlje.

Ko je predsednik Tito ob otvoritvi čestital graditeljem hidrosistema, je med drugim govoril tudi o uredničenju gospodarske in družbene reforme. Poudaril je, da moramo pri tem posvetiti posebno pozornost izpopolnjevanju tistega, kar imamo, da bi bila naša proizvodnja

boljša in večja. To pomeni, da moramo razpoložljiva sredstva uporabljati predvsem za modernizacijo in rekonstrukcijo, z graditvijo velikih novih objektov, razen energetskih, pa je treba počakati. Predsednik Tito je pri tem dejal, da je nezadovoljen, kadar vidi, da silijo na dan nekateri predlogi in težnje,

Predvsem modernizacija, ne novi objekti

da bi gradili še to in ono, ko pa potrebujemo sredstva predvsem za modernizacijo proizvodnje.

■ STANE KAVČIC V ZASAVJU — Pretekli teden je predsednik izvršnega sveta Stane Kavčič obiskal več podjetij v trboveljski, zagorski in hrastiški občini. V pogovoru z gospodarskimi in političnimi delavci je med drugim dejal, da bo treba na vsak način doseči, da bomo v sloveniji dobili enotno elektrogo-

spodarsko podjetje, v katerega naj bi se vključili tudi rudniki.

■ MIJALKO TODOROVIC V SLOVENIJI — Sekretar centralnega komiteja ZKJ Mijalko Todorovic je pred dnevi obiskal Metalno v Mariboru, inštitut »Jožef Stefan« v Ljubljani ter reaktor v Podgorici.

■ VOZNIŠKI IZPITI PO NOVEM — Predlog za spremembo zakona o prometni varnosti na cestah predvideva, da se bo k voznikiškemu izpitu v prihodnje lahko prijavil le tisti, ki ga je učil inštruktor s pravečevalom o svoji kvalifikaciji. Doslej je lahko učil kandidata za voznikiški izpit vsakdo, ki je imel za seboj triletno voznikiško dobo in je bil star 25 let.

■ KAKSEN HOTEL V BOHINJU? — V dnevnem tisku že 14 dni traja razprava o hotelu, ki naj bi ga ljubljanski hotel Lev zgradil na Vrtovinu blizu cerkvice sv. Janeza v Bohinju. Nekateri se namreč bojijo, da bi hotel (imel bi 200 postelj) pokvaril lepoto Bohinja. Prevladujejo pa tisti, ki pravijo: brez hotelov tudi turizma in zasluzka ne bo, seveda pa je treba čimbolj paziti, da ne pokvarimo naravnih lepot.

■ LETNO 9000 POŽAROV — Vsako leto je v naši državi kakih 9000 požarov. To število je že pet let približno enako. Največ požarov povzročijo nepazljivost, pomanjkljivost pri gradnji poslopij in neurejene električne instalacije.

Vedno naj bo navzoča skrb za človeka!

Odlomek iz govora predsednika Tita na jubilejni 20. konferenci Zveze komunistov Zagreba

»Zdaj, ko smo sredi boja za družbeno in gospodarsko reformo, naraščata pomen in vloga znanosti, izobraževanja in kulture, brez česar ni mogoče uspešno uresničiti dolgoročnih ciljev reforme. Danes je potrebno bolj kot kdaj koli prej čim širše in popolnejše angažiranje vseh naših intelektualnih ustvarjalnih moči v boju za reformo in nadaljnji razvoj socialističnih družbenih odnosov, zaradi globlje obdelave naše politike in obogatitve naše prakse.

V pripravi na deveti kongres ZKJ in republiške kongrese ZK pričakujemo, da se bodo vse ustvarjalne, napredne sile iz vrst naših intelektualnih delavcev neposredno aktivno angažirale za obdelavo idejne in politične osnove Zveze komunistov Jugoslavije.

Med intelektualnimi delavci je tudi upravičeno nezadovoljstvo zaradi nekaterih stvari, ki jih še nismo uspešno rešili. To nezadovoljstvo je posebej veliko pri mladih izobražencih, ki dokončajo visoke šole, potem pa se ne morejo zaposliti v svoji stroki, ne morejo najti

mesta zase v naših podjetjih, in to kljub priporočilom zvezne skupščine, o čemer sem že govoril. Nismo dovolj odločni pri reševanju teh in drugih problemov, včasih pa nam manjka tudi obdelan program, ob katerem bi spodbudili vse družbene sile.

V nadaljnji obdelavi načel in v uresničevanju ciljev družbene in gospodarske reforme kot tudi

v boju za nadaljnji razvoj ustvarjalnosti pa se moramo jasno omejiti od tistih, sicer maloštevilnih idejnih nasprotnikov, ki zlonamerno izkoriščajo naše težave in slabosti, da bi napadali usmeritev in samoupravljano demokratično smer v našem družbenem razvoju, ki sejejo zablode in nezaupanje, ki so objektivno, včasih tudi subjektivno zavezniki birokratizma in nazadnja-

ških družbenih sil. Dosluden in odločen boj za socialističen, samoupraven in demokratičen razvoj naše družbe zahteva odkrit in nesporeden idejni in politični boj proti vsem tistim težnjam in strujam, ki že zavrejo naš razvoj ter se postaviti na pot ustvarjalnim prizadevanjem naših delovnih ljudi. Ne bomo dovolili, da bi se na katerem koli področju družbenega življenja, tudi ne na področju znanosti in kulture, utrdili ali obnovili monopoli raznih skupin in skupinic, ki delujejo zunaj samoupravnih struktur in demokratičnih ustanov, proti politiki Zveze komunistov. Zatiranje takšnih poskusov in razgaljenje njihovega bistva je tudi važen pogoj za nadaljnji razmah znanstvene, kulturne in umetniške ustvarjalnosti.

V naši družbi mora biti vedno navzoča skrb za ljudi, za človeka. Za človeka, ki je že mnogo dal in za človeka, ki bo dal svoj delež socialističnemu razvoju naše družbe...

Živahnost v večini panog

V februarju je slovenska industrija gradbenega materiala izdelala za 15% več kot januarja (in za 7 odst. več kot lani februarja), kemična industrija pa kar za 19 odst. (v obeh primerih); nafte so načrpalji za 15% več kot januarja in za 24% več kot februarja lani, grafična industrija je imela za 12% večju proizvodnjo kot januarja in za 28% več kot lani februarja, medtem ko je kovinska industrija izdelala za 11 odst.

več kot januarja, črna metalurgija za 10% več kot januarja, lesna za 10 odst. več in nekovinska za 9 odst. več kot v letošnjem januarju.

Če primerjamo letošnja prva dva meseca z enakim lanskim razdobjem je slovenska industrija povečala svojo proizvodnjo za 3,2 odst. Najbolje so se odrezali »beli rudarji«, ki črpaajo nafto, sledijo pa jim grafičarji, delavci v kemični industriji, rudarji itd.

Stanje ozimnih žit je po državi zadovoljivo

Z juga naše države so stili v nekaterih krajih prišla prva poročila, da se je začela setev jarih žit. Tako je »vodprta« letošnja sezona pomladanskih del in le od toplote tal in vremena je odvisno, kdaj bodo začeli sejati še v drugih krajih Jugoslavije.

Pri agrometeorološki službi Zveznega zavoda za hidrometeorologijo smo se pozanimali, kako je zimo prestala jesenska setev in kako je stanje ornih površin. Kot kažejo podatki iz raznih krajev države in poskusnih parcel hidrometeoroloških postaj, so ozimna žita kar zadovoljivo prestala zimo. Za minulo zimo je bilo značilno pogosto spreminjanje temperature, ki se je znižala tudi do minus 20 stopinj. Vendar se je vso zimo venomer obnavljala snežna odeja in varovala posevke hudega mraza. Vendar strokovnjaki opozarjajo, da je hud mraz v drugi polovici februarja povzročil nekaj škod nadzemnim delom posevkov, zla-

Dovolj vlage – toda vse premalo dušičnatih gnojil, ponekod pa tudi nič!

Po strokovnih ocenah imajo polja v večjem delu države dovolj vlage, ker je voda prodrla precej globoko. Vendar pa snežna odeja ni dala zadostnih zalog vlage na glavnih pridelovalnih področjih, zlasti v Vojvodini in Slavoniji, ker je ne-deževna doba trajala ponekod do konca novembra in je zato zakasnila tudi jesenska setev. Zato se strokovnjaki bojijo, da se v teh krajih ozimne kulture niso razvijale tako kakor drugod, kjer so sejali o pravem času.

Stanje pa vendar ni kritično in treba je le ukrepati, da se vlaga, kolikor jo je, ohrani. Protivajalcem na tistih področjih, kjer je jesenska setev zakasnila ali kjer je posevke prizadejal hud mraz, priporočajo dodatno pomladno gnojenje z dušičnimi gnojili, da bi si bilke opomogle. Toda v nekaterih krajih, na primer v Sloveniji, opozarjajo, da nimajo niti enega vagona dušičnih gnojil. Ali bo najavljena količina iz uvoza prišla o pravem času, je vprašanje, toda pristojni organi v Zveznem izvršnem svetu so nemudoma intervenirali.

Glede pomladne setve pravijo strokovnjaki, da je količina vlage v najvseh slojih docela zadovoljiva skoraj v vsej Jugoslaviji.

Sadno drevje in trta je tudi srečno preneslo minulo zimo in so dobri pogoji za bogato letino. Le na začetku januarja je mraz povzročil nekaj škod sadnemu drevju, zlasti limonam, na severnem in srednjem Jadranu. S. M.

Hranilne vloge še naraščajo

Zadnje dni lanskega decembra je bilo na hranilnih knjižicah jugoslovanskih varčevalcev 755 milijard Sdin, prve dni letošnjega februarja pa že kar 789 milijard Sdin. Varčevanje je postalo jugoslovanom še bolj simpatično, kar se nadaljuje vse od poletja 1966. Stevilo varčevalcev pa je januarja letos nekoliko padlo: od 5,448.000 ljudi na 5,337.000 ljudi; povprečna hranilna vloga znaša zdaj približno 148.000 starih dinarjev.

Izvoz in uvoz v preteklem mesecu

Prejšnji mesec smo izvozili iz Jugoslavije za 900,6 milijard Ndin blaga, kar je skoraj četrtino manj kot januarja, uvozili pa smo blaga za 1.536,6 milijona Ndin ali 2,5 odst. manj kot januarja.

Danes tekmovanje za »zlato žlico« v ljubljanskem SLONU

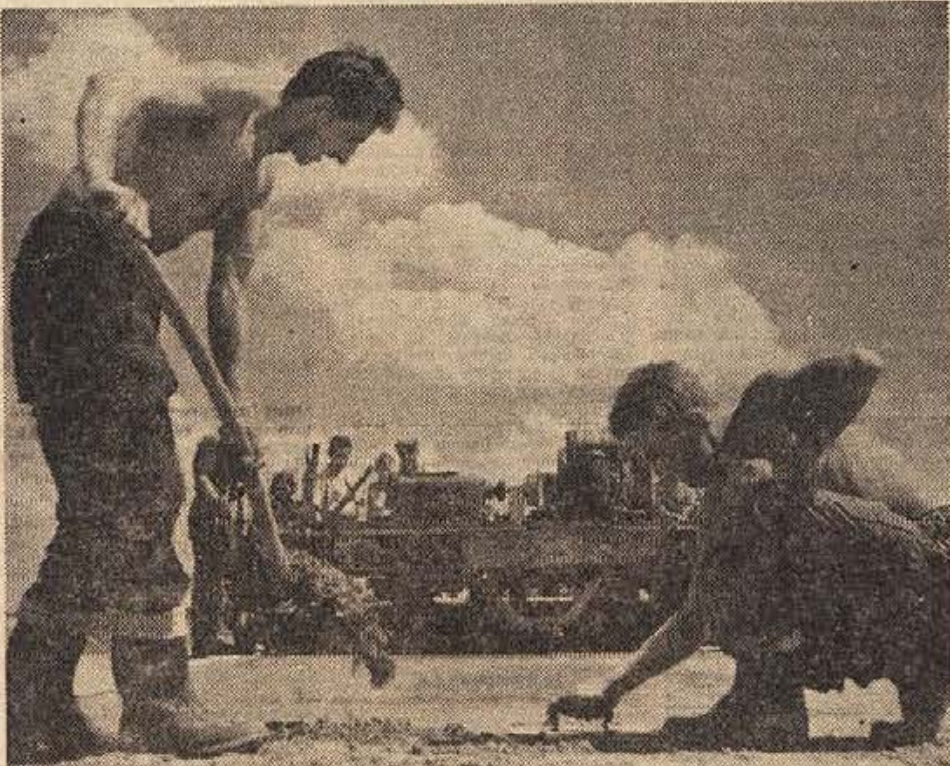
Danes zjutraj se je začelo v kuhinji hotela SLON v Ljubljani zanimivo celodnevno tekmovanje: 10 tekmovalcev, med njimi tudi dva moža, bo pripravilo 12 jedil in kompletne kosile. Nove slovenske narodne jedi bo hotel SLON nato uvrstil v svoj stalni jedilnik. Zmagovalec, ki ga bodo določili priznani slovenski kuharski strokovnjaki, bo dobil »zlato žlico« in 100.000 Sdin, po 50.000 Sdin bosta dobila drugo in tretje uvrščena tekmovalca, pripravili pa so tudi 2 tolažilni nagradi.

Boljša proizvodnja v februarju

V primerjavi z januarsko industrijsko proizvodnjo se je le-ta februarja v Sloveniji povečala za 7,3 odst., kar je precej več kot so pričakovali. Povpraševanje po blagu se je povečalo, žal pa so bili drugi pogoji za proizvodnjo ta mesec celo slabši kot januarja. Papirna industrija in premogovništvo januarskega obsega nista dosegla, vse druge panoge pa so februarja izdelale precej več kot mesec dni prej. — V primerjavi s istim lanskim razdobjem je slovenska industrija v letošnjih prvih dveh mesecih proizvedla za 3,2 odst. več.

Velike ugodnosti za naše delavce na tujem

Kreditna banka in hranilnica v Ljubljani se je dogovorila z osrednjo hranilnico na Dunaju za pametno sodelovanje pri ugodnem in sodobnem varčevanju, ki je namenjeno tisočim našim delavcem, ki so na delu v Avstriji. Naši delavci bodo lahko vlagali svoje prihranke pri katerikoli hranilnici oz. banki v Avstriji, kjer je skoraj 600 takih denarnih zavodov. Našim delavcem bodo odprli več tisoč deviznih računov v Avstriji; čim bo naš dela-

Prvi april je dan mladinskih delovnih brigad. Letos ga bo mladina počastila v spomin na 10. obletnico začetka del na avtomobilski cesti Ljubljana — Zagreb, ki jo je 54.000 fantov in deklet v 466 brigadah zgradilo od aprila do novembra 1958. Dograditev avtomobilske ceste Ljubljana — Zagreb je odprla razvoj našega gospodarstva široko magistralo med severom in jugom države ter omogočila razmah vseh dejavnosti v naši republiki, zlasti pa še turizma in razvoja prej nerazvitih pokrajin. — Ob deseti obletnici začetka del na avtomobilski cesti Ljubljana — Zagreb pošiljamo prisrčne pozdrave vsem brigadirjem in brigadirkam, investitorjem, gradbenim podjetjem in vsem delovnim ljudem naše domovine!

Znižane takse za potna dovoljenja

21. marca so v organizacijsko političnem zboru zvezne skupščine odgovarjali tudi na poslanska vprašanja. Med drugim je podsekretar v zveznem sekretariatu za finance

pojasnil na vprašanje poslanca inž. MIHE KOSAKA iz Ljubljane, da zvezni predpis ne postavlja tudi spodnje meje takse, medtem ko občinske takse ne morejo biti višje od tistih po zvezni tarifi. To, da so bile takse povečane zato, da bi ublažili prevelik odliv deviz, kakor je povedal podsekretar, pa verjetno občinskih skupščin ne bo preprečilo, da teh takse ne bi znižale. Občini Ljubljana-Center in Kranj sta namreč na svojih sejah 21. marca že

znižali dosežanje povečane takse za potna dovoljenja. Kranj za izdajo in podaljšanje potnih listov od 15.000 na 5000 Sdin ter za izdajo vizumov od 5000 na 2000 Sdin. V občini Ljubljana-center su sprejeli odlok, po katerem bodo občani zdaj plačali za sam potni list 2500 Sdin, za podaljšanje veljavnosti 6500 Sdin in za vizum za več potovanj 2000 Sdin.

Jim bodo naše občine sledile? Prav bi bilo, saj se je skoraj povsod v zadnjih mesecih stevilo izdanih potnih dovoljenj zaradi povečanih taks občutno zmanjšalo. Da hodijo pravi spekulantki tudi spričo povečanih taks kot prej čez mejo, ni nobena skrivnost. Visoke takse so zadnje mesece prizadele predvsem naše turiste oz. bi močno vplivale na normalna turistična potovanja v prihodnjih mesecih.

Naročite si svoj lokalni list na

DOMAČI NASLOV

Kmetijski nasveti

Zakaj zemljo rahljamo?

Ko je pred dobrimi sto leti nemški kemik Liebig odkril kemična dogajanja v tleh, so raziskovalci še dolgo zatem mislili, da je gnojenje odini ključ za doseganje visokih pridelkov. Vendar se je pokazalo, da je prav tako kot gnojenje važna PRAVILNA OBDELAVA. Glede gnojenja pa je postalo očitno, da organskih gnojil, med njimi predvsem hlevskega gnoja, ni mogoče nadomestiti z umetnimi gnojili. Se s pomočjo hlevskega gnoja pridejo umetna gnojila do veljave.

Na prvi pogled je obdelovanje zemlje enostavno opravilo, v resnici pa so dogajanja v zemlji tako zapletena, da jim se niso prišli do dna. Zaradi tega tudi pri obdelovanju še ni vse znano.

Če skopljemo na njivi jamo z navpično steno, lahko jasno vidimo več plasti, ki jih ločimo v ornico, živico, mrtvico in podtalje. Ornica sega tako globoko, kot seže lemez pluga pri ranju; od nje pa je v veliki meri odvisno, kakšen bo pridelok. Če je ta plast rahla, če je dež ne zapere, če se čezjo po sončni pripekli ne naredi sklenjena skorja, pravimo, da je ornica godna, njena struktura pa drobno mrvičasta. Pogled pod drobnogled nam odkrije marsikomu neznan svet drobnih bitij, ki predelujejo gnoj in gnojila v hrano, ki jo lahko uporabijo rastline.

Če pa zemlja ni godna, se grudice pod vplivom padavin razmažejo, površina zemlje postane zaprta, sončni žarki pa jo spremenijo v skoraj neprodušno skorjo, ki se hitro izsuši. Taka zemlja kaže pod drobnogledom mnogo manj življenja, gnoj ostaja neizkoriščen in ga jeseni z oranjem znova spravljamo na površje.

Zemljo obdelujemo predvsem zato, da omogočimo pristop zraka in vode, zraven pa zemljo tudi zrahljamo. Rahla zemlja je toplejša, toplota pa poživljuje v tleh. Gomolji in korenine rastlin imajo več prostora, se lažje prebijajo v globino in si zagotovijo vodo.

Obdelovanje je bilo tako, kot mnogo drugih stvari vedno deležno različnih modnih muh. Vendar se plug v bistvu ni spremenil, poljedelci pa so spoznali, da je treba dobro poznati naravne zakone in razmere v posameznih krajih, preden sežejo globlje v nadržano zemljo. Inž. M. L.

Dolenjski, celjski in pomurski odmevi v stolpcih „SLOVENSKEGA NARODA“ pred 100 leti

2. aprila 1868 je prišlo v Mariboru na svetlo prvo glasilo slovenskega liberalnega meščanstva in malomeščanstva. Čez pet let se je razvilo v prvi slovenski dnevnik.

2. aprila letos bo poteklo 100 let, kar je prišel med slovenske ljudi časnik »Slovenski Narod«. Rodil se je v boju med staroslovenskim konservativnim krogom okrog »Novic« in med časnikaško nardarjenimi mladoslovensci, ki so se v opoziciji proti Bleiweisovim političnim in monopolnim časnikarškim prizadevanjem pognali v boj pod vodstvom Frana Levstika za nov, naprednejši politični in premolnejši časniški program v slovenski politični arena. Ob tem pomembnem jubileju naj kratko zjajemo razvojno in programsko podobo »Slovenskega Naroda«, pa tudi odmeve, ki jih lahko prestrežamo v časniških stolpcih prvga letnika »Slovenskega Naroda«. Iz njih povzemamo perece potrebe in zahteve slovenskega ljudstva na Dolenjskem, v celjskem območju in v Pomurju pred 100 leti.

Razvojna podoba Slovenskega Naroda (1868-1945)

»Slovenski Narod« kaže nedvomno pisano razvojno pot. V prvem razvojnem obdobju od 2. aprila 1868 do 31. decembra 1872 je izhajal najprej trikrat na teden, in sicer najprej v Mariboru, nato pa v Ljubljani od 8. oktobra do 31. decembra 1872. V mariborskih letih so ga tiskali najprej v tiskarni Edvarda Janežiča, nato pa v lastni mariborski »Narodni tiskarni«. V drugem razvojnem obdobju se je razvil v prvi slovenski dnevnik. Tiskali so ga ves čas v lastni »Narodni tiskarni« od 1. januarja 1873 pa do 30. aprila 1945. V letih pred prvo svetovno vojno se je SN tako razmahnil v vrstah slovenskega izobraženstva, trgovstva in obrtništva, pa tudi podeželskega in mesnega malomeščanstva, da je v času od 1. julija do 31. decembra 1910 izhajal celo v dvojni dnevni izdaji: bil je jutranjik in večernik. V tretjem razvojnem obdobju pa je doživel SN gorje in cenurno neusmiljenost fašističnih in hitlerjevskih oblastnikov, ki so skrčili njegovo periodično izhajanje od dnevnega na tedensko izhajanje.

ANTON TOMŠIČ, prvi urednik Slovenskega Naroda

Kot tehnik je prihajal na svetlo od novembra 1943 pa do 30. aprila 1945, ko je omahnil v zaton zgodovine.

Seveda se je prelivala vzporedna razvojna smer tudi na področje njegove razširjenosti. Zasidranost SN ima svoje izhodišče v bogato razčlenjeni dopisniški mreži. Zajela je vso Slovenijo, seveda tudi celjsko območje, Pomurje in Dolenjsko. Tudi število naročnikov se razrašča. Ob zibelki SN se je zbralo okrog 300 naročnikov. Njihovo število se je množilo. Do kraja 1868 je naraslo na 800, še pred smrtjo prvga urednika Antona

Tomšiča pa na 900. Če bi upoštevali še izvode, ki so jih prodajali po trafikah in v kolportazi, ne bi mogli glede na takratne razmere na Slovenskem zanikati, da pomeni to število zadovoljivo razširjenost SN. Seveda je bilo stanje naročnikov osnova za vzporedno naraščajočo naklado. V času pred izbruhom druge svetovne vojne je bila povprečna dnevna naklada okrog 11.000 izvodov. Posebne izdaje pa so tiskali tudi v nakladi do 20.000 izvodov.

Programska podoba SN

Prvi programski osnutek za prvotno nameravani »Slovenski jug« oziroma poznejši »Slovenski Narod« je izdelal Fran Levstik, vodja demokratičnega levega krila mladoslovenske liberalne struje. Prvi urednik SN Anton Tomšič pa se je pri zasnovi dokončnega časniškega programa odločil za vidnejše upoštevanje dr. J. Sernčevega previdneje napisanega besedila. Levstikovo ustavno pismo SN zveni prelomneje, bojeviteje: »Borimo se za narodovo samostojnost« (tu misli Levstik na Združeno Slovenijo). Opustiti je treba vsako nemoško politiko, ki veruje sladkim besedam, obetajočim drobtinico »samoupravljav«. Oznanja politično vzajemnost z junaškimi brati na avstrijskem jugu. Zahteva za slovensčino enakopravno veljavo po učilnicah in pisarnah. Terja politično svobodo. Tako Levstik.

Na naslovi strani rojstne številke SN 2. aprila 1868 pa je bil objavljen časnikarski program po A. Tomšičevi zamisli. Ogreva se za sedino, mogočno in svobodno Avstrijo. Sočasno pa terja zedinjenje vseh Slovencev, federativno ureditev Avstrije in pomoč slovenskim bratom v Avstriji, zlasti sosedom Hrvatim in Srbam. Oganja boj zoper dualizem. V odnosu do cerkve razglasa kompromisarsko prvina, s čimer se pa delovni oči SN Fran Levstik ni strinjal. Glavno vodilo pa je ter ostane blagostanje in korist naroda.

Ob praktičnem izvažanju tega časnikarskega programa pa se je SN, zlasti po umiku načelno neizprosnege Frana Levstika, motal in krožil v razne odtenke. Narodnostno misel razglasa, kar ga pa ne moti, da se ne bi približeval nemškimi veleposelnikom v kranjskem deželnem zboru. Slogo osmarja. Umika se in zopet primika ostrin strankarskim in kulturnoobojnim polemičnim spopadom. SN postane ubogljivo glasilo liberalne Narodno napredne stranke. Ko pa pride v last radikalnih mladincev pod vodstvom dr. G. Zerjave, postane pohlevno glasilo vseh tistih starojugoslavenskih političnih smeri, ki so razglasile jugoslovensari unitarizem, centralizem in militarizem. Pred izbruhom druge svetovne vojne se znajde v blagi opoziciji, seveda v okviru skromnih časnikarskih možnosti, ki jih je tedaj dopuščala stroga cenzura.

DOLENJSKI ODMEVI

Tu ne smemo prezreti, da so bili prvi trije osrednji oblikovalci »Narodovega« obnranjega in zunanjega obraza dolenjskega rodu. Prvi med njimi Fran Levstik, doma iz Spodnjih Retij pri Velikih Laščah; idejni tvorec SN. Zatem Anton Tomšič, urednik SN; prvi slovenski poklicni časnikar. Rodil se je v Dendolu pri Višnji gori. Tomšičevemu nasledniku Josipu Jurčiču pa je tekla zibelka na Muljavi pri Stični. Podobni Frana Levstika in Josipa Jurčiča sta na splošno znani že iz slovenske slovsstvene zgodovine. Manj pa je

Piše:

dr. FRAN VATOVEC

znan Anton Tomšič. Urejal je SN od vsega začetka, t. j. od 2. aprila 1868 pa do svoje smrti 26. maja 1871.

Antona Tomšiča lepo opisuje dr. Josip Vošnjak, ki sodi med soustanovitelje SN, v drugem zvezku svojih »Spominov«. Mariborčani so imenovali Tomšiča v šali »Der windische Heiland« (Slovenski odrešenik). Imel je dolgo, gosto in svetlo brado. Vošnjak opisuje njegov obraz, podobno tistim obrazom, s kakršnim se tedaj slikarji prikazovali Kristusa. Tomšič je bil visoke postave. Gosti in koderati lasje so okrožili njegovo visoko čelo. Pod ravnim grškim nosom je imel zavilane brke; splošna moška lepota. Hodil je samozavestno. Tudi rasprotnilo so ga spoštovali. Jeseni 1867 je vstopil v pisarno dr. Dominkusa v Slovenski Bistrici. Ko so ga vprašali, če bi prevzel uredništvo SN, je bil pripravljen odavati se temu povabilu. Časnikarskega dela se je lotil z navdušenjem in z verno. Bil je neustrašen, pogumen urednik. Njegovi članki so se odlikovali po sočni slovensčini in redki duhovitosti. Spenal pa je, da ne smore vsega dela, ki ga je terjati trikrat na teden izhajajoči časnik. Z Dunaja mu je prišel pomagat kot nekak kulturni sourednik njegov dobri prijatelj Josip Jurčič.

Slavna dolenjska časnikarska trojka je seveda posevala svojo pozornost tedaj peredim vprašanem po vsej Sloveniji, seveda tudi na Dolenjskem, v celjskem območju in v Pomurju. Tudi tukaj je razprostri SN svoje peruti med meščanskim in malomeščanskim življenjem, tako v dolenjski metropoli Novem mestu, v Celju, v Savinjski dolini, Ljutomeru itd., pa tudi v ostalih mestcih, trgih in vaseh. Časnikar, ki je v jubilejni številki SN 1938 prikazal njegov razvoj na Slovenskem, omenja in prvi in drugi skupini dopisniških celic poleg Ljubljane zlasti Celje, Maribor, Ljutomer, Ptuj, Zalec, Braslovce, Laško, Brežice, Novo mesto, Ribnico, Sodražico itd. V dopislih, ki se porajajo v prvem letniku SN, odsevajo v prvi vrsti tista vprašanja, ki se nanašajo predvsem na boj za slovensko materinščino in javnem življenju, za dolenjsko železnico in slovensko šolstvo ter za boljše življenje.

»Neki gospod je lovil podpise...«

V dopisu »Iza Gorjancev« (30. aprila) poroča dopisnik o zaupnici, ki so jo metliški in črnomajski mesecni posilili grofu Antonu Auerspergu na Dunaj. Norčuje se, da je neki gospod lovil te podpise po Metliki in Ormočju. Ker ni bilo med meščani pravega odziva, se je moral obrniti na uradnike. Podpisov je bilo premalo. Zato se je peljal zna posodo jih iskati tudi v Ormočju. Tukaj je dobil s prošnjami, silo in zvijačo ubogih sedem podpisov. Podpisniki pa so se vsi sčelnjali, ko so izvedeli, kaj so podpisali. Dopisnik pogumno ugotavlja, da noče snas narod ničesar vodeti o Auerspergu, nič o njegovih darilih, ker nima sreča za narod, narod pa ne zanja. Zato priporoča dopisnik ljudem, naj se ne dajo več vsakemu v roko, naj ne skrunijo s tem svojim imenom,

temveč naj se vselej do trdega od vsega prepričajo, kar podpisajo, drugače se zna še večkrat prigoditi, da bo prevarjenemu, ako tudi skesanemu možu, podučena in razkačena — čena v lase siliš!«

»Životarimo gmotno in duševno — zaradi pohlevne politike...«

V dopisu iz »svetega Ruperta na Dolenjskem« (4. avgusta) je govor o ljudskih šolah na Kranjskem. Mnogo so časniki pisali o izboljšanju šol, kar pa je nemogoče, dokler ni drugačno materialno

JOSIP JURČIČ, drugi urednik SN

stanje učiteljev. Dopisnik nadaljuje: »V našem lepem kraju životarimo gmotno in duševno, četudi imamo vse oddelke kmetijstva, dovolj njiv, travnikov, vinogradov, hotele itd.« »Zalostno je,« zatrjuje dopisnik, da »še nismo dospeli do tja, da bi vsaj ljudske šole postale narodne šole. Tega je kriva naša pohlevna politika in premalo dela. Druga huda rana pa je slabo napredovanje v kmetiji. Davkov moramo vedno več plačevati in sicer največ v vsem Dolenjskem, prideleki pa je ceclaje manj.« Vidna naklada vedno večje davke. Morala bi puškribeli za lažljive kmetijske in sicer gnotno, ne pa samo z razglasi.

GLASOVI IZ CELJSKEGA OBMOČJA

Prav tako naletijo na pozornost, ki jo izkazujejo uredniki SN v prvem letniku pred 100 leti tudi celjskemu območju. »Od Savine« se oglasa dopisnik v SN 16. maja. Omenja, da ima občina Griže v svojem območju 4 velike premočivnike in 2 tovarni. Tu dela nad 1000 tujih delavcev. Domačih kmetov je 3600. Skupno šteje občina 4600 prebivalcev. Dopisnik se sprašuje: mar ne potrebuje takega občina dostojne občinske straže? Župan in občinski odbor naj ne dremlije več dalje, temveč naj storita svoje dolžnost, ali pa naj se odpovesta časti in težavam.

V dopisu z dne 9. julija meni dopisnik, da bodo slovenski poslanci povzdignili svoj glas in da se bodo z narodom posvetovali, kaj je treba storiti glede novih meščarskih in šolskih postav. Nepoučeno ljudstvo vprašuje »Kakošni predmeti naj bi se poučevali v ljudskih šolah. Člen 19 o enakopravnosti narodov ašele kakor Deseti brat hodi po Sloveniji. Predvsem potrebuje mo Slovenci dobrih narodnih šol z materinščino kot učnim jezikom. Nedostojno je ravnanje in nevredno narodovega zastopnika »za svojo slavo in svoj dobiček sedeti v raznih zborih.« — V naslednjem dopisu se dopisnik veseli, ker se je pojavil nad pisarno Kristofove občine

onkraj Laškega dvojezični napis s prednostjo slovenskemu. Sočasno pa se ponorčuje iz krčmarice, ki je izobesila nad vrati svoje starodavne slovenske gostilnice napis le v nemščini. Prestrašil jo je nek »nemšk kulturnosec«. Dopisnik pristavlja, da so krčmarico sicer pokazali, da pa to nič ne pomaga.

V nadaljnjem dopisu kritizira pojav, da sta v čisto slovenskem delu štajerske zemlje dobila službo dva adjunkta, ki o slovensčini nimala »ni duha ni sluha«, medtem ko predstavljajo na tuje uradnike, ki znajo slovensko. Tako bo ostal v Laškem trd Nemec Julij Klientzi, ki ne ume niti besedice slovenske.

Nov duh v celjski čitalnici

Tudi iz Celja piše pred 100 leti dopisnik o raznih novicah. V številki SN z dne 7. maja poroča, da so organizirali v celjski Narodni čitalnici tombolo v prid tberskemu pogorelcem. Prireditve je priselala 600 godinarjev, ki so jih naslednjega dne sv prico župana med pogorelce razdelila. — Z veselijem poroča v naslednjem celjskem dopisu (SN 19. dec.), da se je »z letošnjo zimo nov duh vnela v celjski čitalnici. Mlade moči so prinesle vanjo novo življenje. Le po število izurjenih pevcev je vstopilo v pevsko društvo, ki deluje v okviru čitalnice. To je lep uspeh v stako nemškutarskem mestu kakor je Celje. Napoveduje gledališko igrro in začetek strejanja s puščicami v tarčah. Pripravlja se ustanovitev slovenskega literarnega društva v Celju.

Seveda živijo v stolpcih SN pred 100 leti dopisi iz Zavca. Dopisnik poroča o pripravah na veliki slovenski ljudski tabor v Zavcu 6. septembra. Pričakuje najobličnejša obiska iz vse Savinjske doline in pa iz sosednjih okrajev. — V naslednjem dopisu pa se je razpisal dopisnik o vprašanju ustanovitve bralnega društva. Toži, da je tudi v tem prijanem trgu življenje nekako samotno postalov, odkar se je »zaluznica« proti jugu odprla. Ta pojav pa daje tudi povod za ustanovitev čitalnice. Po trebno je naročiti več slovenskih in tudi narodno reč zastopajočih nemških časnikov. Ustanovitev lastne čitalnice je potrebna, saj številni tržani, ki so vpisani v celjski čitalnici, v kratkih zimskih večerih sploh ne morejo na privedite v Celje. Seveda poroča SN zelo obširno o slovenskem taboru v Zavcu 6. septembra.

TUDI POMURJE

V SN 22. decembra je uvrščen dopis »Iz Belatinec« (Belincev), na »ogrskem Slovenskem«. Tu še ni govora o narodnem gibanju. Dopisnik navaja, da razen nekaterih duhovnikov nihče tu ne ve, kaj so čitalnice, Matica, Mohorjevo društvo itd. Sicer se je udeležilo Ljutomerškega tabora nad 800 prekmurskih Slovencev z območja Belincev. Tu je narod zapuščšen in se neugodno razločuje od svojih »rodoljubnih štajerskih bratov in sosedov v Ljutomerskem in gornjeradgoneskem okraju. Nekateri »fajmoštri in kaplani« so narodnjaki. Bili pa bi sv prvi mahe suspendirani, če bi dali to vedeti in čutili. Naš stolni sodnik Močari, rojen Rusin, je »jako blaga duša in velik prijatelj Slovenskega naroda«. To je dobro za Slovence, kajti drugi uradniki so strašni smagjaronle. —

Is »Murskega polja« se oglaš dopisnik v šte. z dne 19. septembra. Ugotavlja, da je zdaj v Ljutomerem okrajnem zastopu 15 narodnjakov proti 15 protivnikov. Veliki kmečki posestniki so neo-

mahljivi narodnjaki. Z žalostjo pa ugotavlja dopisnik razmerja v okrajnem zastopu za čas dokler ne bodo spet splošne nove volitve. To stanje je povzročila »zaspanost agitacije«. Zaradi tega so štirje kmečki volivci ostali doma. Ta primer naj bo v poduk vsem drugim Slovincem. V dopisu »Od Mure« (8. oktobra) navaja dopisnik, da ima Ljutomer 1000 prebivalcev, med temi je 200 nemškutarjev. Nemcev pa tu ni, kajti vseh 1000 govori dobro slovenski. Vsa prava inteligenca Murskega polja je narodna. Sovražna klika je Ljutomeru samo zaradi tega tako sprebržno prazno dela, ker jo sedanja vlada na vse kripilje podpira.

Ljutomer: 29 občin naj bi se zedinilo v 3 velike občine

Ljutomerski deplnik pa vabi slovenske dijake, da se v času počitnic zbirajo v čitalnici. — Seveda poveča SN posebno pozornost prvemu slovenskemu taboru v — Ljutomeru 9. avgusta pred sto leti. Objavlja taborne sklepe in govore. — Zelo zanimiv in značilen je Ljutomerski dopis v šte. SN 26. novembra. Poroča, da se rodoljubi prizadevajo narod Ljutomerskega okraja pregovoriti, da bi se 29 občin zedinilo v tri velike občine. Meni, da je sedaj vsaka samouprava iluzorna, kajti nobena občina nima sredstev, da bi si mogla ob svojem izobraženega tajnika držati. Če pa bi se posrečilo združiti tri velike občine (Sveti Križ, Mala nedelja, Ljutomerska okolica), bo mogoče urediti sprave občinske uradnje, kjer bo del naš jask ključljivo kraljevstvo. Potem bi šele beseda samouprava »dobjila praktični pomens. Potem bi bile primorane vse sc. k. uradnje s srenjami samo slovenski občini.«

Dopisnik »Iz Male nedelje« (6. decembra) oblažuje, da spet odhaja na tuje seden izmed tistih redkih, jako redkih uradnikov, kateri so slovensčine popolnoma zmožni tako, kakor to naša narodna inteligencija zahteva.»

Ob sklepu tega prikaza, ki ima svoj odsvit v časniških stolpcih SN pred 100 leti na Dolenjskem, v celjskem ob-

IVAN ZELEZNIKAR je bil tretji urednik SN

močju in v Pomurju, ne bi mogli odreči urednikom SN zasluge, da so uspešno prebujali na Slovenskem narodno zavest in da se jim je nedvomno posrečilo, odvrniti liberalni del slovenskega izobraženstva, pa tudi trgovstvo in obrtništvo ter sploh mestno in podeželsko meščanstvo in malomeščanstvo od nevarnosti, podležii pritoku in vabam osvajaalne nemške avstrijske buržoazije kot osrednjega nosilca germanizacije na slovenskih tleh. Med delavske in kmečke množice pa se mu ni nikoli posrečilo prodrati, zlasti glede na šibkost in bleedikavost njegove omahljive programske izpovednosti.

(Slikovno gradivo iz arhiva Studijske knjižnice MIRANA JARCA v Novem mestu)

Govedoreja - proizvodna panoga številka 1

Na Dolenjskem in v Beli krajini bi morala biti govedoreja najdonosnejša oblika izkoriščanja kmetijskega prostora

V minulih letih smo pogosto ugotavljali, da je govedoreja za slovenske razmere v kmetijstvu proizvodna panoga številka 1. Seveda velja ta ugotovitev v nezmanjšani meri tudi za Dolenjsko in Belo krajino. Obstajajo potrebni prirodni in ekonomski pogoji reje, ki to usmeritev potrebujejo, hkrati pa tudi omogočajo, da bi morala biti govedoreja (seveda v določeni proizvodni smeri in ob ustreznih tehnoloških in organizacijskih rešitvah) najbolj smotrna in najdonosnejša oblika izkoriščanja kmetijskega prostora. Površina travnega sveta, podnebne razmere in tradicija v reji so glavni dejavniki, ki tako usmeritev podpirajo.

V minulih letih se je usmeritev v govedorejo razmeroma racionalno zgrupirala tako v zasebni kot v družbeni proizvodnji. Zasebni proizvajalec se predvsem odloča za proizvodno mleka in vzrejo telet do 100 kg, del kmetov pa se v čvrstejših kooperacijskih pogodbah s kmetijskimi organizacijami ukvarja s pitanjem telet od 100 do 200 kg. Družbeni obrati so pretežno usmerjeni v pitanje telet od 200 do 400 kg, s tem da v primeru povpraševanja na trgu (kot se je zgodilo v letu 1966 in 1967) prodajo pitano govedo za nadaljnjo rejo tujim kupcem že pri teži 330 kilogramov.

Piše inž. Rado Dvoršak

Gledano z vidika zemljiške strukture, zahtevnosti in stroškov reje, je takšna delitev dela v celotnem govedorejškem procesu najbolj smotrna ter strokovno in ekonomsko utemeljena. Takšno organizacijo reje bi kazalo obdržati tudi v bodoče kot osnovni model proizvodnje na Dolenjskem, kjer si prizadevamo za večjo učinkovitost proizvodnje v celotnem kmetijstvu, ne glede na sektor lastništva. Izjemen položaj ima pri taki organizaciji edino Kočevska zaradi drugačne lastniške strukture kmetijskega prostora in pa neposredna okolica potrošnih centrov (Ljubljana, Maribor, Celje itd.), kjer je obstoječe mlečnih farm na družbenih obratih ekonomsko bolj utemeljen. Če obravnavam vprašanja govedoreje na ožjem Dolenjskem in v Beli krajini, potem omenjeni dve izjemi nista prisotni. Da bi ostal v svojem članku bolj sistematičen, se bom v nadaljevanju držal te treh proizvodnih usmeritev:

proizvodnje mleka in vzreje telet,
pitanja telet do 200 kg in
pitanja mlade živine od 200 do 400 kg.

O proizvodnji mleka

Proizvodnja mleka za trg postaja v zadnjih letih vedno bolj organizirana, k čemur so največ pripomogle ljubljanske mlekarne, ki so s svojo odkupno mrežo zajele celotno Dolenjsko in Belo krajino. V letu 1965 se je prvič dogodilo, da je bila dana možnost prodaje mleka tudi vsakemu belokranjskemu kmetu. Izjemo predstavljata Semič, ki je imel že pred vojno svojo združeno mlekarno, in pa okolice Dragatusa, ki je imel na Kvasici manjšo sirarno. Na teh dveh območjih je bila tržna proizvodnja mleka že pred vojno organizirana. Vse ostalo področje Bele krajine, kakor tudi nekatera druga področja Dolenjske pa so v tržni proizvodnji mleka začetniki.

To se kaže v tem, da triletni organiziran odkup mleka še ni dovolj vplival na izboljšanje osnovne črede. Kmetovalci se vedno smatrajo, da tej dejavnosti ne smejo toliko zaupati, da bi specializirali svoja gospodarstva v mlečno proizvodnjo in da bi več sredstev vlagali v nabavo bolj zdravih krav, v nabavo potrebne opreme in nujno sanacijo hlevov.

Odkupna cena bi ob enaki kvaliteti in tolsi v tem primeru lahko narasla na 0,91 Ndin.

Čeprav osnovna čreda krav ni tako slaba, da se ob njej ne bi moglo povečati tržne količine, je pa brez dvoma glavni vzrok, ki preprečuje večji razmah na tem področju. Nad polovico krav bi morali naši kmetovalci zamenjati z boljimi plemenicami, ker je sedanja čreda s svojo nizko proizvodnjo neracionalna in neekonomična. Materialna zainteresiranost rejca in stalnost ekonomskih pogojev reje lahko najuspešneje utira pot selekcijskemu delu, ki je bilo včasih že zastavljeno, pa smo ga ob ukinitvi združnih zvez brez večjih pomislekov opustili. Seveda smo do danes izgubili veliko časa, izboljševanje črede po moški liniji (z umetnim osemenjenjem) pa je bilo pri tem manj uspešno.

Nezaupanje ni brez osnove

Če želimo v proizvodnji mleka hitreje naprej, potem velja skleniti med vsemi zainteresiranimi strankami (mlekarne — zadruga — kmet) dolgoročen dogovor. Temu dogovoru morajo slediti tudi predpisi, ki to področje urejajo, pa naj gre za predpis o kvaliteti mleka ali predpis o premiji za mleko. Vsi ti predpisi morajo imeti tudi dovolj dolg rok trajanja in ne bi smeli biti odvisni od boljše ali slabše proračunske letine, saj predstavlja za proizvajalca veliko tveganje že njihanje letine pri proizvodnji krme in cenah vseh reprodukcijskih materialov.

Ob tako začetnih pogojih bi kvaliteta reje bolj skokovito narasčala, panoga bi se lažje reproducirala in bi sama sebi omogočala hitrejšo modernizacijo s tem pa bi dobili solidnejšo osnovo za vso govedorejško proizvodnjo. Selekcija živine, umetno osemenjevanje, veterinarska zaščita in vse ostale strokovne službe bodo postale znatno bolj učinkovite v svojem delu, hkrati pa tudi racionalnejše in bolj ekonomične. To pa predstavlja korist tako za proizvajalca kot za potrošnika.

Primer, ki ni osamljen

Navajam primer kmetijske zadruge Črnomelj. Odkupna mreža na področju zadruge zajema okoli 2800 krav. Čeprav je tržna proizvodnja v letih 1965—1967 narasla (lani je dosegla 1.300.000 litrov mleka), predstavlja tržna proizvodnja na kravo komaj 460 litrov mleka letno. Ker zbiramo mleko na vsem področju (izjema je le Stari trg), je povprečna dnevna količina odkupljenega mleka 3400 litrov. Zaradi razsežnega področja opravimo vsak dan več kot 250 kilometrov kamionskih in vprežnih voženj, da spravimo omenjeno količino mleka do zbiralnice ljubljanskih mlekar in Metlike.

Garantirana cena 0,28 Ndin za tolišno enoto je dogovorjena fco Metlike. Za vse prevoze in zbiranje mleka dajemo na dan 480 Ndin, kar pomeni 0,14 Ndin za vsak liter mleka. To zgrubi kmet v odkupni cen, zato dosega povprečno cen za liter mleka s 3,6 odst. tolišče 0,86 Ndin. Brez povečanja prevoznih stroškov bi lahko tržna proizvodnja mleka na kravo narasla na 800 litrov letno, kar bi pomenilo 2.250.000 litrov tržne proizvodnje. Pri povprečni dnevni količini 6200 litrov bi stroški prevozov in zbiranje sicer narasli na 590 Ndin dnevno, povprečno pa bi se na liter zmanjšali na 0,09 Ndin.

v današnjem obdobju ni posebno spodbudna in proizvajalcu ne daje nobenih možnosti za razširjeno reprodukcijo. Dispariteta med cenami živinorejskih in ostalih proizvodov je gotovo problem, ki ga je reforma odprla, ne pa do danes rešila.

Kooperacija reje telet

Oblika pitanja telet do 200 kilogramov je v minulih letih zajela precejšnji obseg. Proizvajalci, ki imajo v svojih gospodarstvih remize, senike, lope in podobno, vendar ne polno izkoristene, sklepajo radi kooperacijske pogodbe s kmetijskimi organizacijami in sprejemajo v pitanje v enem turnusu 20 do 50 telet, odvisno od razpoložljivega prostora. Na področju zadruge Črnomelj se je taka oblika lani že toliko uveljavila, da smo krili iz kooperacijske proizvodnje več kot 80 odst. potreb po teletih v težah 200 kg za naše obrate.

Ob dogovorjeni ceni za en kilogram prireje in dogovorjeni ceni za koncentrate kooperant v tej proizvodnji ne prevzema večjega tveganja. Pitanje telet dopolnjuje njegovo dejavnost na gospodarstvu, vendar ga osebno niti preveč ne zaposluje. Za oskrbo 20 do 40 telet porabi na dan dve do tri ure časa za krmljenje in čiščenje. Nekoliko več dela morajo vložiti tam, kjer v hlevih nimajo vode in morajo vodo za napajanje dovažati. Dopolnjevanje

ostalih panog v okviru kmečkoga gospodarstva je v potrošnji dela sena, saj v pitanju do 200 kg, ki traja povprečno 120 dni, požre vsako telet 120 do 150 kg sena. Pitanje telet pa povečuje na posestvu tudi količino gnoja, kar je v naših talnih razmerah posebno pomembno. Omenil sem že, da proizvajalec v tej proizvodnji ne nosi večjega tveganja. Zivali, ki jih sprejme v pitanje, so zavarovane. Veterinarske storitve grede v breme zadruga, prav tako nosi zadruga stroške za prevoze pri dobavi telet in močnih krmi ter odvoz živine. Rejec ima letos dogovorjeno cenno za en kilogram prireje 5,80 Ndin. S tem da ima določen dnevni prirast, pa je zavezan za pridobivanje kvalitete.

Lani so kooperanti porabili za 1 kg prireje povprečno 3,80 kilogramov raznih močnih krmi, katerih povprečna cena (fco dvorišče) je znašala okoli 1,15 Ndin za 1 kg. Kooperant je torej izdal za krmlilo 4,37 Ndin za 1 kg prireje, 1,43 Ndin pa mu je ostalo za plačilo približno 1 kg sena, za prirast, razsvetlavo, vodo in delo. Ta ostanek dohodka pri 40 teletih 5720,00 Ndin, kar je za 120 dni trajajoč proces pitanja dober finančni uspeh.

Nekoliko slabši račun ima pri tem zadruga, ker je odvisna od razmerja med odkupno cenno teleta in prodajno cenno pitanca. Ker je cena teleta v Beli krajini stalno višja od cen na ostalih področjih Dolenjske (posledica sejmov na Vini in v Metli-

ci), v tem računu ni pričakovane akumulacije. V letu 1967 je zadruga odkupovala 100-kilogramsko teleta po povprečni ceni 8,40 Ndin, rejcem je plačevala za prirejo 6 Ndin za kg; svojih stroškov je imela pri tej reji okoli 1,20 Ndin na 1 kg prireje. Na tej osnovi se je za telet, težko 200 kilogramov, izoblikovala polna lastna cena:

nakup 100 kg teleta	840,00 Ndin
strošek za 100 kg prireje	600,00 Ndin
strošek KZ za 100 kg prireje	120,00 Ndin
skupaj tele 200 kg	1560,00 Ndin

7,80 Ndin za 1 kg.

Ker zadruga vsa teleta iz kooperacije prevzema za nadaljnjo rejo v svojih obratih, je cena 7,80 Ndin hkrati tudi interna nabavna cena za združno pitališče. Tako se riziko prerasa naprej v tretjo fazo, v pitanje na velikih obratih.

Pitanje telet od 100 kg do 200 kg je najcenejša faza v pitanju goveda, gledano s stališča stroškov krme. Sicer pa je pri tej kategoriji telet potrebna vsaj v začetku bolj individualna nega, ki je pa v večjih pitališčih ne moremo izvajati. Na kmečkem gospodarstvu to lahko opravijo bolj mimogrede, saj je skrb rejca tudi za njegovo živino razporejena v jutranji in večerni čas. Pitanje telet pa kot dodatno delo na kmetiji povečuje v gospodarstvu kooperanta tudi storilnost in dohodek.

TE DNI V DREVESNICI NA BLANCI. V drevesnici, ki je last kmetijskega kombinata »Zasavje« iz Sevnice, lahko kupite sadike najboljših sort jablan, hrušk, marelic in breskev, cepljenih na različne podlage. »Letos grede dobro v prodajo. Enoletne sadike stanjejo 650 Sdin, dveletne pa 1200 Sdin,« vam vljudno odgovori Jožica Žibert, ki vodi prodajo. — (Foto: M. Legan)

OB NAKUPIH V SADNIH DREVESNICAH

Pred odločitvijo je treba dobro premisliti

Nekaj glavnih pravil ob obnovi sadovnjakov in sajenju sadnega drevja

Ta trenutek je že malo pozno pisati o sajenju sadnega drevja, toda zadnji vlak je še mogoče ujeti. Verjetno ne bo odvoč, če na kratko ponovimo najvažnejše, kar je potrebno vedeti, preden gremo v drevesnico in kupujemo sadike.

Jablane imajo rade hladnejše lege ter globoka in ne preveč vlažna tla. Hruškam prevelika vlaga še bolj škodi, slive dobro uspevajo na odprtih legah, breskve in marelice spremljajo vinsko trto, češnjam pa godijo apnena tla. Sadjarji že vedo: če uspeva hrast in bukev, potem bo tudi pečkat sadje; če se bohoti šipek v grmovju, je zemlja primerna tudi za kobilščasto sadje. Zaprtih

leg, zlata parrmena pa ne revnih tal. Renete zahtevajo zelo skrbno nego. Od hruškovih sort so najboljše: vijljamovka, klerzo, boskova, pastorjevka, pariška grofica. Saditi drevesca, cepljena na divjaku, sejancu ali šibki podlagi, je odvisno od tega, kakšna je zemlja, kakšen sadovnjak bi radi imeli in koliko smo pripravljeni zanj skrbeti. Sadike s šibkimi podlagami zahtevajo več skrbi, rodijo mnogo prej, sadje je boljše, sadovnjak pa lažje obnavljamo, ker se dreveje prej izrodijo. Sodobni sadovnjaki so povečini nasajeni z drevjem

leg, zlata parrmena pa ne revnih tal. Renete zahtevajo zelo skrbno nego. Od hruškovih sort so najboljše: vijljamovka, klerzo, boskova, pastorjevka, pariška grofica. Saditi drevesca, cepljena na divjaku, sejancu ali šibki podlagi, je odvisno od tega, kakšna je zemlja, kakšen sadovnjak bi radi imeli in koliko smo pripravljeni zanj skrbeti. Sadike s šibkimi podlagami zahtevajo več skrbi, rodijo mnogo prej, sadje je boljše, sadovnjak pa lažje obnavljamo, ker se dreveje prej izrodijo. Sodobni sadovnjaki so povečini nasajeni z drevjem

na šibkih podlagah: hruške na lutini, jablane pa na dusencu, paradizevcu, t. i. EM podlagah.

V manjših sadovnjakih je najboljše saditi v drevesne jame, ki morajo biti dovolj široke in globoke. Na dno damo zemljo, pomešano s kompostom ali cestnim blatom ali gnojem, to pokrijemo s plastjo zemlje, ker korenine ne smejo priti v stik z gnojem. Sadike morajo imeti nepoškodovane, dobro razvite korenine ter naj bodo čim mlajše, ker se tako bolje prilegajo. Pri prevozu je potrebno pravilno ravnati, da se ne izsušijo ali kako drugače poškodujejo.

Inž. M. L.

Žužemberčani, pridite na Cvibelj!

V nedeljo, 31. marca, bo pri spomeniku padlih na Cvibelju nad Žužemberkom vočje slavje novih vojakov garnizije Novo mesto. Ob 10. uri se bodo tu zbrali vojaki, občani in mladina ter ob tem veličastnem spomeniku revolucije počastili spomin na padle. Najmlajši bodo izvedli kulturni program, vojaki pa bodo prikazali svoje posebne naloge.

Na predvečer srečanja bo v Žužemberku mladina pripravila zabavo s plesom. V nedeljo bo po promenadnem koncertu še nogometno in šahovsko srečanje med občani in vojaki iz Novega mesta.

JUGOTANIN že pošljuje rentabilno

Konusov obrat Jugotanin iz Sevnice je zadnje mesece naredil vse, da bi odpravil izgubo in postopoma poravnal tudi lansko. Zdaj že pošljuje rentabilno, čeprav ima težave zaradi pomankanja tatarskega lesa, ker se je znižala cena. Ko so prejšnji teden zastopniki sevnške občinske skupščine obiskali matično podjetje v Slovenskih Konjicah, je bilo potrjeno, da je sevnški obrat zunanjo nevarnost in da si bo počasi opomogel.

Predlog za območni komite

Člani občinskega komiteja ZK v Brežicah so v ponedeljek, 25. marca, obravnavali predlog za ustanovitev območnega komiteja za Spodnjo Posavje in predlog za spremembo sklepa o oblikah organiziranosti Zveze komunistov v občini. Dogovorili so se tudi za način razreševanja idejno-političnih problemov v brežiški Tovarni pohištva.

Priprave za ustanovitev območnega komiteja

Kot smo že pisali, so se ob nedavnem obisku sekretarja IK OK ZKS Franca Popita v Sevnici zastopniki občinskih komitejev Spod. Posavja skupaj z njim posvetovali o ustanovitvi območnega komiteja Zveze komunistov. Dogovorjeno je bilo, naj bi vsak izmed treh občinskih komitejev vanj izvolil pet članov, o sedežu in nekaterih drugih zadevah pa se še niso sporazumeli. Na občinskem komiteju ZK v Sevnici so sklenili, da bodo člani območnega komiteja izvolili na prihodnji seji konference ZK.

V Semiču so igrali »Desetega brata«

Brzkone ni bilo zadnjih 20 let v Semiču za nobeno prireditev toliko zanimanja kot za premiero »Desetega brata«, ki ga je našudiralo prosvetno društvo »Jože Mihelčič« v režiji Lojzeta Kočevarja. Za kostume in maske je poskrbela prof. Snojeva. Na prvi predstavi je bilo polno mladine, na premieri za odrasle pa je bila dvorana ponovno polna do zadnjega kotička. Tudi za ponovitev so vstopnice že vse prodane. Glavno vlogo je odlično igral Stane Zbogar z Vrtače, Krjavlja je predstavljal Tone Golobli in Vavpčec vasi, strica Dolefa Jože Vidmar s Sel, učenika pa Blaž Kočevar. Vsi so se zelo dobro odrezali, zato bi bilo prav škoda, če ne bi šli kam gostovat. »Desetega brata« so našudirali v okviru tekmovanja za Zupančičevo nagrado. F. D.

Kdaj bo vendar mladinski klub?

O problemu mladine in novega kluba govore štirje mladinski predstavniki: predsednik občinskega komiteja ZMS iz Novega mesta in predsedniki mladinskih aktivov iz NOVOTEKSA, KRKE in IMV

O novomeški mladini se že precej časa govori in piše, saj je mnoge mladince in mladinke opaziti v javnih lokalih ob alkoholnih pijačah, kavi in cigaretah. Eden izmed vzrokov za to je, da mladina nima svojih prostorov, kjer bi lahko kulturno in ob zdravem razvedrilu preživljala svoj prosti čas.

Prav zaradi tega je mladim v Novem mestu prostor nujno potreben; pa naj bo to nov ali pa obnovljen. Glavni poudarek pri graditvi pa mora biti na centralnem prostoru — telovadnici, kjer bo potekalo športno, kulturno in zabavno življenje. Čeprav je zbrano že nekaj denarja ter je v teku akcija z delovnimi organizacijami (naprosili so jih za denarno pomoč), bi bil nov klub zgrajen šele do leta 1970.

KATJA ŠKERLIJ

■ Andrej Repinc, predsednik novomeške mladine:

— V zadnjem času se je precej govorilo o graditvi novega kluba. Toda ne vemo, za katero možnost bi se odločili. Ali naj gradimo popolnoma novega ali pa popravimo sedanji dom armade. Ker je le-tega kupilo podjetje za stanovanjsko gradnjo in urejanje naselij, je še nejasno, komu bodo dodelje-

ANDREJ REPINC

ni prostori. Veliko bolj pa se ogrevamo za graditev novega doma nekje na Loki, v bližini športnih igrišč.

Največji poudarek pri novem klubu bo na telovadnici — oziroma športni dvorani.

V njej bi bil prostor za vso novomeško mladino, saj bi bili v klubu taborniki, sahisti, Počitniška zveza in mogoče še Odrer mladih. Telovadnica bo morala biti urejena tako, da se bo dala preurediti za razne proslave, zabavne prireditve in konference.

Če bo slo vse po sreči, bo nov klub postavljen do leta 1970. Odrli bi pa se bomo za varianto, katera bo prej izvedljiva; saj je dom novomeški mladini krvavo potreben.

JOŽE UDOVIČ

S koncertom »Za naš klub 1968« smo dobili 138.000 Sdin; v bodoče bomo s takimi akcijami še nadaljevali. CK je naprosil 20 delovnih organizacij, da bi podprile akcijo. Tovarna zdravil KRKA je ob tej priložnosti poklonila 50.000 starih dinarjev za novomeški klub. S prošnjami delovnim organizacijam bomo še nadaljevali, da bi akcijo čim prej zaključili. Ko pa bomo zbrali dovolj denarja, bomo organizirali mladinsko delovno brigado, ki nam bo zelo koristila in zmanjšala stroške pri gradnji.

■ Jože Udovič, predsednik mladine v NOVOTEKSU:

— Vsi mladinci v našem kolektivu so za to, da do novega kluba pride. Naša tovarna je pripravljena precej

potegnati pri graditvi novega doma. Med mladino je največ zanimanja za dvorano v novem domu, saj bi lahko v njej prirejali razne sestanke ter plesse. Veliko bolj se ogrevamo za novo poslopje kot za obnovo doma JLA. Tudi na delovno brigado smo že mislili in se bomo prijavili v čim večjem številu.

Mislím, da se moramo povezati z nekaterimi mladinskimi klubi v Sloveniji, da bi se od njih kaj naučili ter pridobili nove izkušnje. V dom moramo vključiti vse mladince, da bosta sodelovanje in povezanost še večji.

■ Katja Škerlj, predsednica mladine v KRKI:

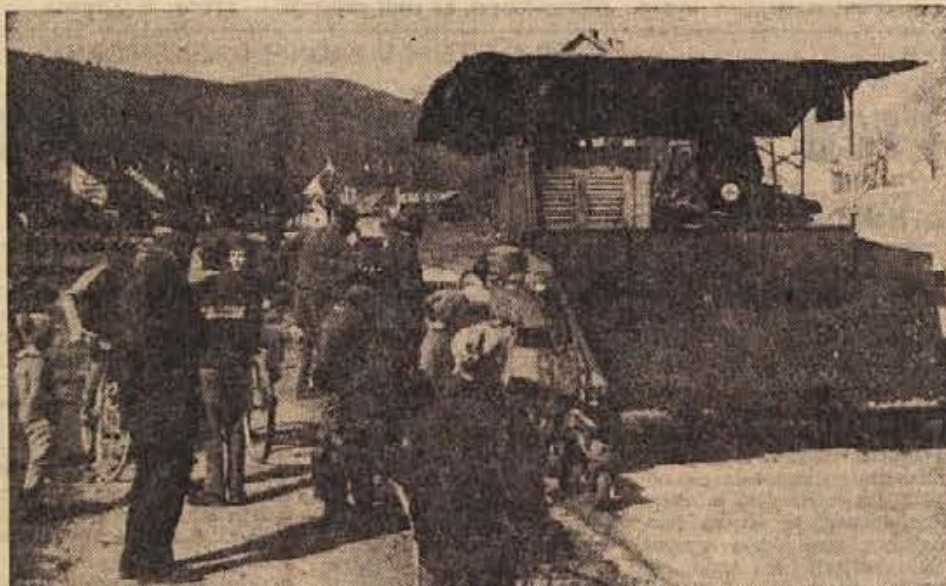
— Tudi naši mladinci in mladinke so za graditev novega doma. Čeprav za zdaj še ne vedo vsi o prepotrebem domu v Novem mestu, bomo akcijo precej podprli v našem časopisu »Glasu mladini«. V našem glasilu bomo pisali o uspehih in akcijah za naš klub. Sekretariat si bo prizadeval, da vključi kar največ mladine za delovanje v klubu. Naša mladina se strinja, da se vključijo v novi klub vse mladinske organizacije — od ljubornikov pa do Odra mladih.

Za avto krvodajalcev!

Na zadnji seji odbora Rdečega križa v Dolenjskih Toplicah so se dogovorili, da bodo za veliko krvodajalsko akcijo 2. aprila v Novem mestu pridobili za avto krvodajalcev. Razpravljali so tudi o solskih malicah. Tajniška dela v odboru RK je prevzela tov. Šoštarčičeva. D. G.

Kaj je z Lutrovo kletjo?

Svet za izobraževanje, kulturo in telesno kulturo je prejšnji teden med drugim obravnaval tudi restavracijo Lutrove kleti. Člani sveta so menili, da delo prepočasno napreduje, želeli pa bi tudi natančnejših obračunov doslej opravljenih del ter zagotovilo, da bo ta pomembni slovenski kulturni spomenik obnovljen v določenem času. V Sevnici se tudi sprašujejo, zakaj ni Lutrove kleti v programu, ki ga financira republika, saj tako pomemben spomenik ni last samo ene občine.

Tomšičevo cesto v Kočevju so asfaltirali do Kemične tovarne, nato pa so z deli prenehali. Ugotovili so, da morajo z asfaltiranjem zadnjega dela te ceste (do priključka na Roško cesto) malo počakati in prej urediti kanalizacijo ter pločnik. Vendar bo cesta dokončana v aprilu. (Foto: Cveto Križ)

ANTON GOLOB

■ Anton Golob, predsednik mladine v IMV:

— Prepričan sem, da bi bilo najboljšo, ko bi popravili dom JLA. Mladina bi veliko prej prišla do novih prostorov kakor z graditvijo doma; pa tudi bolj v centru bi bili. Klubski prostori so mladim Novomeščanom zelo potrebni. V njih bodo gledali televizijo, igrali šah ter brali časopise. Važno je tudi, da se bo telovadnica dala preurediti za proslave. V klubu ne bomo smeli točiti alkoholnih pijač, razen piva. Tudi mladinci IMV bomo sodelovali v delovni akciji ter prispevali k čimprejšnji pridobitvi novih prostorov.

M. GOŠNIK

Danes v Straži — Marjan Osolnik

Drevi bo ob 19. uri v kino dvorani v Straži govoril »O potovanju predsednika Tita po Aziji in Afriki« Marjan Osolnik, sekretar zunanjepolitične službe v generalnem sekretariatu predsednika republike. Tovariš Osolnik je spremljal predsednika republike na dolgi poti po prija- tejskih deželah, zato občani lahko pričakujejo zanimivo predavanje.

Predavanje sta pripravili krajevni organizaciji SZDL in ZK ter je namenjeno vsakomur, ki se želi poglobiti se znanji s pomenom obiskov in dogodki s tega potovanja.

Praznične prireditve

Ribnica se je za občinski praznik okrasila z zastavami. V počastitev praznika je dramska družina DPD Svoboda iz Ribnice uprizorila 23. in 24. marca dramo »Veronika Deseniška«, moški pevski zbor Svobode iz Ribnice pa je 25. marca pripravil pevski koncert. Slavnostna seja občinske skupščine je bila v nedeljo, 24. marca. Na dan praznika, to je 26. marca, ki ga ribniška občina slavi zaradi velike zmage partizanskih brigad nad Italijani na ta dan leta 1943 v Jelenovem žlebu, pa je bila občinska konferenca ZZB NOV Ribnica.

Sejmišča

Na novomeškem sejmišču

V ponedeljek, 25. marca, so pripeljali kmetovalci na novomeški sejem 686 pujskov, prodali pa so jih 634. Kupcev je bilo veliko, plačevali pa so manjše prašičke po 12.000 do 19.000 Sdin, večje pa po 20.000 do 28.000 Sdin.

Brežiški sejem

V soboto 23. marca, je bilo na brežiškem sejmu precej živahno. Naprodaj je bilo 907 pujskov, prodali pa so jih 549. Za manjše so zahtevali 720 do 800 Sdin, za večje pa 500 do 600 Sdin za 1 kg.

Občinska zveza za telesno kulturo, Novo mesto,

zaposli

SEZONSKEGA DELAVCA

za urejanje športnih objektov na Loki
Sprejem takoj, osebni dohodki po dogovoru.
ObZTK Novo mesto,
p. p. 30, Novi stadion

Vlagajte pri DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI v Novem mestu ter pri njenih poslovnih enotah v Krškem, Metliki in Trebnjem!

Kdor zdravje ljubi, ne pije veliko. Če pa pije, pije Hermeliko!

»DOLENJKA«

trgovsko podjetje na debelo in drobno, Novo mesto

objavlja prosto delovno mesto

mesarja — sekača

POGOJI: kvalificiran mesar-sekač z najmanj 2-letno prakso. Nastop dela 20. 4. 1968 ali po dogovoru. — Interesenti naj pošljejo ponudbe v 8 dneh od dneva objave.

MARMOR

GRADAC

tel. 76-177, lok. 8

Po konkurenčnih cenah izdelujemo vse vrste nagrobnikov, spomenikov, spominskih obeležij in vsa teracerska dela hitro in kvalitetno.

Še enkrat: „Komu zvoni“

Odgovor šmarješkega župnika o cerkvenem zvonjenju

Na pismo »Komu zvoni ali kako smo pokopali strica Jožka«, objavljeno v Dolenjskem listu 14. marca letos, nam je šmarješki župnik poslal naslednje pojasnilo:

Avtor pisma Milan Beretič iz Ljubljane je taktno in objektivno poročal o smrti in pogrebu Jožka Adamljeva iz Smarjete, ki je bil civilno pokopan 25. 11. 1968. Pokojni je bil res, kot pravi pisec, posebej v vsakem oziru, tako tudi glede vere, s katero ni hotel imeti nobene zveze, zato je odklanjal v štoljenju in ob smrti zakramente ter vedno izjavljal, da ne potrebuje duhovnika ne ob smrti in ne po smrti. Dosledno temu svojemu prepričanju je sahteval civilni pogreb. To je bilo splošno znano. Vst pa tudi vedo, da sta bila z Jožkom kljub njegovemu negativnemu stališču do cerkve in vere, dobra prijatelja, zato sem ga večkrat prosil, naj vsaj javno ne odklanja cerkvenega pogreba, ker mu potem ne bo smelo niti zvoniti, pa je vedno odgovarjal enako, da ob smrti ne potrebuje nobenega zvonjenja.

Ko je umrl, mi je bilo resnično hučo, da ga nisem mogel in smel cerkveno pokopati, takšna je bila njegova volja in takšni so cerkveni predpisi. S tem soglasju tudi Milan Beretič.

Ni pa pisec jasno, zakaj sem kot šmarješki župnik odklonil zvonjenje, češ saj je vendar Jožko, ako je bil mlajši, rad zvonil ob cerkvenih praznikih in je pred prv svetovno vojno pomagal graditi tudi Jamo cerkve. Zpravi se nad mojo izjavo, ko sem rekel, da umrliemu ne sme zvoniti, češ saj zvonjenje nima nobene zveze s cerkvenimi predpisi, in zaključil svoje pismo s trditvijo, »da je gospod župnik iz Smarjete napravil dobremu stricu Jožku po njegovi smrti veliko krivico.«

Na vsa ta vprašanja sem dolžan dati pojasnilo, da obstajajo predpisi glede zvonov in zvonjenja in posebna navodila glede pogrebne zvonjenja in da prav ti predpisi — ne glede na to, da je pokojni Jožko tudi sam odklanjal zvonjenje — niso dopuščali, da bi Jožku zvonilo.

O zvonovih in zvonjenju govori kanon 1169 zakonika cerkvenega prava, kjer je rečeno, naj vsaka cerkev ima zvonove, katere mora blagosloviti ali posvetiti škof, in da z njimi raspolaga samo cerkvena oblast. Zvonovi se smejo uporabljati le v ta namen, da vabijo k službi božji in drugim verskim dejanjem, za svetna namena pa se ne smejo uporabljati razen v skrajni sili, npr. ob požaru ali poplavih, kjer ni sirene in kjer je zakonit običaj, da zvon ob huči uri, ko vabi ljudi k molitvi za odvrnjenje nesreče. Za zvonjenje v katerikoli drug namen pa mora dati škof posebno dovoljenje. Vsakodnevno trikratno zvonjenje Angelovega češenja prav tako opozarja ljudi na molitve, in prvotni namen zvonjenja za umirni verniki je, da ljudje molijo za pokoj njihovih duš.

Vsako zvonjenje ima torej bistveno zvezo z vero.

Glede pogrebne zvonjenja pa so tudi izrecni in strogi cerkveni predpisi. Tako je bilo v okrožnici št. 11 nadškofijskega ordinariata v Ljubljani z dne 7. novembra 1966 št. 2215 dano navodilo, ki se dobesedno glasi takole: »Zvonjenje mrličem je v bistveni zvezi s cerkvenim pogrebom. Kdor nima cerkvenega pogreba, temu se tudi ne zvonja.« V nadaljnjih navodilih je tudi jasno povedano — zopet navajam dobesedno — »Događa se včasih, da kje cerkvenega pogreba nočejo ali ga župnik po cerkvenih določilih ne sme dopustiti, pa kje vendarle, posebno po podružnicah, kdo naroči zvonjenje mrliču, ki bo zanestljivo imel cerkveni pogreb in za katerega dobe od župnika naročilo.«

Takšni so torej cerkveni predpisi, ki vsakega duhov-

nika obvezujejo v vesti in se jih mora držati. Podpisani sem se jih držal do sedaj in se jih bom tudi v bodoče.

Cestnoprometni predpisi vežejo vse ljudi, tudi tistega, ki je kot mladinec udarniško gradil avtocesto.

Ce bolnik trdovratno odklanja zdravnika in zdravila, pač nihče ne more očitati zdravniku, da je naredil krivico bolniku.

To je jasno kot beli dan!

Bračci Dolenjskega lista pa naj sami presodijo, ali se je šmarješki župnik v čem pregrešil, ko ni mogel in smel dopustiti cerkvenega zvonjenja civilno pokopanemu Jožku, in si sami dajo odgovor na vprašanje: kdo je komu napravil krivico?

FRANC ZAPLATA,

župnik

Smarjeta

PISMA UREDNIŠTVU

Zakaj mimo prizadetih?

Tov. urednik!

Ne morem si kaj, da vam ne bi napisal še tretje pismo. Upam, da ne bo tudi to pismo romalo v koš, kot sta prvi dve.

Kaj me navaja k ponovnemu pisanju? V začetku februarja letos ste na brežiški strani objavili sestavek »Tri milijone prispevka Samoboru«, ki obravnava problem šolanja otrok s področja občine Brežice v šolah v sosednji občini Samobor v SRH. Ker se z nekaterimi ugotovitvami v omenjenem sestavku nisem strinjal, sem vam postal svoja stališča v želji, da jih objavite.

Čitj mojega pisma je bil, da bi tudi s pomočjo tiska bil dosežen vpliv na odgovorne organe obeh občin (morda tudi na republiške organe), da bi na ta ali oni način prišlo do medsebojnega sporazuma. Za nas prizadete je važno predvsem to, da bi tudi v prihodnje imeli pravico svobodne odločitve, v skladu z materialnimi možnostmi posameznika, kje bomo šolali svoje otroke: ali v bližnjih hrvaških ali v bolj oddaljenih slovenskih šolah.

Poudarjam, da je za marsikaterega otroka to zelo važno tako glede nadaljnega šolanja kot tudi glede njegove bodočnosti.

Priznam, da gre pri stvari za posebnost, ki zadeva le majhen košček Dolenjske. V prvem pismu sem izrazil misel, da se je zadeva reševala prevec mimo nas prizadetih. Prosil sem za podrobnejša pojasnila, kako je s stvarjo, in predlagal, naj bi pri reševanju tega za nas zelo perečega problema razen občin sodelovali tudi obe republiki. Čeprav gre po številu prizadetih za na videz majhen problem, smatram, da to nikomur ne daje pravice, da nas ignorira in da nam otežuje legalni boj za tisto, kar smo si še skoraj pred četr stletja priborili.

MIRKO PAPIČ,
Obrežje 38,
p. Jesenice na Dol.

PRIPOMBA UREDNIŠTVA:

Tov. Papiča je treba vsekor pohvaliti za njegovo vztrajnost, hkrati pa moramo zadevo malo obširneje poja-

nitl. Decembra lani so učence iz občine Brežice, ki obiskujejo pouk v Bregani in v Samoboru, obvestili, da bodo lahko nadaljevali šolanje v drugem polletju le, če bo brežiška izobraževalna skupnost plačala zanj šolnino. 11. januarja letos smo poročali o tem na 1. strani našega lista, nato pa 25. januarja s sestavkom »Šola na Dolini odpira vrata vsem« obvestili javnost, da je o zadevi razpravljala krajevna organizacija ZK Velika Dolina in sprejela stališče: brežiška izobraževalna skupnost naj omogoči nadaljevanje šolanja na hrvaški strani učencem 7. in 8. razreda osnovne šole, dijakom 3. in 4. razreda gimnazije in vsem vajencem. Vsi drugi otroci naj bi se preselili v slovensko šolo v Vel. Dolini in v gimnazijo v Brežicah.

V sestavku »Tri milijone prispevka Samoboru« smo 8. februarja povedali, da sta se izobraževalni skupnosti Samobor in Brežice sporazumele, da plača brežiška samoborski 3 milijone Sdin za leto 1967, za leto 1968 pa je pripravljena poravnati le dejanske stroške za otroke posameznih razredov in šol (te smo podrobno navedli). Te obveznosti (za l. 1968) bo brežiška izobraževalna skupnost uredila s posebno pogodbo. (Do podpisa pogodbe še ni prišlo, ker brežiški izobraževalni skupnosti primanjkuje 12 milijonov Sdin).

Za letošnje šolsko leto je problem torej deloma rešen, o njem pa smo v okviru možnosti sproti poročali. Nobenega pisma tov. Papiča nismo vrgli v koš (taka usoda zadeve pri našem listu le nepodpisana pisma), pač pa smo jih poslali naši novinarji J. Teppey v Brežice s prošnjo, naj z njihovo vsebino seznanijo občinske predstavnike in nam posreduje odgovor ter da vas, tov. Papič obišče in se z vami o problemu obširneje pogovori. V dobrem mesecu dni, odkar smo Vaše prvo pismo prejeli, se v dogovorih med izobraževalnima skupnostma Brežice in Samobor še ni veliko premaknilo, ker je vmes pomanjkanje denarja za šolstvo, tako značilno za razvoj zadnjih let. Upamo, da bodo zdaj po objavi vašega pisma pristojni iz občine Brežice dali zadovoljiv odgovor o razvoju te za Vas resnično pereče zadeve.

UREDNIŠTVO

KAKSNA SO POTA, vzdihujejo marsikje na vasi, v gornjem primeru pa so za res slabo pot v Gor. Stari vasi pri Sentjerneju krivi vaščani, ker niso plačali krajevnega samoprispjevka. Ta je v pretečni meri namenjen za popravilo poti. Voznik kamiona na gornji sliki je imel pravo srečo, da se ni prevrnil po bregu, ko se mu je odtrgal precejšnji del brega pod kolesi. — (Foto: Polde Miklič, Sentjerne, tretja nagrada za fotografijo tedna)

PISEJO UCENKE IZ BREŽIC

Spomini na dr. Ivana Ribarja

Prvo srečanje

Bilo je 24. oktobra 1964. Osnovna šola v Brežicah je dobila ime junških sinov dr. Ribarja, Lole in Jurice. Ta dan je bilo vse mesto v zastavah. Pred okrašenjo šolske zgradbo smo bili zbrani pionirji z rdečimi rutami. Na cesti

je zahteval, naj se v šoli pridno uč. Solarji smo začutili v njem velikega učitelja in vzgojitelja.

Lepi trenutki v Črni gori

Bilo je v Nikšiću junija 1966. Stadlon je bil poln

bar nam je govoril, da med mladno vedno doživlja najlepše trenutke. Mnogo zanimivega nam je povedal o svojem delu med domovinsko vojno, — zopet se je spomnil sinov Lole in Jurice. Rad nam je pripovedoval tudi o trenutkih, ki jih je preživljal s tovarišem Titom.

»Bravo, Slovenci!«

V gostoljubnem črnogorskem mestu se je večer v lepi nikšički dvorani zbral mnogo ljudi. Kulturno-prosvetne skupine učencev vseh sol bratov Ribar so priredile skupni kulturni program. Brežičani smo ponesli slovensko besedo in slovensko pesem na črnogorski oder. Ob našem nastopu nam je doktor Ivan Ribar večkrat vzkliknil: »Bravo, Slovenci!« Ta pohvala nam je bila ljubša kot še tako velika nagrada.

Zlate značke za odličan uspeh

Nikoli ne bom pozabila trenutka, ko mi je doktor Ribar pripenjal kot odličnjakinja zlato značko. Stopila sem predenj. Srebrni lasje so se mu lesketali v soncu in srce mi je vztrepetal. Držala sem se ponosno. Dogodek me je čisto prevzel in tega dne ne bom nikoli pozabila.

»Otroci, vsi ste moji!«

Umočnila je beseda doktorja Ivana Ribarja. Velikega učitelja in ljubitelja mladine ni več med nami. Ne bo nam več govoril: »Otroci, vi ste vsi moji...«

Resnično smo bili vsi njegovi, radi smo ga imeli. Čeprav je žara z njegovim pepelom v grobnici, nas spomin nanj ne bo nikoli zbledel.

VELJKA KU HAR
BRANKA JOVIC
SONJA GORNIK

Dr. Ivan Ribar na slovesnosti ob zaključku šolskega leta 1966/67 v Brežicah. (Foto: Ivan Tomše)

pred šolo se je ustavila kolona avtomobilov. Iz enega je izstopil tudi dr. Ivan Ribar. Mladina in vzgojitelji smo ga sprejeli z močnim ploskanjem. Stopila sem predenj in mu v pozdrav izročila šopek rdečih nagoljnov.

Doktor Ribar nas je nato nagovoril in nam pripovedoval o obeh padlih sinovih. Ljubezen do Lole in Jurice je po njuni smrti prenesel na vsa jugoslovanska mladino, od katere

mladine in črnogorskega ljudstva. Učenci vseh jugoslovanskih šol, ki nosijo ime sinov doktorja Ribarja, so bili zbrani tam. Na majhni vzpetini so pionirji, oblečeni v bele in modre srajce, s svojimi teloski napisali imeni Lola in Jurica Ribar.

Sonce je že močno pripovedovalo. Na stadlon je prišel doktor Ivan Ribar. Njegov pogled je obstal na nas, ki smo ga nestravno pričakovali. Doktor Ri-

FOTOGRAFIJA TEDNA

Ta teden smo prejeli za tekmovanje 11 fotografij. Najprizadenejši je bil Tone Zalar iz Krškega — in tudi zmagal:

prvo nagrado za fotografijo tedna — 10.000 Sdin — je dobil za »NI JIH PRIKLICAL«, drugo nagrado — 5.000 S-

din za »ELEKTRICNI VODI« tretja nagrada — 3.000 Sdin — pa je pripadla Poldetu Mikliču iz Sentjerneja za »KAKSNA SO POTA«. Rok za naslednjo fotografijo tedna je 1. april 1968. Ostro oko vam žel!

UREDNIŠTVO
DOLENJSKEGA LISTA

Prodám zazidljivo parcelo

Oglasi s takšnim začetkom se vse pogosteje pojavljajo v časopisih, pa tudi kot ustno sporočilo se širijo po ulicah in cestah. Kot interese se na takšne vabljuje oglaševanje v veljavni javni listi, vendar je za manjšim žepom. Po 1500 do 2000 Sdin plačajo kvadratni meter zemlje (sicer stane v Novem mestu že 2500 do 3000 Sdin) in so prepričani, da bodo kar hitro začeli graditi, ker jim je tako zagotovil prodajalec.

Prav bi bilo, ko bi se, preden sklenejo kupoprodajno pogodbo, pozanimali pri Stanovanjskem podjetju, če je parcela sploh zazidljiva in za kakšno gradnjo je predvidena. Potem, ko je pogodba podpisana, namreč ne morejo več zahtevati vrnitve denarja. Prodajalec, ki navadno dobro ve, kako je z njegovo zemljo, pa se na tihem smeji v pest, ker je našel kupca, ki je drago plačal. Zemlja, ki ni zazidljiva ali pa je morda predvidena za družbeno gradnjo, ima namreč precej manjšo ceno!

Špekulacija s piščanci

Na našem območju je nekaj špekulantov, ki v večjih valilnicah kupujejo zaradi raznih hib izločene enodnevnne piščance. Po sorazmerno nizkih cenah jih nato preprodajo nevednim kmetom. Rejci seveda kmalu ugotovijo, da so bili ogoljufani. Večina med temi piščanci so namreč petelinčki in tudi rastejo precej počasneje kot drugi. Špekulantom, ki se ukvarjajo s takšno preprodajo, bo v prihodnji pomladi odsvonilo, ker bo do takrat že dograjena valilnica prvirstnih in pasovskih piščancev pri KZ Novo mesto.

Dispanzer za alkoholike?

Svet za zdravstvo, socialno varstvo in delo v Novem mestu je na zadnji seji predlagal, naj bi pri novomeškem zdravstvenem domu odprli še dispanzer za alkoholike. Pretresal je tudi vprašanje ostarelih občanov in še zlasti možnost, da bi v Novem mestu zgradili dom upokojevcev. O domu pa bodo se razpravljali.

Sindikati Dolenjske tesno sodelujejo

Sodelovanje bodo še okrepili — Še večja skrb za izobraževanje vodstev in članov — Sindikati proti ukinitvi srednje tehnične šole v Krškem

Na pobudo občinskega sindikalnega sveta Brežice je bil v petek, 22. marca, v Čateških Toplicah posvet predsednikov in tajnikov občinskih sindikalnih svetov dolenjskih in spodnjeposavskih občin. Na njem so najprej razpravljali o sodelovanju

Valilnica tudi pri nas

Kmetijska zadruga Novo mesto ima v načrtu valilnico s tedensko zmogljivostjo 6000 enodnevnih piščancev. Obratovati bo začela že decembra letos. V jati kokoši nesnice bodo imeli več pasem, tako da bodo piščanci primerni za kmečko rejo in za hitro pitanje. Prihodnje leto torej ne bo več primanjlovala rjavih enodnevnih piščancev. Pobudo zadruga velja pozdraviti, saj je valilnica na Dolenjskem za razvoj kokošereje res potrebna.

Žeja in potreba po dobri knjigi

Pismo izvršnega odbora republiške konference SZDL Slovenije organizacijam Socialistične zveze

Borci za socializem so se vedno zavdali pomena, ki ga ima dobra knjiga zanje osebno ter za splošni družbeni in duhovni razvoj slovenskega naroda, za znanje delovnega človeka in njegovo kulturo in moralno podobo. Skrb za širjenje takšne knjige, za čimboljše izpolnjevanje njene vzgojne in družbene funkcije, je bilo trajno vodilo praktični dejavnosti naprednih sil. O tem nam približno številne konkretne akcije v naši kulturni preteklosti, med njimi tudi ustanovitve Prešernove knjižnice v prvih časih, po osvoboditvi, knjižnice, ki je pozneje prerasla v široko organizirano Prešernovo družbo.

Zaradi takšne usmerjenosti smo lahko v povojnih letih v Sloveniji zaznamovali velik razmah založniške dejavnosti. Širjenje knjižnic in organiziranje raznih oblik kulturne dejavnosti, v katerih je bila knjiga kot nosilka napredne humane in socialistične misli v središču širokega družbenega prizadevanja. Zal pa od vsem tem napredu začasne čase ugotavljamo — o tem govore tudi splošni statistični podatki — da se širjenje knjige zaustavlja, da ni več zadostnega razmaha in zagona, ki bi knjigo nadalje in v novih sodobnih oblikah in po živih poteh nosil med ljudi. Različni so vzroki za takšno stanje, mnogi med njimi pa so takšni, da bi jih bilo mogoče odpraviti le s širšim družbenim prizadevanjem, kajti ne izvirajo samo iz šibke gmotne osnove družbe, pač pa so tudi posledica določene usmerjenosti, tudi tehnokratske miselnosti, ki ne obrača ljudi k resničnim vrednotam socialistične kulture. Tako se ne širi krog kupcev in bralcev knjige, ki je bila eden najmočnejših stebrov slovenske kulture v preteklosti, sorazmerno redkeje postajajo vrste tistih, ki čutijo knjigo kot svojo nujno in timno potrebo, in tudi tistih, ki vedo, da je to pot, po kateri se širijo obzorje in množijo znanje. Posebej je treba ob tem imeti pred očmi, da naša mladina nismo dovolj izoblikovali pravega odnosa do knjige. Še bolj problematično podoba takšnega nesprejemljivega položaja pa nam kažejo podatki, da le majhen odstotek našega delavstva čuti potrebo po knjigi, jo bere in kupuje.

Tako se danes bolj kot marsikdaj poprej znova kaže potreba po organiziranem prizadevanju vseh naprednih družbeno-političnih sil, po organiziranju ne kampanjskega, pač pa trajnega gibanja za širjenje ljubezni do knjige. Kot delu tega prizadevanja — ne da bi zanemarjali pomembne vrednote druge dobre knjižne proizvodnje — se velja posvetiti propagiranju in populariziranju množičnih izdaj. Med njimi zavzema v današnjih časih posebno mesto tudi redna zbirka Pre-

šernove družbe. Z zmerom boljšo kvaliteto te zbirke, s skrbnim izborom programa in s primerno nizko ceno je treba omogočiti, da bo ta knjiga ustrezala resničnim potrebam najširših slojev bralcev. Ta zbirka prihaja in bi morala še v neprimerno večji meri prihajati prav tja, kamor sicer sploh ne pride dobra knjiga, pa naj to velja za delovno organizacijo, za mesto ali podeželje, za delavce, kmete ali intelgenco. Ustvarjati moramo žejo, potrebo po dobri knjigi. Socialistični družbi je še bolj kot v preteklosti veliko do tega, da bo vse, kar izide na našem knjižnem trgu, odlikovala visoka splošna raven kvalitete, ki bo temeljila tako na dobri kulturni tradiciji kakor tudi na resničnih socialističnih smotrih založniške politike. Zato mora Socialistična zveza biti nenehno pozorna do vseh pojavnosti na knjižnem trgu, ki niso ali ne želijo biti v skladu s takšnimi socialističnimi smotri.

Tudi sama Prešernova družba bo prevzemala pomemben delež v tem prizadevanju po širjenju dobre knjige in nadaljnji uspešnejši vzgoji bralca. Njeno prizadevanje naj bi bilo stalna akcija za nove člane in naročnike Prešernove družbe, prav tako pa za širjenje knjig drugih založnikov, knjig, ki pomenijo osnovo trdne kulture delovnega človeka. Ta akcija to uspešna predvsem, če bo slonela na zadostnem številu ljudi, kulturnih aktivistov, poverjenikov, ki bodo s srcem in z jasno družbeno-politično usmerjenostjo uporabili del svojega časa in naporov za to drobno, vsakdanjo, živo in izredno pomembno poslanstvo. Ne gre torej računati, da je mogoče takšno široko družbeno akcijo voditi samo po načelu akviziterskega delovanja, nasprotno, uspešno bo le, če bodo njeni nosilci zavzeti ljudje, ki bodo to svoje delo pojmovali kot pomembno družbeno obveznost. Izkušnje kažejo, da je mogoče širiti članstvo Prešernove družbe samo s pomočjo takšnih zavzetih delavcev in poverjenikov, ki gredo od človeka do človeka. Tako bi lahko knjiga Prešernove družbe prišla tako rekoč v vsako družino.

Socialistična zveza, ki se kar najodločneje zavzema za nadaljnji splošni kulturni razvoj naše družbe, moralno visoko ceni takšna prizadevanja in jih bo tudi sama tvorno podprla. Izvršni odbor sodi, da bi bilo v okviru občinskih in krajevnih organizacij Socialistične zveze koristno analizirati razmere na njihovem področju, temeljito pretehtati možnosti ter organizirati ustrezne oblike za razvijanje takšnega širjenja kulture knjige. Posebej naj se organizacije Socialistične zveze povežejo s Prešernovo družbo in se z njo dogovorijo za konkreten delovni program.

V PRODAJALNI

„BRŠLIN“

V BRŠLINU, nasproti železniške postaje,

dobite

- cement
- betonsko železo
- strešno in zidno opeko
- stavbeno pohištvo
- okensko steklo
- vodovodno in elektroinstalacijski material
- raznovrsten droben gradbeni material

Prodajalna je dobro založena tudi z gospodinjsko opremo, gospodinjskimi aparati in pripomočki, raznovrstno posodo in priborom.

Obiščite prodajalno trgovskega podjetja

»DOLENJKA«, Novo mesto

in prepričajte se o izbiri in ugodnem nakupu!

bili odločno proti predlogu republiškega sekretariata za prosveto in kulturo, da se ukine srednja tehnična šola v Krškem. Šola, ki šteje nad 300 učencev, uspešno opravlja svoje delo in vzgaja kadre, ki so za dolenjsko gospodarstvo več kot potrebni. Z ukinitvijo te šole bi dotok kadrov v gospodarske organizacije Dolenjske in Spodnjega Posavja zelo osiromašili.

2000 sadnih sadik na leto

Letos je KZ Novo mesto prodala okoliškim kmetom 2000 sadnih sadik izbranih vrst. Največ kupujejo kmetje Jonathan, delišes, zlato parmeno, voščenko, pa tudi križane sorte. Tudi lani je bilo prodanih prav toliko sadik, zato se lahko sklepamo na velik interes za obnovo sadovnjakov. Obnova sadnega drevja pomeni lep napredek, vendar bo doživel uspeh samo, če bodo kmetovalci mlado sadno drevje skrbno negovali in škropili.

VARNA IN UDOBNA VOZnja
Z VAŠIM AVTOMOBILOM SELE PO-
TEM, KO BOSTE ZAUPALI

URAVNOTEŽENJE KOLES IN OPTIČNI PREGLED PODVOZJA

AVTOSERVISU

PIONIR

V NOVEM MESTU,

KI BO DELO OPRAVIL NA NAJNOVEJ-
ŠIH AVTOMATIČNIH NAPRAVAH.

URAVNOTEŽENJE KOLES:

- DELO ZA ENO KOLO SAMO
5 N DIN
- UTEŽI: 1 KOS 2 N DIN
- OPTIČNI PREGLED PODVOZJA
15 N DIN

OBIŠČITE
SODOBEN AVTOSEVA

CASOPISNO PODJETJE

DELO

LJUBLJANA, Tomšičeva 1-3

Izdaja

DELO
TEDENSKO TRIBUNO
REVIJO TOVARIŠ
REVIJO AVTO
REVIJO STOP
NAŠE RAZGLEDE
CELJSKI TEDNIK
STRIP ZVITOREPEC
TOVARIŠEVE NN ROMANE
ZVITOREPEČEVE STRIP ROMANE

V svojih tiskarnah

BLASNIKOVA TISKARNA
TRIGLAVSKA TISKARNA
TISKARNA DELO

tiska

časopise, knjige, revije, plakate, reklamne prospekte,
nalepnice, tiskovine, obrazce itd.

SPOMINI NA PARTIZANSKA LETA

V ponedeljek, 12. februarja letos, je v Ljubljani od zavrattne bolezni umrl član Sentjernejskega rajonskega odbora iz leta 1941, gorjanski partizan in spomenikar Vid Kušljan. Naj mu bo teh nekaj besed v spomin za zadnji pozdrav od starih soborcev.

Bil je nekaj posebnega ta naš Vid, ki smo ga za Drejkom sedaj izgubili iz stare garde prvoborcev, rajonskega orožarja, partizana in divizijskega obveščevalca. Skromen, preprost in zvest fant, ki je imel vedno samo en pomislek: kaj mu v nevarnosti pravi šesti čut prirodnega nagona.

»Nobene druge rešitve ne najdemo, Vid, da spravimo orožje v kočevsko gozdovo, kakor da ga pelješ kot sejmar v Novo mesto, kjer te bodo čakali drugi,« smo mu rekli februarja 1942 v Sentjerneju.

Bil je zamišljen, zjutraj pa je ves vesel prihitel:

»Sanjalo se mi je, da so me Italijani lovili, pa sem jim ušel. Grem in ne bom vzel niti pištole.«

Sedeč na celenu arzenalu pušk, pistol in bomb, čez ka-

hajal med sejmanji po trgu. Na Mihovici bi morali Vidovi prostovoljci gredoč uničiti vojaški telefon, ki je povezoval Sentjernejo z italijansko stražo na mostu čez Krko pri Dobrovi. Proti večeru je že tako padalo, da se ni videlo. Pride Vid ves zaskrbljen, in sem ga hotel ravno pomiriti, češ da bomo, kajpada, preložili odhod za kak dan, ko me preseneti:

»Pa da ne bi kdo zaradi snega odlagal odhod!«

V globokem celcu so Vidovi partizani kmalu opešali in morali prenočiti v Florjančevi gostilni v St. Petru, današnjem Otočcu. V podstrešni sobici so se izmučeni jezili na hrup, ki so ga gnali v pritličju popivajoči karabinjerji.

Telefona na Mihovici niso porušili, kakor jim je bilo naročeno. Pa ne morda zaradi snega, ki so ga gazili čez ko-

no prosijo, da jim nemudoma prihrate pomagat.

»Dušan je pustil pri pratežu majhno stražo,« pripoveduje Vid, »in smo v naglem pohodu krenili na bojišče, ki se je raztezalo nekaj kilometrov daleč. Razdelili smo se med hrvaške partizane, da bi jim dvignili pogum. Zumberška dekleta so nam prinesle v škafih novega rdečega mošta. Hrvaški komisar na konju nam je pred bojem govoril.

Z Jezernic smo jurisali po nizkem grmovju in pašnikih navzdol in v goli hrib s cerkvico, kjer je bilo vse zeleno od sovražnikove vojske. Naletel sem na ustaša, ki je z vso bojno opremo sedel ob poti, le puško mu je nekdo že potegnili iz rok. Komaj sem ga utegnil mahnuti s kopitom, in že sem drvel dalje. Ustaši so iz cerkve, zvonika in izza cerkvenega obzidja žgali po nas, da smo bili vsi pražni. Priletim na neke skale, čisto sem v toči krogel. Vrčem se za gosto brinje in streljam. Poleg mene se znajde star Hr-

vrnil na Jezernice. Zumberk je bil rešen; sto slovenskih partizanov je odločilo zmagano nad nekaj tisoč ustaši. To znamenito bitko so dobili 7. oktobra 1942.

Spet so nosila dekleta partizanom mošt v škafih. Nekdo je govoril: Komisar na konju je, zadet v glavo, v boju padel.

Pod Jezernicami so si partizani — je pripovedoval dalje Vid — ogledali razbitine ustaškega aviona, ki so ga med boji sestrelili. Dva stara jugoslovanska bregueta sta pobegnila. Čisto nov dvomotorni bombnik, edini, ki so ga ustaši ravnokar dobili od Nemcev, pa se je zadel iz nizke višine zrušil v plamenih v skalovje majhnega gozdička. Ni utegnil odvreči bomb, ki so eksplodirale in avion raznesle in pol kilometra naokoli posule tla z železom in aluminijem. Največja kosa sta bila izmalodena motorja. Od treh letalcev je ostalo presenetljivo malo. Z veje je pošastno gledala glava s polovico obraza. Tam je ležala roka, tam kos pljuč, drugje brezoblična krvava gmota. Partizani so pobrali knjižico, v kateri so bila napisana imena posadke in čas vzleta. Zapisano je bilo tudi, da je letalo isti dan bombardiralo že pri Kninu.

Slovenci so izgubili dva tovariša, še ne tridesetletnega bivšega orožnika Franca Plančiča s Planine. Skozi srce ga je zabodel ujet ustaš, ko so ga hoteli razorožiti; Bogu Unetiču iz Sajevc pri Kostanjevci pa je ustaški rafal odnesel teme, da so se videli možgani, ki pa niso bil prizadeti. V partizanski bolnišnici se mu je že lepo celilo, ko si je, nesrečnež, zaradi hudega srbenja strgal obvezo, se okužil in šesti dan po bitki podlegel.

Se bi lahko napaberkoval po svojih zapiskih o tihem junaku Vidu Kušljanu, enam od tistih, ki jim nikjer ne beremo imen, pa so nosili vso težo bojev in revolucije. Najdem, na primer, kako se je leto po bitki na Zumberku, sredi velike jesenske nemške ofenzive, znašel Vid zopet pri žumberških Jezernicah. Vid se mu je razhl in je ostal sam s komisarjem in še nekimi partizanom. Jezernice so gorele. Vsi trije so, na smrtno utrujeni, polegli in zasopali. Ponoč prikoraka mimo velika vojska. Kdo so? Nemci, ustaši, domobranci, belogardisti ali partizani? Vid se vihrtapi v kolono, bulji v soseda na desni, strmi v neznanca na levi. Vleče ušesa, kakšen jezik govore. Nekdo se spotačnil in robato zakolne po partizansko. Vid se globoko oddahne.

Se eno naj zapisem na skromen spominček nepozabnemu Vidu. Bil je divizijski obveščevalac na točki deset, ki je bila v Vinji vasi. Bilo jih je šest ali sedem fantov, vsi oboroženi z hrzostrelkami.

Neki dan je šel Vid s Kosom s Kire in še dvema s Podgrada proti Gobju. Gredo po jarku pod Dolžem, ko se Vid negotovo ustavi in pravi: »Simam težak kurak, ni varno.«

»Strahopeteč! se porogljivo naščeperi Kos.

»Stopi vprašati tisto žensko tam na njivi, kje so beli!« ve-li Vid zasmevalcu resno.

»Tame! jih je polno,« pokáže kmetica, »na robu gozda so v zasedi!«

Tedaj se vsuje križni ogenj. Prezgodaj! Obveščevalci so se brez izgub umaknili v go-ro.

Tak je bil naš vrli Vid, ki smo ga za Drejkom sedaj izgubili iz stare garde prvoborcev in revolucionarjev. Tak naj nam ostane za vedno v nepozabnem spominu.

IVO PIKOVIC

Kušljanova žaga v Sentjerneju — skladišče partizanskega orožja v prvih dneh sovražnikove okupacije in eno izmed središč upora proti osovražnim tujcem. (Iz arhiva Dolenjskega lista)

tere je poveznili sejmarski kurnik, se je z leno kljuso in brez propustnice prehl ponoči, še med policijsko uro, mimo italijanskih straž in bunkerjev v Novo mesto. Težko smo čakali njegovega povratka. Pozno popoldne smo obupani, da ga bomo še videli, pričakovali samo še karabinjerjev, ko se je le prikazal. Vso pot so se Italijani radovedno ozirali za njim, ko je opletal z bičem po leni mrhi, ki kar ni hotela premikati nog. Pri Ločni ga je ustavila italijanska vojska, ki je v neki jami pri Krki iskala skrito orožje. Pol ure je moral čakati sredi ceste pri italijanski straži in se oziral, na katero stran bi se najlaže rešil.

Še slabše je bilo na dvorišču sejmarske Košakove gostilne, kjer je stanoval italijanski civilni komisar Chiuzzelin. Med karabinjerji in policijskimi agenti, ki so prihajali in odhajali, je moral položiti ogromen zaboj orožja na sanke, s katerimi je poznejši partizanski general Stane Potočar-Lazar pripeljal v mesto komisarja Prhmeta-Pavla iz taborišča na Ostrem vrhu.

»Samo tega sem se bal,« je zaključil Vid svoje razburljivo poročilo, da bodo priskočili pomagat karabinjerji, tako prijazno od daleč so gledali, ko smo dvignili zaboj in je popustilo dno, da so kopita mavzerk pokukala skozi spranje.«

Znameniti partizanski gverilec, bivši komandir kostanjeviških orožnikov Anton Kambič-Dušan, je prvi teden v oktobru 1942 odbral iz prve in druge čete Gorjanskega bataljona nekaj čez sto najpogumnejših fantov za pohod v Belo krajino. Na Račoviči so uničili italijansko vojaško skladišče v farovski kleti in zažgali šolo, ki so jo hoteli zasesti beli. V neki sosedni vasi so prenočili, zjutraj pa se vračali zopet čez Gorjance na svoje položaje. Srečavali so žumberške kmete, ki so z vozovi in vsem imetjem bežali pred prodirajočimi ustaši.

Opoldne so Dušana prestregli hrvaški kurinji, ki so iskali Slovence že v njihovih praznih taboriščih. Prihiteli so z novico, da pritiska kakih šest tisoč ustašev proti Sošicam in Jezernicam, na griču s cerkvico sv. Ilje pa so se utrdili. Zumberški partizani so že dan in pol s sovražnikom v hudih bojih in se morajo zaradi ustaške premoči umikati. Slovence nu-

lena, ampak ker jih je prehitela neznana konkurenca. Nikoli niso izvedeli, kdo so bile tiste temne senice na drogovi, ki so hitele sekati bakrene žice.

Bilo je ganljivo, kako so si ljudje, organizirani ali ne, v tistih časih prizadevali pomagati pri sabotajah proti Lahom. Prav tiste dni je bil neki mežnar hudo užaljen, da nismo tudi njemu naročili, naj izobesi za Prešernov praznik v zvon zastavo, saj so vihrale z vseh vaških lip in cerkvenih podružnic.

Pred dvajsetimi leti mi je Vid Kušljan slikovito pripovedoval, kako so gorjanski partizani z Dušanom razbili veliko ustaško ofenzivo na Zumberku.

Znameniti partizanski gverilec, bivši komandir kostanjeviških orožnikov Anton Kambič-Dušan, je prvi teden v oktobru 1942 odbral iz prve in druge čete Gorjanskega bataljona nekaj čez sto najpogumnejših fantov za pohod v Belo krajino. Na Račoviči so uničili italijansko vojaško skladišče v farovski kleti in zažgali šolo, ki so jo hoteli zasesti beli. V neki sosedni vasi so prenočili, zjutraj pa se vračali zopet čez Gorjance na svoje položaje. Srečavali so žumberške kmete, ki so z vozovi in vsem imetjem bežali pred prodirajočimi ustaši.

Opoldne so Dušana prestregli hrvaški kurinji, ki so iskali Slovence že v njihovih praznih taboriščih. Prihiteli so z novico, da pritiska kakih šest tisoč ustašev proti Sošicam in Jezernicam, na griču s cerkvico sv. Ilje pa so se utrdili. Zumberški partizani so že dan in pol s sovražnikom v hudih bojih in se morajo zaradi ustaške premoči umikati. Slovence nu-

var, ki je kilcal metalka min. To je bil neki učitelj, o katerem so govorili, da stisne svoje orožje pod pazduho in vrže mimo natanko tja, kamor hoče. Svojo cev je postavil poleg naju in spustil mino k sv. Ilji. Pod zvonikom se je sredi ustašev dvignil oblak prahu.

»Još jednule kriči stari Hrvat, učitelj pa:

»V okno jo bom poslial! Pa jo je res; okno se je razletelo.

»Jurišle zakliče nekdo v hlini, in že nas je vrglo zopet na noge. Drveli smo v goli hrib. S stariim Hrvatom sva se znašla pred vrati cerkvenega obzidja in vdrla v sovražnikovo postojanko. Ustaši so bežali. Pri cerkvi zagledam dve velikim grnadi kruha in kopicico konzerv, poleg kupa municije za mavzerke in težke mine. Pri cerkveni steni je stala zapuščenca težka strojnica.

Medtem so Zumberčani obkolili hrib tudi od druge strani. Ustašem so odrezali umik in jih zajeli. Od cerkvice sta se rešila komaj dva ali trije. Videl sem, kako je nekdo zabodel ustaša in ga slalil. Drugje so stražili šest živih jetnikov.«

Ni se bilo časa ozirati. V naglici je stisnil Vid hlebec kruha in konzervo pod suk-njič, natlačil žepo z municijo in se z drugimi zopet pogladil s hrba za bežečimi ustaši. Zginili so v neko vas. Ko pa so za njimi vdrli partizani, nikjer nikogar. Samo pet so jih potegnili iz neke kleti. Najbrž so se v naglici preobločili. Ljudje niso hoteli ničesar vedeti. Partizani so slutili, da so v ustaški vasi in da za posameznika tu ni varno. Prodrli so še nekaj naprej iz vasi, ko pa ni bilo o ustaših nikjer sledu, so se

Vsa Dolenjska je takrat živila za novo cesto

Pred srečanjem na Otočcu smo vprašali tudi Mirana Blaha, nekdanjega glavnega »komandanta vseh kuhinj in želodcev« na avtomobilski cesti leta 1958, česa se po 10 letih še najbolj spominja z velike akcije.

»Vsekakor je bilo najtežje zadovoljiti različne potrebe, pa tudi okuse tolikšnega števila mladih ljudi iz vseh koncev Jugoslavije in vseh poklicev. Prehrana, oprema in nastanitev brigadirjev — vse to se je precej razlikovalo od prejšnjih mladinskih delovnih akcij. Služba za preskrbo je morala vlagati mnogo dodatnih naporov, da smo bili kos odgovornim nalogam. Na Otočcu pa je delal takrat majhen, toda izredno aktiven in tovariški kolektiv glavnega štaba. S harmoničnim sodelovanjem smo se trudili, da bi vodstvo tako velike akcije potekalo kar

najučinkoviteje. Sicer pa smo bili bolj malo v štabu, ker nas je največ dela čakalo na trasi ali v brigadirskih naseljih.

Kaj je bilo najtežje ali najbolj kočljivo?

V kratkem mesecu je bilo treba pripraviti vse potrebno za prihod prvih brigad in začetek del. Pripravljene brigade so v marcu

1958 opravile zares veliko nalogo, da je delo 1. aprila lahko nemoteno steklo.

Brez dobro organizirane službe in oskrbe predvsem iz domačih dolenjskih vtrov in samega Novega mesta ne bi bilo zadovoljivih uspehov! Takratna Okrajna poslovna zveza se je spremenila v pravcati mali štab za oskrbo. Nova pekarna je omogočila nemoteno dobavo kruha, saj je napekla več kot 2 milijona kilogramov kruha. Vrsta trgovskih in drugih dolenjskih podjetij je z nami učinkovito sodelovala. Tudi v vseh krajih vzdolž nove ceste smo našli na vsestransko razumevanje in podporo ter sodelovanje, saj so ljudje vedeli, da gradimo njihovo cesto.

Lahko trdim, da je vse Novo mesto in vsa Dolenjska takrat živila za našo akcijo, in tako smo lahko s skupnimi močmi opravili naše naloge.

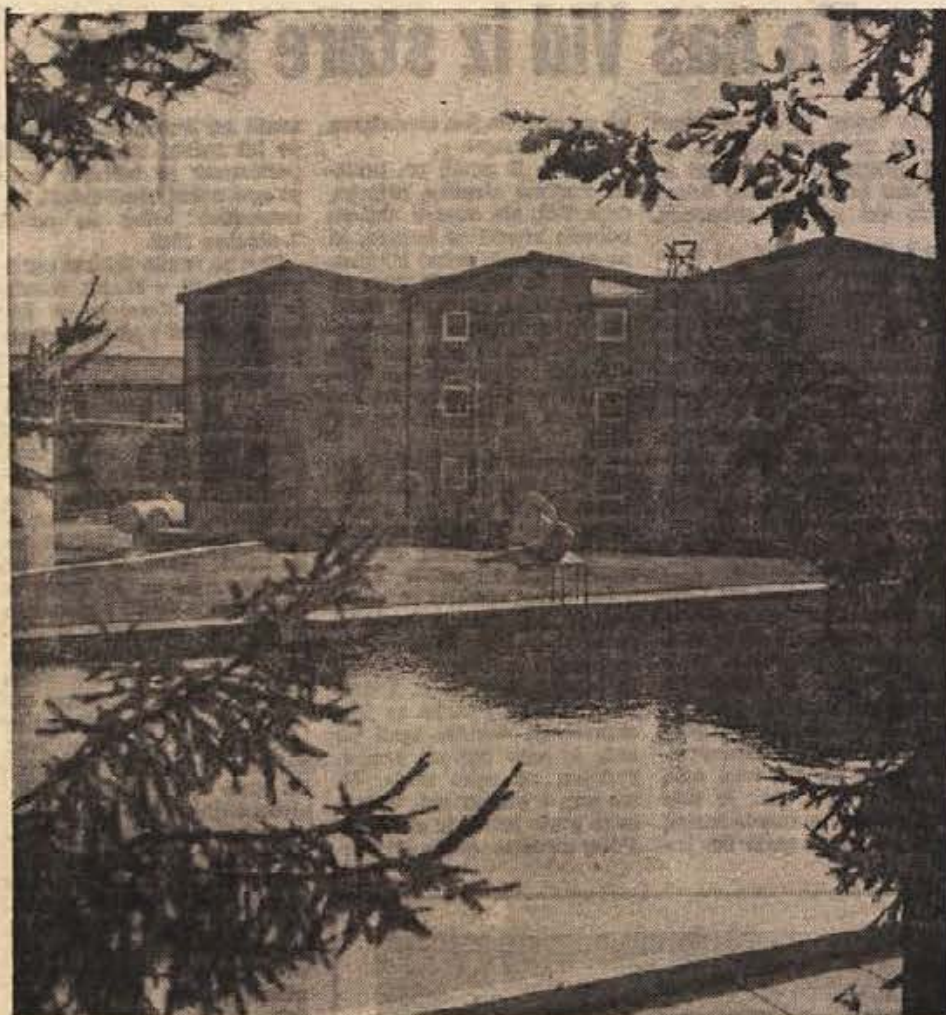

CESTA JE STEKLA! Namesto neskončnega potovanja po prašnih klancih in ovinkih je do Ljubljane samo še 131 kilometrov gladkega traku!

CESTNO PODJETJE Novo mesto

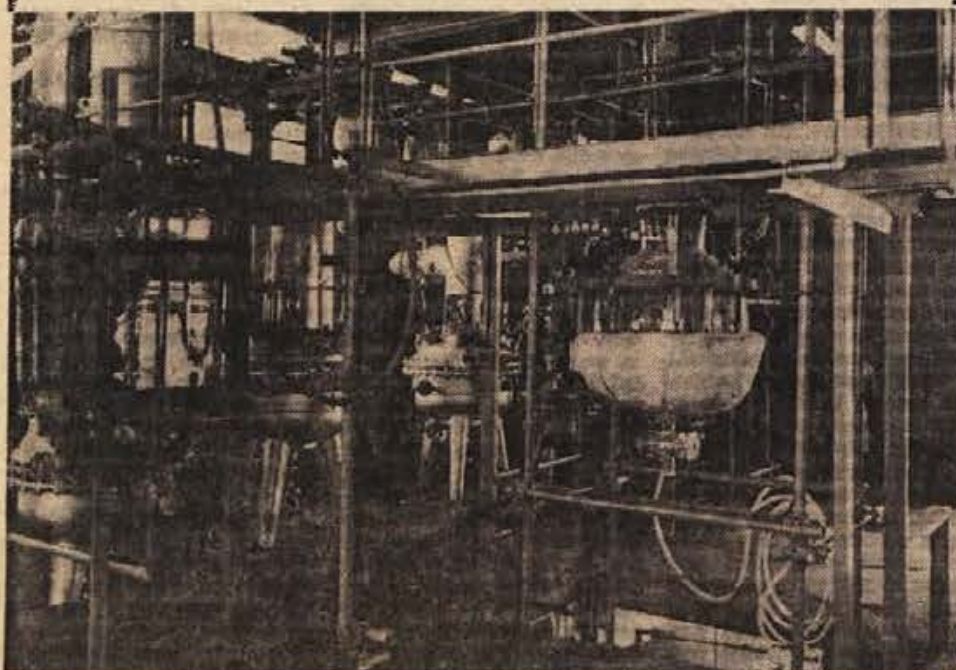
ki vzdržuje in upravlja avtomobilsko cesto od Biča do hrvaške meje, čestita ob 10-letnici začetka gradnje vsem brigadirjem, graditeljem in porabnikom!

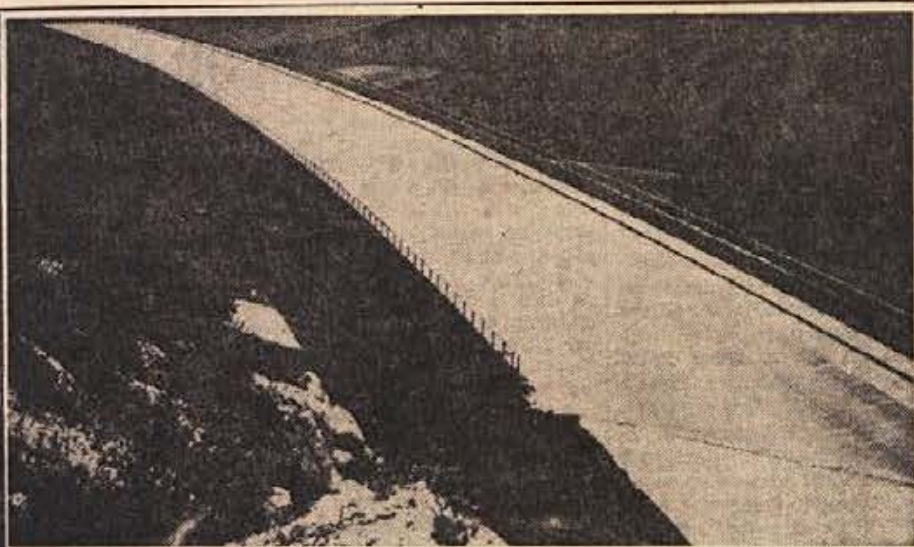

KRKA

TOVARNA ZDRAVIL NOVO MESTO

Ob 10-letnici začetka gradnje avtomobilske ceste pošljamo prigrčne čestitke brigadirjem in vsem, ki so sodelovali pri tej, za naše gospodarstvo tako pomembni delovni akciji in v njej tudi zmagali!

Viadukt pri Ivančni Gorici, ki ga je zgradilo SGP »PIONIR«

**SPLOŠNO
GRADBENO PODJETJE
PIONIR
NOVO MESTO**

pozdravlja vse graditelje avtomobilske ceste ob 10-letnici začetka gradnje tega velikega objekta!

NI SE ZANAŠAL SAMO NA POKOJNINO!

- Pri taki starosti, pa vedno židane volje! Kako to?
- Nobenih skrbi nimam! Ko sem bil mlajši, sem tudi varčeval za starost pri

**Dolenjski banki in hranilnici
v Novem mestu**

Mladenič, dam vam dober nasvet: še danes začnite vlagati svoje prihranke na hranilno knjižico naše domače Dolenjske banke in hranilnice v Novem mestu! Knjižico dobite lahko tudi pri njenih poslovnih enotah v Krškem, Metliki ali Trebnjem, lahko pa Vam jo izda tudi vsaka pošta v občinah Krško, Metlika, Novo mesto in Trebnje.

NAJNOVEJŠE!

Dolenjska banka in hranilnica v Novem mestu je lani avgusta zvišala obrestne mere: za navadne vloge na 6,50 %, za vezane vloge do 8 %! - In ne pozabite tudi na ugodne obresti za sredstva na deviznih računih občanov, za katera plačuje banka od 4-6 odstotkov v devizah, razen tega pa dodatno še od 1,5 do 2,5 odstotka v dinarjih!

**VAŠA KORIST JE, ČE STE ČLAN
AVTO-MOTO ORGANIZACIJE!**

Imeli knjižico za pomoč AMZJ

pomeni uživati —

— stalno zaščito in pomoč doma in v tujini

AUTO TURING POMOČ

ETI ENTRAIDE TOURING INTERNATIONALE

AUTO MOTO SAVET JUGOSLAVIJE - ALLIANCE INTERNATIONALE DE TOURISME

KAKŠNE UGODNOSTI VAM NUDIMO?

- brezplačno službo POMOČ INFORMACIJE,
- brezplačno časopis AM na dom,
- popuste pri nakupu bencinskih bonov za potovanje v inozemstvo,
- brezplačne strokovne nasvete v naših pravnih pisarnah,
- članski priručnik z vsemi brezplačnimi informacijami,
- popuste pri vleki poškodovanega vozila,
- popuste pri uslugah v društvenih delavnicah,
- kreditna pisma za plačevanje uslug v tujini,
- tehnični pregled Vašega motornega vozila,
- in še celo vrsto drugih uslug!

VSE INFORMACIJE O UGODNOSTIH LAHKO DOBITE V CESTNI BAZI »POMOČ - INFORMACIJE« V TREBNJEM ALI PA V DRUŠTVIH:

AVTO MOTO DRUŠTVO
BRESTANICA

AVTO MOTO DRUŠTVO
BREŽICE

AVTO MOTO DRUŠTVO
ČRNOMELJ

AVTO MOTO DRUŠTVO
KOČEVJE

AVTO MOTO DRUŠTVO
KRŠKO

VČLANITE SE!

AVTO MOTO DRUŠTVO
NOVO MESTO

AVTO MOTO DRUŠTVO
RIBNICA

AVTO MOTO DRUŠTVO
SEVNICA

AVTO MOTO DRUŠTVO
ŠENTVID

AVTO MOTO DRUŠTVO
TREBNJE

Preteklost je na odru ponovno oživela

Kulturno poletje na Reki

Dragatuški pionirji so se v tekmovanje za Župančičevo nagrado vključili s prireditvijo Bela krajina v pesmi, plesu in običajih

Gotovo je bil organizatorjem in nastopajočim na nedeljski prireditvi v Dragatušu trud poplačan, ko so videli dvorano polno zasedeno, kakor že dolgo ne, in ko gledalci niso varčevali s ploskanjem.

Pod vodstvom prizadevne

učiteljice Mare Brodarič je šolska mladina v sodelovanju z vaškimi tamburaši organizirala prireditev Bela krajina v pesmi, plesu in običajih, s katero tekmujejo tudi za občinsko Župančičevo nagrado.

Solski pevski zbor s solisti

in folklorna skupina so ob spremljavi tamburic in lepi tekstni povezavi dveh pionirjev prikazali stare pesmi, kola in običaje, kjer tudi šaljivih pripovedi ni manjkalo. Tokrat smo slišali tudi prvič predstavljeni valček domačega pesnika in komponista

Takole je bilo v nedeljo popoldne na dragatuškem odru, kjer je šolska mladina v sodelovanju z vaškimi tamburaši prikazala Belo krajino v pesmi, plesih in običajih. — (Foto: R. Bačar)

Evgena Cestnika »Lepo je tam v Beli krajini«. Polpretekla doba je bila gledalcem lepo predstavljena in videti je bilo, da se je vsak izmed nastopajočih trudil, kolikor je le mogel.

Z organizacijo predstave pa je bilo nemalo težav. Otroci so morali prihajati na vaje tudi po več ur daleč, razen tega je pri prireditvi morala pomagati pravzaprav vsa vas. Šola je posodila denar za nabavo 60 metrov domačega platna in 50 metrov kotenine, iz katere so vaške gospodinjice šivale narodne noše. Za sceno, luči in druga odrska dela pa je poskrbel domačin Vili Toman.

Dragatuški pionirji namestijo gostovati v nekaterih bližnjih in tudi bolj oddaljenih krajih, z izkupičkom od predstav pa bodo šoli vrnili denar.

Moderna galerija na Reki je sprejela v svoj načrt razstavo izvirnih risb. Taka razstava naj bi vsako drugo leto predstavila obiskovalcem stvaritve največjih svetovnih umetnikov s tega področja slikarskega izražanja. To pa je dalo Rečanom pobudo še za neko drugo, doslej njihovo največjo kulturno manifestacijo — za Reško kulturno poletje.

Prva mednarodna razstava izvirnih risb bo odprta 14. julija in bo trajala do konca avgusta, kar bo gotovo privabilo neštete turiste, ki v sezoni gredo skozi Reko, kakor tudi domače izletnike in obiskovalce iz bližnjih tujih središč. Zato bodo Rečani med razstavo pokazali tudi svoje najpomembnejše stvaritve na kulturno-zabavnem področju.

Tako misli reško gledališče tedaj postaviti na oder onega od tekstov slikarja Pi-

assa, ker bo on tudi med najzanimivejšimi udeleženci razstave izvirnih risb. Salarji bodo pokazali svoje likovne stvaritve, v mestu bodo dramske predstave, koncerti in različne kulturno zabavne prireditve. Reško kulturno poletje spada obenem tudi v veliki program prireditev, ki bodo letos organizirane v proslavo 25-letnice priključitve Istre in Reke matični domovini.

Ker bo osnova Reškega kulturnega poletja prav razstava izvirnih risb, se Rečani nanjo zelo resno pripravljajo. Računajo, da bo na razstavi okrog 700 izvirnih risb od najmanj 300 umetnikov iz 67 dežel. Razstava bo še posebno pomembna tudi zato, ker je bila izvirna risba doslej zapostavljena in se ni mogla svetovni javnosti predstaviti na najvišji ravni, kot so se olja, grafike, akvareli in druge likovne tehnike. N. Brzovič

Novomeščanom je knjiga dober tovariš

Znane zbirke, dobri romani in otroške slikanice še posebej navdušujejo novomeške bralce in ljubitelje knjig

Knjigarna in papirnica Mladinske knjige v Novem mestu je dobro založena. Novomeščani se radi ustavljajo ob lepo urejenih izložbah, kjer so vedno razstavljene najnovejše knjige. Se tako zahteven kupec najde v knjigarni izdaje vseh slovenskih založb, nekatere knjige jugoslovanskih založb, če je posebno navdušen nad tujimi knjigami, ka mu jih naredijo, če so še na tržišču.

Novomeški kupci posebno radi segajo po nekaterih znanih zbirkah. Lani so prodali največ splošnih enciklopedij, enciklopedij živali, zbirki Zgodovina človeštva in 100 romanov, za katero je nad 50 stalnih naročnikov, ter romane založb Obzorja iz Maribora, Lape iz Kopra in Državne založbe Slovenije.

Najmlajši bralci imajo že nekaj let na izbiro lepe slikanice, ki jih vedno znova navdušujejo. Mladinska knjiga je izdala 6 slikanic, ki gredo še posebno dobro v prodajo. Mamice rade izbirajo za svo-

je malčke tudi pravljice, ki so okusno opremljene in odlične kvalitete.

Knjiga je lahko dober prijatelj tistemu, ki rad seže po njej. Res je, da si vsakdo zaradi visokih cen knjig ne more privoščiti, vendar je takim

kupcem v veliko pomoč nakup na obroke. Nekateri Novomeščani to dobro vedo in prav radi izkoristijo. Škoda pa, da je med nami še vedno nekaj taktih, ki se za nakup knjige, plošče, revije tako težko odločijo.

Novomeško „uvoženo“ gledališče

S Crno komedijo (gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega) je za nami že sedma gledališka predstava v sezoni 1967-68. Delo je prišlo na oder tako rekoč takoj za premiero v Ljubljani. Pogosto imamo občutek, da capljamo za kulturnim življenjem glasnega mesta. Ta se nam poraja tako kot Kranjčanom sli Kupčanom. Da pa se da marsikaj ujeti, še ko je sveže, nam priča prav torkovo gostovanje v novomeškem domu kulture.

Gledališka gostovanja v Novem mestu so bila pred časom organizirana v okviru posameznih podjetij, programska politika poslovalnice za kulturne prireditve ter podjetij ni bila usklajena. Stanje se je spremenilo, ko je Zavod za kulturno dejavnost uvedel abonmajske predstave. Seveda so dogovori s posameznimi gledališči lažji, tudi izbira del, ki pridejo na novomeški oder, je lahko pestřejša. Tov. Lojze Kastelic, direktor Zavoda za kulturno dejavnost, je poudaril, da moramo še vedno imeti pred očmi dejstvo, da je v vstopnino kritih samo 50 odstotkov stroškov, ki jih ima poslovalnica za kulturne pri-

reditve z gostovanjem tega ali onega gledališča. In kdaj bo mo imeli v Novem mestu res kvalitetne amaterske predstave, take, ki bodo ustrezale tudi zahtevnejšemu gledalcu?

Oder mladih je zornik ledino. Pred ustanovitvijo te gledališke skupine se ni nihče nameraval ukvarjati z vstopno mladimi igralci. Izvzeti možamo seveda prizadevanja v posameznih šolah, vendar so tamkajšnji kroški nastopali le interno, na šolskih proslavah, akademijah itd. Dokler bo delal samo Oder mladih, bo treba nadaljevati z gostovanji. Upanje, da bo v jeseni, če ne že prej, zaživel dramaška sekcija delavskega

prosvetnega društva Dušan Jereb, je veliko. Celje, Kranj in vrsta mest, tudi Kostanjevica, si na tem področju močno prizadevajo. Se bo tudi v Novem mestu premaknilo?

Pa kar zadeva letošnja gledališka gostovanja: na vrsti sta še dve deli. Čeprav je dvorana vsakokrat razprodana, se še vedno najraje prodaja mesta.

Sklepi SBS za pospeševanje kulturnih dejavnosti je gostovanja podprl in razumevanju »v republiki« gre zasluga za novomeško »uvoženo« gledališče.

P. BREŠČAK

Kakšne so možnosti za DOLENJSKO POLETJE 68?

Da bi na našem področju poživili kulturno življenje tudi poleti, je zavod za kulturno dejavnost organiziral kulturne prireditve Dolenjsko poletje 68. Usmerjenost na Otočec in v Šmarješke Toplice, v kraja, kjer se poleti zadržuje večje število domačih in tujih gostov, daje prireditvam Dolenjskega poletja posebno obelježje. Gre za to,

da bi tudi v mrtvi sezoni, ko kulturna dejavnost pravzaprav za nekaj mesecev zamre, z vrsto prireditev vzbudili pozornost obiskovalcev dolenjskih turističnih krajev,

Predavanje v klubu belokranjskih študentov

V četrtek, 21. marca, so imeli člani kluba beseda predavanje. Obiskal jih je rojak, profesor na biotehniški fakulteti, tovariš Ivan Klemenčič. V prostorih filozofske fakultete v Ljubljani se je okrog diapojektorja z okoli 150 diaprojektivi in predavatelja zbralo kakih 40 članov kluba in nekaj študentov iz Primorske. Po uvodni besedi predsednika kluba Alojza Kozjana se je poslušalcaem v prijatni besedi odkrila zanimiva pot prof. Klemenčiča po Evropi, Islandiji in Kanado in ZDA, kjer je predaval na tamkajšnjih univerzah. Posebnost večera so bili njegovi živi vtisi s srečanj z našimi rojaki. Po končanem predavanju je bil družabni večer.

JOVO GROBOVSEK

Mali kulturni barometer

TEKMOVANJE ZA ŽUPANČIČEVO BRALNO ZNACKO se ponekod bliža koncu. Soje bodo značje z Župančičevim likom dobile že ob koncu meseca. V štirih dolenjskih občinah je tekmovalo ali pa še tekmuje več kot 2000 osnovnošolcev. Nekateri šole bodo pripravile zaključno slovesnost (podelitev znack) kar se da zanimivo.

ZAVOD ZA PROSVETNO-PEDAGOSKO SLUŽBO V NOVEM MESTU ter Zavod za kulturno dejavnost pripravljata revijo poznanskih zborov, ki bo 19. maja v Novem mestu. Pripravljajo pa tudi medobčinski revijo zborov novomeške, trebanjske, črnomaljske in metliške občine. Ta bo junija, posvečena pa bo spominu skladatelja Marjana Kozine.

PROSVETNI SERVIS, ki deluje pri Zavodu za kulturno dejavnost v Novem mestu, je v vitrini Doma kulture razstavil vrsto belokranjskih spominkov, ki so naprodaj. Isbrano belokranjsko vezenje iz

Adlešičev je zadnja leta zelo priljubljeno, saj je ljudska umetnost, ki je ponekod oživela, pravo nasproje vse številnejšim neokusnim izdelkom, ki jim nudijo nekatere trgovine.

RAZSTAVO DEL RUDJIA SIMČIČA V DOLENJSKI GALERIIJI si je ogledalo že več novomeških šol, pa tudi sicer je med Novomeščani za nastavo precejšnje zanimanje.

TRETJA ŠTEVILKA TEORIJE IN PRAKSE, revije za družbeno spraševanje, prinaša v tretji številki prispevek Mitje Ribičiča, Federatičen danca, Glasnik Andreja Klama: Teorija in slovenska bodočnost, zapis Josipa Vidmarja ob 90-letnici Otona Župančiča (Usoda in namen), prispevke Splošna zakonodaja v sistemu samoupravljanja (Josip Grobovnik), O vodini idejnopolitični vlogi komunistov v njih organiziranju (Lojze Skok) ter še vrsto razprav. Rubrika Brez ovinov prinaša več zanimivih sestavkov, glas in mnenj.

Obiščite zanimivo in prikupno razstavo slikarja in grafika Rudija Simčiča iz Ljubljane, ki razstavlja v zgornji in spodnji dvorani DOLENJSKE GALERIJE v Novem mestu svoje grafike, olja in skulpture v lesu! Izbor del, ki jih ljubljanski umetnik tokrat predstavlja Novemu mestu in Dolenjski, je hkrati najširša Simčičeva razstava v njegovem dosedanjem delu. — Na sliki: Simčičeva grafika POHOD PROTI KONCU (grafična kreda iz 1963)

Razpisna komisija osnovne šole
»Komandanta Staneta«, Dragatuš
 razpisuje delovno mesto
RAVNATELJA
 POGOJI: učitelj, predmetni učitelj ali profesor z najmanj 5-letno vzgojno-izobraževalno prakso.
 Prošnjo z življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev je treba vložiti v 15 dneh po objavi razpisa pri razpisni komisiji osnovne šole »Komandanta Staneta«, Dragatuš.

NAS RAZGOVOR

Nič kaj dobri obeti

Bo šel novomeški rokomet po »rakovi poti« odbojke? — Inž. Jože Šetina meni, da je osnova za delo v večjih finančnih sredstvih, trenerjih in vodstvu kluba — Je šesto mesto realno merilo kvalitete kluba? — Morda boljše uvrstitve spomladi.

Vodjo novomeških rokometov inž. Jože Šetina smo zaprosili za razgovor. Pogovarjali smo se o delu in težavah rokometiškega kluba, ki s spreminjivimi uspehi tekmujejo v drugi rokometni ligi.

Ali ste imeli kakšne priprave za zimo? — Cez zimo smo pridno vadili. Trikrat tedensko smo se dobili v telovadnici. Poleg tega

smo igrali še na zimskem republiškem tekmovanju. Vadba je bila bolj urejena kot prejšnja leta.

Kako ste zadovoljni z uvrstitvijo v jesenskem delu tekmovanja? — Zasedli smo 6. mesto. Mislim, da smo se uvrstili realno.

Upam, da bo bolj v spomladanskem delu tekmovanja, ko se bomo celo potegovali za drugo mesto!

Kako ocenjujete kvaliteto rokometna na Dolenjskem?

Dejansko ni nobene razlike med našim rokometom in rokometom drugod. Nam in verjetno vsem našim ekipam manjkajo le finančna sredstva in trenerji. Rokomet je na splošno v preteklem letu napravil viden vzpon. Zlasti je čutil napredek v šolah. Tu je po mojem mišljenju iskati osnovo za nadaljnji še hitrejši razvoj!

Bi poskusili določiti jakostno lestvico naših ekip?

Trenutno je, mislim, vrstni red naslednji: 1. Brežice, 2. do 3. Novo mesto in Krško, 4. Ribnica, 5. Grosuplje in 6. Kamenj. Med tekmovanjem pa se bo vrstni red gotovo spremenil.

Kateri igralci so pripravljeni za tekmovanje?

Z izbiro se ne moremo preveč pohvaliti. V glavnem pa računamo na naslednje rokometarje: Perka, Seničarja, Gantarja, Jakliča, Pelka, Lozarja, Jofeta, Cvelbarja, Kebra, Šetina, Fifolita, Gabriana, Benčino, Tomazina in Čoliča.

Končno še klubske težave?

Potrebuemo dobro klubsko vodstvo, več finančnih sredstev in trenerje. Pogrešam več povezave z matičnim društvom Novo mesto. Če se vsaj delno ne bodo izpolnile naše skromne zahteve, bo šel rokomet po »rakovi poti« odbojke. Pri nas je volja doma, pa jo naj kaže še kdo drug! —OL

Predsednik republike - pokrovitelj X. zleta

Vrsta pomembnih medzletnih prireditev — Glavna zletna dneva bosta 14. in 15. junij — Dejavnost bodo razširili na daljše časovno obdobje — Prireditve bodo imeli v večjih mestih Bosne — Štafeta gre na pot iz Velike Kladuše, prizorišča I. zleta

Nedavni sestanek stalnega sekretariata Zleta bratstva in enotnosti, ki se je sestel v Bihacu, je razpravljal v glavnem o medzletnih prireditvah.

Uvodoma so sprejeli zaključek, da bo X. jubilejni zlet v Bihacu 14. in 15. julija 1968. Za pokroviteljstvo bodo zaprosili predsednika republike Tita. Zletni dnevi se bodo pričeli že v začetku junija. Sportne in ostale prireditve pa bodo v različnih krajih Bosne.

POHOD PO POTEH PARTIZAN

SKE LJUBLJANE. Tega pohoda se bo po prvotnem načrtu udeležilo kar devet ekip, in to: Bihac, Banjaluka, Karlovac, Sisak, Prijedor, Ivanograd, Novo mesto, Mošlavinca in stalni sekretariat. To manifestacijo bodo gostje iz drugih republik izrabili za ogled zanimivosti Dolenjske.

SHOD MLADIH LIKOVNIKOV bo letos organiziran že tretji in bo tokrat 16. in 19. maja v Sisku. TADOR BRATSTVA IN ENOTNOSTI bo organiziran od 10. ju-

lija do 1. avgusta v Karlovcu ob reki Mrežnici. V tem mednarodnem taboru in na shodu, ki se ga bo udeležila mladina številnih evropskih držav, bo sodelovala tudi posebna brigada mladincev iz vseh sodelujočih občin zletnega področja. Računajo, da bo brigada štela 60 mladincev in mladink.

POHOD NA TRIGLAV, ki se ga bo udeležilo 41 članov iz treh republik, bo od 19. do 24. avgusta. Ta manifestativni pohod je namenjen članom športnih organizacij,

ki delajo v pripravah na zlet. Sodelovali bodo tudi člani stalnega sekretariata zleta, ki bodo imeli na samem Triglavu celo posebno sejo sekretariata.

Na sestanku so bili sprejeti številni sklepi, ki potrjujejo, da se celotno zletno območje je marljivo pripravilo na pomembno kulturno-sportno in politično manifestacijo mladine in občanov treh republik. Udeležba na pomembnem sestanku je bila zelo dobra, kar je spodbudilo prireditve, da so sestavili zelo dober program medzletnih prireditev, ki bodo opozarjale na kasnejšo glavno prireditve.

Med pomembne sklepe sodi gotovo ta, da bodo za pokrovitelja zaprosili tovariša Tita. Ta bo s svojo prisotnostjo dal še večji poudarek manifestaciji, ki ima svoj izvor v letih revolucije. I. zlet je bil namreč v volnih letih v Veliki Kladuši; od tam bo kot priznanje temu kraju krenila na pot tradicionalna zletna štafeta.

S. Doki

OBČNI ZBOR ATLETSKEGA KLUBA NOVO MESTO

Sveži veter v atletske organizaciji

Novo vodstvo, novi načrti — Bo atletika med vodilnimi športi v občini? — Bo novo vodstvo rešilo stara nesoglasja?

Preteklo nedeljo so se atleti in ljubitelji atletike zbrali v Novem mestu na rednem letnem obnem zboru atletske organizacije. Ob tej priložnosti so kritično ocenili dosedanje delo in začrtali novo pot, ki bo pripeljala do tega, da bo atletika med vodilnimi športnimi zvrstmi v občini. Pri ocenjevanju stanja so bili vsi prisotni enotnega mnenja, da so v občini zelo dobri delovni pogoji za nesluten razvoj kraljice športov — atletike.

Sam občni zbor je pokazal, da se mladina za atletiko precej zanima. Morda bi bilo zanimanje še večje, če bi vodstvo dosedanjega kluba posvetilo večjo pozornost množičnosti in istočasno podprlo nekatere vidne atlete, ki so kazali možnosti, da se razvijejo v kvalitetne tekmovalce. Novo vodstvo, ki so ga izvolili, bo gotovo znalo drugače začrtati politiko kluba in bo mladini sposobno nuditi vsaj minimalne pogoje za delo.

Pred občnim zborom so predvajali film evropskega atletskega prvenstva, ki je bilo 1962 v Beogradu. Uspeh in poučni pomenki so med gledalci naleteli na odobravanje.

V upravi odbora AK Novo mesto so bili izvoljeni: inž. Janez Penca, inž. Mirko Pečar, inž. Avgust Fajfar, inž. Lado Kotnik, prof. Jože Glonar, Marinka Hummer, Marjan Špillar, Slavko Doki, Meta Zagore, Kostja Virant, Ivo Kapš, Milovan Dimitrić in Tomaz Jazbec.

V sekretariatu kluba: prof. Jože Glonar, inž. Avgust Fajfar, Ivo Kapš, Marjan Špillar in Slavko Doki.

Končno so izvolili vodstvo kluba. Predsednik je Slavko Doki, podpredsednik inž. Avgust Fajfar in sekretar Ivo Kapš.

Na obnem zboru so sprejeli statut kluba, poleg tega pa še vrsto sklepov in napotil za boljše delo.

KEGLJANJE

PIONIR na sedmem mestu

Kegljači Pionirja so v zadnjem nastopu gostovali na Jesenicah, kjer so dvakrat premagali ljubljanskega Slovana. Vendar je pomembno to, da so trenutno kar na sedmem mestu med 14 ekipami. V prvem nastopu je Pionir dosegel svoj najboljši letošnji rezultat 6780 podrtih kegljev. V drugem pa je bil rezultat za spoznanje slabši (6644 kegljev).

V sobotnem nastopu sta bila najboljša Krušič (904) in Mrzlak (887), v nedeljskem pa je bil ponovno najboljši Mrzlak s 870 keglji, Barbič pa je podrl 860 kegljev.

(en)

Krško : Sevnica 694:639

V prijateljskem srečanju kegljačev je ekipa Krškega doma premagala vrstnike iz Sevnice v prvem srečanju z rezultatom 694:639. Najboljši med posamezniki so bili: Kolar (93), Abram (83) in Dernač (70), pri domačih pa Markel (91), Markovič (81) in Lado Markel (80).

V povratnem srečanju so ravno tako zmagali kegljači Krškega s 663:621. V tem delu tekmovanja sta bila najboljša Marjan Markl ter Ciglar.

Pavk

NOGOMET

Spomladanski start nogometašev

V drugi slovenski nogometni ligi sta obe dolenjski nogometni ekipi, ki sodelujeta v tem tekmovanju, doživeli poraz z enakim rezultatom. Dosti na boljšem so BELOKRANJCI, ki so bili poraženi v Tolminu. NOVOMESČANI so še vedno v krizi in so tokrat podlegli najboljšim nogometašem Slovana iz Ljubljane. Najvažnejše srečanje pa je bilo pravo gotovo v Krškem, kjer je domači CELULOZAR igral z nogometaši iz Brežice. Brežičani so presenetljivo premagali domače, kot trdijo dopisniki, s pomočjo slabega sodnika Romika iz Celja. RUDARJI s Senovega so iztržili prvi par točk na vročem igrišču v Vojnuku.

Celulozar : Brežice 1:3

V nedeljo je bila na stadionu Matije Gubca v Krškem prva prvenstvena tekma spomladanskega dela prvenstva celjske nogometne podzveze. Srečanje se je proti pričakovanju končalo z zmago gostov iz Brežic z rezultatom 3:1.

Za v enajsti minuti je sodnik Romih iz Celja priznal gol, ki ga sploh ni bilo. Igralec Celulozarja je krivično priznal gol demoraliziral in niso od takrat naprej pokazali prav nobene volje do igre. Prav tako je neizkušen sodnik priznal tudi tretji gol za goste.

Uprava NK Celulozarja je takoj vložila pritožbo zaradi grobega kršenja pravil nogometne igre.

Novo mesto : Slovan 1:3

V nedeljo so se spet pričela nogometna tekmovanja v slovenski konjski nogometni ligi. Novo mesto je za začetek imelo v gostih enajsterico Slovana iz Ljubljane. Tekmo je gledalo 200 gledalcev, ki pa niso bili zadovoljni z rezultatom dogodka na igrišču.

Prvi del igre se je v glavnem odvijal na polovici gostov, kljub temu pa je bil domači napad preslaboten, da bi premagal obrambo ljubljanskega Slovana. Rezultat 3:1 ustreza dogodkom na igrišču, vendar bi domači z malo več sreče lahko dosegli častnejši izid.

Griblje : Adlešiči 7:2

V nogometnem srečanju mladincev Griblje in Adlešičev so po najboljši igri zmagali domači igralci z rezultatom 7:2.

Za Griblje so bili uspešni: Strucelj 4, Pezdire in Križan po 1 (en zadetek gostov). Za goste je dosegel dva zadetka Branko Požek.

Olimpija : Rog 4:1

V srečanju dveh mladinskih enajsteric v okviru mladinskega tekmovanja ljubljanskega okrožja je ljubljanska Olimpija premagala Rog iz Kočevja z rezultatom 4:1. V prvem delu tekme so domači imeli igro v svojih rokah. V tem delu so dosegli tudi dva zadetka. V drugem delu je igra bila

Športni dan v Kočevju

Osnovna šola v Kočevju je imela minulih četrtih športni dan. Učenci nižjih razredov so šli na izlet v bližnje okolice mesta, višji razredi pa so imeli tekmovanje v domu telesne kulture. Tekmovali so v parterju, preskokih čez kozo, na bradlji in v prostih vajah.

Najboljši so bili: učenci ekipno: 1. 6.1 29,50 točke, 2. 6. a 27,50, 3. 6. h 26,50. Posamezniki: 1. Bojan Mulc, 2. Janez Kovačič, 3. Doris Ofak. Učence ekipno: 1. 6. h 32,50, 2. 6. c 30,00, 3. 6. i 24,00. Posameznice: 1. Nada Horčvar, 2. Sonja Ložar, 3. Marija Južnič. V igri med štirimi ožgji so zmagali igralci 5. c in igralke istega razreda.

A. A.

Pričele so se sedme delavske športne igre

S tekmovanjem v namiznem tenisu so se pričele sedme delavske športne igre v občini Krško. Za prva disciplina tekmovanja je pokrenila, da bo zanimanje za letošnje tekmovanje večje kot kdaj prej. V tekmovalni koledar so vključili tudi kros, ki ga bodo priredili v počastitev 1. maja.

V namiznem tenisu je med moškimi ekipami zmagala vrsta tehnične srednje šole.

Pavk

Plavalci Celulozarja v reprezentanci

Od 5. do 7. aprila bo na Reki troboj mladinskih plavalnih reprezentanc DR Nemčije, Poljske in Jugoslavije. Zvezni kapetan je v reprezentanco vključil tudi tri plavalce Celulozarja: Čarga, Potočnik in Ziberna. Kot kandidata je na skupne priprave povabljen tudi mladinka Nevenka Jenkele.

Pavk

Dve zmagi Brežičanov

V kvalifikacijah za pionirsko zavesko košarskega liga sta igrali dve ekipi osnovne šole bratov Ribarjev iz Brežic in pionirji iz Cerkev. Obakrat so premagali Brežičani. Pri doletih je bil rezultat 77:8, fantje pa so zmagali 40:26.

V. P.

Orodna telovadba na gimnaziji

Na prvenstvu novomeške gimnazije v orodni telovadbi je sodelovalo 56 dijakov in dijakin. To tekmovanje, ki je bilo izbirno za republiško prvenstvo, je prineslo naslednje izide: 1. Okležen 39,2, 2. Šarman 36,0, 3. Breben 35,9, 4. Felko 35,8, 5. Rustja in 6. Potočnik. Pri doletih je vrstni red naslednji: 1. Rome 38,1, 2. Medic 36,0, 3. Kordež 36,5, 4. Škrabi 36,1, 5. Strajnar 35,5. Izvedbe je ocenjevala komisija, ki so jo sestavljali profesorji Milan Smerdu, Jelka Hude in Igor Penko.

M. D.

Na letošnjem šahovskem prvenstvu Novega mesta, ki je bilo vzorno organizirano, smo bili priče borbenih in lepih partij. Mojrski kandidat prof. Igor Penko (na levi) in Bogo Adamič sta s svojo igro prijetno presenetila. (Foto: M. Vesel)

ŠAH

HITROPOTEZNO ŠAHOVSKO PRVENSTVO SLOVENIJE

Osterman tretji, Penko osmi

V nedeljo je bilo v Ljubljani članško hitropotezno prvenstvo Slovenije za posameznike. Iz dolenjske šahovske podzveze so se na to tekmovanje uvrstili Osterman, Črnko, Cimer in Gornik. V predfinalu je igralo v treh skupinah 42 igralcev iz vse Slovenije. Od dolenjskih predstavnikov so se v finalni del tekmovanja uvrstili kar trije šahisti: Osterman, Penko in Cimer. Prvo mesto je zaslužno dosegel Mariborčan Zagar, ki je znan hitropotezni igralec, saj je bil že hitropotezni prvak Slovenije. Drugo mesto je pripadlo Mariborčanu Musliu. Osterman je bil vseh čas finalnega tekmovanja nad vodilni in se je tudi na koncu solidno uvrstil: delil je 3. do 6. mesto. Penko bi moral po prikazani igri dosegati boljše mesto. Vsekakor pa ni imel svojega dneš čimer, saj je obdržal šele na 15. mestu. Da to ni slika njegove resnične sposobnosti, priča še to, da je bil lani na podobnem tekmovanju drugi.

Končni vrstni red: Zagar (Maribor) 13 točk, Musli (Maribor) 13,

3-6. Osterman (Kočevje), Jelen (Ljubljana), Kranj (Maribor) in Vukotič (Ljubljana) 10,5, Vavpečič (Domžale) 10, Penko (Novo mesto) 9 itd.

I. Stančič

Penko že prvak!

Kolo pred koncem prvenstva si je mojstrski kandidat Igor Penko že zagotovil naslov šahovskega prvaka Novega mesta za leto 1968.

IX. kolo: Penko — Jenko 1:0, Tisu — Bječanovič 1:0, Sitar — Sunjšič 0:1, Ščap — Škerlj remi, Nagl — Milič 0:1, Adamič — Istenič 0:1.

X. kolo: Jenko — Škerlj remi, Milič — Tisu 1:0, Istenič — Sitar 0:1, Bječanovič — Ščap 1:0, Sunjšič — Nagl remi in Penko — Adamič 1:0.

Stanje pred zadnjim kolum: Penko 9 točk, Sunjšič 7, Sitar in Škerlj po 5 in pol, Tisu in Milič po 5, Istenič in Nagl po 4 in pol, Adamič in Jenko po 4, Bječanovič in Ščap po 3.

Najhuje je, da so otroci ostali brez doma

Nobene senzacije, le velika družinska tragedija, bi lahko rekli ob razpravi na novomeškem okrožnem sodišču — Sodili so Avgustu Koširju iz Dol. Pra-proč, ki je do smrti pretepel svojo ženo

Začelo se je pred kakimi šestimi leti, ko je Terezija Košir vse česse začela segati po pijači. Začel je, ne ve nihče. Kadarkoli je bila tuzna, je bilo strbela za red v hiši, kuhala je in bila skrbna mati kot malokatera žena, toda kadarkoli je dobila v oblasti alkohol, je bilo groza. Ni ji bilo mar lačnih otrok, ne mesnaga v hiši, ne moza, ki se je utrujen vračal od težaškega dela v Ljubljani. Včasih je v pijanosti celo obležala, da so se zgražali nad njo vaški

otroci, mož pa se je hodil k sosedom jokati nad nesrečo v družini. Ženo je sprva pretepel da bi nehala piti, potem jo je spravil na zdravljenje, in ko je spoznal, da tudi to ne zaleže, jo je tepel zaradi sramote, ki jo je vinjena delala njemu in otrokom. Socialna služba občine Trebnje je že leta 1966 posredovala, Avgust Košir pa je bil tudi pred občinskim sodiščem Trebnje obojen zaradi lažje telesne poškodbe, ki jo je prizadejal svoji ženi,

Krize ni mogla prestati. Lani oktobra je bil v Koširjevi družini rojen zadnji otrok: v kakšnih okoliščinah, ve vsa vas. Otroka so morali za nekaj časa vzeti sosedje, ker je bil zanemarjen, nato pa je mati začela jemati tablete proti alkoholizmu. Ker nekaj časa ni pila, so ji otroka vrnili.

Družina pa je bila le malo časa srečna, saj je že konec decembra 1967 nastopila kriza. »Življenske težave so

Koširjevo spravljale v obup namesto v borbo z njim,« je rečeno v poročilu socialne delavke. Ko jo je znova začela grabiti sli po alkoholu, se ji ni znala upreti, temveč je dokončno segla po pogubi. Na skrivaj je pila že dva dni pred smrtjo, ko pa je doma vse pijače zmanjkalo, je poslala hčerko k sosedom po jabolčnik.

Deklece pa je mimogrede povedalo, da je mama spet vinjena, zato so sosedovi po naročilu socialne službe takoj poslali svojega sina v Trebnje povedat. A bilo je že prepozno...

Ob pogledu na dojenčka ga je zgrabil bes

28. decembra se je Avgust Košir vračal z nočnega šilta. Na poti z vlaka je srečal svojega otroka. Potožila sta, da sta lačna, in povedala, da mama samo leži in ne govori. Jezzen je prišel domov, in ko je zagledal v kuhinji na tlen do nezavesti opito ženo, poleg nje pa je v košarici veval ves onesnažen in lačen dojenček, ga je zgrabil bes. Vsaj tako je obtoženec povedal.

Najprej jo je klical in skušal spraviti na noge, a ni dala od sebe nobenega glasu. Potem jo je tepel. Z rokami in nogami jo je suval. Prav grdo suval, dokler ni videl, da se ji je iz ust pocedila kri. Tedaj je prenehal, jo zvelkel v kamro na posteljo in je ni več pogledal. Košir se je ulegel na peč in za kakšne dve uri zaspal, nato pa ugotovil, da je žena mrtva. Najprej je to povedal svojemu očetu, s katerim stanujejo v isti hiši, nato pa se je šel javit miličnikom v Trebnje.

Umril je tudi najmlajši

Obdukcija je pokazala, da je Terezija Košir dobila hude notranje poškodbe, med njimi tudi zmečkanino jeter, kar je imelo za posledico izkrvavitev in takojšnjo smrt. V krvi pa je imela okoli 2,5 promila alkohola.

Po materini smrti so otroci: 12-letnega Avgusta, 8-letnega Draga in 7-letno Mileno vzeli sorodniki, dojenčka pa so dali v rejo. Revček je od vsega hudega pred tedni umrl. To je vse.

Senat okrožnega sodišča je pod predsedstvom Antona Trunklja pretehal vse obtežilne in olajševalne okoliščine ter spoznal Avgusta Koširja za krivega uboja lastne žene, s katerim je vzel tudi mater 4 otrokom, po drugi strani pa je upošteval vse okoliščine, ki so moza privedle do tako zavrženega dejanja. Obsodili so ga na 4 leta in 6 mesecev strogega zapora. Sodba še ni pravomočna.

Na avtomobilski cesti pred desetimi

Električni in telefonski vodi so v mestih že prava nadlega, ker je vzdrževanje drago, pozimi, ko žice pokajo, pa so nevarni. Da bi se izognili takšnim nevšečnostim, uvajajo tudi v Krškem vedno več zemeljskih kablov. Na sliki: pri polaganju visokonapetostnega zemeljskega kabla na Polšci se sporazumevajo delavci med seboj po radijski zvezd (Foto: Tone Zalokar, Krško — druga nagrada za fotografijo tedna)

Valvasor o naših trgih in gradovih

METLIKA

(Nadaljevanje in konec)

Metliško glavarstvo je leta 1424 upravljal gospod Ivan Hohenwart. Ko je namreč Tomaž Schwab, metliški meščan, prodal samostanu v Pleterjah neki travnik, se je omenjeni gospod kot naprošena pričel skupaj z gospodom Henrikom Orno-majškim podpisati takole: Ivan Hohen-wart, glavar metliški.

Metliškiemu glavarstvu je leta 1462 načeloval gospod Andrej Hohenwart, leta 1469 pa gospod Viljem Turjaški.

Gospod Andrej Hohenwart je leta 1493 v Metliki ustanovil ubožnico, ko je bil glavar metliški gospod Žiga Piersch, o čemer poroča ustavno pismo za ubožnico, ki ga blagohotnemu braču vstavljamo na tem mestu.

Leta 1517 je isti gospod Žiga Piersch upravljal službo metliškega glavarja, imel pa je za ženo Nežo Lambersko, gospoda Andreja Lamberskega iz Brega hčer. Mož in žena sta v ribniški farni cerkvi svetega Stefana pri oltarju Naše ljube gospe napravila ustanovo, ki je določala, naj se tedensko bere pri tem oltarju po ena petna masa in naj se vsake kvatre tu upravi javna spoved.

Leta 1528 je bil za metliškega glavarja imenovanega gospoda Žige Pierscha sin, gospod Ivan Piersch, ki je vse premoženje, ker ni imel otrok, na smrtni postelji zapisal svoji ženi.

Zadnji glavar, ki sem ga z marljivim iskanjem mogel odkriti, je bil leta 1543 gospod Anton baron Turn in lastnik sv. Krišča, odposlanec, tedaj upravitelj dežel-nega glavarstva na Kranjskem, glavar v Metliki in Loki.

Kasneje pa nisem več zasledil glavar-jev, tako da je verjetno, da je deželni knez dal nekatera gospostva, ki leže v Slovenski marki, različnim gospodom. Tako je metliško gospostvo imel leta 1578 (da v dokaz svoji trditvi vzamem le en primer), eden gospodov Alapi. Metliško gospostvo se še danes daje v zastavo.

Leta 1408 so v Slovensko marko vdrla Turki, vse metliško okolico izropali, vse s sabljami pobili, tiste pa, ki jih je morilska sablja pustila pri življenju, so kot ujetnike odpeljali, povsod podtaknili ogenj ter vse v dim spremenjeno poslali proti nebu.

Leta 1431 je prišel dedni sovražnik kršćanskega imena s precej močno vojsko do Metlike, mesto zažgal, ropal, do česar je le prišel, davil, kar mu je v roke prišlo, ter po vsej okolici vse mogoče barbar-ske okrutnosti počenjal. Megiser sicer meni, da je bil to prvi vdor Turkov v našo deželo, vendar pa je ta bil že leta 1408, kakor smo že zgoraj povedali. Bil pa je oni eden najbolj strahotnih, kar jih je do današnjih dni bilo.

Leta 1469 poleti, na dan pred sv. Janezom, je prišel turški paša Baj beg z 10.000 Turki do Metlike, kjer je vse, kar je bilo komaj od zadnjega turškega uničenja zopet popravljeno, popolnoma uničil, vse opustošil in pokončal.

Sigmund iz Birkena sicer pravi, da je bil to prvi vdor, kar pa je le toliko točno, kotlikor s tem meni, da je Turek v tem letu prvič s tako silo prišel v deželo, ako pa misli s tem kaj drugega, nima prav.

Leta 1511 je nesrečni Turek zopet opustošil in razdejal Metliko skupaj s Slovensko marko, enaka nesreča pa je zadela tudi grofijo Pazin, Goriško in Kras.

Leta 1547 je bič kristjanov, Turek, zopet pri Metliki vpadel v deželo, vso okolico opustošil in mnogo ujetnikov odvlekel s seboj.

Leta 1575 se je ta roparska zver zopet vrnila, zavzela Metliko samo, vse s sabljami pobila, hiše izropala, nato pa jih v dimu poslala proti nebu. Ujetnike pa je Turek peljal v barbarsko suženjstvo.

Tri leta kasneje, 28. marca 1578, so ti barbari ponovno oblegali mesto Metliko, toda nebo ni hotelo njihove prevzetnosti še naprej prenašati, ampak je znano naklonilo kristjanom, ki so te krvoločne pse s silo odgnali od Metlike. Torej se Merian moti, ko pravi, da so tokrat Turki Metliko zavzeli.

Dasi je Bog oni bič tokrat odvrnil od mesta, pa je leta 1646 poslal nad Metliko drugo šibo, ki jo je zadel s kugo, ki ni razsajala samo v mestu, temveč močno tudi med okoliškimi prebivalci. Tako so pogosti turški vpadi, ki so novi trg popolnoma razdejali, kuga in požari mesto Metliko spravili v veliko bedo, iz katere se še do danes ni mogla dvigniti.

Mesto Metlika je danes deželnoknežje.

Huda kazen za lažne po

Novomeški sodnik za prekrške je zasegel tudi za pol milijona Sdin domačih in italijanskih tekstilnih izdelkov in pletenin

Novomeški sodnik za prekrške je v petek, 22. marca, kaznoval s po 10.000 Sdin Draga Vasića, Božidarja Stankovića in Ratimirja Todorovića iz Suvaje v varvarinski občini, ker so prodajali v Suhu krajini tekstilne izdelke in pletenine, ne da bi ime-

li za to občinsko dovoljenje. Sodnik za prekrške je zasegel tudi okoli 190 kosov raznih domačih in italijanskih tekstilnih izdelkov ter pletenin, vrednih okoli 500.000 Sdin, ki so jih hoteli prodati v naših krajih prodajalci iz Suvaje. Zanimivo je, da so prizadeti sodniku za prekrške izjavili, da se zoper kazen in zapleno blaga ne bodo pritoževali.

Vasić, Stanković, Todorović in še neki mladoletniki so se 20. marca popoldne pripeljali z avtobusom v Suho krajino. V Laščah so izstopili, nato pa so se odpravili v Lipje, Sela in Ratje. Predstavljali so se za pogorelece iz Debra, prosili za denar, hkrati pa ponujali rute, moške in ženske majice, prte

V Metliki spet vlom

22. marca je bilo popoldne vlomljeno v sobo Alojzije Suklje v stavbi metliške pekarije. Vlomilec je odnesel 100 Ndin. Kaže, da je vlomilec spet mladoletni A. C.

Metliška vlomilca obsojena

Okrožno sodišče v Novem mestu je pred dnevi obsodilo metliška vlomilca, ki sta konec lanskega leta in v začetku 1968 poskušala večkrat vlomiti, medtem ko se jima je posrečilo le vlom v trgovino KOKRE. Semsa Bećkanović in Hasan Čović, brezposelna delavca iz Bosne, ki sta se potikala po Metliki, sta bila spoznana za kriva in obsojena: Semsa Bećkanović na 2 leti in 8 mesecev strogega zapora, njegov pomagač Hasan Čović pa na 10 mesecev zapora. O razpravi bomo natančneje še poročali.

Za naše

Belokranjski rojaki iz ZDA: hvala!

Pred kratkim smo objavili, da so člani Belokranjskega kluba v Clevelandu zbrali 60 dolarjev za naše trojčke v Segonjah, od česar smo 10 dolarjev prispevali v sklad za trojčke že 8. februarja letos, medtem pa smo od Olge Mauser iz Clevelanda dobili še preostalih 50 dolarjev in jih zamenjali v novomeški banki za 62.000 starih dinarjev. Belokranjskim rojakom v ZDA še enkrat iskrena hvala za razumevanje in lepo darilo!

Naših trojčkov so se konec februarja spomnile tudi gospodinje iz Dragatusa pri Črnomlju. 9.500 Sdin so poslale: Ema Dr-

žaj, Veronika Kuzma, Mimica Kocjan, Mirko Mihelić, Marija Rožič, Fanika Toman, Slavka Perko in Anica Paujan, vse iz Dragatusa. Tudi vam, spoštovane bralke Dolenjskega lista, toplja hvala za iskreno pomoč našim trojčkom!

DO 25. MARCA 1968 ZBRANO: 1.154.950 starih dinarjev. Vsem dosedanjim darovalcem iskrena hvala za pomoč, hkrati pa naše trojčke in zbirko zanje še naprej toplo priporočamo!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA DOLENSKEGA LISTA

in d... je po... ličnik... med... dajan... ličnik... vaje... njah.

Lou... znani... na s... angle... pevko... doviti... rej š... med

KO... pri... bard... so l... stol

Bilo je nekje sredi aprila 1958, ko smo se vozili z čez jame poskakajočim avtobusom iz Ljubljane v Novo mesto. Po stari makadamski cesti seveda, čez Stično, Veliki Gaber, Trebnje in Mirno peč. Nad Korenitko smo zagledali brigadirsko naselje, na travniku pod gozdom pa je skupina brigadirjev nabijala žogo ob navdušenem sodelovanju fantov in deklet, katerim aprilski mraz skozi tanke uniforme ni mogel do živega.

»Kaj, tile otroci da bodo zgradili novo cesto?« je omalovažujoče nalašč še bolj glasno povedal šofer. Na mah smo bili sredi živahnega klepeta o vrednosti množičnega dela mladine in morda je bil med potniki avtobusa tisto popoldne še kdo, ki je po tihem pritrjeval našemu šoferju.

Sedem mesecev kasneje je prav ta novomeški šofer s svojim avtobusom z lahkoto zinagoval progo Novo mesto—Ljubljana v dobri uri prijetne vožnje po gladki moderni novi cesti.

Še pred obljubljenim rokom so brigade zgradile cesto in jo kot najlepši dar mladine izročile Republiki za

Bilo je čudovito dolgo, vroče poletje, polno truda, žuljev in iskrene, tople zagnanosti, ki jo je od jutra do noči spremljala pesem pogumnih mladih src, ponosnih na delo in svoje jugoslovanstvo.

In bila je enkratna, nepozabna dolenjska jesen 1958, ki je spojila sever z jugom domovine in nam na široko odprla vrata iz dotokratne nerazvitosti. Bila je jesen, ki smo jo slovesno praznovali, sama pa je že podajala roko brigadam za prihodnjo pomlad v Srbiji in Makedoniji.

Bilo je in ostalo bo v nas nepozabno leto 1958, v katerem se je brez kakšnega posebnega prizadevanja mladinskih organizacij prijavilo za delo v MDB za zgraditev avtomobilske ceste Ljubljana—Zagreb nad 200.000 fantov in deklet iz vseh pokrajin Jugoslavije, a le 54.000 jih je doživelo srečo, da so lahko prišli v brigade! Bilo je in ostalo bo v naših srcih zmagovito 1958. leto, za katerega je tovariš Tito delegatom na VI. kongresu mladine preprosto in domače dejal:

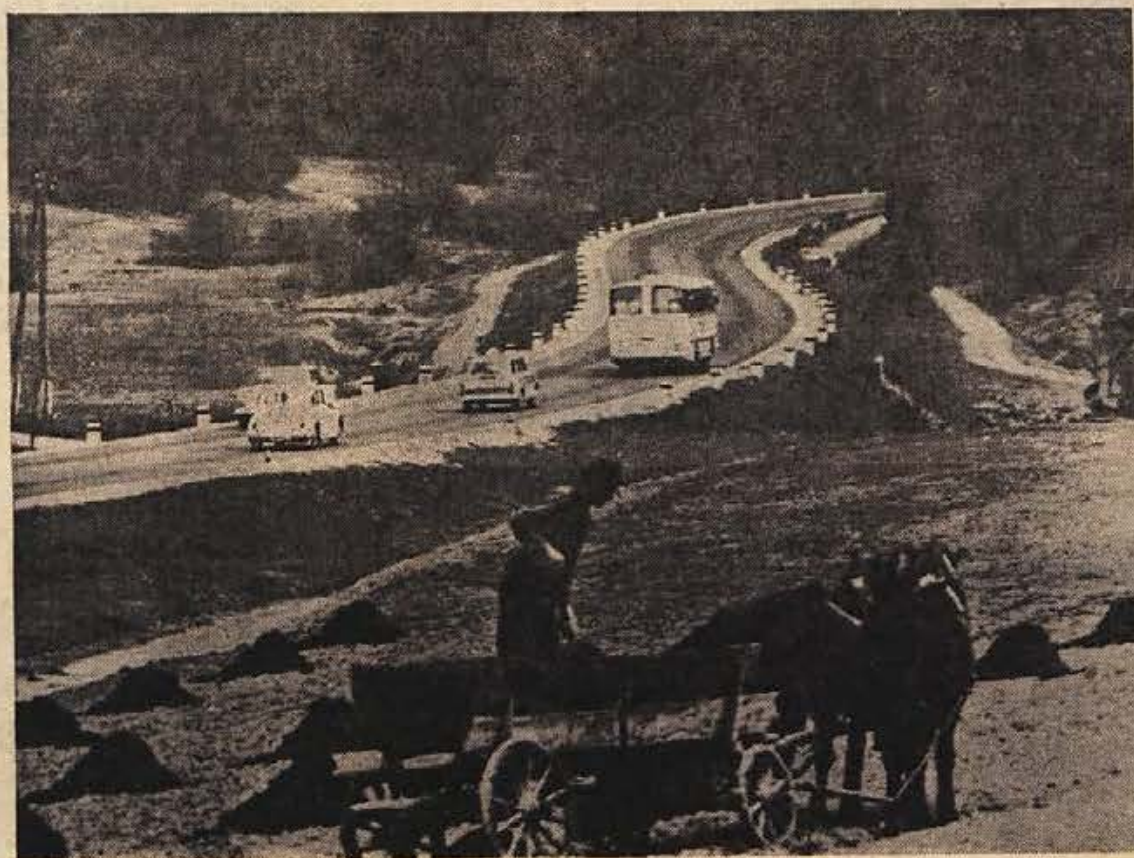
»Neko nalogo imamo za vas...«

Naša mladina tudi

...IN CESTA JE GRADILA NAS...

njen rojstni dan — za 29. november 1958. Kdor je videl brigade od blizu, živel z njimi ali bil med njimi vsaj nekaj uric, temu so odprle oči. Ne z besedami. Dejanja so jih krasila; za njihovimi koraki, potnimi čeli in zagorelimi telesi so ostajali kilometri izkrčenih gozdov, usekov, nasipov in urejenih tal, na katera sta v pozni jeseni legla 80 kilometrov dolga črno-bela trakova betona in asfalta.

Bila je nepozabna pomlad 1958, ko so prišle med nas prve mladinske delovne brigade

tokrat ni razočarala svojega najdražjega učitelja in prijatelja: mesec dni pred obljubljenim rokom je zgradila 80 kilometrov moderne avtomobilske ceste in skupaj s strokovnjaki številnih gradbenih podjetij ter poklicnimi delavci znova potrdila, da ji socialistična skupnost lahko zaupa.

Vse je dala za veliko, moderno avtomobilsko cesto.

In vse je ob njej ter na njej tudi dobila: tovarištvo, zaupanje vase, moč in lepoto dela ter ljubezen in spoštovanje vseh delovnih ljudi v domovini.

TONE GOŠNIK

... CESTA JE GRADILA NAS ...

NA PRVI POMLADNI DAN S CESTO IN LJUDMI OB NJEJ

Tam, kjer je nekoč stalo »Mesto mladosti« naselje mladinskih delovnih brigad pri Ivančni gorici, sem našel dva ali tri metre od ceste ploščo z napisom »GRAD NA MLADOSTA«! Ni bil to marmornat spomenik niti betonski odliček z nerodno napisanimi črkami v latinici ali cirilici, pač pa čisto navadna gramofonska plošča na 45 obratov z veliko luknjo v sredini. Nekdo jo je odvrigel bržčas skoz okno avtomobila.

... bila, ker se ji je okrušil rob in je avtomatski gramofon ni mogel več prijeti... Morda je v tej drobni najdbi nekaj simbolike, morda tudi ne, vendar kakšnega drugega znaka, da je tu pred desetimi leti stalo najsevernejše »Mesto mladosti«, nisem mogel najti. Ostal je samo črn asfaltni trak bratstva in enotnosti, največji spomenik, kar si jih je postavila jugoslovanska mladina po osvoboditvi...

V smarskem tunelu hrumi jo vozila. Celo (in) v avtomobilu se sliši glas. In potem se odpre obzorje. Prvi pozdrav: Dolenjske in prvi kilometri prave ceste. Težko bi bilo reči, kaj je moderna avtomobilska pot prinesla v kraje na obeh straneh, vendar drži, da tisti bolj oddaljeni od nje niso napravili takega napredka kot bližnji Smarje-Sap, nekdanja pozabljena postaja ob dolenjski progi, je zdaj predmestje Ljubljane, čeprav niti svojega odcepa s ceste nima. In Grosuplje! V obeh krajih je zrasla goščava endoruzinskih hiš. Zakaj jih ni na Igu ali denimo proti Orliam in Sv. Urhu, čeprav so bližje Ljubljani? Cesta tebe deset let.

Takrat smo veliko pisali o življenju okrog nje — zaradi nje. Danes skoraj pozabljamo ali pa se sploh še ne zavedamo, kaj nam pomeni. Zato smo obiskali ljudi ob njej. Seveda nimamo toliko prostora, da bi objavili izbrano razdenitev sprememb, vendar je tudi v besedah preprostih in solanih ljudi, s katerimi smo se pogovarjali, mnogo resnice. Resnica o deželi, ki jo gradi cesta.

Prometna miličnika Pavel Cuk in Jože Rački iz Ljubljane (slika levo) sta ta dan nadzirala promet na III. sektorju med Ljubljano in Bičem:

»Ljudem se marsikaj manjka, da bi znali uporabljati tako cesto. Vozijo prehitro in večkrat vinjeni, neprimerno prehitevajo in tako povzročajo nesreče, ki jih sploh ne bi bilo treba. Redko se zgodi, da je cesta kri-

va za nesreče, čeprav je za danes promet še preozka in naraščajoča zaradi preobremenjenosti, s kakršno ni nihče mogel računati...«
»Kdaj je največ dela?«
»V jeseni ob trgatvi in zbiranju smernice sicer pa ob sobotnih in nedeljskih dopolnih delovnih urah...«
»Tik pred Ivančno gorico prenehajo betonske plošče. Od tod proti Zagrebu so gradile cesto mladinske brigade. 79 kilomet-

»Kaj pa zaposlitev?«
»Uveljavili so se mesno podjetje, železolivarna, strojno mizarstvo, mlin, mnogo ljudi pa se z avtobusi vozi v Ljubljano v LIPOSTROJ. Samo na črpalke nas je zaposlenih 10!«
»Do 6. junija bo za krajevalni praznik tu odprt tudi motel, pri čemur bodo pozneje zgradili vsakemu naselje...«
»Cesta naprej, v sončen pomladni dan.«
»Alojz Godec je česar:«
»Največ je dela v pomladni ko pustil zima svoje razvaline, najraje pa pozimi, ko moramo svoje odseke v snegu in obarvani večkrat prepešati ljudem. Pa vendar letos na našem delu ni bilo nobenih zastojev.«
»Zdaj utrjujemo z gramozom bankino, ki je nižja, odkar so položili novo prevleko...« (Na sliki levo.)

MARICA POLAK

rov cestišča, več kot milijon in pol kubikov premetane zemlje, gramoz in kamenja, 200 mostov in nadvozov ter 54.000 brigadirjev. V dobrih 7 mesecih je bilo delo opravljeno. Nismo verjeli, dokler se nismo peljali! Ivančna gorica je za nas kraj — star 10 let. Prej menda niti železniška postaja ni bila, zdaj pa je Stična ostala v njeni senici!

»Od tod je cela vrsta lepih izletov,« pripoveduje poslovodja bencinske črpalke ISTRABENZ Tone Zajc z Muljave (na sliki ob desnem robu, araven njega črpalnik Cyril Zajc). »Od tod je samo skok do samostana v Stični, do gotske cerkve in turškega tabora na Muljavi, do partizanskega doma na Pristavi, do Polzevega, do Jurčeve rojstne hiše, do Izvirna Krke...« Sploh ga nisem mogel ustaviti.

»Največ je dela v pomladni ko pustil zima svoje razvaline, najraje pa pozimi, ko moramo svoje odseke v snegu in obarvani večkrat prepešati ljudem. Pa vendar letos na našem delu ni bilo nobenih zastojev.«
»Zdaj utrjujemo z gramozom bankino, ki je nižja, odkar so položili novo prevleko...« (Na sliki levo.)

ka spodaj). V kratkem pogovoru je predsednik občinske skupščine Cyril Pevec rekel:
»Trehanjski smo potrebovali sedem let, da smo zagledali cesto, ki nam je tekla pred nosom. Potem smo si šele pomeli oči in prišli tokrat sebi, da smo pričeli to čudovito darilo skupnosti tudi izkoristiti. Čeprav ni mogoče reči, koliko je cesta neposredno vplivala na kraj, vendar ne moremo mimo dejstva,«
»Povečano število strokovnjakov v proizvodnji, ki ne bi prišli v Trebnje, če ne bi bilo takih prometnih zvez, povečana stanovanjska gradnja, saj dobre pol ure vožnje do Ljubljane ni nobeno potovanje, povečano zanimanje izletnikov za trebanjsko okolico in Mirensko dolino.«

CIRIL PEVEC

»razvoj industrije zaradi boljših pogojev za prevoz izdelkov s kaminoni (DANA, Modna oblačila), zaposlovanje v Ljubljani, ki ga omogoča hiter prevoz z avtobusi.«

Cesta je prinesla vsakomur nekaj in vsakomur nekaj daje. — Kako to izkoristimo, pa je odvisno predvsem od naše iznajdljivosti in sposobnosti. Več od družbe skoraj nismo mogli pričakovati!«
»Vstalih je bilo Trebnje blatno in zaprano naselje, zdaj pa je desetih letih naredila svoje (sli-

ce so zrasli bencinska črpalnika, motel in osrednja baza Avto-moto zveze Slovenije »Pomoč — informacije.«
»Vlado Ule je mehanik v bazi AMZS.«
»Naša delavnica je opremljena kot malokater v Sloveniji. Manjše okvare lahko popravimo na cesti, večje pa tukaj, in najbrž ne bo vozila, ki ne bi moglo naprej, če se bo sofer obrnil na nas za pomoč. Na zalogi imamo vse najnujnejše rezervne dele in game...«

»d Trebnje naprej se cesta vse skozi dolino gradi med najprej dolenskim žid in polji. Nad njo bedi silkoviti Hmeljnik, na desni ostaja Novo mesto, ki bi dalo samo dovolj gradiva za obsežno razvojno razvoju zaradi ceste.«

Krka, Trška goral
»Tudi Otočec, biser narave, bi ostal pozabljen srednjeveški grad. Zdaj pa je težko slediti vsemu novemu, kar tu raste iz tal kot gobc po dežju! Zadnje nedelje že skoraj ni bilo kje pustiti avtomobila, toliko je bilo gostov...«
»Vzdolž ceste proti Zagrebu se vedno rastejo moteli in okrepitevalnice. Pri odcepu za Skocjan, Za Rakco, za Krško, za Samobor...«

V priljubljenem postajališču soferjev kamionov »Pri Lukici (spodaj desno) sta dva šoferja ZAGREB-TRANS. Blaž Pongračič in Željko Premužak, pravkar pokosila.«
»Pot med Ljubljano in Zagrebom je zdaj vsaj dvakrat krajša, kot je bila pred desetimi leti. Navzlic vsem novim je to še vedno najboljša jugoslovanska cesta na taki razdalji, najbolje vzdrževana in najbolje opremljena. Tudi počutje, red in čistota ob tej cesti sta za Jugoslavijo edinstvena...«

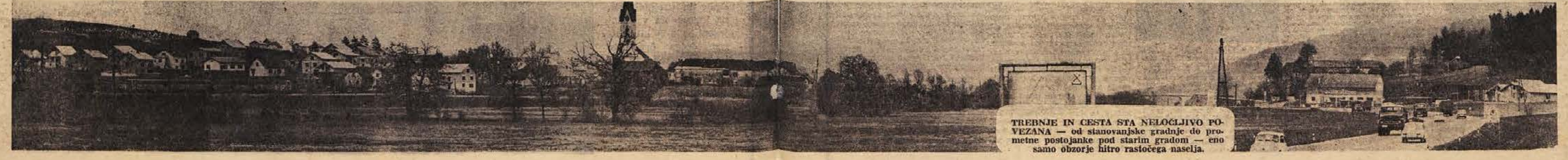
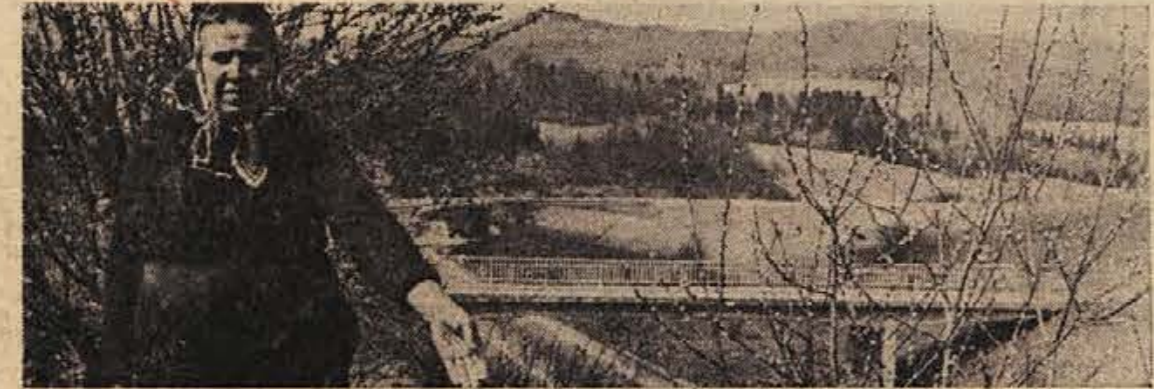
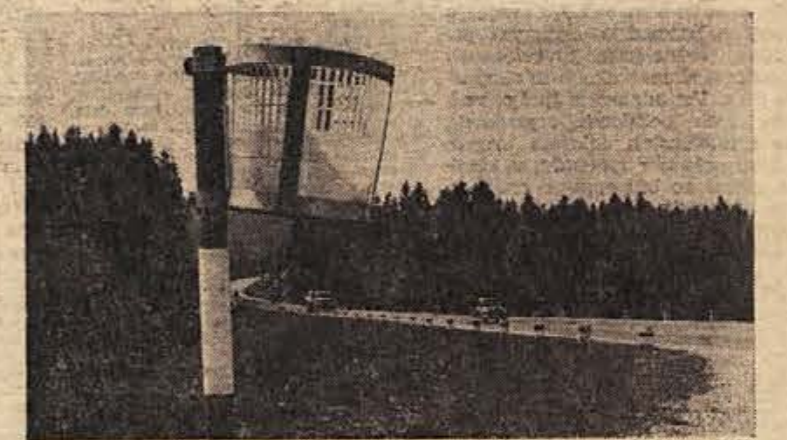
Ko sem nadaljeval pot skozi krakovske gozdove, me je pri vasi Mali Koren nekaj močno presunilo: štirje otroci s šolskimi torbicami so pretekli cesto. Ne, ni bilo nesreče... Tone, Rozi, Marjan in Jožica so se nezavestno spustili v pogovor. Jožica in Marjan (slika

zgoraj desno) sta rojena 1950 — takrat kot cesta!
»Ali veste, otroci, kdo je gradil to cesto?«
»Hm...«
»Tišina!«
»Menda ni kar od nekdanj takaj?«
»To ne! Naš stari oče so jo delali... Pa Ogrcev stari...«
In to je vse. Otroci ne vedo, kdo je cesto delal, ne vedo, da ne smejo hoditi po njej.
Se bo treba metati gramofonske plošče skoz okna avtomobilov...
»ZAGREB«
»Bolak je natakarica v restoraciji na Čatežu. Vprašal sem jo, kaj je za Brežice bolj pomembno: avtomobilska cesta ali tovarna.«
»Za zaposlovanje delavcev je tovarna za splošni promet pa prav gotovo cesta. Turizem tako hitro narašča, da za letošnjo sezono še sploh ne vemo, kaj nas čaka. Tu nas je zaposlenih 32, na črpalke pa 12. Odprto imamo ves dan, razen od 4. do 6. ure zjutraj, dela pa je toliko, da na kaj drugega sploh nimam časa misliti...«

Tako smo iz pisanega mozalka ob aveniji narodov izbrali nekaj obrazov in podob, nekaj kamenčkov, ki jih je pobralo desetletje nove ceste. Srčna žila Dolenjske je našla svoje mesto v gospodarstvu cele države. Najbrž je res še nismo čisto doumeli in lahko bi rekli z Vodnikom:

»Glej, stvarnica vse ti ponudi, le jemat od nje ne zamudi. Le-nega čaka strgan rokav, paleca beraška, prazen bokal...«

MARJAN MOŠKON

TREBNJE IN CESTA STA NELOGLJIVO POVEZANA — od stanovanjske gradnje do prometne postojanke pod starim gradom — eno samo obzorje hitro rastočega naselja.

...IN CESTA JE GRADILA NAS...

Nič velikega se ne da doseči brez tveganja!

Odgovarja inž. Ciril Mravlija-Mižek, nekdanji šef investicijske grupe

Pred 10 leti ste v imenu investicijske grupe za izgradnjo dela avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb prevzeli nase veliko in odgovorno nalogo. Se pred rokom je bila moderna avtomobilska cesta zgrajena in z njo izročena socialistični skupnosti ona najpomembnejših prometnih žil v naši državi. Kako gledate danes, po kratkem desetletju, na delež 54.000 brigadirjev in brigadirke, ki so v 466 brigadah prebili pot novi prometni magistrali in z njo segli v svojo bodočnost?

Brez odločitve, da cesto Ljubljana-Zagreb gradijo mladinske delovne brigade, bi ta cesta, ki je dejansko ena najpomembnejših prometnih žil v naši državi verjetno ne bila zgrajena. Mislim namreč, da po tej mladinski delovni akciji razen odseka Naklo-Ljubelj nisimo v Sloveniji zgradili nobene pomembnejše nove ceste. Res smo sicer rekonstruirali vrsto cest in jim dali nova, modernjša cestnišča — toda vse na starih, dotrajanih osnovah. Če gledamo na mladinsko akcijo na cesti Ljubljana-Zagreb v luči takih dejstev, lahko šele ocenimo njen pomen. To je tako zgovorno in prepričljivo dejstvo, da skoraj ne rabi nikakega dodatnega komentarja.

Vendar bi nekaj le pripomnil, kar prvi hip ni tako očito, a je vsaj po mojem mnenju bistvenega pomena in neposredno zvezi z ugotovljenim dejstvom. Cesto Ljubljana-Zagreb smo gradili v posebnem vzdušju, vzdušju popolne harmonije, enotnosti pogledov, vsestranske pripravljenosti o potrebi skupne akcije in skupnega cilja. Vsi odgovorni ljudje, vodstva vseh političnih organizacij, štabi mladinskih delovnih brigad, organi oblasti v republiki in lokalni organi so bili enotnih nazorov, vsa Dolenjska je dihala v enem utripu: to je ena izmed akcij, na katero moramo osredotočiti vse sile, saj gre za reševanje gospodarskih problemov cele pokrajine, ki je bila manj razvita, s tem pa tudi interes gospodarstva vse Slovenije. Če ne bi bilo te enotnosti v ciljih, metodah in akciji, bi ceste najbrž ne bilo, vsekakor pa ne v bistvenem času. Ali ni v tem tudi nekaj razlage in pojasnila za stanje, kakor se je razvijalo pozneje? Ali ni to velik moralni kapital, ki nam ga je dala mladinska akcija poleg same ceste. Če bi znali ta moralni kapital bolje izkoristiti, morda ta cesta ne bi bila zadnja velika cesta, ki smo jo doslej zgradili v Sloveniji. O tem so lahko mnenja različna, toda veliki pouk te gradnje, kaj se da doseči z enotnostjo pogledov, volje in akcije, ostane in nam bo lahko stalno svetel zgled.

To je moj najlepši spomin na to akcijo. Podrobnosti se lahko pozabijo, tako veliko doživeti pa ostane, ker prav take enotnosti pogosto pogrešamo.

Kaj vas še danes najtopleje veže na to veliko mladinsko delovno akcijo, če se spomnite nepozabnega 1958. leta? Ali nam hočete zaupati svoj najtežji in še posebej svoj najlepši osebni doživljaj v tej veliki akciji?

Uspeh zbrise vse težave. Ko je uspeh tu, vse težave in spomini nanje kar izpuhte.

Ostanejo samo lepi spomini. Najlepšega sem že povedal. Lepih spominov pa je še cela vrsta in

Predsednik republike Josip Broz Tito med graditelji avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb v poletju 1958: ob maršalu je skupina inženirjev in tehnikov, graditeljev in projektantov.

vsi najlepši so se rodili iz najtežjih prelakušenj. In tudi te imajo svoj pouk; nič velikega se ne da doseči brez pripravljenosti na razumno tveganje, brez hrabrosti, da prevzamemo nase tudi več kot samo udarniško odgovornost, brez zanosa in pogleda v bodočnost. To so izkušnje, zrasle iz tradicij NOB in povojne obnove, ki nas vse bogatijo in ki bi jih ob novih spoznanjih morali koristno uporabljati tudi danes.

Ko je padla odločitev, da bodo mladinske brigade gradile isto cesto v Jugoslaviji, za katero obstoji najbolj popolna tehnična dokumentacija (bilo je to posamično pred mladinsko akcijo), smo bili z našo dokumentacijo in načrti še kaj na plemenu. Treba se je bilo odločiti: ali odstopiti od akcije ali prevzeti odgovornost in da do začetka akcije pripravimo vse potrebne načrte. Odgovornost ni bila malna. Pripravljati na mesto tisoče mladih ljudi, načrtov za gradnjo pa ne bi bilo. Fo smo prevzeli odgovornost in načrtov se ni bilo. Ko se je začela akcija, so usrti bili. Kdor se je, kako se pride do načrtov, se za manjši objekt, lahko presodi, kakšno delo in kakšen napor naših projektantov in koordinacija je bila potrebna, da smo delo opravili.

In preden se je akcija začela, od odločitve do začetka, je bilo treba pripraviti prostore za bivanje tisočev mladih ljudi, organizirati prehrano, razmislečev, mehanizacijo itd. Ta pripravljala dela, ki se v cesti sami ne vidijo, so bila za uspešno dokončanje celotne akcije v roku morda celo bolj odločilna kot akcija sama. V petih dveh mesecih smo pripravili v snegu in dežju stanovanja za 8000 mladincev, zagotovili opremo in prehrano, pa tudi vsa potrebna igrišča in športne objekte. Vse do prvega aprila. Vsi, ki smo bili odgovorni za to akcijo, smo ta dan vedeli, da bo tudi cesta v roku izvršena. Ne vem, če se zavedamo, kakšno so bili napor: okrog 2000 delavcev nad 1000 podjetij in prvih 23 brigad, ki so sodelovali še v pripravilnih delih.

Nihče pri nas ni takrat računal s tako hitrim naraščanjem prometa, zlasti pa ne tisti, ki so odločali o denarnih sredstvih in ki so bili prepričani, da štedijo, če odobrijo čim manj denarja. Vse naše ceste so grajene za lažji promet in tako hude očitve na cestah so posledica dejstva, da zlasti dobitna cestnišča ni prilagojena takemu prometu. Tudi na cesti Ljubljana-Zagreb naj bi delali tamjo, točneje, še enkrat tamjo asfaltno prevleko od tiste, ki smo jo dejansko položili. Treba se je bilo odločiti: ali delati v bistvu provizorijski cestni, ki bo trajnejša. Kako pravilna je bila naša odločitev, da smo sami prevzeli tekočo odgovornost, da zgradimo cesto s še enkrat večjimi elementi trave, še enkrat debejšim slojem asfalta in da zgradimo betonske robne trakove? Toda udarniška miselnost, ki je mladim ljudem tuja, bi se bila pred tako odločitvijo ustrakala. Mladinci so jo izsilili in prihranili so skupnosti stotine milijonov. Danes vidimo, da bi bili morali računati še s hitrejšim naraščanjem prometa, še več, sizzilita, da bi bila cesta sposobna vsaj za sedanjí promet.

Tako smo delali tudi vse nadvoze, ki naj bi jih prav tako ne bili zgradili. Delali smo jih celo tako, da bi vzbujali čim manj pozornosti: enega na enem koncu, drugega na drugem in tako naprej. Za enega smo pripravili vso konstrukcijo celo izven del na cesti, jo prepeljali na mesto in celotna dela za nadvoz dokončali v 10 dneh! Brez teh nadvozov ta cesta ne bi bila avtocesta in morda ni neskončna trditve, da smo s tem rešili mnogo življenj.

Toda še enkrat naj povem, tako odgovornost je bilo mogoče sprejemati samo v takratnih pogojih, ko smo imeli zavest, da nismo osamljeni, da so z nami vsi, ki jih druží enotnost volje in cilja, od organov oblasti do zadnjega brigadirja.

MIŽEK

Zmaga delavske, vaške in intelektualne mladine

Na vprašanji našega lista odgovarja Mića Novković

Ce pogledate danes na avtomobilsko cesto Ljubljana-Zagreb in na zgodovinski delež brigadirjev, ki so v imenu več kot milijon mladincev in mladink Jugoslavije zgradili ta del avtomobilske ceste, kaj se vam v tej veliki delovni manifestaciji naše mladine zdi najlepše? Kako danes ocenjujete prispevek te velike delovne akcije za bratstvo in enotnost naših narodov? In katero je bilo Vaše najlepše občutje tedaj na avtomobilski cesti?

Avtomobilsko cesto Ljubljana-Zagreb ima letos svojo desetletnico. Mislim, da ni pretirano, če rečem, da je tedaj mladina Jugoslavije z udeležbo 54.000 brigadirjev v 466 delovnih brigadah uspešno opravila svojo nalogo in opravili izkazano ji zaupanje. Akcija leta 1958 je bila nadaljevanje slavne tradicij prostovoljnega dela mladine in povezana s prejšnjimi delovnimi akcijami, negovala je in povečevala vse tiste bogate in pozitivne izkušnje, ki so mladim ljudem ostale v spominu kot najlepša doživetja.

Mislim, da je danes treba še posebno poudariti pomen velikih pripravilnih del, zlasti se ker je bil rok zelo kratek, vremenske razmere pa zelo neugodne. Spominjam se, kako je prav tedaj, ko nam je bila vsaka ura dragocena, nekaj dni deževalo in snežilo, zraven je pihala še burja in je bilo delo skoraj onemogočeno. Zatorej zaslužijo priprav-

rov je bil odvisen rok dograditve pa tudi kakovost ceste, za katero smo se zelo prizadevali. Moram reči, da je bila mladina glede tega zvesta in odgovoren sodelavec svojih partnerjev in je vnašala v delo ves svoj mladinski polet in energijo. Akcija 1958 leta je bila kovanica bratstva in enotnosti vseh naših narodov in je velike pripomogla k še tesnejšemu združanju delavske, vaške in intelektualne mladine. Kdor je bil na tej akciji, ima za seboj nešteto trenutkov in ur, ki se jih bo spominjal vse življenje. Nikoli ne bomo pozabili takratne gostoljubnosti ljudi v krajih, skozi katere smo gradili avtomobilsko cesto, zlasti na Dolenjskem. Zato naj jim tudi sedaj, po desetih letih, izrečem za vse najpripravišče zahvalo.

Če je pred to akcijo morda še kdo podvomil, ali je res potrebna naša delila in mladina, ali bo materialno-gospodarski uspeh, zlasti pa moralno-vzgojni pomen v pravem skladu z artvami, ki jih mora trpeti skupnost, da zbere dovolj sredstev, je bila prav ta mladinska akcija najboljši odgovor vsem. Pokazalo se je, da so imeli prav vsi tisti, ki so docela zaupali jugoslovanski mladini in verjeli, da je tako kot nekoč tudi sedaj pripravljena na največje napore in na nesebične žrtve.

Priznati moram, da sem občutil posebno srečo, ko je bilo vse delo končano in ko smo sporočili vsem graditeljem, vsej domovini, Centralnemu komiteju ZKJ in tovarišu Titu, ki nam je bil poveril to nalogo, da smo jo opravili častno, brezhibno in pred rokom.

Od aprila do novembra 1958 je povedala naša mladina svojo veliko besedo, ne toliko z govornjem, ampak z ustvarjalnim delom. Kaj sodite o novih delovnih akcijah v Jugoslaviji in o želji mladine, da se znova sreča na takih šolah tovaristva in da dokaže, da ni prav nič drugačnja od svojih prednikov, junakov v vojni in v izgradnji?

Mladinske delovne akcije sem zmeraj zagovarjal. Razumljivo, da jih tudi danes. Treba pa jih je organizirati le, če pomenijo izraz želja mladega rodu, saj vsi dobro vemo, kaj take akcije pomenijo za bratstvo in enotnost naših narodov, za skupno življenje in delo. Mladi ljudje čutijo potrebo, da pokažejo, da so dostojni sinovi te dežele. Mladinske delovne akcije jim glede tega dajejo velike možnosti. Upoštevačoj velik in odgovoren pomen mladinskih delovnih akcij, še daleč ne omalovažujem vloge manjših takih akcij, manjših po številu sodelujoče mladine in delovni nalogi, moram pa povedati, da sem pristaš velikih delovnih akcij — takih jugoslovanskega pomena. Te akcije naj bi bile čim bolj organizirane, še bolje, kot so bile akcije avtomobilska cesta 1958 in kasnejše, saj pri njih lahko uporabimo vse dosedanje pozitivne izkušnje in jim zagotovimo dobre delovne in druge pogoje. Mislim, da sedanji rod ne trpi nikakršnih improvizacij in je to treba še posebno upoštevati.

Najtežji dan in najlepši spomin

Tovariš Mića, bil si član glavnega štaba mladinskih delovnih brigad, ki so pred desetimi leti gradile del avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti« od Ljubljane do Zagreba. Povej nam, prosimo, kateri dan na avtomobilski cesti leta 1958 se je Ti je zdel najtežji in zakaj?

V desetih mesecih življenja in dela v brigadirskem, graditeljskem tempu, je bilo marsikaj razburiljivega, veliko prijetnih, prav toliko pa tudi neprijetnih dogodivščin. Vendar bi od vsega za najtežji dan v tistih desetih mesecih izbral nedeljo, 13. julija...

Pravkar so bile prišle brigade nove izmene — študenti in srednješolci. Povsod je bilo čutili svežino in živahnost, ki jo je prinesla vsaka nova izmena. Toda v nedeljo, 13. julija, v toplen poletnem dnevu, nas je presunila bridka novica — popoldne so utomili trije mladinci. Eden pri Mačkovecu, drugi v Grmovljah, tretji na Savi pri Brezicah.

Mislim, da boste priznali, da je bil to najtežji dan.

Milosav Prelić-Mićo je bil član Glavnega štaba mladinskih delovnih brigad na Otočcu od marca do novembra 1958. Za dan mladosti 1958 je v imenu MDB izročil tovarišu Titu štafetno palico s pozdravi jugoslovanskih brigadirjev. Na dve vprašanji našega uredništva je odgovoril takole:

Kateri je Tvoj osebni in najdražji spomin od vseh desetih mesecev, ki si jih preživel pri graditvi avtomobilske ceste?

Mislim, da bi povedal najbolj prav, če bi rekel, da mi je, tako kot mojim tovarišem, ostalo v najlepšem spominu vseh teh deset mesecev na Dolenjskem, vsa ta akcija v Dolini Krke. Saj ni čudno! Kajti tedanji mladinci, skupaj s strokovnjaki, investirskimi skupinami in gradbenimi podjetji, smo zmagali v napetem, pospešenem delu, ker nas je vsestransko podporilo ljudstvo Dolejske, družbenopolitične in delovne organizacije teh krajev, kakor tudi Ljubljane in Zagreba, in lahko rečem, tudi vsa javnost. S to podporo smo lahko upravičili zaupanje tovariša Tita, ki je dal mladini nalogo, da v kratkem roku zgradi del avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb.

Če pa naj iz vse obilice najdražjih osebnih spominov izberem enega, potem je to izročitev palice štafete mladosti tovarišu Titu. Kot članu glavnega štaba mladinskih delovnih brigad mi je bilo poverjeno, da mu 25. maja na stadionu JLA v Beogradu izročim štafetno palico.

Motorizirani tatovi iz Zagreba

UJV priporoča občanom, naj bodo pazljivi

V soboto, 23. marca, se je v Dol. Vrhopolje pripeljalo 5 oseb z modrim kombijem ZG 461-05. Dva moška sta ostala v vozilu, tri ženske pa so se napotile po hišah. Ker pri Vinku Zuliču ni bilo nikogar doma, so ženske ukradle 200 ND, tri kose suhega mesa, moške hlače in žensko zappestno uro. Domnevajo, da so bili v kombiju Cigani.

Podobno tatvino so tri ženske opravile tudi lani maja v Cerovem logu, kjer so upokojencu Janezu Cinkoletu odnesle 700 ND. Tudi te ženske so se v vas pripeljale z zsgrebškim kombijem, vaščanom pa so prodajale nabožne slike. Kaže, da prihajajo kramar-

ji, potepuhi in zmikavci v naše vasi zadnje čase celo motorizirani. Ljudem ponujajo manj vredno blago, hkrati pa čakajo na priložnost, da bi nepazljivim prebivalcem kaj izmaknili.

Na upravi javne varnosti priporočajo, naj ljudje skrbneje spravljajo vredne predmete in denar, predvsem pa

naj dobro zaklepajo stanovanja in jemljejo ključke s seboj. Priporočajo tudi, naj bi v času spomladanskih del ostal vsaj eden od hiše doma in pazil na imetje.

Vsi zadovoljni

Poljski pisatelj Jerzy Putrament je predlagal, naj bi redigiranje predpisov in oblastvenih odredb prepustili mladim brezposelnim pisateljem. Tako bi pogosto v birokratskem slogu sestavljeni predpisi postali razumnejši, mladi pisatelji pa bi imeli zavest, da njihove izdelke vendar nekdo bere, ker je predpise in odredbe pač treba prebrati.

Ta predlog je objavil varšavski časopis Szpilki.

Avtomatske parkirne luči

Japonska avtomobilska industrija in njeni kooperanti za opremo so pred kratkim postavili na ameriško tržišče novo napravo, ki se zvečer ob nastopu mraka sama vklopi. Imenujejo jo avtomatske car guards (ACG). Naprava deluje na osnovi fotocelice in elektronike; če zvečer ali ponoči avto nekeje parkira, ob bližanju kakšnega drugega vozila avtomatsko prižge parkirne luči. Ko se vozilo spet oddalji, naprava izklopi luči. Tudi pri jutranjem svitanju se naprava sama v celoti izklopi. — Novo napravo lahko montiramo v vsak avto.

Krožnik, ki ga ni treba pomivati

Pomivanje krožnikov je nedvomno najbolj neprijetno opravilo v gospodinjstvu. S tem neprijetnim delom hoče zdaj prizanesiti gospodinjstvom in marsikje verjetno tudi možem — nova iznajdba, krožnik iz polistirola. Sestavljen je iz trdega spodnjega krožnika in desetih lahkih krožnikov, ki jih je mogoče potegniti ali odtrgati s trde podloge.

Po uporabi vsakega izmed teh krožnikov odstranimo in odvržemo, in tako imamo za naslednjo jed zopet čist krožnik pred seboj. Krožnike izdelujejo v najrazličnejših izvedbah: globoke in plitke, odporne proti rezanju z nožem, proti vodi. Krožniki so brez duha in poceni.

GIOVANNI BOCCACCIO:

1

BRAT ČEBULA

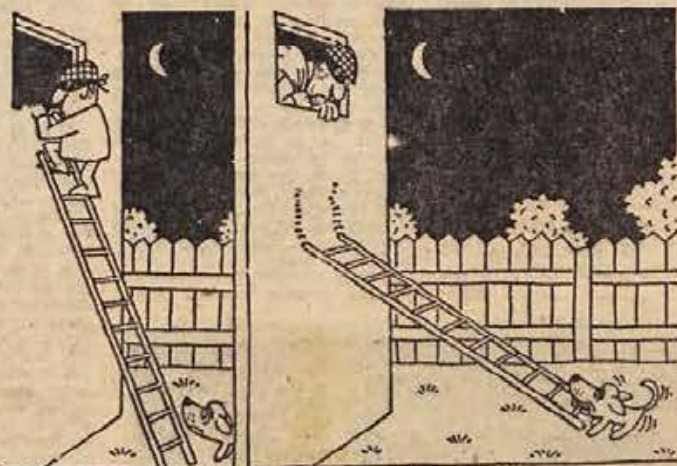
Boccaccio, srednjeveški novelist, se je rodil leta 1313 v Parizu, kjer je njegov oče, florentinski trgovec, bival po trgovskih opravkih. Mladost je preživel v veselim Neaplju in tam zamedel ali delno sam doživljal mnoge mikavne prigode, ki jih je pozneje opisoval v svojih novelah. V zrelih letih je opravljal razne diplomatske naloge za mesto svojih prednikov Florenco. Poznal je Dantejevo hčer in obiskal Petrarco, zbiral je življenjepisno gradivo o pesniku »Božanske komedije« in napisal njegov življenjepis — (Trattatello in laude di Dante). Mimo nekaterih manjših pesnitev in proznih spisov je spisal delo, ki mu je zagotovilo nasmrtnost: »Decamerone«. Začel ga je pisati po kugi leta 1348 in ga je končal okrog leta 1354. Pravzaprav je to zbirka novel, ki jo po srednjeveški slovstveni modi veže v celoto zunanje ogrodje. Deseterica mladih ljudi obojega spola si za časa kuge v neki samotni vili krajša čas s pripovedovanjem raznih zgodb: pripovedujejo si jih deset dni, vsak dan sleherni po eno, kar daje skupno sto novel. Boccaccio je v njih obdelal s presenetljivo svobodo razno literarno gradivo in ga pomešal z lastnimi doživljaji ali prigodami, o katerih je slišal; njegovo elegantno pripovedovanje daje »Decameronu« nesporno umetniško ceno in je veljavno tudi kot značilen in ponekod družbeno kritičen dokument o življenju v srednjem veku ob svitu renesanse. Pozneje se je Boccaccio kesal zaradi svoje odkritostnosti, in bi bil nemara sežgal vse svoje spise, če ne bi vmes posegel Petrarca. Star in bolehav se je umaknil v Certaldo in po spokorniškem življenju umrl leta 1375. — Brat Čebula je junak desete novele »Decameronu«.

Certaldo je, kakor ste najbrž že kdaj slišali, grad v dolu Val d'Elsa v naši okolici; dasi je majhen, so vendar prebivalci v njem nekoč plemeniti in imoviti možje. Ker je našel tam zmerom dobro pašo, je dolgo hodil tja vsako leto enkrat nabirat miloščino, ki so mu jo neumni ljudje dajali, neki redovnik svetega Antona, Cipolla (= Čebula) po imenu, ki so ga ljudje zaradi njegovega imena najbrž prav tako radi videli kakor zaradi njegove drugačne pobožnosti, kajti v tistem kraju pridelujejo čebulo, ki slovi po vsej Toskani. Ta brat Cipolla je bil majhne postave, rdečih las, veselega obraza in najboljša duša na svetu. Dasi ni bil prav nič učen, je bil razen tega tako izboren in bister govornik, da bi ga bil, kdor bi ga ne bil poznal, imel ne le za velikega retorja (izsolanega govornika), temveč bi bil dejal, da je to sam Tulij (Ciceron) ali morda Kvintilijan; tudi je bil skoro vsem v tistem kraju boter ali prijatelj ali dober znanec.

Tako je šel nekoč v velikem srpanu po svoji navadi na bero in neke nedelje zjutraj, ko so vsi dobri kmetje in kmetice iz okolice prišli v župno cerkev k maši, je stopil v pravem prenutku prednje in rekel: »Gospodje in gospe, kakor veste, je vaša navada, da pošiljate vsako leto ubogim gospoda barona svetega Antona pšenice in drugega žita, ta manj, oni več, vsakdo po svoji premožnosti in svoji pobožnosti, zato da vam blaženi svetil Anton varuje goveda in osle, prašiče in ovce; razen tega ste vajeni plačevati oni mali dolg, ki se plačuje vsako leto enkrat, zlasti tisti izmed vas, ki so vpisani v našo družbo. Moj višji, gospod opat, me pošilja da te stvari poborem. Zato pridite z božjim blagoslovom po treh popoldne, ko boste slišali, da zvončki pozvanjajo, tu-sem pred cerkev, da boste kakor po navadi poslušali pridigo in križ poljubljali; razen tega vam (ker vas poznam, kako častite gospoda barona svetega Antona) po posebni milosti pokažem tudi presveto, lepo relikvijo, ki sem jo pro j nekdoč sam prinesel prek morja iz tistih svetih dežel, namreč pero angela Gabrijele, ki mu je padlo iz perutnic v sobi Marije Deviče, ko je prišel v Nazaret oznanjat, da bo spočela.«

Rekli, je obmolnil ter se vrnil k maši.

(Nadaljevanje prihodnjic)

BREZ BESED

Dokler je zdravje, ni počitka

Mnogo belokranjskih žena je imelo podobno usodo kot Bukovčeva mama iz Trate pri Semiču, ki je doživela več slabega kot dobrega. Pred 85 leti je bila rojena na Selih v družini z 12 otroki. Komaj 19 let stara se je poročila na Trato, potem pa je moč odšel v Ameriko

sestvo, zato pozna trdo življenje bolj kot vsakdanji kruh. Njen najmlajši sin, ki je še mladoleten šel v partizane, je danes gospodar, drugi otroci pa so po svetu; eden je v Ameriki, hčerke pa so poročene v Kranju, Radovičji, Novem mestu in Črnomlju.

in se za stalno vrnil, ko je bilo njej že 57 let. Oče je živel z družino samo še 2 leti.

Neža Bukovec je rodila 7 otrok; 6 je ostalo živih. Sama je morala skrbeti zanje in za precejšnje pomladimi.

Zadnjih 10 let je Bukovčeva mama boleha. Zato ji želimo zdravja in mnogo prijetnih dni ob peči, kjer zdaj najraje poseda. Dokler je bila mlajša in zdrava, počitka tako ni poznala.

SMEH STOLETIJ

V večji družbi so že celo uro razpravljali o ljubezni, o njeni nepreračunljivosti, vohrovosti in spremenljivosti. Bili so že vsi potrti. Naposled se je oglašil znani eksistencialist Jean Paul Sartre:

»Recite, kar hočete, drži pa, da je na svetu trajna, večna zvesta, proti vsem zunanjim vplivom odporna ljubezen, ki traja do smrti.«

»Ali res mislite, da je takšna ljubezen možna?« ga je vprašal dvomičivec.

»Seveda,« je odgovoril Sartre, »mamrec ljubezen do samega sebe.«

III

Francoski zunanji minister Pineau je neko zimo potoval z vlakom kot zasednik v alpskem delu Francije. Zaradi hudih zametov se je vlak ni majhni postaji ustavil in potniki so morali prestopiti na autobus, da bi nadaljevali potovanje.

Ko je Pineau stal na postaji, pristopi k njemu skromna gospa s težkim kovčkom in ga prosi, naj ji pomaga odnesti kovček do autobusa. Najbrž je

mislila, da je Pineau kak železniški uslužbenec. Minister vzame brez besed kovček in pa s težavo prinese do autobusa. Tam mu gospa ponudi napitnino, toda predstavnik vlade to odkloni.

»Le vzemite,« pravi dobrohotna gospa, »vsaj vem, da ste železniški uslužbenec, slabo plačani. Naši ministri pač nimajo srca za malega človeka.«

»Oprostite, gospa,« odgovori Pineau, »za plače železničarjev pa jaz nisem odgovoren, ker sem samo zunanji minister.«

III

Advokata Moro-Giaffertija so prosili, naj pove kaj o svoji karieri.

»Sami veste,« je dejal, »da je najsvetejša advokatovala dolžnost štiti vdovo in sirote. Vidite, jaz sem že pri svoji prvi pravdi imel čast braniti vdovo in sirote hkrati...«

»Bravo!« so vzkliknile gospe in se pripravile na ginljivo zgodbo.

»Da,« je povzel advokat. »Branil sem gospo, ki je s sinovo pomočjo umorila svojega soproga.«

ni leti...

ogorelce

ruogo blago. Kot so ljudje vedali žužemberškim mlakom, so bili prodajalci prosjačenjem in pranjem precej nasitni. Miklji so prodajalce iz Sugalotili na Hirbu pri Il-

Armstrong je še priljubljen

nis Armstrong, najbolj trobentač na svetu, je sedemindvajsetem mestu šske pop lestvice s CD Wonderful World (Cud svet). Armstrong je to vedno priljubljen tudi mladimi.

SPOMENIK NA MINULO VOJNO stoji v Viseju. Hinjahi zasilni zvonik. Vas so 14. marca 1943 bombardirali Italijani, ki tudi cerkvi niso prizanesli. Ljudje so obnovili, namesto zvonika pa postavili zasilni p in mu pod vrh obesili zvon. (Foto: P. Miklič)

Niso jih odslovili praznih rok

Štiriurni delavnik je občasen ukrep — Za del žensk je zmanjkalo dela

»Tovariš direktor, bi hoteli, prosim pojasniti, kako je s štirurno zaposlitvijo žensk v vaši tovarni?«
»V proizvodnem programu

imamo tudi tiskovni papir v formatu. Izvoz je glede na zunanje cene postal nerentabilen in tako smo le delno krčili osebne dohodke tistih, ki so delali pri tem. Zaradi tega smo zmanjšali proizvodnjo formatnega papirja. To je seveda zahtevalo tudi manj

delovne sile. Začeli smo se ukvarjati z vprašanjem, kam z delavkami, za katere ni bilo več dela.«

»In kaj ste potem ukrenili?«

»Dogovorili smo se s tovarno LISCO, da prevzame del mlajših delavk v obrat na Senovem. Vsako delavko so pred pričetkom testirali in od 20 jih je 15 uspešno opravilo preizkušnjo.«

»Petnajstim ste torej omogli pot do nove zaposlitve in novega poklica. Tiste, ki za delo v konfekcijski stroki nimajo sposobnosti, si bodo morale iskati zaposlitev. Ali jim je tovarna dala kaj denarne pomoči?«

»Vsaki delavki, ki je izgubila delovno mesto v CELULOZI, smo dali ob odhodu 5000 N din, da bi lažje prebrodila težave do nove zaposlitve.«
J. TEPPEY

Beseda je blago postala

Pevec Vice Vukov si je 22. marca bežno ogledal krško industrijo. Ob tej priložnosti je pohvalil izdelke tovarne LABOD in povedal, da nosi vedno le srajce te znamke. Ko so gostje po večernem koncertu razvijali darila, so presenečeni ugotovili, da so dobili v škatlah srajce iz tovarne LABOD. Višnji Korbarjevi je pripravila darilo konfekcija LISCA.

Nepozaben koncert

Priljubljeni pevec zabavnih in narodnih pesmi Vice Vukov je s pevko Višnjo Korbarjevo in instrumentalnim ansamblom ESTRADÉ v petek, 22. marca, gostoval v Krškem. Popoldne je bil koncert za mladino, zvečer pa za odrasle. Na obeh prireditvah je bila dvorana SVOBODE napolnjena do zadnjega kotička.

Občinstvo je z velikim zadovoljstvom sprejelo program in nastopajočim ne utrudno piskalo. Razpoloženje v dvorani je spodbudno vplivalo na izvajalce. Vsi, ki smo bili na koncertu, smo se posebej hvaležni vodstvu DPD Svoboda za dobro organizacijo prireditve, saj nam bo srečanje z gosti ostalo v prijetnem spominu. S. S.

232 zasebnih gradenj

Zasebne družinske hiše je lani gradilo 232 občanov. V družbenem sektorju je bilo zgrajenih 20-stanovanjski blok na Senovem in 18-stanovanjski blok na Vidmu.

Skupne investicije za stanovanjsko gradnjo so v krški občini znašale 968,4 milijona S din, od tega za gradnjo v družbenem sektorju 190 milijonov S din. Zasebniki so vložili za zidavo stanovanjskih hiš 776,4 milijona S din.

Iz kozolca na prisojnem videmskem pobočju je zrasla prijazna hiša za najmlajše občane. Če ne bo kakih nepredvidenih zastojev, potem bo varstvena ustanova na Nunčičevem že maja sprejela varovance otroškega vrta pod svojo streho. (Foto: Jožica Teppey)

Težišče na dramatik

Zadnja skupščina Zvez kulturnoprosvetnih organizacij v Krškem se je pričela s kulturnim programom. Zapel je oktet iz AGROKOMBINATA, sledile pa so recitacije in nastop pevca Vasje Matjana.

O delu sveta ZKPOS je nato poročal predsednik Matko Matjan. V občini je enajst kulturnoprosvetnih organizacij, ki razvijajo predvsem dramsko dejavnost. V razpravi so poudarili tudi velik pomen knjižnic za vzgojo in širjenje obzorja občanov.

Izvoz bo presegal lansko vrednost

Samo dve podjetji v krški občini sta se lani lahko postavili z izvozom svojih izdelkov; to sta bila tovarna Celuloza in obrat tovarne perila Labod. V tujino sta prodali manjše količine, kot sta jih planirali; v tovarni papirja za 7,6 odst. manj, v tovarni perila pa za 29,1 odst. manj. Skupaj sta obe delovni organizaciji izvozili za 2.443.600 USA dolarjev blaga. Za letos predvidevajo, da se bo vrednost izvoza povečala na 3.250.000 dolarjev izdelkov.

V KRŠKEM SE BO SESTAL DRUŽBENO POLITIČNI ZBOR

Danes odločilna bitka za proračun

Dopolnjevale občine morajo proračunske izdatke bolj omejevati kot občine, ki ustvarjajo proračunske dohodke v celoti doma

Danes se bodo zbrali odborniki krške občine na pomembni seji. Kritično bodo pretresali razvoj gospodarstva v minulem letu in sprejeli smernice za gospodarjenje letos. Razpravljali bodo tudi o proračunu. Prav zaradi tega, ker so na dnevnem re-

du tako pomembna vprašanja, bo odločal o njih širši krog ljudi. Na seji bo sodeloval tudi izvršni odbor občinske konference SZDL.

Obeta se živahna razprava o proračunskih izdatkih in dohodkih. Sistem proračunskega poslovanja je zadnja leta

tak, da ne dopušča ustvarjanja proračunskih dohodkov v pravem sorazmerju z ustvarjenim narodnim dohodkom. Krška občina zato kljub dokaj visokemu narodnemu dohodku še vedno dobiva dopolnilna sredstva iz republiškega proračuna.

Iz tega sledi, da je poraba za šolstvo, zdravstvo, upravo, sodstvo in druge proračunske porabnike nižja v dopolnjevalih občinah kot v občinah, ki ustvarjajo svoje proračune v celoti iz lastnih dohodkov. Sestavljavci proračuna v Krškem so te posebnosti upoštevali.

Višje disciplinsko sodišče

Občinska skupščina v Krškem je na zadnji seji imenovala predsednika, namestnika in dva člana višjega disciplinskega sodišča pri upravnih organih Obs.

Predsednik je Franc Dornik, namestnica Vida Budna, člana pa Andrej Kovačič in Franc Juvanc.

Linhartove plakete

Tajnik republiškega sveta Zvez kulturnoprosvetnih organizacij Slovenije Martin Zakonjšek je na skupščini ZKPOS 16. marca v Krškem podelil Linhartove plakete prizadevnim kulturnim delavcem Matku Matjanu, Ladu Smrekarju in Antiju Horjaku. Člani dramskih sekcij so dobili Linhartove značke. Teh so podelili 80.

KRŠKE NOVICE

TEČAL ZA FOTOAMATERJE ZAČETNIKE. Fotoklub v Krškem bo aprila priredil začetni tečaj za fotoamaterje. Trajal bo približno 15 ur in bo vseboval teoretični in praktični del. Prijave zbira drogerija trgovskega podjetja PRESHKIBA samo še do konca marca. Vsi, ki bi se radi naučili dobro fotografirati, bodo to znanje pridobili na tečaju.

NA BOLNE CLANE SO POZABLJALI. Združenje borev NOV za mestni okoliš šteje 383 članov. Med njimi je veliko takih, ki niso naboljšega zdravja. Večkrat boleajo in so zaradi tega potrebni pomoči in posornosti. Na nedavnem sestanku so se člani domeni, da bodo bolne tovariše obiskovali. Do zdaj so na to večkrat pozabljali.

ZAPOSLJENOST ZA 6,2 OBNTOV. KA MANJŠA. Delovne organizacije v krški občini so že lani zmanjšale število zaposlenih za 1,2 odstotka, za letos pa predvidevajo, da bodo še ucinjali delovna mesta. Zaposlenost se bo predvidoma zmanjšala za nadaljnji dve

Kaj pove dnevni red za sejo Obs

Na današnji skupščinski seji v Krškem bodo razen gospodarskih smernic in proračuna obravnavali še predlog odloka za oblikovanje sredstev za financiranje vzgoje in izobraževanja, predlog odloka o prispevku iz sklada skupne porabe in predlog odloka o obveznem silkanju pljuč.

Republiški sekretariat bo skupščina verjetno pooblastila za hrambo dvojnokov matičnih knjig. Sklepeala bo še o najetju posojila za kmetijske borbe.

Z ilovico ne posipamo cest!

Vozniki in pešci se upravičeno jezijo na cestno upravo, ker na cesti II. in III. reda, predvsem na področju Podbočja in Kostanjevica, navaža gramoz, ki vsebuje tudi do 50 odst. blata — ilovice. Če je cesta suha, se za vsakim vozilom dviga prah, če pa pada dež in se ilovica razmoči, je na cesti do 5 cm brozge. Vsako vozilo je do strehe umazano, če zapele po brozgi, še huje pa je pešcem in kolesarjem, ki se morajo daleč ogniti vsakemu vozilu, ki vozi mimo, le tako namreč lahko obvarujejo svojo obleko.

Ljudje se sprašujejo, zakaj cestno podjetje ne navaža na ceste čistega gramozu, saj ilovica ni primerna za pokrivanje lukenj. Pričakujejo, da bodo na cestnem podjetju razumeli njihove pritožbe in bodo kmalu poskrbeli, da bo na cesti manj blata kot doslej. J. S.

Povabilo v Brestanico

S pripravami na otvoritev muzejske zbirke v brestaniškem gradu je seznanil skupščino Zvez združenj borev NOV v Brežicah tov. Karel Strban s Senovega. Udeležence je povabil na otvoritev zbirke, ki je napovedana za 30. junij. Na tem slavlju se bodo ponovno srečali borci Kozjanskega odreda, saj imajo v krški občini domovinsko pravico.

Nočitve so spet narasle

V hotelu SREMIC so lani zabeležili porast nočitev v primerjavi z letom 1966. Največ gostov je prenočevalo v hotelu julija in avgusta. Domači gostje so prenočili 4668-krat, tujeji pa 1251-krat. Tujih gostov so imeli lani v SREMICU 826, domačinov pa 3027.

Celotni dohodek podjetja z 12 poslovnimi enotami in 43 zaposlenimi je bil lani 332.900.000 S din, čisti dohodek pa 63.300.000 S din. Od tega so porabili za osebne prejemke delavcev 58.760.000 S din. V sklade so naložili 4.540.000 ali za polovico manj kot leto dni prej. V podjetju menijo, da jih datjete družbi, iz leta v leto bolj bremenijo. Lani so stroške občutno zmanjšali in jih še zmanjšujejo. Število zaposlenih so skrčili za pet ljudi.

Izlet za Maistrove borce

Ob praznovanju 50. obletnice bojev za severno mejo bodo konec aprila družbenopolitične organizacije pripravile brezplačen izlet za vse Maistrove borce. V krški občini jih živi 22.

Nekdanji borci se bodo odpeljali na Korosko in si ogledali Celovec, Gospo Sveto, Vrbsko jezero in Rožno dolino, ob vrnitvi pa se bodo ustavili še v Dravogradu.

Težave večje, kot je sprva kazalo

Franc Molan: »Obveznosti naraščajo hitreje kot naše možnosti«

Zastopniki šolstva, temeljne izobraževalne skupnosti ter nekateri poslanci so prejšnji teden obiskali predsedstvo občinske skupščine in se z njim pogovarjali o stanju, ki je nastalo zaradi precejšnjega primanjkljaja pri sestavljanju letošnjega občinskega proračuna.

Kaj je krivo tolikšnih letošnjih težav? Znano je, da se predračun temeljne izobraževalne skupnosti sevniške občine ter pomoč občinskega proračuna med seboj zelo veliko razlikujeta, ker pa je negotova tudi višina republiške pomoči, sedanje stanje zbuja precejšnjo skrb.

Zakaj tak razkorak med zahtevkom in možnostmi? Razširjena dejavnost šol in novi oddelki, kar zahteva zakon, vsaj 15 odst. za materialne izdatke šol, prevoz šolarjev, nekaj večji osebni dohodki prosvetnih delavcev je vse skupaj povzročilo, da je predračun stroškov za osnovno šolstvo za 27 odst. večji kot lani in znaša 399 milijonov S dinarjev. V osnutku proračuna je zagotovljenih okoli 130 milijonov ali 1,59 odst. več, kolikor je bil lanski delež, če pri tem odšteje-

mo 12 milijonov iz predlanskega leta.

Ker celotne razlike med zahtevkom in pomočjo občinskega proračuna verjetno ne bo nadomestila republiška izobraževalna skupnost, so sestavljenci tudi višina republiške pomoči, sedanje stanje zbuja precejšnjo skrb.

Franc Molan, predsednik občinske skupščine, nam je ob tem dal naslednjo izjavo: »Vem, da zahtevek ni pretiran, toda vprašanje je,

če so naše možnosti tako velike. Zakoni in predpisi nam obveznosti vse hitreje nalažajo, ne oziraje se dosti na manj razvite občine. Osebnostem sem prepričan, da ni prava rešitev, če bi zdaj srežali vsem porabnikom občinskega proračuna, ker bi to za nekatere dejavnosti pomenilo celo korak nazaj.«

»In še nekaj mora biti našim ljudem jasno,« je dejal predsednik, »dohodki občine se ne povečujejo, zato je utvaru dajati različne obljube za to in ono, češ: bo že pomagala občina. Vse več bodo morali ljudje sami narediti, naloga občin bo predvsem vzdrževati družbene službe.«

M. LEGAN

Minutni intervju za opomin

Odgovarja šef sevniške železniške postaje

»Ob podatku, da je samo v lanskem letu izgubilo na železniških tirih na območju sevniške občine življenje pet oseb, želimo vaše mnenje o tem, tovarš Krevelj, kaj je vzrok toliko nesreč.«

»Največ je kriva premajhna disciplina. Ljudje se obnašajo, kot da ne gre za njihovo osebno varnost, češ kaj nas preganjate, saj je železnica last nas vseh. Najhujše je na železniških prehodih.«

»Železniški prehod v Sevnici je zaradi velikega železniskega prometa pogosto zaprt; lahko trdimo, da to važno križišče ni sodobno urejeno.«

»Vemo, da ni. Potreben bi bil nadvoz ali vsaj tak pre-

hod za pešce, vendar znatno ne moremo pomagati. Ni druge rešitve: ljudje morajo biti strpni, pričakati tistih nekaj minut. Toda kaj delajo? Hodijo čez tire ne samo pri prehodih, temveč tudi drugod; trgajo celo naše ograje.«

»Lahko jih mandatno kaznujete. Zakaj tega pogosteje ne naredite?«

»Nimamo niti ljudi, ki bi to delali. Podjetje smo, prisiljeni gledati zgolj na ekonomičnost poslovanja.«

Hudo Brezje: pomoč za cesto prosijo

Vaščani Hudega Brezja so prispevali že 1.228 ur prostovoljnega dela za boljšo cesto proti Cerovcu in Hudonovemu. Ker je potrebno narediti še precej in stroški ne bodo majhni, so za pomoč zaprosili tudi občinsko skupščino. Vendar je treba pri tem povedati, da imajo trenutno občinski možje velike težave pri sestavljanju občinskega proračuna in že sedaj opozarjajo, da bodo morali ljudje še bolj računati na lastne moči.

PRVA SPODBUDA JE TUKAJ, VENDAR

Ena lastovka še ne naredi pomladi

LISCA je pripravljena prispevati za gradnjo otroškega vrtca

Socialna delavka Ivanka Kožuh razgrne podatke: »Lani je Lisca zgubila 2000 delovnih ur, ker so matere morale ostati doma zaradi nege otrok. Po številu izostankov je bilo to na prvem mestu. Če bi imeli primerno varstveno ustanovo za predšolske in šolske otroke, bi bila ta številka lahko mnogo manjša, pa tudi delo zaposlenih žena mnogo lažje.«

nosti in njene komisije pa je akcijo voditi in izpeljati. Bi ne bilo to najlepše darilo za zaposlenim ženam?

M. L.

V nedeljo seminar za mlade aktiviste

V nedeljo, 31. marca, bo občinski komite ZMS v Sevnici priredil seminar za predsednike in sekretarje mladinskih aktivov ter člane občinskega komiteja. O važnih zadevah v občini bo govoril predsednik občinske skupščine Franc Molan ali podpredsednik Obč Zveze Knez, o delu mladine pa Vojko Dvojnjoč, član predsedstva Zveze mladine Jugoslavije.

V nedeljo občni zbor gasilske zveze

Na zadnjem sestanku odbora občinske gasilske zveze iz Sevnice je bilo sklenjeno, da bo občni zbor zveze v nedeljo, 31. marca. Na tem sestanku so govorili tudi o premajhni družbeni podpori gasilstvu ter o letošnjih gasilskih tekmovanjih v Brezicah in Novem mestu, katerih se bodo udeležili tudi sevniški gasilci.

S. SK.

31. marca nova ribniška družina

Sredi marca je komisija, sestavljena iz zastopnikov ribiške družine Mirna in ribiške družine Sevnica, sklenila, da bo v nedeljo, 31. marca, v Sevnici občni zbor v gasilskem domu. Na njem bodo ustanovili enotno družino, ki bo nosila ime heroja Maroka, njen sedež pa bo v Sevnici. S tem se bo, kot zagotavljajo, končal spor, ki je ribištvu in ribičem prav gotovo škodoval, saj učijo načela gospodarjenja z vodami, pa tudi predpisi tako zahtevajo, da mora biti v enem ribiškem okolišu en sam gospodar.

NOVICE Z BLANCE

GRADNJA STANOVANJSKEGA BLOKA. Ob gasilski dvorani na Blanci gradijo stanovanjski blok za prosvetne delavce. Delo gre še kar dobro od rok, zato učitelji upajo, da se bodo do prvega maja že lahko vselili v nove prostore. S tem bo dobila šola prazne prostore za šolsko kuhinjo in otroško varstvo, še vedno pa ne bo na voljo delavnice in kabinetov, ki bi jih najnu potrebovali za uspešnejši pouk.

POTREBEN JE VODOVOD. Osnovna šola na Blanci se odkrubi je z vodo iz vodovoda; ves spodnji del kraj z gostilno, občinsko hišo in šolskimi prostorji pa je brez vodovodne napeljavne. Ljudje se ob večerih odpravljajo s posodami cel kilometer daleč, da dobijo vodo iz izvira, zato gotovo ne bi odklonili sodelovanja pri gradnji vodovoda.

PRIZNANJE ZA LEPO PROSLAVO. Učenec in učiteljskemu kolektivu na Blanci gre vsa priznanja za lepo pripravljeno prireditev ob dnevu žena. Ob tej priložnosti je nastopil tudi šolski pevski zbor, ki ga je vodil tov. Koritnikova; nastopili pa so tudi najmlajši, ki so jih udeležence proslave toplotno pozdravili.

S. SK.

Za smrt kriva premajhna pazljivost

Kot je ugotovil preiskovalni sodnik iz Novoga mesta skupaj z drugimi člani komisije, sta bila premajhna pazljivost glede osebne varnosti, delno pa tudi nesrečno naključje kriva, da je prejšnji teden na železniški postaji v Sevnici vlak do smrti povozil 18-letnega Jožeta Stritarja iz Velikega Širja pri Zidanem mostu. Nesrečni Jože, zaposlen pri železnici, je prečkal tretji tir, ne da bi se ozri v smer, iz katere je v tistem trenutku vozil skozi postajo ekspresni vlak s hitrostjo okoli 80 km na uro. Kolesa lokomotive so ga prerezala na dvoje in je bil takoj mrtev.

GORENJE programatorja ne odklanja, toda...

Odgovorna zastopnika sevniške občine sta se prejšnji teden mudila v tovarni Gorenje v Velenju zaradi pogovorov o izdelavi programatorjev za gospodinjstvene stroje. V tovarni so menili, da samo ročno izdelan izum tovariša Ruperta še ne more biti podlaga za sklenitev sporazuma o sodelovanju in odkupu, čeprav je sam programator dobro kvalitete. »Predhodno je potrebno raziskati, kakšne so možnosti serijske proizvodnje, sicer pa tega ne odklanjamo in smo pripravljeni sprejeti konkurenco,« so menili v Gorenju.

V kratkem bodo predstavniki sevniške občinske skupščine potovali še v Zagreb, da bi več zvedeli o tem, kako misli podjetje ATM, ki je pripravljeno v Sevnici odpreti obrat za izdelovanje programatorjev. O tem bodo še poročali.

Podoba teh dni iz Sentianža, kjer bodo letos nasadili novih osem hektarjev hmelja. Obnova enega hektarja stane okoli tri milijone starih dinarjev. (Foto: Legan)

LISCA je lani prehitela vse

V gospodarstvu občine je imela največje povprečje zaslužkov

Lani so imeli zaposleni v sevnških ustanovah in podjetjih v povprečju za 10 odstotkov večje osebne dohodke kot predlanskim. V podjetjih je bilo skupno povprečje 79.505 Sdin, v drugih delovnih organizacijah pa 89.978 Sdin. Seveda so vse to le povprečja, ki v sebi skrivajo marsikaj.

Medtem ko je predlanskim ni celo za 7 odst. manjše zaslužke kot predlanskim. Povprečne zaslužke kot v LISCI, je lani to podjetje prehitelo tudi nje. Osebnih dohodki so se povečali za 21 odst. in dosegli povprečje 85.539 Sdin. Najmanjše povečanje — 2,3 odst. — je v industriji imela Kopitarna, ki je imela povprečje za več kot 23 tisočakov nižje od Lisceinega. Vsa druga industrijska podjetja so imela povprečje znotraj teh dveh števk.

Omeniti je potrebno tudi veliko povečanje v Metalni, kjer so lani zaposleni dobivali povprečno 90 tisočakov na mesec, kar je za tretjino več kot v letu 1966. Zanimivo je, da je sevnško trgovsko podjetje imelo la-

žje Sevnica, kjer so bili osebni dohodki tudi manjši kot v letu 1966. Tudi Mizar-ska zadruga ima nisko povprečje, izboljšalo pa se je v Komunalnem stanovanjskem podjetju, kjer so povprečni zaslužki znašali 85 tisočakov ali 33 odst. več.

Med družbenimi dejavnostmi so na vrhu družbene organizacije s 124.732 S din, lekarna je s 119.844 S din na drugem mestu, zdravstveni dom s 108.934 S din na tretjem, zavod za zaposlovanje s 104.054 S din na četrtem itd. V šolstvu je lani znašalo občinsko povprečje 23.431 S din. Pri vseh teh dejavnostih je posebno v manjših organizacijah odločilna kvalifikacijska struktura zaposlenih, ki se med seboj precej razlikuje.

Kar 114 prijavljenih v plesni šoli

Vsako nedeljo se popoldne zbirajo mladinci in mladinke v sevnškem gasilskem domu, da bi se naučili plesanja in lepega vedenja. Tečaj vodi inž. Jože Lavrin iz Ljubljane, obsega pa 40 ur vaj. V posebni knjigi, kjer so podatki, kolikokrat kdo pride na vajo, je vpisanih kar 114 prijavljencev. Organizatorji tečaja iz sevnškega gasilskega društva pravijo, da mladina že zdaleč ni tako slaba, kot včasih prehitro ugotovimo.

Oglašujte v DL

Pridni vaščani

Ob začetku del smo že poročali, da so vaščani začeli graditi cesto od sv. Roka proti Sevnici. Ker so ljudje pridni, ta čas delo lepo napreduje. Pohvaliti je treba tudi graditelje ceste Laze — Konjsko.

OD LISCE DO MALKOVCA

SEVNICA: O KMETLSKEM KOMBINATU. Svet za gospodarstvo in finance je v petek obravnaval stanja kmetijskega kombinata glede na podatke zaključnega računa. O tem bodo podrobneje še poročali.

ZABUKOVJE: VODOVOD GRADLJO. Vaščani tega kraja pridno gradijo vodovod, ki je najnu potreben. Vodo napeljujejo izpod Pokojnika.

NUJNO DOKONČATI GRADNJO CESTE Konjsko—Laze. Kot smo že poročali, je za letos določenih 300.000 Sdin za cesto, ki bo za dvakrat skrajšala pot s Telca v Sevnico. Upravni odbor cestnega sklada je na zadnji seji menil, da je skrajni čas, da bo ta cesta dograjena.

TELCE: PRIKLJUČITEV K TRZISCUTU V nedeljo bo na Telcu zbor volivcev, na katerem bodo razpravljali o možnostih pri-

ključitve osnovne šole Telca k osnovni šoli Trzisce.

SEVNICA: OKOLICA SPOME-NIKA. Okolica spomenika padlim borcem ni najbolje urejena, zato bi bilo prav, če bi pred njim naredili park. Bo toliko denarja, da bi to zamislil tudi uredništvo?

LISCA: PREVOZNA CESTA. Letošnja zima ni bila najbolj naklonjena ljubiteljem belih poljan, cesta do Tončkovega doma pa je bila do teh dni neprevozna. Upravnik planinske postojanke je s skupino delavcev poskrbel, da se zdaj zameti prekopani in da se lahko pridete do tega prijaznega doma tudi z vozilom.

LOKA: BO DO NOVEGA VOZNEGA REDA? Od Radeč do Brega so na eni strani že postavljene drogovje za električno vleko, pri Zidanem mostu pa bližje zelo oster ovinek. Zanimivo je gledati, kako betonirajo s posebnimi, za to delo prirejenimi vlakom. Čeprav delo lepo napreduje, pa je vprašanje, če bo proga elektrificirana do 26. maja.

BAGICA: ZAMENJATI CESTNE NAPISE. Napisi deski v smeri Loka—Breg, pa tudi v nasprotni smeri, je najnu treba zamenjati, saj oznake sploh niso več vidne. Tujec zdaj ne more ugotoviti, v katero vas ga vodi pot.

Tudi borci: v miru idejni napredek

»Menimo, da so med občinami prevelike razlike v pomoči borcem NOB«

»Nekdanji borci in aktivisti! Zdaj se počasi zamenjujejo generacije. Starejši ne smemo stati dogajanjem ob strani, moramo se bolj prilagoditi, hkrati pa aktivno prenašati revolucionarne izkušnje. Vem, da so še velike materialne potrebe, toda razumeti moramo, da je reforma nujna, da je potrebno tudi varčevanje in da naše gospodarstvo samo potrebuje veliko denarja, da se bo moderniziralo,« je na sobotni skupščini v Trebnjem dejal Marjan Vivoda, član predsedstva zveznega odbora ZZZB NOV Jugoslavije.

Šil trebanjske skupščine, je razložil, kaj namerava letos republika narediti za borce.

O nizki družinski invalidnini pa je dejal naslednje: »Vemo, da je veliko premalo, toda nimamo denarja, da bi vsem enako občutno povečali. Pomagati je treba z drugimi ugodnostmi predvsem tistim, ki so pomoči najbolj potrebni.«

Govorili so še nekateri drugi delegati, na koncu pa so udeleženci sklenili poslati resolucijo, v kateri podpirajo osvobodilno gibanje v Južnem Vietnamu.

V razpravi je bilo na predlog člana mladinskega komiteja Antona Komarja sklenjeno, da bo ustanovljena posebna komisija, ki bo imela nalogo gojiti in prenašati tradicije NOB na mlajše rodove.

Pavle Miklič je glede urejanja spominskih oboležij in zbiranja zgodovinskega gradiva menil, da je potrebno v prihodnjih dveh letih do naslednje skupščine urediti še nekatera spominska oboležja n. pr. v spomin na pomembno sejo Centralnega komiteja v Trebnjem. Dejalo je tudi, naj bi v prihodnje več ustanov nosilo imena narodnih herojev in drugih zaslužnih ljudi. Karel Ribič je pripomnil, da je nujno potrebno zgraditi primernejši spomenik Gubčevi brigadi.

»Večjo vlogo obrambni vzgoji,« je sklenil misel Slavko Kržan, zatem pa so delegati razpravljali o materialnih problemih borcev. Predsednik občinskega odbora ZZZB Janko Oven je v obširnem poročilu opozoril na veliko razumevanje trebanjske občinske skupščine, vendar so razlike zaradi različne gospodarske moči med občinami tolikšne, da prizadete vznemirjajo.

Na predlog Cirila Bukovca bo posredovano republiškega odbora posebno obvestilo, da se borci trebanjske občine zavzemajo za enotnejše urejanje problemov borcev v merilu republike, to pa naj bi urejal poseben predpis ali zakon.

»Tudi je sramotno za našo družbo,« se je vrsto let pritožujejo zaradi izredno nizke družinske invalidnine, ki

se ni spremenila še od leta 1952. Janez Japelj, član republiškega odbora ZZZB Slovenije, ki se je razen Marjana Vivode in Marjana Despotoviča, članov predsedstva zveznega odbora, tudi udeleženi

Na sobotni skupščini ZZZB NOV v Trebnjem so delegati predlagali, da bi v prihodnje uredili še nekaj spominskih oboležij. Na sliki je lani odkrita plošča v Kosečju pri Trebelnem. (Foto: Legan)

Več časa posvetiti vzgoji

Letos plavalni tečaji in tekmovanja »Pokaži, kaj znaš!« na vseh osemletkah v občini

Tudi aktivni komunisti prosvetnih delavcev v trebanjski občini je na zadnji seji potrdil isto, kar so že marsikje drugje: šolarje praveč učimo in premalo vzgajamo; skoraj preporno pa ugotavljamo, da marsikateri mladi človek ne raste v celovito osebnost s socialistično vzgojo in lepim vedenjem.

Ze sklep druge seje občinske konference ZK je obvezal prosvetne delavce, da posrbijo za pozitivno pionirske in mladinske organizacije ter svobodnih aktivnosti na vseh osnovnih šolah. Aktiv je sklenil razen že obstoječih aktivnosti: sporta, branja knjig, izletov v naravo itd., letos na vseh šolah

organizirati plavalne tečaje ter tekmovanja »Pokaži, kaj znaš« o prometu. Pri tem naj bi sodelovala večina šolarjev, in ne samo nekateri posamesnili.

Drugi sklep omenjenega sestanka je bil dobro pripraviti tretjo sejo občinske konference, ki bo obravnavala idejno-pedagoške in stvarne so v trebanjski šoli že dali na dnevni red šolske konference, podobno pa bodo naredili tudi v drugih šolah.

TREBANJSKE IVERI

ZELO RAZLIČEN OBISK. Pečkovega predavanja prof. Letničiča o ispotah Slovenije se je udeležilo blizu sto ljudi, med njimi veliko odraslih. Cisto drugače pa je bilo teden dni prej, ko je prišel predavati strokovni sodilavec gospodarske zbornice Badi Videtič o ekonomskih odnosih s tujino. Prišli so samo trije poslušalci, zato je potrebno v prihodnje dobro premisliti, kako zagotoviti obisk.

KALISKOVA HISA USTREZA. Prejšnji teden je komisija preledala v Starem trgu bliso pri odsepu v Medvedje selo in ugotovila, da je spodnja prostora mogoče preurediti v prodajalno mesto, kot namerava narediti kmetijska združba. En prostor bo potrebno delno poplobiti, sicer pa ima bila zelo primerno mesto za prodajalno.

VENDARJE REKLAMNE OZNAKE. Ceravno je pretoklo se procey mesecov, odkar je bil odprt trebanjski motel, so bili kljub večkratnim opozorilom žele pred kratkim postavljene reklamni panoji, ki vozniška še od daleč opozarjajo na motel. To bo prav gotovo povečalo obisk gostov.

ZBIRKA JE PREMALO OBIŠKOVANA. V domu družbenih organizacij je bila lani v sicer skromnem prostoru odprta bogata zbirka fotografatskega in drugega dokumentarnega gradiva o narodnoosvobodilnem boju na območju trebanjske občine. Ob odpiranju je bilo rečeno, da je bilo obiskovalo skupine šolarjev in drugih občanov. Kot pa je bilo ugotovljeno na letni skupščini ZZZB v soboto, 23. marca, je zbirka premalo obiskovana in brez razporeda, kdaj je odprta.

SE PREMALO ČLANOV AMO. Odkar imajo Trebanjci in okolišani pred nosom mnoge usluže, ki jih daje avto-motoc avosa Slovenije, se sicer v večjem številu pridružejo društva vendar se vedno premalo. V zvezi s turizma moči in informacije se tudi sprašujejo, zakaj na sodni, posvet ni bilo zastopnikov trebanjskega društva, ki je od vseh najbližje.

GOSTOVANJE IZ STIGNE. Jutri zvečer bodo ob 19. uri v prosvetnem domu nastopili dijaki stiške gimnazije s krajšimi igrami: Kdo mi je kriv, Dve teti in Berite Novica.

Rudi Kovačič pri delu. — (Foto: Legan)

ODLOKI BODO ZELO MALO REŠILI Malokje se belijo debela

Mnogim kmečkim sadovnjakom bijejo zadnje ure

Minil je marec, po naših cestah pa so ostali sadovnjaki povečini neurejeni in neposkropljeni. Metlasta drevesa z gostimi vejami in staro skorjo bodo spet raj za boleznin in škodljivce, katerih čas že prihaja.

»Eh kaj, nekaj bo že obrudilo. V vinograd moram.«

»Ce obrudi, ni prav, če ne, pa spet ni prav. S sadjarstvom je kriz.«

»Od teh dreves nismo nikoli kaj pridali. Jabolkovnik, zganje in suhe krljice, da si otroci pozimi zobe krepljo.«

Tako kmetovalci.

»Kako naj izvajamo odlok, ko sodniki za prekrške toliko prijav sploh ne bi zmogli?«

»Kmetje imajo dober igovor: skropilnice.«

»Morda bi bilo celo najboljšje, da kmečki sadovnjaki čimprej propadejo in bi potem začeli znova, načrtno. Samo tisti, ki cenijo sadjarstvo.«

Tako kmetijski inšpektorji.

Skoraj tako kot tistemu grškemu filozofu, ki je podnovi z ljudjo lekal človeka, je težko najti kmetovalca, ki bi prve tople spomladne dni posvetil sadnemu drevju okoli hiše.

»Mene ste obiskali; kako ste vedeli, da imam tako rad sadjarska opravila?« se je začudil Rudi Kovačič na lestvi ob drevesu.

»Privabil me je pogled na dobeljena debela v vašem vrtu.«

»Veste, jaz sem enkrat že bil v časopisu. Dobil sem celo tretjo nagrado pri Kmečkem glasu za svoj način boja proti voluharju. Barijev karbonat zamesim v testo. Splošem in posujem pred voluharjevimi luknjami. Priznani pa moram: prvič ni bil več za tem ne voluharja ne kokoši. Druge živali je dač treba odstraniti.«

»Endrin se je zadnje čase dobro obnesel proti voluharju.«

»Ze mogoče, toda jaz imam svoja načela. Precistiti krovo drevesa, to bo zdelalo škodljivo in boleznin, je že emo izmed njih. Zračnost in svetloba — to dá zdravje. Je še tako narejeno, da ima vsaka nadlega svojega naravnega sovražnika.«

»Stalno skropiti bi tudi pomagalo.«

»Hi, če bi to delali vsi. Tako pa ne zaleže dosti. Bo-

lezen se širi kot voda po betonskih tleh.«

Se je govoril Rudi Kovačič iz Martinje vasi pri Mokronogu. S kroglico sladkega mošta, ki je pravkar zapustil grlo stiskalnice, sem ga spremljal po vrtu od drevesa do drevesa. Ob vsakem je vedel toliko nadržbnosti. Pokazal je svoj način cepljenja, ki je podoben cepljenju na oko, vendar na deblo namesto očesa vstavljal cel cepič.

Toda malokje se tako kot pri njem zdaj belijo debela v sadovnjakih.

M. LEGAN

MLADINSKO PISMO IZ ŠENTLOVRENCA Tema ima svojo moč...

Mladinski klubi naj ne bodo prostor za nebrzdano izživljanje

Nedavno je v Dol. listu pisala o problemu mladih nekdanja tajnica mladinskega aktiva iz Velike Loke. Mislim, da so stvari ostale še vedno nerešene in da bo tako tudi ostalo. Ne vem, če je tako prav, da se o stvarih, ki bi morale zanimati starejše, niti ne zganemo in nočemo odkrito priznati, da so nepravilnosti krivi tudi starejši, ne samo mladina, ki sebi prepuščena dela le po svoji mladi pameti.

Tako prepuščena je tudi mladina iz Šentlovrenca in bližnjih vasi. Zadnje čase so bili ti mladinci in mladinke precej mladinski priredilni: priredili so silvestrovanje, pustovanje in marsikdo jih je pohvalil, češ da so imeli dobre muzikante in sfejst kelnarce. Kaj žalosten pa je bil pogled v dvorano malo kasneje. Povsod je bilo mogoče videti stvari, ki ne sodijo v prostor, namenjen kulturnim prireditvam. Za zagnjenimi okni se lahko v temi naredi vse.

Ne samo ti dve prireditvi, tudi mladinski plesi so prirejani v takem okolju. Glasno navijanje gramofona in vpljete izdaja, kaj se dogaja v notranjosti. Ne vem, če je prav, da v mladinskem klubu tudi lovtarja, toda v to zapeljivo igro so vključeni celo otroci. Tudi popivanje in kajenje verjetno ne sodi v mladinski prostor.

Starejši bodo gotovo porekli; tega je kriva mladina

sama, to pa bo molčala in nadaljevala. Mislim, da v tem primeru lahko rečem, da je veliko krivde pri starejših. Zakaj se ne zanimajo za svoje otroke, zakaj ne bi bolj poskrbeli za njihovo prihodnost? Najbrž ne bo nihče odgovoril na ta vprašanja. Prepričana sem, da je na podeželju še mogoče obvarovati mladino od slabih vplivov in razvad.

Morda bi bilo boljše, da šentlovrenska mladina sploh ne bi imela svojega kluba, če ji ta pomaga na kriva pota. Prostor za takšno izživljanje bi lahko dobili v gostilni in vsaj ne bi uničevali tistega, kar je last nas vseh. Ne nasprotujem temu, da bi mladi imeli prostor, kjer bi se zbirali, pa tudi zabavali, toda ne za zagnjenimi okni. Prepričana sem celo, da mladina take svobode ne bi smela imeti.

EMILIJA GRABLOVEC

Do 1. maja kar štiri trgovine

Znano je, da se je Gradisce, Merkatoveja poslovna enota iz Trebnjega, odločilo urediti trgovine v vseh tistih krajih, v katerih ji je kmetijska združba v začetku leta kot lastnik prostorov odpovedala gostoljubje. Sedanji potek del pa kaže, da bodo te trgovine urejene še nekaj pred predvidenim rokom, ko se bo moral Mercator izseliti iz zadruzih trgovin. Na Catezu je delo že končano, v Šentlovrencu bo te dni, v Dobručici v polnem zamahu, v Sentrupertu pa bodo novo trgovino zaželi urejati v prihodnjih dneh. Ta dela bodo Mercator stala blizu 20 milijonov starih din.

Zagrebska Na-ma v Kočevju

Veliko trgovsko hišo bo zgradilo na Trgu svobode v Kočevju zagrebško trgovsko podjetje NAMA. Lokacijski ogled bo že ta ponedeljek ob 9. uri. Predvidena investicija znaša nad milijardo Sdn. V trgovski hiši, ki bo zgrajena predvidoma že od 1. IV. prihodnjega leta, bodo prodajali vse, od štanke do avtomobila. Kočevski potrošniki pozdravljajo to odločitev NAMA in občinske skupščine, ker pričakujejo, da bodo zaradi konkurence cene nižje.

Smrt pri stolpnici

V nedeljo, 24. marca, se je popoldne 59-letni Drago Levstik nenadoma zgrudil na cesti med gostilno »Roga« in prvo stolpnico v Kidričevi ulici v Kočevju. Zdravnik je ugotovil smrt zaradi srčne kapi. Pokojnik je bil doma iz Ljubljane in je bil na obisku pri sorodnikih v Kočevski Reki. Smrt ga je dohitela, ko je nameraval obiskati še ženo, ki je zaprelena v Smarjeških Toplicah.

Spet izvolili Bauerja

Matija Bauer iz Pirča je bil v nedeljo, 24. marca, ponovno izvoljen za člana komunalne skupnosti zavarovanja kmetov. Izvoljen je bil na zboru zavarovancev v Vasi-Pari. Za vse območje kočevske občine volijo kmetje zavarovanci le onega člana komunalne skupnosti.

Na zboru so razpravljali razen o pravicah in dolžnostih zavarovancev še o odkupu živine in mleka ter se zavzemali, da bi bila čimprej modernizirana cesta Kočevje-Delnice.

Končno motorni vlak!

Motorni vlak bo končno s 1. IV. le začel voziti na kočevski progi. Iz Ljubljane bo odhajal ob 5. in 14. uri, iz Kočevja pa ob 8. in 17. uri. V eno smer bo vozil uro in 45 minut. Iz zanesljivih virov smo zvedeli, da namerava Zelezniško transportno podjetje iz Ljubljane uvesti še en vlak, ki naj bi odhajal iz Ljubljane okoli 22. ure. S tem vlakom nameravajo ustreči želji Kočevjarjev in vseh ostalih potnikov ob tej progi, ki bi radi zvečer v ljubljansko dramo ali opero, in tistim, ki se pripeljejo v Ljubljano zvečer iz drugi smeri (Zagreb, Maribor, Reka), pa morajo v Ljubljani pre spati, ker po 20.15 zdej v Kočevje ne vozi noben avtobus. Če noče zastaviti SAP, bo pa ZTP!

Vedno več kotalkarjev

Kotalke so se zelo pocenile, zato jih je kupilo veliko mladih Kočevjarjev. Žal kotalkarji nimajo nikjer pravega prostora za kotalkanje. Zato izkoristijo vsako asfaltirano ploskev, pa tudi pločnike. Največ jih kotalka okoli doma telesne kulture, kjer je nekaj večjih površin asfalta, pa tudi prometnih cest ni blizu. Polagoma bo treba misliti tudi na ureditev kotalkališča. Za njegovo varčevanje ne bo posebnih stroškov. Kotalkanje bo torej za otroke in mladino najcenejši šport.

Odlikovancem predsednika Tita Jožetu Boldanu-Silnemu, Dragu Grilu, Rudiju Pirču, Ivanu Zgoncu in Dragu Popitu je na slovesnosti 16. marca podelil odlikovanje polkovnik Miha Butara-Aleks. Na sliki ni odlikovancu Slavka Lindiča, ki je bil takrat bolan (Foto: Primc)

Odlikovanci predsednika Tita

Komandant ljubljanskega vojaškega okrožja je podelil odlikovanja predsednika Tita šestim kočevskim rezervnim oficirjem in podoficirjem

Odlikovanja predsednika republike Josipa Broza-Tita je pred kratkim podelil šestim kočevskim odlikovancem polkovnik Miha Butara-Aleks, komandant ljubljanskega vojaškega okrožja. Kot smo že poročali, so to odlikovanja za vojne in povojne zasluge pri krepitvi naše armade. Najvišje odlikovanje, red za zasluge z zlatim mečem, je prejel rezervni podpolkovnik in narodni heroj Jože Boldan.

Silni. Ostali odlikovanci so še naslednji rezervni oficirji in podoficirji: Drago Gril, Ivan Zgonc, Rudi Pirč, Slavko Lindič in Drago Popit. Na slovesnosti ob podelit-

vi odlikovanj je prisotnim spregovoril polkovnik Duta-Aleks tudi o sedanjem mednarodnem položaju in nalogah rezervnih starešin. Odlikovance in gosta sta pozdravila v imenu občinskega odbora ZZZB Nace Karničnik, v imenu občinske konference ZK pa Stane Lavrič. V imenu odlikovancev se je zahvalil Jože Boldan-Silni.

S SEJE VOLILNE KOMISIJE PRI SZDL KOČEVJE

Marsikje direktorja ne bi kazalo zamenjati

Pred reelekcijo je 19 direktorjev — Marsikje pa so pod vodstvom dosedanjega direktorja dosegli lepe uspehe, zato ga ne bi kazalo zamenjati — Krizi in težave sedanjih in bodočih direktorjev — Doslej slabo skrbeli za kadre, ki bi lahko zamenjali direktorje

Na zadnji seji volilne komisije pri občinski konferenci SZDL Kočevje so razpravljali največ o reelekciji direktorjev, ki bo letos izvedena v 19 delovnih organizacijah. Vendar niso obravnavali reelekcije v posameznih delovnih organizacijah, ampak so se pogovorili predvsem o dosedanjih izkušnjah in težnjah, ki naj bi bile v pomoč paritetnim komisijam.

Prodsem je komisija ugotovila, da vseh direktorjev ne bi kazalo zamenjati, saj so nekatere delovne organizacije dosegle pod vodstvom sedanjih lepe uspehe. Poudarili so celo, da je v interesu članov delovnih kolektivov in skupnosti, da bi se dobri direktorji spet prijaviли na razpis in bili ponovno izvoljeni. Glavno spričevalo dobrega gospodarja pa so zaključni računi delovnih organizacij.

Vendar nekateri direktorji že odklanjajo, da bi se na razpis ponovno prijaviли. Komisija je ugotovila, da je za

to lahko več vzrokov. Nekateri žele, da bi jih prosili, naj se prijavijo, drugi se izogibajo velike odgovornosti, ker za njo v primerjavi z ostalimi člani kolektiva niso primerno nagajani. Tretji spet menijo, da ima direktor pre malo pooblastil in premalo prostoro, da bi lahko izpeljal kako svojo zamisel, ki bi bila koristna za delovno organizacijo (ne more si po svoji presoji izbrati ustreznih strokovnih sodelavcev).

Nekateri spet ugotavljajo, da je mesto direktorja zelo negotovo, saj ga vlada štiri leta zajame reelekcija, potem pa mu nihče ne zagotovi primerne službe. Ponokod bi bilo treba analizirati tudi odnose znotraj kolektiva, saj se je zgodilo, da so nekje v razmeroma kratkem obdobju zamenjali

Zasebne gradnje v KTK

Delovski svet kemične tovarne v Kočevju je letos predvidel v skladu skupne porabe 15 milijonov S dn za gradnjo stanovanj. Ta denar bodo vplačali v kreditni sklad Kreditne banke in se mu odpovedali, hkrati pa bodo zato dobili pri banki 30 milijonov S dn posojila za gradnjo zasebnih hiš. Komisija za stanovanjske zadeve podjetja že zbira prošnje. Člani kolektiva so zaprosili skupno za 38 milijonov S dn posojil za gradnjo, dograditev in obnovo hiš. Vendar vsi prosilci ne izpolnjujejo pogojev, ki jih določa pravilnik o teh kreditih (delovna doba, nekaznovanost, gradbena dokumentacija itd.). Komisija bo z ozirom na razpoložljivi denar napravila seznam, kateri člani kolektiva naj bi dobili poso-

jilo, o njem pa bo razpravljali in dokončno odločil delavski svet.

Šola za zdravje

V kočevski občini so se že začela prva predavanja iz »šole za zdravje«, ki jih je pripravil republiški odbor Rdečega križa. 25. marca so imeli v Dolu ob Kolpi predavanje »Turisti bodo prišli«. Muzeljčani so se odločili za temi »Nesreče se ne pripetijo, ampak jih povzročimo in »Nesreče doma«. Isti temi bodo imeli tudi v Stari cerkvi, razen teh pa še »Higiiena na vasi« in »Zdrava prehrana« — vendar se morajo prej o času predavanja sporazumeti s kočevskimi zdravstvenimi delavci. Na roditeljskih sestankih pa so prosvetni delavci že prodajali staršem o osebni higieni, higieni na vasi in zdravi prehrani. Ta predavanja — nekatera je sprejela v svoj program tudi Delavska univerza — spremljajo složenke, dispozitivi ali diafilmi.

Za izlet zaslužijo

Učenci iz željnske šole si kar sami zaslužijo denar za izlet ob koncu šolskega leta. Letos bodo pod vodstvom učitelje nabrali lapuhovo ovetje. Preteklo šolsko leto so z nabiranjem tega cvetja zaslužili 10.000 S dn, 72.000 S dn pa z nabiranjem starega železa, steklenic in papirja. Denar so porabili za izlet na Reko in v Opatijo.

Cene v Kočevju in Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovinah s sadjem in zelenjavo v Kočevju in Ribnici naslednje maloprodajne cene:

	Kočevje (cene v N dn za kg)	Ribnica
krompir	0,89	0,90
sveže zelje	3,90	3,60
kislo zelje	1,96	3
kisla repa	1,96	2
fišiol v zemlji	4,72-5,43	4
čebula	2,50	2,60
česen	14	14
solata	3,90	4-7,70
korenje	1,96	2,20
petštilj	5,10	5,90
ohrovt	4,70	—
ovetača	4,10	4,30
špinata	—	5,60
jabolka	1,40-3,53	1,50-3,80
hruške	5,60	5
pomaranče	4,70	5
limone	4,86	5
banane	5,80-7,20	5,90
ribe	4	—
jajca (cena za koo)	0,26	0,68

DROBNE IZ KOČEVJA

NOVO POKOPALIŠČE SE HITRO ŠIRI in je še lepo urejeno. Dobro bi bilo, da bi grobove, dokler še niso postavljeni spomeniki, označili s imeni pokojnih ali pa s številkami na majhnih tablicah. Zdej se namreč čisto pripeti, da so obiskovalci v dvomu, kateri grob je pravi, posebno še, ko so s gomile odstranili ovsnene vence in šopke. Često se pripeti tudi, da greča sveča vname suhe vence in pogori na gomili vse, posebno, če je suho cvetje povročeno.

PRVE SKUPINE IZLETNIKOV so že prišle v Kočevje. Tako se je začela turistična sezona. Za dan dana jih je bilo veliko, pretekli teden pa so obiskali Kočevje gojenici paslake šole iz Ljubljane. Ogledali so si mesto in pokrajinski muzej NOB v Dolu Jožeta Šolca.

ZANESLJIVI ZNANILCI pričetka pomladi so že v dolini.

Spomladansko cvetje, zvončki, mačice, teloh in drugo, že krasi naše loge. Zelo širavno je tudi na travnikih in zelenicah. Staro in mlado nabira regrat, ki je bujno pogojni. Nekateri ga nabirajo zasa, nekateri pa tudi za prodajo.

Z DELOM SO PRICELI TUDI VRTIČKARJI, katerim se te leta v leto začujejo razpoložljive parcele zaradi hitre gradnje stanovanjskih hiš in blokov po nekdanjih vrtovih. Z vrtičkanjem se bo paš treba preseliti v bližnjo okolico mesta.

SKORAJ VSAK DAN JE BIL minul teden prekinitven elektrini tok, in to vedno popoldne. Gospodinjje so zelo negotovale, saj niso mogle pravočasno skuhati kosila za otroke, ki gredo popoldan v šolo, in za ostale, ki imajo popoldne službo.

VLOMI V GARDEROBE NA SPORTNEM STADIONU se iz dneva v dan ponavljajo. Ugotovljeno je, da ne gre za vlome zaradi kraje, ampak za miren kotiček nadobudnih partikov. Posilali jim bodo račun za škodo, ker so sedaj znani. Ako ne bodo prenehali s tem, jih bodo dali v časopis z imeni. Tako se bo marsikatera mamica začudila, ko bo zvedela, zje ji hodijo čevrke pono v mrak.

Novo skladišče KTK

Kemična tovarna Kočevje gradi skladišče za melapan plošče. Gradbena dela so končana, obrtniška pa še ne. Skladišče bo merilo 1755 kvadratnih metrov, veljalo pa 121 milijonov S dn. Graditi so ga začeli preteklo jesen. Stroški notranjega transporta bodo potem manjši, razen tega pa zahteva konkurenčnost na trgu večje izbire blaga, zato morajo imeti tudi večje zaloge in večje skladišče. Doslej so imeli skladišče za te plošče le v stavbi mlina, ki pa ni najbolj primeren za tako skladišče.

prijav za direktorje in da bodo izmed njih res lahko izbrali takega, za katerega bodo prepričani, da bo uspešno vodil delovno organizacijo.

V Kočevju ne bo več saj

V kemični tovarni Kočevje so začeli obnavljati kotlarno. Sedanja, ki je na premo, je zastarela in že ovira večjo proizvodnjo. Novo, ki bo na mazut, so začeli urejati lani, končana pa bo v dveh do treh letih. Čeprav bo potrebnih malo novih gradbenih del, ker bodo nekateri stare prostore preuredili, bo celotna investicija veljala okoli 450 milijonov S dn. Najbolj razveseljivo za prebivalce Kočevja pa je, da iz tovarniškega dimnika ne bo več nadležnih saj.

Tečaji prve pomoči

20-urni tečaj prve pomoči so že imeli na kočevski osemletki in šoli v Knežji Lipi, in kratkem pa ga bodo organizirali še v Kočevski Reki. Prav večerj pa so ta tečaj končali udeleženci iz delavskih organizacij. Na šolah zunaj mesta vodijo tečaje prosvetni delavci, v mestu pa medicinske sestre oziroma zdravniki.

Druga zvezna nagrada v Vas-Faro

Dobil jo je podmladek Rdečega križa osnovne šole

Šest šol v občini Kočevje je od 25. maja do 29. novembra sodelovalo v tekmovanju za izborjanje prehrane v šolskih mišnih kuhinjah, ki ga je razpisal centralni odbor Jugoslovanskega Rdečega križa. Podmladkarske organizacije so skrbale predvsem za higieno, za izborjanje kakovosti prehrane v šoli in da bi se čimveč otrok hranilo v šolskih kuhinjah.

Posebno lepe uspehe je dosegel podmladek Rdečega križa v osnovni šoli Vas-Fara in je za svoje delo prejel dru-

go zvezno nagrado v znesku 100.000 S dn. Podmladkarji so s pomočjo Društva prijateljev mladine nabrali raznih kmetijskih pridelkov, masti in drugih živil v vrednosti 835 N dn, na šolski njiivi pa so sami pridelali 5750 kg raznih pridelkov v vrednosti 4490 N dn.

Od 196 učencev jih malica v šoli kar 195, 90 učencev vozačev pa ima dve malici na dan. 25 učencev prejema malico brezplačno.

Nagrado je podelil pred nekaj dnevi sekretar republi-

škega odbora RK Slovenije in član centralnega odbora Rdečega križa Jugoslavije Maks Klanjšek. Ob tej priložnosti so podmladkarji izvedli letno konferenco, na kateri so predstavniki razredov poročali o delu razrednih aktivov, sprejeli pa so tudi program bodočega dela. Kulturna skupina je prikazala krutek spored.

Podmladkarjem, mentorici, učiteljem in staršem v Fari čestitamo. S svojim delom in prizadevanostjo naj bodo zgled tudi ostalim šolam! I. P.

Zasebniki delajo

V ribniški občini je in leta v leto več zasebnih lastnikov tovornih avtomobilov, pa tudi traktorjev. Oboji imajo dovolj dela. Zasebni traktoristi se vse bolj uveljavljajo tudi pri oranju; tako so že do sedaj zorali precej zemlje kmetom.

Turistično društvo vabi

V nedeljo, 17. marca, so pri Sv. Gregorju ustanovili Turistično društvo. Lepe izletniške točke, prijetni kraji, ki so znani tudi iz NOB, in stari ortneški grad, so že dolgo vabili domače in tuje goste. Turistično društvo bi moralo že dalj časa živeti, toda nikoli ni bilo pravih ljudi, ki bi se zavzeli za ustanovitve. Prav zato se je za ustanovitev Turističnega društva zavzela učiteljica Kristina Kmetova. Na ustanovnem zboru so izvolili odbor, ki bo morda prav kmalu pokazal lepe uspehe. V. P.

Tik pred občinskim praznikom, 23. marca, je trgovsko podjetje »Jelka« odprlo v Ribnici novo trgovino »Oblačila«, v kateri prodajajo predvsem konfekcijo. Ureditev lokala je veljala okoli 200.000 Ndin. (Foto: Mohar)

Pokopali smo Janeza Grivca

Po daljši bolezni je v starosti 74 let umrl Janez Grivec iz Grčaric. Pokojnik se je rodil 27. maja 1894 v Golobinjeku pri Mirni peči. Ker doma ni bilo kruha, je odšel po svetu. Tako ga je pot zanesla tudi v Ribnico, kjer si je ustvaril družino. Iz Ribnice se je z družino preselil v Grčarice, kjer je živel do smrti.

Janez Grivec je bil zanimiva osebnost, saj je bil zaradi velikega smisla za družabnost povsod priljubljen. Bil je vedno naprednjak. Zato je razumljivo, da je kmalu po okupaciji začel sodelovati z NOV. Kljub letom je bil tudi v operativnih enotah v NOV, njegov sin pa je v narodnostobodilni borbi padel.

Vsa leta po vojni je bil Grivec zelo aktiven družbenopolitični delavec in funkcionar v krajevnih organizacijah. Svojo družino je vzgajal v naprednem duhu. Zapuščila dva sinova in šeno. Pokojnika je spremlilo na zadnji poti veliko ljudi, kar je najboljši dokaz o njegovi priljubljenosti. Njegovo ime nam bo ostalo dolgo v spominu.

Seja Obč. Ribnica

Na zadnji redni seji občinske skupščine Ribnica, ki je bila v nedeljo, 24. marca, so sprejeli odlok o proračunu občine Ribnica za letošnji, odlok o financiranju vzgoje in izobraževanja za letošnji, odlok o premijah za kravje mleko, odlok o subvencioniranju stanarin, odlok o pospešitvi živinoreje in zdravstvenemu varstvu živine in prioritetni vrstni red gradenj ter dograditev osnovnih šol v občini. Več bomo o seji poročali v naslednji številki našega lista.

Turizem že, cesta na Grmado pa ne

Vsi domači in tuji gostje, ki si včasih želijo obiskati Ortnek, Grmado in druge znane izletniške kraje v Ribniški dolini, bi se najbrž močno razveselili, če bi bila v letošnji sezoni popravljena turistična cesta na Grmado. Prav bi bilo, da bi občinska skupščina poskrbela, da bi turizem v bodoče v Ribniški dolini zares zaživel.

O vseh težavah, ki spremljajo začetni razvoj turizma v teh krajih, bodo spregovorili na prvem občnem zboru Turističnega društva. V. P.

Turistična sezona je tik pred vrati

Lepe in sončne nedelje so začele vabiti na Grmado prve turiste, ki so že komaj čakali, da se s pobočij u-makne sneg.

Prve pomladanske cvetice: teloh, podlesek, trobentice in jetrnik, so zvale na Grmado tudi šolarje, ki še posebno radi prihajajo sem.

Priljubljeni upravnik bo svoje dolgoletno delovno mesto prepustil Karlnici Prijatelj, ki bo najbrž znala obdržati gostoljubnost Grmade in vse stare znanice, ki že dolgo prihajajo sem. V. P.

Volitve DS v INLES

Jutri, 29. marca, bodo v kombinatu INLES volitve. Izvolili bodo polovico novih članov centralnega delavskega sveta, delavskih svetov delovnih enot in svetov poslovnih enot. Volitve so organizirali tako, da bo proizvodnja kljub temu potekala nemoteno. Volišč bo 8, vendar na nobenem ne bo volilo več kot 200 volivcev.

Sindikat za zasebne delavce

Na območju ribniške občine je 42 zasebnih obrtnikov, ki zaposlujejo tujo delovno silo. Skupno imajo zaposlenih 130 delavcev, delavci in vajencev (toliko jih imajo pripravljenih na Zavodu za socialno zavarovanje). Občinski sindikalni svet Ribnica namerava v kratkem poklicati delavce, zaposlene v zasebnem sektorju obrti, na razgovor, na katerem bi se razen drugega pogovorili tudi o ustanovitvi sindikalne podružnice, ki bi združevala delavce iz zasebnega sektorja.

Jamarska in fotosekcija sta oživele

Fotosekcija, ki jo vodi Franc Modic, lepo napreduje in bo letos priredila že drugo foto razstavo. Priredila bo tudi stalno razstavo članov sekcije, ki bodo razstavljali svoje najbolj uspele izdelke.

Letošnja sezona bo zbudila tudi jamarje, ki imajo bogat letni delovni program. Sklenili so preiskati vse jame v okolici, ki doslej še niso bile raziskane. V. P.

GOVORI ALOJZ JAMNIK, DIREKTOR DAJ DAMA

Zguba pokrita - zdaj bo nekoliko laže

Z boljšo notranjo kontrolo in drugimi ukrepi so gostinci v osmih mesecih pokrili zgubo — Razlik v vrednotenju delovnih mest ni, so le razlike zaradi manjšega ustvarjenega dohodka

»Ob prevzemu bišega Gostinskega podjetja Ribnica 1. aprila lani smo po zaključni bilanci ugotovili, da je imelo 5 milijonov Sdin izgube. Med letom, ko je že poslovalo v siskopu našega podjetja Daj-Dam, pa smo ugotovili še nadaljnja 2,5 milijona Sdin izgube (neporavnani računi, neusklajeni saldi, embalaža itd.). Kljub temu pa smo zaključili lansko poslovno leto tako, da so ribniške poslovalnice pokrile vse obveznosti in zgubo.

Poslovnemu skladu, iz katerega smo zgubo ob likvidaciji pokrili, smo vrnili vse, razen tega pa smo odvedli še nekaj sto tisoč Sdin na sklade podjetja. Zgubo nam je uspelo pokriti tako, da smo zaostriši notranjo kontrolo, uvedli točno evidenco porabljenega materiala, z novimi cenami po normativih, delno pa tudi s centralno nabavo (ugodnejše cene, rabati). Stroški za upravno delo pa so se po združitvi zmanjšali za okoli 60 odstotkov.

Umril je Ivan Drobnič

Po krajši bolezni je umrl Ivan Drobnič iz Sodražice. Pokojnik je bil še mlad, saj bi 10. julija dopolnil šele 50. let. Drobnič je bil aktiven družinski in politični delavec, član sveta krajevnih skupnosti, odbora krajevnih organizacij ZB, SZDL, ZK in drugih organizacij. Bil je tudi ustanovni član sodražske gasilske podbe.

Drobnič se je zgodaj vključil v aktivno delo za narodnoosvobodilno gibanje. Že leta 1942 je bil aktivist OF. Spomladi 1943 je postal član Komunistične partije, še istega leta, v obdobju najhujšega sovražnikovega terorja, pa je postal sekretar KP za Sodražico. Vse naloge je vestno opravil. Po končani vojni se je zaposlil v podjetju Modno krojaštvo, po poklicu je bil namreč krojač, kjer je ostal do invazijske upokojitve leta 1960. Za svoje delo za NOV je prejel dve odlikovanji.

Pokojnik je bil pozoren mož in skrben oče. Bil je tudi zelo družaben in tovariški. Vsi, ki so ga poznali, ga bodo ohranili v lepem spominu.

Osebnih dohodkov zaposlenih so ostali isti kot leta 1966. Dela osebnega dohodka, ki je odvisen od učinka, nismo izplačevali. Izjema je bila restavracija, kjer so dobili za zadnje tri mesece lani tudi 20 odst. nagrade po učinku.

Delovna mesta so v ribniških obratih ocenjena enako kot v ljubljanskih. Le z ozirom na ustvarjeni dohodek je bruto vrednost točke v Ljubljani po gospodarskem planu za letošnji 250 Sdin, za ribniške obrate, ki imajo nižjo akumulacijo pa 170 Sdin. Kakšni bodo osebni dohodki v ribniških obratih letos, še ne vemo, ker še niso napravljene izračuni za prva dva meseca. Šele pri izračunu osebnih dohodkov za marec bomo videli, če bodo osebni dohodki v ribniških obratih letos večji, kot so bili lani.

Z modernizacijo ceste Kočevje-Delnice bi ribniška občina in še posebno gostin-

stvo precej pridobila, ker bo ta zveza Ljubljane z morjem

Stanovanjsko komunalno podjetje Ribnica je prodalo za 40 milijonov starih dinarjev Petrolo bencinsko postajo v Podstenah pri Zlebiču. Kolektiv bivše »Komunale«, ki je zdaj delovna enota Stanovanjskega komunalnega podjetja, pa je zahteval denar znes, kor je on prispeval ve-

čino denarja za gradnjo te črpalke (10 milijonov starih dinarjev), ostalo (7 milijonov starih dinarjev) pa je investirala občinska skupščina iz komunalnega sklada. Kolektiv enote Komunala si je nameraval s tem denarjem zgraditi garaže in servisne delavnice, predstavniki občinske skupščine pa so predlagali, naj se ta denar vložijo v poslovni sklad Stanovanjskega komunalnega podjetja; hkrati bi bilo treba proučiti možnost, da bi za garaže in servisne delavnice uredili nekatere prostore likvidiranega Gradbenika. To mnenje je končno tudi prevladalo.

Vendar nadaljnji računi in obračuni niso tako preprosti. Stanovanjsko komunalno podjetje si bo od izkupljenih 40 milijonov starih dinarjev najprej poračunalo, kar je vložilo za modernizacijo Komunale, se pravi 20 milijonov. Preostalih 20 milijonov bosta Komunala, (ki bo postala samostojna delovna enota Stanovanjskega komunalnega podjetja), in občinska skupščina posodili Stanovanjskemu komunalnemu podjetju, ki bo s tem posojilom lažje organiziralo lastno gradbeno delovno enoto.

Vse to zapleteno poračunavanje še ni dokončno; o vseh stališčih bo namreč moral razpravljati in odločiti se delavski svet Stanovanjskega komunalnega podjetja.

Ribnica je praznovala

Na prizorišču boja in zmage v Jelenovem žlebu bo julija partizansko srečanje

V nedeljo, 2. marca, je bila v Ribnici slavnostna seja občinske skupščine, posvečena občinskemu prazniku, ki ga praznujejo vsako leto 26. marca v počastitev partizanske zmage pri Jelenovem žlebu. Seje sta se udeležila tudi predstavnik Levstikove brigade, ki ima domičil v ribniški občini, Vladimir Šenk in častni občan ribniške občine ter član slovenskega okteta Tone Kozlevčar.

Na seji in govornik o zmagi pri Jelenovem žlebu in o povojnem razvoju ribniške občine, ki je bil buren, zanimiv in poučen, predsednik občinske skupščine Bogo Abrahamberg. Med ostalim je govoril o zaposlovanju, delu in uspehih posameznih delovnih organizacij in družbe njih služb ter samoupravi. Prisotne je povabil na partizansko srečanje v Jelenovem žlebu, ki bo julija letos.

Odbornike in goste so prišli pozdraviti tudi pionirji in

Slaba cesta

Delavci cestnega podjetja Novo mesto so v preteklih dneh zakrpal ceste Zlebič-Ribnica, ki je bila zaradi letošnje zmrzali precej poškodovana. Vsekakor bo treba ta odsek ceste temeljito obnoviti, ker je iz leta v leto slabši, in prevleči še z eno plastjo asfalta.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

PRISPEVEK ZA CENTRALNO KURJAVO v novih stolpih študijo, saj bo prihranila v proračunu precej denarja.
 PRORACUN JE LETOS PRVIC v vseh povojnih letih tako ugoden, da bo občinska skupščina lahko vsem odbornikom omogočila preživeti 10 dni na morju. Rezerviral so še soba pri Sv. Stefanu.
 RIBNIŠKIH ZOBOTREBCEV NE BO VEČ. V Grmačarjski občini so jih začeli kar serijsko izdelovati.
 INLES BO LETOS končno zgradil obrat ivernih plošč, za katere so že zanimajo valodni in zahodni kupci. Pravijo, da bo v novem obratu dobilo kruh okoli 300 občanov.
 LEPA, MLADA PRODAJALKA bo začela ta ponedeljek prodajati v ribniški prodajalni spominkov. Pravijo, da bo potem še večje zanimanje za ribniške spominkove. Turistični delavci in občinski možje pa še iščejo večje prostore za skladišče spominkov.
 INICIATIVNI ODBOR ZA PO. SPREJEVANJE OBRTI bo ustanovil v Ribnici strokovno šolo za lončarstvo in suho robo. Na njej bodo predavali domači strokovnjaki.
 ANALFABET ROMAN RESAR je napravil temeljito študijo o popravilu in vzdrževanju cest četrtega reda. Stroški bodo za polovico nižji, ceste pa v redu vzdrževane. Občinska skupščina že proučuje

Vse nas je pretresla nepričakovana izguba našega drugega muža, očeta in starega očeta

IVANA GRIVCA

iz Grčaric

Globoko presunjeni so zahvaljujemo sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so mu poklonili vence in cvetje, nam izrekli sožalje in ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo krajevnim skupnostim Grčarice, organizacijam ZB, RK, SZDL, PGD Grčarice, sindikalni podružnici gozdnega obrata Grčarice, upokojenecem, učencem 2. c PKŠ ter kolektivu DU in PKŠ Kočevje za vence, godbi iz Kočevja ter pevcem iz Dolenje vasi za petje ob odprtem grobu, govornikom Mirku Oražmu, Jožetu Babniku in Alojzu Pantarju za ganljive poslovilne besede in vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v teh težkih dneh. Hvala tudi zdravnikom iz Ribnice za vso skrb v minulih letih. Vsem še enkrat pristrčna hvala!

Zahuječi: žena Tereziya, sinova Alojz z ženo Gusti, France z Albino in Herminco

Adlešiči za krajevni praznik

Prebivalci Adlešič so v petek, 22. marca, slavili svoj krajevni praznik. Letos večjih prireditev ni bilo, pač pa so krajevni praznik počastili v soboto zvečer, ko je mladina ponovila »županovo Micko« po znižanih cenah. Predsednik krajevne skupnosti Alojz Cvetkovič je pred predstavo pozdravil gledalce in v kratkih besedah opisal pomen praznika ter obudil spomine na dan, ko so fašisti v svoji zadnji uničevalni akciji na belokrajskih tleh zažgali več vasi. Skoda je le, da je dvorana osnovne šole tako majhna, in da v vasi za uprizaritve ni primerne prostora. Po predstavi je bil v gostilni dobro obiskan mladinski ples.

Zahtevajo točen naslov

Ker je v semiškem koncu precej Malnaričev, mi pa smo pred kratkim pisali o Antonu Malnariču, ki je bil pred novomeškim sodiščem obsojen zaradi tatvine, sporočamo točen naslov obsojenca, da ne bo pomote: Anton Malnarič, ki je dovetič stal pred sodniškim, je star 31 let, stanuje pa v Semiču št. 14.

DPM ponovno ustanovljeno

Pred leti je Društvo prijateljev mladine v Dragatušu že delalo, zadnja tri leta pa o njem ni bilo slišati, delovanje organizacije, ki bi se zavzemala za mladino po končanem obveznem šolanju, pa so pogrešali. Prav zato so pred kratkim ponovno ustanovili Društvo prijateljev mladine. Na ustanovnem obnem zboru je govoril Janez Žunič iz Črnomlja, izvolil so odbor in sestavili okvirni delovni načrt. Za predsednico je bila izvoljena Ema Deržaj, za blagajničarko pa Ivanka Miketič.

Veliko potovanj

V črnomaljskem turističnem uradu se lahko ljubitelji potovanja pripravijo na naslednje razpise: 6. aprila bo enodnevni izlet v Trst; cena bo 7800 S din (v cenah niso vračunani novi potni listi). 21. aprila je v načrtu 6-dnevni izlet v Rim; cena je 54.500 S din. Oba izleta prireja ljubljanski SAP.

Za prvomajske praznike imajo v programu izlet v Salzburg, Prago, Brno in Dunaj. Cena za 5-dnevno potovanje je 58.600 S din.

Turistični urad se za udeležbo priporoča!

Metrsko blago, konfekcijo, posteljnino, preproge in zavese prodajamo na 5-mesečno brezobrestno odplačilo

„Veletekstil“ ČRNOMELJ

ČRNOMALJSKI DROBIR

DA BI OLEPSALI pročelja svojih trgovin, je splošno trgovsko podjetje POTROŠNIK pred kratkim zamenjalo večino dosedanjih napisnih tabel s novimi, ki so opremljene tudi z zaključnim znakom podjetja.

TE DNI SO delavci krajevne skupnosti Črnomelj namestili klopi v parku pred avtobusno postajo, kar bo zelo prav prišlo čakajočim in mnogim upokojenecem, ki tja radi posedajo na toplih soncu.

KER JE ZA TECAJ nemakeza jezika v Črnomlju precej interesentov, namerava Zavod za kulturno-prosvetno dejavnost še v spomladanski sezoni organizirati tečaj po avdiovizualni metodi. Baje je največ zanimanja za nemščino v podjetju BELT.

NOVICE
črnomaljske komune

Uspehi so odsev finančnega stanja

Občani pri reševanju krajevnih zadev veliko pomagajo, niso pa pripravljene delati za druge — Naj prispevajo tudi prevozniki!

Od leta 1964 deluje v Adlešičih krajevna skupnost, ki že vsa leta razmeroma uspešno opravlja svoje delo, če upoštevamo, da ima na razpolago malo denarja. Krajevni samoprispevek plačujejo občani že tretje leto. Najprej so z njim uredili pokopališče, lani so kupili mrliški voz, letos pa gradijo zanj še garažo.

Okoli 180 gospodarjev, ki so bili dolžni prispevati za pokopališče po 3.000 S din,

je plačalo brez ugovora, samo osimim so morali poslati opomine.

Letos bi radi prebivalci Adlešič in okoliških vasi malo bolj popravili vaška pota. Dela bodo opravili prostovoljno, le denar za nabavo streliva jim še manjka. Poseben problem pa predstavlja cesta Purga—Pobrezje, ki je že skoro neprevozna, ker vsak dan vozijo po njej težki kamioni. Vaščani nočejo ceste popravljati za avtopre-

voznike, ki tam dobro zaslужijo z odvažanjem peska iz Kolpe, zato je krajevna skupnost sklenila naslednje: cesto bodo za vsa težja vozila zaprli ali pa zahtevali od prepeljane kubičnega metra peska 300 S din za popravilo ceste.

Krajevna skupnost ima še eno težavo, o kateri precej razpravljajo: občinska skupščina namerava prodati bivšo šolsko stavbo v Marindolu, občani in odbor krajevne skupnosti pa so proti. Predlagali so, naj bi občina prenesla lastninske pravice na krajevno skupnost, nato bo ta stavbo sama vzdrževala, prostor za sestanke, volitve in mladiske plesne pa bi občanom v tem primeru ostal.

Na Sinjem vrhu so se izkazali

V nedeljo, 17. marca, so imeli na Sinjem vrhu letno konferenco krajevne organizacije RK, katere so se člani udeležili 100-odstotno, kar je izjemen primer. Pohvale vredno je, da je na sestanek prišlo veliko moških in tudi mladih ljudi. Po izvršnem poročilu tajnice Sonje Mihelič so razpravljali o krvodajalski akciji in reševanju socialnih problemov sovaščanov. Lani je področje Sinjega vrha dalo precej krvodajalcev, kar je v precejšnji meri zasluga odbora pod vodstvom Jožeta Zalca. Za letošnje krvodajalske akcije tudi že zbirajo prijave. Na sestanku so sprejeli sklep, da bodo člani odbora obiskali vse hiše in popisali družbene pogoje potrebne občane, hkrati pa bodo ugotavljali, če morda kdo prejema podporo, a bi se lahko sam preživljal. Po izjavi navzočih članov občinskega

odbora RK, je letna konferenca na Sinjem vrhu tako uspela kot še nobena letošnjih.

NEKAJ PODATKOV O LANSKOLETNEM POSLOVANJU ZADRUGE

Poti nazaj ni več - morajo vztrajati

Zaradi nedonosne živinoreje je bilo lani v kmetijski zadrugi Črnomelj še dobrih 7 milijonov izgube, za katero pa ni kriv garaški kolektiv — Sana-cijski program je v celoti uresničen

Najsi je bilo leto 1967 za kmetijsko zadrugo Črnomelj še tako težko, dejstvo je, da je v celoti uresničila svoj sanacijski program. Se več: poslovanje je bilo po obsegu celo večje kot so računali, saj so imeli prometa več kot za 2 milijardi S dinarjev.

Ceprav je zaključni račun za preteklo leto pokazal še 7 milijonov in pol izgube, pa vendarle ne gre prezreti, da je bilo leto dni prej izgube še 43 milijonov, leta 1965 pa celo 103 milijone. Število zaposlenih pa se je od leta 1965, ko je bilo v zadrugi 230 ljudi, skrbilo v letu 1967 na 130 stalno zaposlenih.

Napredek torej je in lahko trdimo, da je lanski povprečni osebni dohodek zaposlenih v zadrugi (57.000 S din) mnogo nižji, kot bi znašala prizadevanja kolektiva. Ob istovestno povečanem poslovnem uspehu je tudi celotni dohodek na zaposlenega občutno večji. Lani je znašal 12.552.000 S din, dve leti prej pa komaj 5.470.000 S dinarjev.

Glavni in edini vzrok, da brez izgube le ni šlo, je nedonosna živinoreja. Za izvoz so sicer prodali 1140 glav govedi ali 540 ton mesa, za kar so dobili okoli 360 milijonov S din, toda prodati so morali z izgubo ali pa bi jim živina ostala v hlevih. Prodajna cena živine je bila namreč za 95 S din nižja od nakupne cene telet, podražila so se močna krmila, izvoz pa je potekal pod splošno znanimi neugodnimi carinskimi pogoji.

Na lastnih posestvih je imela zadruga 302 toni prireje. Kljub podražitvi močnih krmil pa so znižali stroške reje za 102 S din pri kilogramu in prav to smatrajo za naj-

večji poslovni uspeh v lanskem letu.

Proizvodnega programa črnomaljska zadruga ne more več spreminjati kot nekater druge zadruge, ki so živinorejo opustile. Začeto de-

lo morajo nadaljevati, ob tem pa čakati boljših časov. Pomembno je, da ne čakajo križem rok. Letošnje izgube so pokrili iz svojega, s premostitvenim kreditom, ki ga odplačujejo banki. Družba to-

rej zaradi primanjkljaja ne bo nič prizadeta.

Kako bo z rentabilnostjo letos, še ni mogoče reči. Z leti je le, da bi s sedanjim optimizmom kolektiv nadaljeval. Nenehna prizadevanja, da bi v vseh fazah delovnega procesa še nadalje znižali stroške, pa so v zadrugi tolikšna, kot bi si jih želeli v vseh gospodarskih organizacijah.

R. B.

Se je začelo, kar smo želeli?

Prvi mladinski ples po daljšem premoru je bil zelo dobro obiskan — Novi občinski komite ZMS se je uspešno lotil dela

Novi mladinski komite je uspešno prekinil mrtvilo med črnomaljsko mladino, saj je v soboto, 16. marca, organiziral v klubski sobi mladinski ples. Prostora do nedavnega, razen Šahovskega kluba, mladina ni uporabljala, čeprav je klub namenjen samo mladini.

Kakor smo pričakovali, se je plesa udeležilo veliko mladih. Ob zvokih ansambla garnizona in mladinskega ansambla Pussyke je

bila klubska soba promajna, tako da so mnogi stali kar na hodniku. Eden izmed najbolj aktivnih mladincev, Jože Strugar, mi je pojasnil, zakaj je mladina naenkrat tako živalina:

— Odkar je bil razpisan tečaj za družabne plesne, se je mladina tako razživila. Plesne vaje imamo dvakrat na teden. Doslej smo se naučili že šest plesov. Mladina je s poukom zelo zadovoljna. Današnji mladinski ples pa je

tako rekoč za pokušnjo, kaj smo se na vajah naučili. Ali poste plesne se organizirali?

— Vsekakor menim, da to ni bil zadnji ples. Najbrž bo treba misliti na redne mladinske zabave.

Tako se bo, kakor vse kaže, črnomaljski mladini izpolnila dolgoletna želja, da bi se sestajala na mladinskih zabavah. Prav pa bi bilo, da se mladinska aktivnost ne bi odvijala samo ob plesih.

STANKO KLEPEČ

Na mladinskem plesu se je kar trlo plesnih parov (Foto: Stanko Klepeč)

Avtomobilisti se bodo lahko ustavljali tudi pred novo samopostrežno trgovino v Metliki. Minuli teden je asfalterna skupina podjetja Slovenija ceste uredila ploščad okoli trgovine in jo asfaltirala. Okolica trgovine je zdaj že lepo urejena, tako, kot vidite na sliki, pa je bilo tista dva dni, ko so delali. (Foto: R. Bačar)

ZARADI SPREMLJANJA MODNIH NOVOSTI MNOGO NAROČIL

Še nikoli tako ugodnega starta!

Letos bo belokranjska trikotažna industrija BETI dosegla rekord v proizvodnji, saj bodo izdelali 5 milijonov izdelkov — Lahko sklepamo, da že vsaka druga Jugoslovanka nosi kombinežo BETI

Februarja so v tovarni BETI dosegli svojevrsten rekord, saj so izdelali 397.000 kombinež in jih tako rekoč izpod likalnika prodali. Za tovarno pomeni to zelo ugoden start v poslovno leto, vse pa kaže, da bodo morali s sedanjim tempom proizvodnje nadaljevati, ker naročila za nekatere izdelke nenehno dotekajo.

Modni kreatorji tovarne BETI so namreč za spomlad pripravili novo kolekcijo ženskega perila — kombinež, ki prav nič ne zaostajajo za modo v svetu, ne po kvaliteti ne po kroju in barvah, kjer prevladujejo šampanjsko beli, rdeči — ciklamen in kakao odtenki.

Novi izdelki so že mesec dni v prodaji tudi na domačem trgu v vseh večjih mo-
nih trgovinah v državi, največ pa jih odkupijo v Ljubljani in Beogradu. V tovarni ne delajo nobenih razlik več med izvoznim blagom in tistim, ki ga prodajo doma, ugotavljajo le, da za nekatere vrste kombinež in drugih izdelkov komaj zmagujejo naročila.

Drugo novost na tržišču predstavljajo spalne srajce, pižame, pulji in bluze iz sintetičnega velurja. Domači trg jih je tako ugodno sprejel, da imajo v tovarni vso proizvodnjo za prvo polletje že prodano.

Vrsto naročil doma in v tujini so ujeti prav zaradi spremljanja modnih novosti, zato bodo s takim delom še nadaljevali. V drugem polletju pride na trg že nova kolekcija izdelkov. Po šte-

vilu enot in obsegu proizvodnje bo letošnja proizvodnja daleč preseгла uresničitev prejšnjih let, je pa odraz nove strojne opreme, ki so jo dobili lani.

Zanimiv je tudi podatek, ki priča o kvaliteti izdelkov te tovarne. Lani so imeli v vsem letu samo 180 reklamacij. Vsem, ki so se upravičeno pritožili, so poslali drugo blago.

Metliški proračun še v zraku

Ze nekaj tednov si sestavljave občinskega proračuna v Metliki belijo glave s številkanmi, ki jih nikakor ne morejo spraviti v red. Za potrebe (resnične!) bi morali imeti letos na razpolago 456 milijonov S din, medtem ko bi doteklo v proračun največ 230 milijonov S din in

to s pogojem, da ostanejo osebni dohodki zaposlenih na isti ravni kot lani. Manjka torej 231 milijonov S din, da bi se predvideni izdatki ujemali z dohodki. Metličani upajo, da bodo del sredstev za borbevske zadeve dobili iz republiških virov, večje težave pa bodo s financiranjem šolsva. Republiško izobraževalno skupnost so že obvestili, da lani iz proračuna niso mogli dati za šolstvo nobenih sredstev in da je letos stanje enako. Koliko sredstev za potrebe izobraževalne skupnosti pa bo v resnici mogoče dobiti, še nihče ne ve, zato tudi ves proračun visi v zraku.

Težave metliških ribičev

Metliško ribiško društvo, ki šteje nekaj nad 50 članov, še vedno gnetejo marsikatero težavo. Predvsem člani občutijo, da še zmerom ni usklajen ribolovni režim med ribiški družinami na obeh straneh Kolpe, da ni dogovorjenega vlaganja rib, da turiste motijo različne cene dnevnih ribiških kart in podobno. Tudi ribiški divji lov še ni zatrt in so na tak primer naleteli celo v lastnih vrstah metliške ribiške družine.

Zato bo treba še bolj poostriiti disciplino, prirediti v vrste čimveč ribičev, predvsem pa pričeti vlagati ribji zarod v vodo. Letos je v metliški ribiški družini za priobljavanje namenjenih 2 milijona starih dinarjev.

Predavanje Zdenka Roterja

Danes, v četrtek popoldne, bo v Metliki predavanje za vse člane Zveze komunistov v občini. Zdenko Roter, predavatelj visoke šole za politične vede v Ljubljani, bo govoril o vprašanjih, ki zadevajo religijo in družbo.

V petek bo občinska seja

Jutri, v petek, 29. marca, bo v Metliki skupna seja obeh občinskih odborov. Obornili bodo obravnavali lekušji občinski proračun, medtem ko za druge točke dnevnega reda do zaključka redakcije nismo mogli izvedeti, ker so jih še sestavljali.

Pred tovarno nastaja park

Tovarna BETI je znotraj zelo lepo urejena, na zmag pa doslej še ni dajala takega vtisa. Prav zato so začeli prostor pred vhodom v tovarno spreminjati. Uredili bodo dve novi betonski stezi za parkirišča, ob njih pa zasadili okrasno grmičje, bore, breze in vrtnice. Omenjena dela so že v teku.

Hvala za tak obisk...

Ondan so se Metličani po uprizaritvi »Zupanove Micke«, s katero je gostovala v Metliki igralna skupina novomeške tovarne LABOD, smejali drug drugemu, ker so se dali ujeti na tmanice. Ker so navadno gostje iz Novega mesta prikazali dobro igrjo, je bilo tudi tokrat gledalcev precej, vendar je bila predstava daleč pod ravnino običajnih metliških prireditiv. Ker so se igralci na odru kar gledali in čakali, kdaj bo kdo kaj rekel, je občinstvo domnevalo, da so bili »pod parom«. Se tri dni po tistem so se ljudje o tem pogovarjali. Dejali so, da so sicer obiskov veseli, toda takih, kot je bil Labodov, ne!

Vsak dan 1000 kg kruha

Metliška pekarija se je že januarja združila z ŽITOM iz Ljubljane.

Glavni odjemalci zelo dobrega kruha so metličani, 40 odstotkov pa ga prodajo Hrvatoma, ki pridejo ponj iz okoliških krajev.

Cene pekovski izdelkov so: beli kruh 200 SD, polbeli 172 SD, črni 136 SD; žemlje veljajo 20 SD, pečivo 25 SD in pletenke 50 SD.

Dnevno napečejo v pekariji okoli 500 kg belega kruha, 300 kg črnega in 200 kg polbelega.

Upravnik pekarije Martin Krizan nam je še povedal, da v zadnjem času dobavljajo kruh novi samopostrežni trgovini.

POJASNILO

V zvezi s člankom, objavljenim 14. marca na metliški strani pod naslovom »Okolica šole dobi rastlinje« dajem naslednje pojasnilo:

Podpisani mi je znano iz pogovora in vpogleda v urbanistični načrt mesta Metlike, ki mi ga je predložil šef oddelka za gospodarstvo, da je predviden na moji parceli botanični vrt. Zadevni zakoniti postopek o razlastitvi parcele pa še ni začel. Zato ni iskati vzroka v zastoji pri ureditvi botaničnega vrta v stališču lastnice, temveč v dejstvu, da se postopek po veljavnih predpisih sploh še ni začel.

IGNACIJA PECARIC

NOVICE S SUHORJA

Pretekli petek je bilo v osnovni šoli Suhor zelo živahno. Tu je bilo stranih 19 mladih ljudi, ki so ta večer uspešno končali 39-urni tečaj prve pomoči. Z njihovega znanjem sta bila še posebno zadovoljna dr. Jozef Benka in dr. Tomislav Goranič iz Metlike. Z organizacijo tako kvalitetnih tečajev pridobiva Rdeči križ na ugledu, obenem pa nudi vaščanom hitro in učinkovito pomoč ob morebitnih nesrečah. Na Suhorju bodo takli tečaji še potrebni.

V soboto, 23. marca, je Suhor še posebno živahno: dijaki 3. letnika črnokranjske gimnazije so priredili vesel večer. Njihov nastop je pomenil za gledalce prijetno doživetje, kakršnih so malo kdaj deležni. Nastopajoči, oblečeni v belokranjske noše, so nam s besedo, pesnijo in prireditvami približali našo preteklost.

Mladinci iz Grbelj so se suhorskemu občinstvu v nedeljo, 24. marca, predstavili s igrjo »Stari grehi«. Primer gribeljske mladine, ki se v prostem času ukvarja z dramatikjo, bi kazalo posnemati tudi doma.

V soboto, 30. marca, bomo imeli na Suhorju spet prireditiv: tokrat bodo gostovali mladinci in mladinke iz metliške tovarne BETI s igrjo »Razgancji«. Njihova nastopa se prav veselimo.

Gre za uresničevanje načel v praksi

Zivahna dejavnost v vseh osnovnih organizacijah je namenjena okrepitvi organizacije

Pretekli teden je bilo v Metliki nekaj pomembnejših sestankov članov osnovnih or-

ganizacij Zveze komunistov. Sestali so se komunisti iz tovarne Novoteks ter obravnavali svoje delo. Ugotovljeno je, da niso povsem izpolnili svojih dolžnosti do uresničevanja sklepov in programa Zveze komunistov v praksi. Osnovna organizacija je bila tu precej šibka in ni odigrala svoje vloge, zato so s krivici razčistili.

Prav tako so se sestali komunisti s področja zdravstva, državne uprave in postaje milice ter kritično ocenjevali svoje delo, hkrati s tem pa odnos do občanov.

V kratkem je predviden še

sestanek komunistov iz različnih gospodarskih organizacij, kjer bodo razpravljali predvsem o nalogah pri uresničevanju reforme.

Vsi omenjeni sestanki su bili sklicani v sklopu ukotje občinskega komiteja ZK za obnavljanje in okrepitev organizacije, kar so si zadali kot prvenstveno nalogo v prvi polovici letošnjega leta.

Poceni obleke pri KOKRI

V metliški trgovini podjetja KOKRA poleg križišča cest za Črnomelj so začnje čase razprodali veliko ženskih pletenih oblik in kostimov. Tovarna Nada Dimič je prek trgovske mreže razprodajala blago iz svojih skladišč po polovičnih cenah. Tako so Metličanke lahko kupile lepe pletene obleke po 7.400 SD.

SPREHOD PO METLIKI

V BELOKRANJSKEM MUZEJU je bila 21. marca zvečer odprta razstava o Primčevju Juliju in njenem rodu. Ob lepi udeležbi Metličanov in gostov jo je odprl tov. Ortomir Zorec, kustos Proster-novega muzeja v Kranju, ki je Belokranjskemu muzeju posredoval spominsko gradivo. Razstava, ki si jo je že prve dni pod vodstvom učiteljev ogledala metliška šolska mladina, bo odprta do sredine aprila.

V NOVI SAMOPOSTREŽNI TRGOVINI lahko od 9. do 11. ure dopoldne dobite topli obroček ostrome enolončnice. Teh toplih malic se radi poslužujejo zlasti delavci in uslužbenci komunalnega podjetja, Vinske kleti itd. Zdaj prodajo dnevno do 50 obrokov, ko pa se bo začela gradbena sezona, bo povpraševanje gotovo večje.

NOV NAČIN NAKUPOVANJA v samopostrežnih trgovinah prinaša kajpak tudi skrajšanje, da bi si ta ali oni neopazno prisvojili nekaj blaga in ga neopazno odnesel iz trgovine. V prvih dveh

OPOZORILO GOZDNEGA OBRATA V METLIKI

Pomlad je za požare najbolj nevarna

Kdor ima delo v gozdu, ob njem ali v steljni, naj ne pozabi, da je kurjenje prepovedano — V primeru požara bodo smatrali za krivca lastnika parcele, če pravega storilca ne bo mogoče dobiti

Okoli 70 odstotkov vseh večjih požarov nastane v spomladanskem času, ko se gorljivi material hitro suši in je v njem manj kot 25 odst. vlage, zelenitev pa se ni še pričela. Prav zato moramo biti v tem času pri ravnanju z ognjem še posebno previdni.

Izogibati se moramo nepotrebnih zažigov, ki nam ne prinesejo posebnih koristi, lahko pa povzročijo veliko škodo. Posebno pa ne bi smeli zažigati ob vetru.

Nikjer ni rečeno, da h gozd-nemu redu spada sežiganje vej in panjev, vendar nekateri lastniki gozdov to pogosto delajo. Dovolj učinkovito je, če po končani sečnji veje zložimo na kupe, tako da iz njih gledajo vrhovi, nato pa obelimo panje. Če to napravimo, smo napravili vse, kar prepreči širjenje lubadarja.

Škoda, ki jih veliki požari povzročijo, se dostikrat ne da oceniti. Računsko lahko prikazemo škodo na uničenem podmladku, v zmanjšani tehnični vrednosti lesa itd. Uničenje humusa in s tem strukture zemlje, uničenje mikroorganizmov, ki žive v sočistju z rastlinami, podivjanje zemljiska, hitra rast plevela itd. pa so povezani z mnogo večjimi stroški, ki jih navadno ne moremo oceniti.

„Pogrešamo nekdanjega tovarištva“

Na skupščini mestne organizacije Zdrženja borcev je bil izvoljen nov odbor — Razčistiti zame-re in pregledati spisek članstva so med drugim naloge novega vodstva

Na nedavni skupščini Zdrženja borcev mesta Metlike je predsednik organizacije Božidar Flajsman v prisotnosti 110 članov in predsednika občinske skupščine podal obračun enoletnega dela. Navedel je nekaj uspešnih akcij članstva, ob tem pa tudi kritično ocenjeval dejavnost. Dejal je, da mnogi borci pogrešajo tovarištva, kakršno jih je družilo v najtežjih časih, in da prihaja do odtujevanja zaradi posameznikov, ki postajajo sebični v bitki za lasten standard.

Omenil je, da taki primeri vendarle ne bi smeli vplivati na članstvo, ki pa je kljub vsemu le ostalo enotno, saj se organizacija že tako iz leta v leto kreči. Samo lani so v Metliki izgubili 8 boj-

nih tovarišev. Po poročilu se je razvila živahna razprava, v kateri so navzoči odkrito povedali, kaj jih teži. Govorili so o pobiranju članarine, dodeljevanju priznanj in letovanju na morju itd. Predlagali so, naj bi oprostili plačevanja članarine tiste borce, ki žive v skromnih razmerah, obenem pa grajali one, ki bi članarino lahko plačali, a je niso. Ker domnevajo, da gre v nekaterih primerih za osebne razmere, so bili mnogi naj to s posamezniki razčisti novozvoljeno vodstvo organizacije.

Kot eno izmed nalog novega odbora, ki je bil na tej skupščini izvoljen, so predlagali tudi točno eviden-co članstva, morali pa bi

metliški tednik

Danes o proračunu

Predsednik občinske skupščine v Novem mestu Franci Kuhar je sklical za danes, 28. marca, ob 9. uri v Dornu kulture 47. skupno sejo občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti. Dnevni red obsega 16 točk, med katerimi je gotovo najpomembnejša obravnava občinskega proračuna za leto 1968. Danes bodo tudi določili sredstva za izobraževanje. Skupščina bo tokrat ustanovila občinski komunalni sklad in razpravljala o delovanju drugih, prej ustanovljenih skladov. Na tej seji bodo znova razpravljali o občinskih komunalnih taksah na motorna vozila. V gradivu za sejo je tudi informacija o tem, kakšne takse so sprejele druge slovenske občine. Na današnji seji bodo med drugim obravnavali odlok o območjih, na katerih naj bi bilo dovoljeno gojiti ribez in zeleni bor.

Lani 55 odlokov

Občinska skupščina v Novem mestu je lani sprejela 55 odlokov, 24 sklepov in odločb ter obravnavala: 24 poročil, 12 informacij, 28 statutov delovnih organizacij in 11 poročil komisije za pripravo in izvedbo 42-urnega delovnega tedna. Skupščina se je lani sestala štirinajstkrat, odborniki zbora delovnih skupnosti pa so imeli razen tega še dve samostojni seji.

Redni stiki vodstev SZDL

Na zadnjem področnem posvetu občinskih vodstev SZDL, ki je bilo v Novem mestu, so se dogovorili, da bodo imeli stalne stike vodstev občinskih organizacij SZDL s predstavniki republiške konference, in sicer redno vsak mesec.

Namen takšnih posvetovanj je, da se izmenjujejo delovne izkušnje in da se dogovorijo za najbolj sprejemljive oblike dela.

Prihodnje posvetovanje za območje ožje Dolenjske, v katerem so zajete občine Novo mesto, Črnomelj, Trebnje in Metlika, bo 23. aprila v Ormožju.

V Žužemberku še 180 m vodovoda

V Žužemberku bodo te dni položili še 180 m vodovodnih cevi, ki bodo dale pitno vodo še desetim hišam. Dela vodi krajevna skupnost, ki je prispevala tudi denar za cevi in montažo glavnega voda. Prebivalci so obljubili, da bodo naredili jarke in jih zasuli.

Seminar o pripravnikih

Občinski sindikalni svet in zavod za izobraževanje kadrov v Novem mestu sta 1. marca priredila seminar za pomoč delovnim organizacijam pri sestavi pravilnikov o obveznem sprejemu pripravnikov na ustreznih delovnih mestih. Seminar je bil za več občin, udeležilo pa se ga je le nekaj več kot 30 predstavnikov delovnih organizacij. O pomenu obveznega sprejema pripravnikov in vsebini pravilnikov sta predavala Janez Sinkovec in inž. Ervin Ferne iz Ljubljane.

Odpraviti krizo odgovornosti v ZK

Z doslednim uresničevanjem sprejetih stališč bodo organizacije ZK morale zaostri disciplino in odgovornost v Zvezi in ji na ta način povrniti ugled ter jo spremeniti v pomemben družbeni dejavnik

Na drugi seji občinske konference ZK Novo mesto se je zasedanje zavleklo v pozne večerne ure. Seja 21. marca je bila sklicana že v drugič, ker na prvem sklicu teden dni prej zaradi premajhne udeležbe ni bila sklepčna. Razpravljali so o delu od zadnje konference dalje in o programu, o nalogah komunistov v kadrovski politiki ter potrdili zaključni račun in proračun občinskega komiteja za leto 1968. Na seji so poudarili, da bo ZK samo z dobro organiziranostjo ter večjo disciplino, zavestjo in odgovornostjo lahko dosledno uveljavljala sprejeta stališča in dosegla večjo učinkovitost in vpliv. Zelo veliko so govorili o mladini in ugotovili, da bo ZK pritegnila mladino samo tako, če bo pokazala dovolj živo zanimanje za probleme mladih ljudi. Govorec o kadrovski politiki, so menili, da se ZK svoji vlogi v njej ne more odpovedati.

Po ustanovni konferenci ZK, ki je bila konec oktobra lani in je uveljavila področni in proizvodni način organiziranosti zveze, je bila v novomeški občini uresničena le formalno-tehnična reorganizacija, ne pa tudi vsebinska. V do sedaj izvedeni reorganizaciji so živo sodelovali predvsem občinski komite in komisije za ustanovne konference krajevnih organizacij ZK, članstvo pa je ostalo ne-dejavno.

Sklepi, ki jih je sprejela ustanovna konferenca, se v osnovnih organizacijah uresničujejo zelo počasi ali pa sploh ne. Stališče, da je izobraževanje obvezna oblika dejavnosti za vse komuniste, ni našlo odziva, saj so predavanja, ki jih prireja občinski komite, slabo obiskana.

Glede članarine je bilo že lani oktobra sprejeto jasno in nedvoumno stališče, da je plačevanje članarine statutarna obveznost, o kateri ni razprave. Kljub temu v mnogih organizacijah še zdaj razpravljajo o članarini.

Zgolj z brezkončnim razpravljanjem stališč ni mogoče uresničevati, zato je bilo na seji konference poudarjeno, da morajo vse organizacije zaostri disciplino in odgovornost in sprejete sklepe uresničiti. Reči, v katerih je treba zaostri disciplino, niso pritrjene, so določeni, tiste, ki članarine niso pri-

Učenci urejajo vrt

Pod vodstvom učiteljev urejajo učenci v Žužemberku vrt med šolo in nekdanjo kovinarsko delavnico, na drugi strani pa pripravljajo prostor za tlakovano igrišče. M. S.

Za otroke šele 400.000 Sdin!

Iz podjetij morajo videti tudi druge otroke

Do 19. marca so delovne organizacije, sindikalne podružnice in delavci v novomeški občini zbrali za počitniško okrevanje otrok nekaj več kot 400.000 S din. Komisija za letovanje otrok pri občinskem odboru Rdečega križa je 20. marca razpravljala o nadaljnjem zbiranju denarja in drugih nalogah. Tako bodo člani komisije v prihodnjih dneh obiskali vse delovne organizacije, ki še niso nič prispevale. S predstavniki podjetij se bodo predvsem pogovarjali o tem, da bi dali

pravljeni plačati, pa je treba izključiti.

Edinole vsebinsko reorganizirana ZK bo postala vabljivejša za mlade ljudi, ki se obotavljajo postati njeni člani zaradi špekulativnosti, stremstva in odvratanja od starih idealov, ki jih opažajo pri posameznih komunistih. Prav zato se morajo organizacije ZK osrediti po mladini ter pokazati več skrbni za delo raznih društev, ki se ukvarjajo z mladino, ter ugotoviti, česa mladini najbolj manjka, in ji to zagotoviti.

Zdaj pa še Grmovlje

Nad Grmovljami dokončujejo te dni rezervoar, ki bo dajal vodo 19 hišam v Grmovljah. To so zadnja dela za dograditev vodovodnega omrežja v škočjanski krajevni skupnosti. V jeseni so napeljali cevovode tudi v Staro vas in Zavinok, zdaj pa imajo v obeh vaseh že hišne priključke.

S KONFERENCE MESTNE ORGANIZACIJE RK

Z vrečami med Novomeščane

Prispevke bodo zbirali v tednu Rdečega križa

14. marca zvečer je bila v sindikalni dvorani v Novem mestu konferenca krajevne organizacije Rdečega križa. Predsednik dr. Ivo Smrečnik je obrazložil delovni program do marca prihodnje leto. Na koncu so prikazali nekaj filmov o prvi pomoči, krvodajalstvu in drugem.

Na konferenci so sprejeli predlog, da bi v letošnjem tednu Rdečega križa mestna organizacija izvedla nabiralno akcijo med članstvom in drugim prebivalstvom. Zbirali bi predvsem rabljena oblačila, obutev in denar in to razdelili med siromašne ob-

čane in otroke. Lani je RK pomagal s hrano 92 občanom, več kot 30 ljudi pa je dobilo obleke in čevlje. Veliko skrb bodo posvetili letovanju otrok med počitnicami. Na območju organizacije bodo poiskali vse otroke, ki so potrebni počitniškega okrevanja. Lani je letovalo 109 otrok.

Osrednja naloga organizacije bo še nadalje tudi krvodajalstvo. Krvodajalski plan za leto 1968 je precej večji od lanskega, zato bodo pridobivali nove darovalce krvi. Eden od navzočih je hudo mučno pripomnil, naj bi začeli krvodajalce iskati tudi med lastniki sedemdesetletnih limuzin. Povedali so, da je med rednimi krvodajalci tudi

Letošnje DŠI razpisane

Odbor za organizacijo delavskih športnih iger pri občinskem sindikalnem svetu v Novem mestu je te dni odločil, da se bodo letošnje delavske športne igre pričele 15. aprila in končale 29. oktobra. Sindikalne podružnice so že prejele prijavnice za udeležbo. Razpisane so igre v enajstih disciplinah. Do 25. marca morajo sindikalne podružnice sporočiti odboru, koliko ekip bo tekmovalo na DSI.

OREHOVIČANI NA POL POTI — Dvorana družbenih organizacij na Orehoviču sameva na pol zgrajena in čaka na boljše dni. Ali bodo vsa prizadevanja nekaterih požrtvovalnih občanov v KS Orehoviča zaman? (Foto: S. Dold)

V razpravi bo štirinajst resolucij

Živahna dejavnost pred VI. kongresom ZSJ v novomeški občini

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu je 14. marca sklenilo dati v razpravo predlagane resolucije za junijski kongres ZSJ. Občinski sindikalni svet je 21. marca sklical na pogovor o predkongresni dejavnosti predsednika in tajnika vseh sindikalnih podružnic. Predsedstvo ObSS je predvidelo, naj bi bili načrti za razpravo o resolucijah pripravljeni do 15. aprila, zato so se prejšnji teden s predstavniki sindikalnih podružnic pogovorili predvsem o tem, kako in kdaj bodo izvedli te razprave.

Predvideno je, da bi letošnji kongres ZSJ obravnaval in sprejel 14 resolucij, ki bodo obdelale naslednja vprašanja:

nadaljnji razvoj sindikatov, delitev dohodka in gospodarjenja, zaposlovanje, integracije, stanovanjsko vprašanje, vlogo delovnih organizacij, otroško varstvo, socialno zavarovanje, oddih in rekreacija v kulturi, samoupravljanje, mednarodne odnose CS ZSJ in statut ZSJ.

Predsedstvo je priporočilo, naj bi v razpravah sodelovalo čimveč ljudi, sindikalnih voditeljev in strokovnjakov ter drugih. Nekaterih razprav se bodo udeležili tudi strokovni sodelavci CS ZSJ, ki so pripravili gradivo za resolucije. Sam občinski sindikalni svet bo organiziral javno razpravo o razvoju sindikatov, delitvi dohodka in gospodarjenju zaposlovanju in statutu ZSJ.

V drugem delu predkongresnih razprav bo tudi volilna konferenca občinskega sindikalnega sveta. Ta bo predvidoma v drugi polovici aprila. Na njej bodo izvolili delegate za VI. kongres ZSJ in oblikovali stališča ter predloge za razpravo na kongresu.

V Podgradu in Šmarjeti novi vodstvo SZDL

Pred dnevi je bil v Podgradu pod Gorjanci na pobudo občinske konference SZDL sklican sestanek vodstva krajevne konference SZDL.

Na sestanku so kritično ocenili nedelavnost dosedanjega vodstva in sklenili zastaviti program dela, ki ga bo spravilo v življenje novo vodstvo.

V novem vodstvu so naslednji člani: Ivan Brudar ml., Majda Mirt, Franc Banž, Stane Gosenca, Stefan Jenič, Anton Luzar, Jože Božič, Anton Muhič in Franca Herkopec.

Iz enotnih vzrokov je bil sklican sestanek odbora SZDL v Šmarjeti. Novo vodstvo je zaupano: Francu Medju, Tončku Purkart, Ivanki Košček, Kristini Cyelbar, Francu Grčarju, Antonu Kodeku in Alojzu Kočevarju.

Novo vodstvo je obljubilo, da bo pričelo s sistematičnim reševanjem perečih krajevnih vprašanj.

Filatelisti so zborovali

Na običnem zboru novomeškega filatelističnega društva 14. marca so ugotovili, da se je število članov v zadnjih dveh letih povečalo od 19 na 75 in da je v tej vrsti precej podmladka, ki ima tudi svoj krožek. Društvo je v zadnjih letih natisnilo več spominskih kvartov s podobami dolenskih gradov in priredilo prodajo nežigosanih znamk po turističnih krajih. Uredili so vitrino, kjer razstavljajo filatelisti svoje zbirke. Dogovorili so se, da bodo letos priredili več predavanj o filateliji. Za društvenega predsednika so spet izvolili Bogomila Lilijo.

Oglašujte v DL!

OBRTNIK NOVO MESTO

Sportniki in športna društva!
Vse vrste športnih potrebščin in športnih dresov dobite v športnem oddelku nove Obrtnikove poslovalnice NOVA MODA na Cesti komandanta Staneta.
Sprejemamo tudi posebna naročila.

NOVOMEŠKA KOMUNA

„SOKO“ pospešeno gradi

V mestu se dve DOLENJKINI samopostrežnici

Ob Cesti herojev mostarsko podjetje SOKO pospešeno gradi DOLENJKIN samopostrežni paviljon. Direktor DOLENJKE Lojze Urbanč je povedal, da bodo to trgovino odprli aprila. Vprašanje zamudnih stroškov pri tej gradnji bodo rešili kasneje.

V samopostrežni pri kandidskem mostu bodo čez nekaj dni odprli mesnico, za katero bo meso nabavljalo sočnjanski mesar. Prodajo pakirane meso bodo opustili.

Letos bo dala DOLENJKA obnoviti tudi vse svoje prodajalne na Glavnem trgu. Drogerijo in Usnje bodo združili v lokal za Drogerijo. Usnje pa preselili v prodajalno ob Cesti komandanta Staneta. Freuredili bodo tudi Manufakturno. Prodajna površina Drogerije se bo potem še enkrat povečala, kar bo omogo-

čilo večjo izbiro in boljše postrežbo.

Januarja bo dala DOLENJKA tudi vloge za postavitev dveh živilskih samopostrežnih prodajalnih ob Zagrebški cesti in v Kristanovi ulici. Zavzemali naj bi 610 kvadratnih metrov površine, medtem ko bi bila njuna prodajna površina 310 kvadratnih metrov. Razen raznovrstnih živil bi v obeh prodajalnih prodajali tudi površine. Ko bo urejena trgovina v Kristanovi ulici, za katero ima DOLENJKA že lokacijsko dovoljenje, bodo zaprli oziroma opustili prodajalno ob Partizanski cesti.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Stefka Vračun s Senovega — Iris, Ivanka Matjašič iz Rosalnice — Marjana, Marija Zupančič iz Regerce vasi — Evo, Marija Medvedek iz Brezovice — Anita, Kristina Hron iz Male Zube vasi — Matejko, Tereziya Zupančič iz Biške vasi — Jožeta, Stanka Nastev iz Dajakovec — Aleksandra, Marija Logar iz Mirne — Leonido, Marica Juršič iz Prečnega — Marjana, Milena Černoga iz Zdoi — Janjo, Rozalija Staniša iz Dolnje Teške vode — Mileno, Stanislava Škol iz Trebnjega — Igorja, Anica Mikoc iz Črmošnjic — Elizabeto, Marija Novak iz Krškega — Karmen, Magdalena Smolčič iz Stranje — Mojca, Antonija Zagar s Podturna — dekca, Ana Rozič iz Otovca — dekca, Marija Grabrijan iz Dolnje Pake — dekca, Marica Grubač iz Rosalnice — deklica, Pavla Vide iz Dolnje Stráže — deklica, Branka Kuzma s Slnjega vrha — deklica, Martina Slak z Gornjega Karteljevega — deklica, Rozika Kerin iz Leskoveca — deklica.

V treh dneh očisti oblačila neprekinjeno odprta kemična čistilnica nasproti prodajalni BOROVO.

GALEB
ANTON OBERG

Novomeška kronika

■ **PRENOVITVENA DELA** v staremu lokalnu ELEKTROTEHNE so se že začela. Narediti bodo obkole, prebrili sid v novo trgovino ter tako združili oba prostora v en sam lokal.

■ **SPOMENIK ŽRTVAM** in vodnjak na novomeškem trgu sta pretekli teden ponovno zagledala beli dan, ko je Komunalno podjetje odstranilo zimske soblekos. Pri vodnjaku je bilo to nujno, saj so bile deske že razsajane in deloma odtrgane. Upamo, da v bodoče vodnjak ne bo služil Novomeščanom za smetišče.

■ V **NOVOTEHNI** so znižali cene starih plošč za 50 odstotkov. V zadnjem tednu so prodali največ plošč domačih pesmi in napetov ter zabavnih melodij. Cena malih gramofonskih plošč je 245 S din do 1050 S din, velikih plošč pa 660 S din do 2030 S din. Ljudje, ki kupujejo plošče, so po večini z dečle.

■ **VAVPOTICEVO ULICO** (za trgovino Nova moda) so pred nekaj dnevi asfaltirali. To je bilo nujno, saj se je vedno vzdigoval prah, kadar so pripeljali nov material za trgovino. Pa tudi nekateri otroci iz te okolice so prišli na svoj račun, ker se za trgovino odvijajo skrivni hokejski spopadi.

■ **POSEBNA KOMISIJA** je pregledala novomeške prometne znake. Ugotovila je, da je potrebno četrtino prometnih znakov zamenjati.

■ **NAD PRIZERSKIM SALONOM** Pucelj so 23. marca obesili novi tablji, ki vabita v damski in moški salon. Naročili so jih pri zasebnem steklarju Jožetu Šišku.

■ **MATURANTSKI PLES** zadnjih letnikov učiteljskega bo 30. marca ob 20. uri na Otočcu. Z ansamblom »Dehors« bo pel Pero Dimitrijevič. Rezervacije lahko dvignete v trgovini VARTEKS, istega dne ob 19.30 pa bo ispred hotela »Metropolis« peljal na Otočec avtobus.

Plaz je odstranjen

Te dni so delavci novomeškega komunalnega podjetja dokončno odstranili zemeljski plaz, ki je skoraj leto dni nevarno ogrožal stavbo AMD ob Ljubljanski cesti v Novem mestu. AMD, ki ima pisarno še na Ragovski cesti, se bo lahko spet preselilo na Ljubljansko cesto.

»Kekec in Mojca« v Šentjerneju

V torek, 19. marca, je v Šentjerneju gostoval oder mladih iz Kostanjevice z mladinsko igro »Kekec in Mojca«, kakor jo je dramaturg Milan Staneta. Pod skrbnim vodstvom Marije Sketljeve so igro že trikrat igrali v Kostanjevici, po šentjernejskem nastopu pa bodo gostovali še v Podbočju, Velikem Podlogu, Krškem in Brezicah. Oder mladih deluje pri PD »Lojze Košaka« v Kostanjevici. P. M.

■ **PREJŠNJI TEDEN** je Podjetje za stanovanjsko izgradnjo in uredjanje naselij postavilo na Prešernovem trgu pod kostanj tri kioske (od širih), ki jih namerava prodati za prodajo sadja in zelenjave, sladkovodnih rib, jaje in drugih živil.

■ **ZELO ŽIVAHNO JE BILO** v ponedeljek na tržnici. Največ pravašenja je bilo za čebulček, ki so ga prodajali po 800 in 900 S din kilogram. Prodajali so še jajca po 45 S din, regrat, motovilce in radijo po 100 S din merico, smetano v skodelicah po 250 S din, sirčke po 20 S din kos, jabolka po 150 S din, šopka teloh in vresja po 40 S din itd. Na stojnici neke zadrage pa je šla dobro v denar mehka solata po 1000 S din kilogram.

■ **GIBANJE PREBIVALSTVA** — Rodila je Marija Simič iz Valančevega 6 — Mojca.

»Ena gospa mi je rekla, da jo tale desertacija podgan resno skrbi. Noben občinski odlok ni mogel pregnati njenih mačk in kur, desertacija jih pa vsaké pol pobere...«

Kar sta umrla lastnika nekdanjega gradu Volavče pri Šentjerneju, 103-letni Janez Kuralt in njegova žena, so Volavče zapuščene. Nobeden od 24 Kuraltovih otrok se, kot kaže, ne zmeni za poslopja niti za posestvo, ki pripada. (Foto: Polde Miklič)

Iz prahu in blata na asfalt?

Pogovor z Ivanom Globevnikom iz Škocjana 9

»Vrt sem že uredil, hiše pa si ne upam ker ne vem, kako bi jo zavaroval pred prahom in blatom s ceste, ki gre mimo. Če večkrat smo govorili o tem, da bi cesto popravili, trajno uredili, nikoli pa nisimo nič uredili. Prišlo mi je na misel, da bi cesto lahko asfaltirali, če bi bili vsi za to. Z nekaterimi sem se že pogovarjal, in so mi povedali, da bi kar začeli zbirati prispevke. Kolkoli bi moral vsak dati, še ne vemo, zdaj je bolj važno, da se dogovorimo. V mislih imam tudi vse lokalne v Škocjanu, ki jim

prah in blato gotovo ne koristita. Prepričan sem, da nas je veliko, ki bi bili pripravljeni kaj dati, da bi prah in blato odstranili, medtem ko smo za asfaltiranje vsi. Za začetek asfaltiranja bi lahko prebivalci sami zbrali dovolj denarja. Manjkajoča sredstva naj bi zbrali iz drugih virov, morda bi dobili tudi pomoč. Škocjan je v zadnjem času precej prometno naselje in bi ga morali tudi zavolje tega urediti, olepšati. Mislim, da 3 km ceste, ki jo je treba asfaltirati, ne bodo neprehodna ovira, če bomo složni.«

Na »odgovor« želim še nekaj pojasniti

Citim se dolžna, da odgovorim na trditve, ki so bile objavljene v članku tov. Ivanku Mestnik »Odgovor iz novomeške bole«.

Ker sem edina demonstrativno zapustila šolo, sem samo jaz lahko hitla, ki sem po mnenju Ivanku Mestnik avtorica skrivnih obožev. Poudariti moram, da tega nisem napisala jaz in da so zato take trditve tov. Mestnikove nepravilne. Kljub temu pa me ujam, da je bilo prav, da je Dolenjski list o tem pisal. Dejstvo je, da je bila proslava na naši šoli organizirana ločeno, ne glede na to, kako se je pozneje odvijala. Niti I. Mestnik v svojem odgovoru tega ne zanika. Naj vem, kaj se mi je zgodilo, ko sem se hotela udeležiti proslave 8. marca na naši šoli.

Nekaj minut sem napovedano uro sem prišla v šolo. Za na hodniku pred glasbeno sobo sem vprašala, če je katera izmed naših še prišla (mislila sem na šole tehničnega osebja). Odgovoril so mi, da ni še nobene, tov. I. Mestnik pa je dodala: »Za vas je pripravljeno v razredu tov. Zemlje-nove.« Njene besede so me silno prizadele in sem brez besed odšla domov. Po tem lahko upravičeno sklepam, da nisem imela na izbiro enega ali drugega prostora, kot to trdi I. Mestnik. Avtorica odgovora sicer navaja, da so bili plačniki te skromne zabave prosvetni delavci, tehničnemu osebju pa je stroške poravnala sindikalna podružnica,« pozabila pa je povedati, da so prosvetni delavci teden dni prej za sindikalni denar prečeli dan prosvetarjev na Otočcu.

Šem preprosta delovna žena, toda mislim, da je dan žena pravnih enakopravnosti žena, zato me je toliko bolj prisadelo, ko se na naši šoli organizirali proslavo posebnaj Marija je rekla, da je katera izmed naših (se pravi je del tehničnega osebja) izrazila željo, da bi praznovala zase, ker se pač v svojem okolju bolj počutijo. Mnenja pa sem, da je bilo ustrezno želji na takšen praznik nepravi-

VIDA SPORAR
Novo mesto

Izreden odziv podjetij

Prejšnji teden smo poročali, da je za novo novomeško šolo zbranih nekaj več kot 85 milijonov Sdin. Ta podatek pa je veljal le nekaj dni. Gospodarske organizacije so namreč medtem pokazale izredno razumevanje in dale v sklad za šolo še okoli 48 milijonov Sdin. Tako se je sklad povečal na 137 milijonov Sdin. Gospodarske organizacije so do zdaj prispevale 72, obdani pa 65 milijonov Sdin. Sredstva sklada je upravni odbor za zidanje nove šole oročil pri Dolenjski banki in hranilnici: 110 milijonov Sdin, ki se bodo odrestovali po 7 odstotkov, in 24 milijonov Sdin do 1. marca 1970, ki bodo dali na leto 6 odstotkov obresti. Po tej stopnji se bodo obrestovala tudi vsa kasnejša sredstva tekočega priliva. Vsi ti podatki naj bi spodbudili tudi samoupravne organe tistih delovnih organizacij, ki še niso prispevale sredstev (po poročilu občinske skupščine) v skupen sklad za novo šolo. Zdej, ko so delovne organizacije že napravile zaključne račune, se najbrž ne bo težko odločiti za prispevek.

TONE KNEZ: IZ NOVOMEŠKE PRADAVNINE

Najdbo je evidentiral in rešil pred uničenjem Janko Jarc, takrat profesor zgodovine na novomeški gimnaziji. Njemu gre zahvala, da je postal pozoren na arheološke najdbe v Novem mestu in okolici, jih po svojih močeh evidentiral in marsikatero rešil pred uničenjem. Izkopanine je shranil v šoli, kjer se je že snovala in nastajala pod okriljem Muzejskega društva novomeška zbirka. Čez tri leta, poleti 1939, je prof. Janko Jarc ponovno uspešno interveniral, da je rešil in shranil najdragocenejšo arheološko najdbo iz Novega mesta: bronasti halštatski knežji oklep. Našli so ga v Kandiji, na severni strani današnje Kristanove ulice, ko so poglabljali in ravnali teren za ureditev športnega stadiona. V strohu, da bi oklep postal žrtev vojne vihare, so ga na intervencijo dr. Rajka Ložarja takratnega kustosa Narodnega muzeja, prepeljali v

nos arheološke zbirke Dolenjskega muzeja. Leta 1954 je opravil nekaj manjših zaščitnih izkopavanj Vinko Srihar, tako v Novem mestu kot v okolici.

Jeseni 1958 je pisec tega članka postal kustos za arheologijo v Dolenjski muzeju. S tem je Novo mesto dobilo prvega arheologa, kateremu je bilo naloženo, da se posveti študiju najstarejše zgodovine mesta in osrednje Dolenjske. Že jeseni naslednjega leta smo pričeli sistematično izkopavati zgodnjehalštatsko žarni grobišče na Mestnih njivah, kar smo nadaljevali še leta 1960. Sledilo je zaščitno izkopavanje rimskih grobov v Bršljinu 1962 in prazgodovinskih žarnih grobov prav tako v Bršljinu, ob gradnji steklarne INIS 1963. Ob različnih gradnjah na mestnem področju smo v teku let pridobili marsikatero najdbo in tako izpolnjevali mikrotopografijo arheoloških najdb v Novem mestu. Večjega zaščitnega izkopavanja pa smo se lotili poleti 1967, preden so pričeli kopati temelje za stanovanjske hiše novega naselja na Znančevih njivah v Kandiji. Ob tej priliki smo v prvi etapi odkrili nad štirideset keltskih grobov z žganim pokopom, ki so bili vkopani na obrobju velike halštatske gomile, v drugem delu programa pa smo sistematično odkopali polovico halštatske gomile, ki je dala pomembne znanstvene rezultate, pa tudi nekaj lepih muzejskih kosov. Vzporedno z zazidavo parcel za Znančevih njivah bomo v prihodnjih nekaj letih sistematično preiskali še zadnje preostale halštatske gomile v Novem mestu, v njihovi neposredni soseščini pa še obsežno keltsko grobišče z žganim pokopom.

Simon Rutar (1851—1903), profesor zgodovine v Ljubljani. Bil je dopisnik Centralne komisije za varstvo spomenikov na Dunaju in konservator za Kranjsko. Poleg zemljepisnega in zgodovinskega dela se je udeleževal tudi kot arheolog. Objavil je prvo slovensko arheološko terminologijo. Bil je prvi, ki je v strokovnih glasilih poročal o arheoloških najdbah iz Novega mesta. Skupaj s Premiersteinom je izdal 1899 fundamentalno delo o poteku rimskih cest na Kranjskem.

Ljubljano in varno shranili. Leta 1941 so italijanski vojaki ponovno razširili v Kandiji stadion in takrat našli nove halštatske najdbe, med njimi tudi edinstveni bronasti trinožnik. Takrat je nadzor nad izkopavanjem opravil dr. Rajko Ložar in vse najdbe odpejal v Ljubljano.

Novo obdobje v arheološkem raziskovanju Novega mesta se je pričelo po osvoboditvi 1945. Že 1948 so pri kopanju temeljev za predvideni sindikalni dom v Kandiji (danes stanovanjski blok, Kristanova ulica) našli več keltskih grobov z žganim pokopom, katere je odkopal France Starc. Z ustanovitvijo Dolenjskega muzeja 1950 se je povečala skrb za novomeške izkopanine in prenehalo je odtekanje arheoloških najdb v muzeje izven Novega mesta. Od vsega začetka je bil osnovan arheološki oddelek, ki je bistveni sestavni del muzeja in z leti postaja vse večji in pomembnejši. Ravnatelj novomeškega muzeja prof. Janko Jarc je dosegel, da so iz fonda Narodnega muzeja v Ljubljani vrnili nekaj novomeških izkopavin, med njimi tudi bronasti oklep, ki je še vedno po-

Prve objave novomeškega arheološkega gradiva so izpod peresa prof. Simona Rutarja, takratnega poverjenika in dopisnika Centralne komisije za varstvo spomenikov na Dunaju, ki je v strokovnih glasilih (Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko, Mitteilungen der Zentralkommission...) Letopis Matice slovenske) sproti poročal o novih najdbah. Zelo skrbno je poročal o novomeških najdbah tudi še neugotovljeni poročevalec v Slovenskem Narodu, medtem ko domače Dolenjske novice za izkopavanje v mestu niso pokazale skoraj nobenega zanimanja. Nekaj poročil o najdbah iz Novega mesta so prispevali še F. Komatar, J. Pečnik, M. Much, Kenner, W. Kubitschek in J. Mantuani. Med obema vojnama je drobne najdbe sproti objavil Rajko Ložar v Glasniku Muzejskega društva za Slovenijo, v zadnjih letih pa podpisani v Varstvu spomenikov, glasilu republiškega Zavoda za spomeniško varstvo.

Prvo studiozno in grafično dokumentirano objavo novomeškega gradiva je napisal Walter Smid v Carniolu leta 1908. Sele po dvainštiridesetih letih, leta 1950, mu je sledilo daljše poročilo Franceta Stareta o keltskih grobovih v Kandiji, 1959 pa Sriharjevo poročilo o zaščitnih izkopavanjih v mestu in okolici. Leta 1967 pa je izšla v 17. številki Arheološkega vestnika razprava Toneta Kneza o zgodnjehalštatskem žarnem grobišču na Mestnih njivah in pregled keltskih najdb v Novem mestu.

LOVEC, lovška zadruga, NOVO MESTO, Cesta herojev 8

Lovci, ribiči, taborniki in športniki, obiščite našo NOVO poslovalnico, kjer si boste lahko izbrali opremo po želji, okusu in zmernih cenah!

HELENA PUHAR Matjaž in Alenka

15

— Če boš še kdaj kaj takega, kar bi se ti zdelo čudno in nerazumljivo, zmeraj vprašaj mene. Lahko si prepričan, da ti bom zmeraj vse prav in po pravici povedala — kot sem ti doslej. Seveda pa lahko vprašaš očeta. On je moški, pa ti bo morda znal stvari, ki veljajo za moškega, pojasniti še boljše kakor jaz, ki sem ženska. Če pa raje vprašaš mene, me pa seveda tudi lahko. Samo pri otrocih ne išči odgovorov. Rekla sem ti že, da nekateri starši svojim otrokom teh stvari ne razložijo, ker mislijo, da jih otroci ne morejo razumeti. Potem pa si otroci sami izmišljajo vse mogoče in nemogoče. Od njih zares ne boš zvedel resnice. No, zdaj se pa lotiva dela.

Tako sta mama in Matjaž zaključila ta pogovor, po mnenju večine staršev najtežavnejši. Težaven pa je ednolič, če smo dotle j o spolnosti molčali kot o nečem nemogočem in nespodobnem.

Vsa živa bitja se razmnožujejo

Matjaž in Alenka sta odšla z roditeljskega spreho. Alenka je našla budo in bila radovedna, kaj je to pravzaprav. Mama ji je pojasnila, da jo to buba, iz katere bo v kratkem prilezel metulj in kakšna druga žuželka. Toda že je pogovor smotil drug, za otroka presenetljiv dogodek. Na gozdni stezi sta opazila množico mravelj, zbranih okoli kobilice, ki je bila še živa in se je obupno branila napadal.

— Kaj je to, kaj delajo z njo, zakaj so jo napadle? — je radovedno vprašala Alenka.

— Napadle so jo, — ji je pojasnil Matjaž.

— Tako je pač življenje, — je pripomnil oče. — Te mravljice so ali napadle kobilico ali so jo našle poškodovano in jim je dobrodošel plen. Kobilica pa se bori za ohranitev svojega življenja, bori se proti napadalcam... Pokončajmo jo raje, da se ne bo preveč mučila.

— Pa so zmigale mravljice, — nekako ni bilo prav dekletou.

— Kaj hočeš, — je pojasneval oče. — Vsako živo bitje ima svoj začetek in konec. Nastane, se razvije, odraste, potem pa se začne počasi starati in propade. Bodi v boju z drugimi, kot sta videla pri tej kobilici, bodi zaradi bolezni ali starosti. Nobeno živo bitje se ne more za zmeraj ohraniti pri življenju...

— In vendar živa bitja ne izumrjejo, življenje ne preneha, — je pripomnila mama.

— Seveda ne, ko pa imajo potomce, — je rekel Matjaž, ko da bi hotel pojasniti materi, kako je to mogoče.

Oče in mati sta se zadovoljno nasmehnila.

— No, pa veš, kako se imenuje ta sposobnost, da ima vsako živo bitje potomce? — je spretno izkoristil priložnost oče.

— Seveda vem, — se je odrezal fant. — To je sposobnost razmnoževanja.

— Glej ga, fanta, — ga je pohvalil oče. — Ne hodi zaman v šolo.

Prišlo mu je na misel, da se mu ponuja priložnost, ko bi lahko o razmnoževanju še kaj povedal in tako pomagal otrokoma razviti v sebi spoštljiv odnos do te sile.

— Ta sposobnost je za ohranitev življenja neprecenljive vrednosti. Da ni te sposobnosti, bi življenje kaj kmalu prenehalo. Svet bi ostal brez cvetja, ptic in vseh živali, pa tudi brez ljudi. Zakaj tudi za človeka veljajo isti zakoni narave in življenja. Tudi človek nastane od svojih prednikov, se rodi, hrani, raste in se razvija, diha, živi, potem pa se začne počasi starati in umrje. Preden se to zgodi, ima po navadi potomce, otroke. Tako se človeško življenje nadaljuje počasi starati in umrje. Preje. Zato vidimo v sposobnosti razmnoževanja izredno važno sposobnost vsega živčga v naravi. To je čudovita sila, ki jo je treba spoštovati.

Iz milijonov celic rastejo deli našega telesa

Otroka sta poslušala z zanimanjem. Rada sta imela očeta in mamo. Zmeraj so se tako lepo pogovarjali med seboj.

Matjaž, ohrabren spričo očetove pohvale, se je hotel pohvaliti še bolj:

— Ampak vsa živa bitja se ne razmnožujejo na enak način, kajne?

— Kako se razmnožuje človek, že veda, — je preskočila fantovo splošno vprašanje mati.

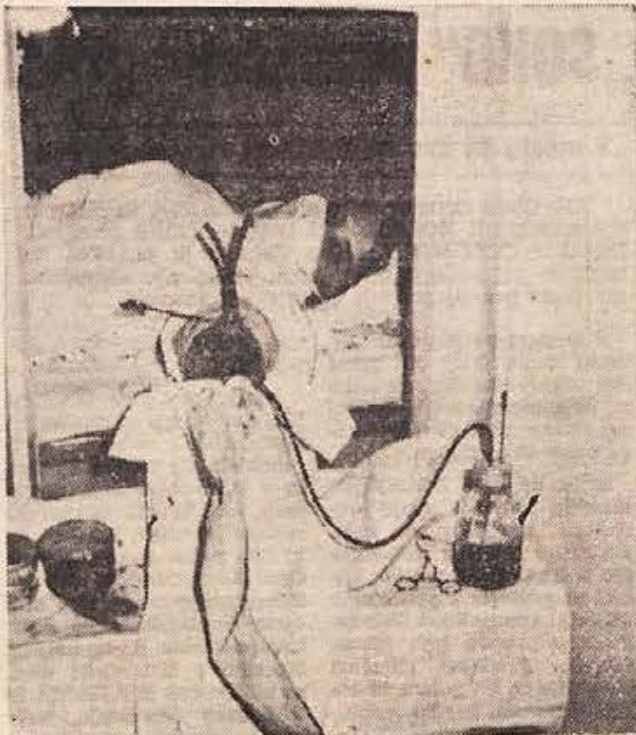
— Vsa bolj razvita živa bitja se razmnožujejo na tak način, — je povzel oče. — Glavno pri tem je, da sta potrebna za nastanek potomca dva roditelja — eden moškega in drugi ženskega spola. Pri človeku pravimo, da sta potrebna mati in oče, pri živalih pa samiec in samica. Tako razmnoževanje imenujemo spolno razmnoževanje. Večina živih bitij se razmnožuje na spolni način. Naletimo pa v naravi tudi na druge načine razmnoževanja. Tako se recimo najmanjša živa bitja, ki so tako majhna, da jih s prostim očesom ne moremo videti, marveč samo pod povečevalnim steklom ali mikroskopom, razmnožujejo kar z deljenjem v dve polovici. Ko dorastejo, se začno kratko in malo deliti v dve polovici. Vsaka polovica potem raste samostojno, dokler ne postane enaka svojemu roditelju. Ko tudi ti potomci dorastejo, se vsa stvar spet ponovi. Tu torej ni dveh spolov, ne moškega ne ženskega. Tako razmnoževanje je nespolno.

Delitev pa ni edini način nespolnega razmnoževanja, — se je oglašila spet mama. — Poznamo še druge nespolne načine razmnoževanja. Nekaterim živalim zraste v določeni starosti kje na telesu majhen izrastek, ki čedalje bolj raste. Ko zraste dovolj, kratko malo odpade in začne svoje samostojno življenje. Tak način razmnoževanja nahajamo tako pri nekaterih rastlinah kot tudi pri živalih. Tudi to je nespolni način razmnoževanja. Saj o tem se letos nekaj učite, Matjaž, ali ne?

Vse živo se razmnožuje

— So pa tudi primeri, — je pripomnil oče, — da se ista rastlina ali žival razmnožuje na dva načina, torej na spolni in na nespolni. Toda o tem se bosta že še učila v šoli pri prirodnopisu, jaz sem te stvari že malo pozabil, kje je že moja šola! Poglavitno je, da veda, da se vse živo tudi razmnožuje in da se večina živih bitij razmnožuje na spolni način. Tudi človek, ki je najbolj razvito živo bitje, se razmnožuje na spolni način. In kaj se to pravi? Nič drugega, kot da sta za nastanek novega bitja potrebna jajčeca in semenčica. Brez obeh ni začetka novega življenja. Jajčece, združeno s semenčico, je prva celica novega življenja. Ima sposobnost, da se razvije dalje, iz nje nastane vse več in več celic. Celice so si v začetku podobne, kasneje pa se začno uvrščati v posebne skupine. Vsaka taka skupina celic vsebuje spet milijone in milijone novih, ki se po obliki in vrsti razlikujejo med seboj. Iz takih različnih skupin nastanejo posebni deli telesa. To vse se zgodi že v času, ko se razvija otrok še v maternici. Iz enih skupin nastane koža, iz drugih kosti, iz tretjih srce, pa spet možgani itd. Pa to so že učene in pretežavne stvari za vas, — je pripomnil oče, ko je videl, da ga Alenka že ne poslušava več dosti.

Kljub temu da je bil ta pogovor že kar malo šolski, mu je Matjaž vseeno sledil do kraja. Bil je že na višji stopnji obvezne šole, pa se je o tem nekaj učil tudi v šoli. Vendar je oče čutil, da je pogovor treba zaključiti, sicer bi postal predolgočasen. Začel je pripovedovati, kako različni deli telesa in njihovi organi izpolnjujejo v organizmu različne naloge.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Avgust Šivak, član kolektiva splošne bolnice Novo mesto; Ivan Kafol, član kolektiva Pionir, Novo mesto; Jov Brule in Anton Pevec, člana kolektiva INIS, Novo mesto; Janez Redek, član kolektiva Krka, Tovarna zdravil, Novo mesto; Marija Barbo, gospodinja iz Sevnega; Ignac Sita in Franc Peterlin, dijaka novomeške gimnazije; Anton Jančar, član kolektiva Elektro Novo mesto; Jozef Cirkovski, član kolektiva ZTP sektorja za vleko, Novo mesto; Anton Bužič, kmet iz Orehovic; Franc Kastelic, član kolektiva Dana, Mirna; Janez Kastelic, član kolektiva Elektrotehnično podjetje, Novo mesto; Marko Smole in Vinko Božič, člana kolektiva Iskra, Novo mesto; Bojan Čeb, član kolektiva Novoteks, Novo mesto; Terezija Potočar, gospodinja iz Sevnega; Rozalija Robek, gospodinja iz Trške gore; Kristina Vavpič, gospodinja iz Sela; Marija Kastelic, gospodinja z Vrta pri Pahi; Jozef Klopučar, član kolektiva Novoles, Straža; Anton Miklavčič in Dušan Jerab, člana kolektiva IMV, Novo mesto; Miha Brule, kmet iz Stopič; Vilij Tomjan, veterinarski tehnik iz Dragatuša; Bogomir Novak, član kolektiva SO Črnomelj; Jozef Kozan, upokojenec iz Tribuč; Ivan Štrubelj, član kolektiva Begrad, Črnomelj; Ludvik Mugerli, član kolektiva Splošno trgovsko podjetje, Črnomelj; Franc Zupančič, upokojenec iz Črnomelja; Bruno Likar in Franc Klepec, člani kolektiva UJV Črnomelj; Miha Benič, upokojenec iz Velike Lašnje; Ivan Brajdič, kmet iz Stare Lipe; Angela Grabrijan, gospodinja iz Vrhnovec; Stanislav Glaser, Olga Učič, Vida Sutej, Martin Ivančič in Marija Kozjan, dijaki črnomeljske gimnazije; Katica Vranešič, upokojenka iz Tribuč; Nikolaj Komarov, kmet iz Bednja; Branko Zarkovič, Bojan Košir, učena poklicna šola Črnomelj; Franc Vranešič, kmet iz Podloga; Zofija Zeljko in Ana Butala, gospodinj iz Tribuč; Slavka Božič, gospodinja iz Črnomelja.

Pogovor z zdravnikom

Pravilna in potrebna prehrana

Če sedaj to poznamo, nam ne bo delal težav na primer izračun, koliko kalorij da 100 g mesa, surovega masla ali sladkorja. Pa vendar ni tako preprosto. Upoštevat moraš še, da se sicer res vsa hrana spremeni v našem telesu v energijo, da pa vendar ne da čistih kalorij za delo. Nekaj energije gre še za druge stvari. Predvsem moramo vedeti, da živimo tudi takrat, ko počivamo ali spimo, da bije sree, da prebavljiva želodec itd., da torej porabimo nekaj energije za vzdrževanje najnujnejših življenjskih dejavnosti, ki niti niso odvisne od naše volje. Nekaj energije gre za presnovo pojedene hrane, nekaj je spet gre za vzdrževanje normalne telesne temperature. Šele potem, ko so vse te potrebe pokrite, gre preostali del energije, ki pa je največji del, za gibanje, torej za delo. Vse to je v tabelah že preračunano. Če pogledamo potrebe po kalorijah za moške in ženske, seveda preračunano na povprečja, je videti taka tabela takole:

Moški (teža pribl. 70 kg, starost pribl. 30 let):	
umski delavec	2400 kalorij
srednje težki delavec	3000 kalorij
težki delavec	4500 kalorij
delavec pri najtežjih delih (gozdar, rudar, vojak na pohodu in manevru)	5500 kalorij
Zenska (teža pribl. 56 kg, starost pribl. 25 let):	
umska delavka	2000 kalorij
srednje težka delavka	2400 kalorij
težka delavka	3000 kalorij
v drugi polovici nosečnosti	2800 kalorij
doječa mati	3000 kalorij

Vodno moramo upoštevati poleg dela tudi starost, težo in spol. Čeprav bi bila npr. teža in višina v vseh starostnih razdobjih enaka, potrebuje starejši človek vedno manj kalorij za svoje delo. Največ kalorij pa potrebujejo doječa mati, otrok v puberteti, ko je razvoj najbolj bujen, in nosečnica.

Že v začetku smo našli osnovne snovi naše hrane. Če vode v naslednji razdelitvi ne upoštevamo, potem razdelimo lahko te snovi tudi tako:

A. Energetske snovi:

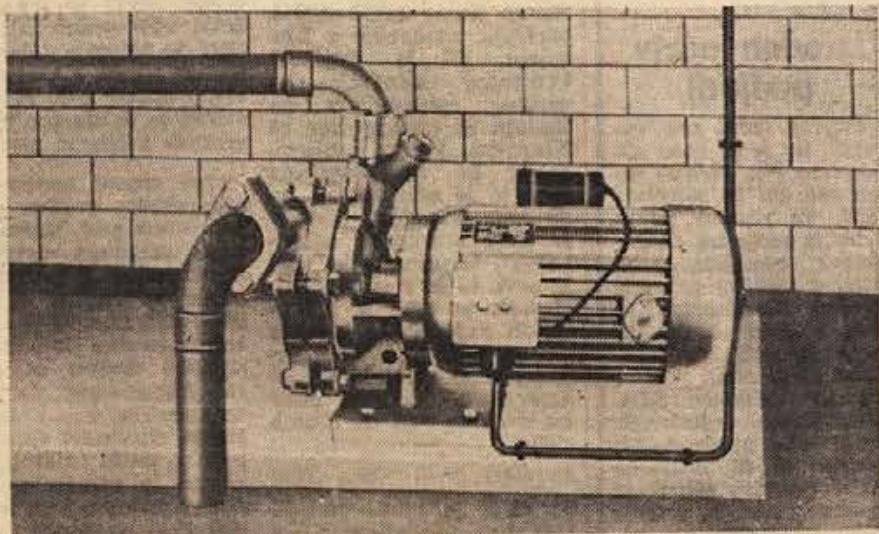
1. beljakovine
2. sladkorji
3. maščobe

B. Varnostne snovi:

1. rudninske soli
2. vitamini

Energetske snovi nam dajejo energijo, predvsem so to sladkorji in maščobe. Beljakovine pa so v glavnem snovi za gradnjo celic, za obnovo organizma in za obrambo. Pri izgorovanju vseh energetskih snovi se sproščata toplota in energija, ki sta potrebni za umstveno in telesno delo.

(Nadaljevanje)

Ali želite zgraditi svoj lastni vodovod?

Preskrba pitne in potrošne vode v redko naseljenih krajih, kjer ni vodovoda, je rešena z majhnimi elektročrpalnimi napravami.

Uporabite elektročrpalni agregat (črpalko) ELEKTROKOVINE in odpadlo vam bo težko in dolgotrajno delo s prenašanjem vode v skafu ali vedru potrošnikom v hišo, v hlev, na dvorišče ali na vrh!

Naš novi elektročrpalni agregat (črpalka) EvCkt 65 načrpa že v eni uri 1500 litrov vode ob pritisku 1,4 atmosfere oziroma 14 metrov visoko. Za to delo potrebuje le 550 vatov električne energije.

Naši črpalni agregati so opremljeni z enofaznim motorjem, ki ga lahko priključite na instalacijo za luč (slika zgoraj).

Zahtevajte prospekte in ponudbe v najbližji trgovini s tehničkim materialom ali v našem predstavništvu ELEKTROKOVINE v LJUBLJANI, Titova 38, telefon 315-824.

ELEKTROKOVINA

MARIBOR

James Dunne je na koncih prstov obvisel na okenski polici in se že naslednji trenutek neslišno spustil na tla. Hitro je pogledal okoli sebe. Hiša je stala na robu mesta, precej odmaknjena od ceste, od katere jo je ločila visoka kamnita ograja. Ura je bila skoraj dve in noč je bila tamna. Le malo je bilo svetlobe, da bo koga srečal ob tem času. Počutil se je čisto varnega. Ko je neslišno tekel po travi, se je sam sebi čudil, kako dobre živce ima. V tistih davnih dneh, preden je postal ugleden zlatar v malem mestu Bramptonu, je večkrat kam vmišljal, toda to je bilo že zdavnaj. V zadnjih desetih letih pa je spoštoval zakone.

Roka, ki jo je iztegnil, da bo dosegel vrh ograje, je bila trdna kot skala. Mirno je lahko pomislil na negibno truplo Richarda Stronga, ki je ležalo v mlaki krvi v sobi, ki jo je pravkar zapustil. Ni imel namena koga umoriti, toda okoliščine so ga v to prisilile in on je bil vedno žrtve okoliščin. Težave so se namreč začele, ko ga je nekdo, ki je bil nekadašnji skupaj z njim zaprt, predložil in ga začel izsiljevati. Dunno so poslali sicer zelo lepo uspevali toda izsiljevalec je zahteval vedno več. Končno mu je zmanjkalo denarja.

Poskušal si je pomagati s kvartanjem, toda položaj je bil čedalje slabši in kmalu je stal pred finančnim polumom. V tej stiski, ko ni vedel, kaj naj stori, se je spet lotil svojega starega poklica.

Richard Strong je bil upokojen pravnik, ki je bil znan kot vnet zbiralec starin. Pravili so, da ima mnogo starega zlatnega nakita, ki je neprecenljive vrednosti. Dunne je v tistem času kupoval stare prstane, zaponke in drug zlat nakit ter ga nato tahlil, zato je menil, da bo lahko vse, kar bo pri Strongu nakradel, vrniti in z dobičkom spravil v denar.

Zlahka je vlomil v hišo. Poznal je sobo, v kateri je Strong hranil svojo zbirko, in storit mu ni bilo treba nič drugega kot to, da je splezal po žlebu od okna. V Bramptonu ljudje niso računali na vlomilce in se zato pred njimi niso zavarovali. Dunne si je hitro napotil žep z dragocenim nakitom,

ki ga je bilo v sobi vse polno.

Ko se je ravno pripravil, da bo odšel, je za seboj zaslišal šum. Sunkovito se je obrnil in videl, da so se vrata odprla in da stoji pred njim sam Strong. »Dunne!« — To je bila edina beseda, ki jo je izdaval. Dunne si je pravkar ogledoval neki čudovito izdelani orientalski nož. Še vedno ga je držal v roki in brez pomisleka ga je zasačil v Stronga, da je bil v hipu mrtev. Dunne je zvelkel truplo v sobo, zaprl vrata, ugasil luč, potegnil skupaj zavese in odšel, kakor je tudi prišel, skozi okno.

Čutil ni nobenega obžalovanja. »Nič drugega mi ni preostalo,« si je dejal. »Spoznal me je, in če ga ne bi ubil, bi moral v ječo.« Priznal si je v spomin presežen izraz na Strongovem obrazu in se nasmehnil. Prav zares ni storil ničesar takega, kar bi moral obžalovati. Stronga je moral ubiti, če je hotel rešiti sebe. Tu ni bilo nobene izbire. Navsezadnje je bil že precej star in bi itak živel le še nekaj let.

Počutil se je čisto varnega. Le kdo bi osumil dolgočasnega in nezanimivega zlatarja srednjih let, da je morilec in ropar. Za seboj ni pustil nobenih sledov. Nikogar ni srečal ne na poti tja ne nazaj. Glavna ulica je bila prazna in popolnoma tamna, ko je smuknil v svojo hišo pri stranskih vratih. Tu je živel čisto sam. Imel je sicer neko žensko, ki mu je gospodinjala, toda ponoči je bil v hiši sam. Spalnico je imel v zadnjem delu hiše, vendar je

spustil oknice in potegnil težke zavese prek okna, preden je prižgal luč. Nato je segel v žep in potegnil iz njega rokavico. Začuden je ponovno segel vanj in iskal drugo. Ker je ni našel, je tipal po vseh žepih in šaril med zlatnino, ki je je imel polne žepa, vendar druge rokavice ni mogel najti. Iz nekoga čudnega vzroka si zlatnine ni upal pogledati. Žepi si bo izpraznil šele tedaj, ko jo bo vržal v posodo za taljenje v mali sobici, ki je bila poleg njegove delavnice spodaj. Končno je nehal iskati in obstal sredi sobe čisto bled od groze.

Druge rokavice ni bilo nikjer! Ko je bil pri Strongu, je vzel rokavice iz žepa in jih dal na mizo, nato pa si je nabasal žepa z bogatim plenom. Lahko bi bil prisegel, da jih je spet vzel z mize, preden je v naglici odšel, toda nezgoditno dejstvo je bilo, da sedaj ene rokavice ni, na podlogi pa sta bila napisana njegovo ime in naslov.

Mislil, da bi se vrnil v sobo, kjer je ležal mrtev Strong, ga je navdala z neke vrste praznovernim strahom. Ob spominu na njegov obraz, ki je otrpnil v začudenju, je pridružen vzkliknil. Stal je sredi sobe ves bled in potan in ni vedel, kaj naj stori.

»Tega ne morem storiti,« je zamrmral, »ne morem...«

Tedaj pa se je v mislih zagledal na morišču in mrzmu je šel po telesu. Ta strah pred moriščem, ki je izvirala še iz prejšnjih časov, ga je sedaj zgrabila še stokrat huje kot kdaj prej. Obotavlja se

že šel ven in stopil na temno prazno ulico. Pot nazaj je bila hujska kot mora. V svoji razburjeni domišljiji je videl za vsakim vogalom strahove in v nekem trenutku je celo preplašeno kriknil ob pogledu na kos ovojnega papirja, ki je ležal na tleh. Za hip se mu je zadel kot truplo, ki leži v temni mlaki krvi...

Končno se je povzpela na okno Strongove hiše. Bil je čisto moker od potu in tresel se je po vsem telesu. Soba je bila še vedno v temi kot tedaj, ko je odšel, toda na tleh blizu vrat je lahko opazil nekaj temnega. Potrebno je luč, če je hotel najti rokavico, in stikalo je bilo blizu trupa. Zbral je vse svoje moči, potegnil zavese preko okna in krenil po sobi. Noga mu je zadela ob nekaj mehkega in sunkovito je odskočil. Srce mu je divje razbijalo. S tretjajimi prsti je našel stikalo in prižgal luč. Richard Strong mu je ležal pri nogah. Vse na svetu bi bil dal, ko mu ga ne bi bilo treba pogledati, toda truplo je imelo neko čudno moc

naš njim, tako da ni mogel odtrgati oči od njega. Kljub odporu, ki ga je čutil, se je sklonil in iztegnil roko, da bi se dotaknil noža.

»Roke gor! Roke gor, jopov!«

Dvignil je pogled in divje kriknil. Živel so mu popustili in skoraj bi omedlel. Med odprtimi vrati je stal Strongov sin s pištolo v roki. Dunne je počasi dvignil roke.

Inspektor, ki je vodil Dunna na policijsko postajo, je bil precej zgovoren človek. Zdelo se je, da je kar pozabil na to, da je v očeh zakona vsak obtoženeč nedolžen toliko časa, dokler ni dokazana njegova krivda. Vsekakor je predpostavljala, da je Dunne kriv, čemur se tudi ne moremo čuditi, če upoštevamo vse dokaze.

»All veste,« je dejal, »da ste vi zadnji človek, ki bi ga osumil? Ko vas ne bi našli v sobi ob trupu z zlatnino v žepih, ne bi nikdar pomislil na vas. Imeli ste peč

Ljudska modrost

Ena vrsta ljudi rada skupaj leti.

Napuh spravlja v nesrečo.

Narava ima svoje postave.

Glad je huda, hujska je šoja.

Narod brez narodnosti je telo brez kosti.

Po gladkih cestah je lahko voziti.

Glad lomi železen grad.

Na srcu treznih, na jeziku pijanih je resnica.

Gladnemu vsak kruh kolač.

Po glasu spoznaš ptica, po šapi leva.

Na svetu ni človeka, da ti ustregel vsem ljudem.

Navada je lahka, odvada je težka.

Glava za glavo — najkrajše pravo.

Navada je čezmerna srajca.

Gleda, da bi ga z očmi predrl.

Na vsem svetu vse dobiš.

Glej, da ne prideš v dežja pod kap.

smolo, da niste ob pravem času izginiti.»

Dunne je molčal. Ko so prišli do njegove hiše, je prisil, če gre lahko po plašč. Ob tej zgodnji jutranji uri je bilo kar precej hladno.

»Seveda,« je dejal inspektor, »toda šli bomo z vami.«

Odpril je stranska vrata in šel pred jetnikom v hišo, dva stražnika sta šla za njim. Dunne je ravno ugotavljal, kako previdni so, ko je z nogo zadela ob nekaj, kar je ležalo na tleh. Sklonil se je, da bi stvar pobral, in nenadoma začutil, da mu postaja slabo. Nato je inspektor prižgal luč in Dunne je pogledal predmet, ki ga je držal v roki.

Bila je rokavica, za katero, je mislil, da jo je pozabil v sobi pri Strongu, in zaradi katere se je vrnil, da bi jo našel!

»Hej,« je zavpil eden od stražnikov, »kaj pa je z vami, človek?«

Toda Dunne mu je zdrsnil iz rok in nezavesten padel na tla.

Zasluzni državnik je rad pripovedoval naslednjo zgodbo:

»Nekega dne grem na sprehod. Mimo mene pri-
deta mati in hčerka in mati opozori hčerko name.

— Kaj pa je takega storil tisti gospod? — vpraša otrok.

— Domovino je rešil, — reče mati s poudarkom,
— kakor Devica Orleanska.

— No, zakaj pa ga potem še niso sežgali? — vpraša deklica.

»No, vidite,« zaključil Clemenceau svojo pripoved,
»kaj me še čaka.«

Med veliko epidemijo gripe ob koncu prve svetovne vojne so vprašali Clemenceauja:

»Ali ste kaj ukrenili proti epidemiji?«

»Seveda sem.«

»Kaj pa?«

»Svoje prijatelje sem opozoril, naj v oporoki ne pozabijo name,« posmehljivo odvrne državnik.

Ali Brezar se je res bal svojega starega prijatelja in tovariša, posebno ker ga je videl tako veselega. Vpraša ga, da bi le kaj govoril:

»Kako kaj, kako, Matija?«
»Nič napačnega, hvala Bogu! Srečo sem imel, veš, Anton!«

»Dolgo te ni bilo, dolgo!«

»Morda je bolje, da me ni bilo; obhodil sem nekaj sveta in ne zastonj! Kako pa doma, Anton?«

»Še precej; mati so zdravi in meni tudi ni nič hudega.«

»To me veseli, Anton; ali kako je pri nas doma?«

»Tako, tako!« ...

»Samo to mi povej, ali so vsi zdravi?«

»Zdravi so vsi!«

»Da so le zdravi, drugo me ne skrbi. Veš, Anton, da se mojemu očetu ne godi posebno dobro. Da naša hiša ni več trdna, kakor je bila nekada, to sem že vedel, ko sem šel z doma. In tudi pozneje sem slišal, da so oče v veliki stiski. Prišel bi jim bil rad precej pomagati in upal sem od dne do dne, da mi bo moči priti; ah opravila so me zadrževala. In pa našemu očetu, veš, tudi ne škodi, če se malo meče, saj veš, kako si. Bog ve, sem jim vse iz srca odpustil, kar so mi storili; ali lepo vendar ni bilo, kako so me pogladi od hiše. Lepo maščevanje bo to; kako se ga veselim! Poglej, tu le notri je nekaj, da bo za silo in še malo več. Sitnost bo pa vendar; očeta bo treba lepo prositi, da se tako ponižajo in si dajo pomagati. Prav pametno bo treba ravnati z njimi, če ne, poženo me zopet, kakor so me že.«

»Torej srečo si imel, Matija; kdo bi ti je ne privoščil iz srca! V tovarišijo te je vzel tvoj prejšnji gospodar, kakor se govori?«

»Tako je; in menim, da to tudi njemu ni na škodo.«

»In svojo edino hčer ti daje za ženo?«

»Tako? Tudi to se govori?«

»Ali ni res?«

JOSIP STRITAR:

54

SODNIKOV

»Nekaj res, nekaj ne. To je, da mi jo daje, to je res; ali pri ženitvi je treba dveh, jaz nisem do zdaj sklenil še nič gotovega; saj se tako ne mudi. Pustiva zdaj to! Kaj oče?«

Brezarju se je zadelo pri teh besedah, da se je kobilici nekaj odpelo; hitro skoči torej popraviti. Čez nekaj časa ga Matija dojde.

»Gorko je, gorko!« reče mu Brezar ter si briše pot s čela.

»Meni se ne zdi. Ali odgovoril mi še nisi, kako je očetu!«

»Saj sem ti rekel, da so vsi zdravi.«

»Anton? Zakaj tako čudno poudarjaš, da so vsi zdravi, kaj to pomeni?«

Zdaj se mu Brezar ni mogel izviti; moral je govoriti.

»Vprašal si me, ali so vsi zdravi doma; zdravi so vsi, kolikor jih živi, ali — «

»Ali — —!«

Zdaj je Matija obledel. Brezar ga prime za roko, pogleda ga žalostno ter pravi:

»Matija, prijatelj moj! Zdaj pokaži, da si mož. — Velika nesreča je zadela vašo hišo; očeta ne boš več videl — —!«

»Oče so mrtvi, ali kaj pravis?«

»V gozdu so bili najdeni, ubiti. — Razbojnik — «

»Razbojnik? V naših gozdovih?«

»In vendar mora biti tako; oropani so bili!«

Molče sta stopala prijatelja v goro. To molčanje je hudo delo Brezarju. Da bi samega sebe in svojega prijatelja, ako mogoče, pripravil na druge misli, začne mu pripovedovati o Zapoltniku. Mladi Sódnik ga molče posluša. Naposled si misli Brezar: Ker že govorim, naj mu vse povem. Vedel je sicer, da Matija rad ima Seljanovo hčer, ali pravzaprav, da jo je rad imel, toda mislil si je: zdaj snubi drugo. Naravnost mu torej pove, kaj se je zgodilo Seljanu.

V tem sta bila dospela na vrh hriba. Konji se sami ustavijo. Brezar sede na svoj voz in požene, da se je kar prašilo za njim.

XXIV.

Snoči pa je slan'ca pala na zelene travnike...

Samo te dve vrstici prelepe narodne pesmi začuj in otožnost ti obsenči radostno dušo. Ali ni pa tudi zares žalosten pogled: mlada narava, katero je v cvetju zamorila strupena slana! Mladico zelenje, ki je bilo sinoči tako zdravo, krepko in veselo, kako vilo, začrnelo visi po drevju, po grmovju; zvončki, jagelci otožno povešajo glavice; ptiči prej tako glasno veseli, letajo zdaj pobiti po vejah, peti se jim noče! Trdega srca mora biti, kogar bi ne ganil ta pogled. Človeku se zdi, kakor da bi kaj takega ne smelo biti; prava mačeha se mu vidi narava, ki skrbi tako za svoje otroke; on sam se čuti tako osamljenega, tako nesrečnega na svetu; in da solnce ravno zdaj tako lepo, tako veselo sije z jasnega neba doli na vso to nesrečo; to je pravo bridko zasmehovanje!

Ali če je že to žalostno, kolikankrat žalostnejše se je videti žalujočo, potrto družino, kateri je zemlja smrt vzela gospodarja, očeta! Ženo videti, ki žaluje po možu, otroke, ki zastonj poprašujejo po svojem očetu!

RIBIŠKA DRUŽINA
NOVO MESTO

proda

NA JAVNI DRAŽBI
na podlagi sklepa občnega zbora dne 24. 1. 1968

poltovorni avto Fiat 620/B,
2 toni nosilnosti, v dobrem voznem stanju.

Licitacija bo v pisarni RD v Novem mestu, Glavni trg št. 7, v torek, 2. aprila 1968, ob 9. uri za družbeni sektor, ob 10. uri za zasebne. Interesenti si lahko ogledajo vozilo v nedeljo, 31. marca 1968, od 9. do 12. ure na dvorišču hotela Kandija. Izključna cena in drugi dražbeni pogoji v pisarni organizacije od petka, 9. marca dalje.

Razpisna komisija za imenovanje ravnatelja pri

**OSNOVNI ŠOLI LESKOVEC
PRI KRŠKEM**

razpisuje delovno mesto

RAVNATELJA

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- da izpolnjuje pogoje za učitelja osnovne šole (profesor, predmetni učitelj ali učitelj);
- da ima najmanj 15 let službe v prosvetni stroki.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidat pošlje razpisni komisiji pri osnovni šoli Leskovec pri Krškem v 15 dneh od dneva objave razpisa.

Zdravstveni dom Kočevje – Ribnica

PRODAJA
naslednja osnovna sredstva:

reševalni avto Zastava-Fiat 1300
v brezhibnem stanju.

LICITACIJA bo v prostorih Reševalne postaje Kočevje, Ljubljanska c. 15, 12. 4. 1968, od 7. do 8. ure za družbeni sektor, od 8. do 10. ure za zasebni sektor.

Kavcijo 10 odst. od izključne cene je treba položiti pred licitacijo!

ŽELITE AVTOMOBIL?

Ze v drugi polovici aprila ga lahko dobite pri

NOVOTEHNI

v Novem mestu, ki sprejema naročila za vozila:

- ŠKODA 1000 MB
- ŠKODA 1000 MB de luxe

Vse informacije dobite na upravi podjetja ali po telefonu 21-132.

**POIZKUSITE NAŠE MESNE
PROIZVODE**

in ostanite tudi njihov potrošnik!

POSEBNO VAM PRIPOROCAMO:

- kranjske klobase
- lovsko salamo
- sunkarico
- vse ostale vrste klobas in salam

Za hrenovke, pečenice in safalade sprejemamo posebna naročila.

OBRAT
KLAVNICA
tel. 72-231

TOVARNA OBUTVE IN GUMIJEVIH
PROIZVODOV

»JOSIP KRAŠ«
KARLOVAC

išče

**LOKAL
ZA OTVORITEV
NOVE PRODAJALNE
OBUTVE**

Zainteresirane osebe ali podjetja oz. ustanove, ki imajo ustrezen prazen lokal, pa ga želijo prodati ali dati v zakup za najemnino, vablamo, da se oglasijo s ponudbo na naslov:

TVORNICA OBUCE I GUMENIH
PROIZVODA
»JOSIP KRAŠ«, KARLOVAC
ULICA MAKSIMA GORKOG 6.

8 %

za vezane vloge in devizne račune z dveletnim odpovednim rokom

7 %

za vezane vloge in devizne račune z odpovednim rokom nad eno leto

6,25 %

za navadne vloge in devizne račune

**VSAK
DAN
PRINAŠA
VEČ**

Kreditna banka in hranilnica
Ljubljana, podružnica Kočevje,
in ekspozituri Ribnica ter
ČRNOMELJ

**DIPLOMANTI
II. STOPNJE
EKONOMSKE FAKULTETE**

prosimo vse

**DIPLOMANTE
I. STOPNJE
EKONOMSKIH ŠOL**

ki službujejo na področju Dolenjske in so zainteresirani za skupen nastop ekonomskega kadra na področju gospodarstva, da javijo svoj naslov na:

DRUŠTVO EKONOMISTOV, NOVO MESTO,
KRKA, TOVARNA ZDRAVIL, ALI NA TELEFON 21-760.

Razpisna komisija za razpis direktorja pri
**DIJAŠKEM DOMU MILKE KERIN
V KRŠKEM**

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- a) da ima visoko ali višjo izobrazbo prosvetne stroke in 5 let prakse v prosvetni stroki;
- b) da ima srednjo izobrazbo in 10 let prakse v prosvetni stroki.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo razpisni komisiji Dijaškega doma Milke Kerin v Krškem v 15 dneh po objavi razpisa.

Komisija za razpis delovnega mesta
direktorja

**Industrija obutve
NOVO MESTO**

ponovno razpisuje mesto

DIREKTORJA

POGOJI:

- visoka strokovna izobrazba s 4 leti delovnih izkušenj, od tega 2 leti na vodilnih delovnih mestih;
- višja strokovna izobrazba s 6 leti delovnih izkušenj, od tega 3 leta na vodilnih delovnih mestih;
- srednja strokovna izobrazba z 8 leti delovnih izkušenj, od tega 4 leta na vodilnih delovnih mestih.

Poleg navedenih pogojev mora biti kandidat splošno, družbeno in politično razgledan ter imeti organizacijske sposobnosti za vodenje delovne organizacije.

Ponudbe s kratkim življenjepisom ter dokazili o strokovni izobrazbi in delovnih izkušnjah pošljite priporočeno na naslov »Komisija za razpis delovnega mesta direktorja pri Industriji obutve, Novo mesto«, v roku 20 dni po objavi tega razpisa.

Kadrovska komisija

SPLOŠNEGA GRADBENEGA PODJETJA
»PIONIR« — Novo mesto

razglašata prosta delovna mesta za delo
v NOvem MESTU in METLIKI, in sicer:

- 5 KV AVTOMEHANIČARJA
- 2 KV AVTOELEKTRIČARJA
- 2 KV AVTOKLEPARJA
- 2 KV ELEKTROMONTERJA

Ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitev in življenjepisom pošljite do 10. 1V. 1968 na naslov: SGP »PIONIR« — kadrovski oddelek, Novo mesto, Kettejev drevored 37.

**Cestno podjetje
v Novem mestu**

komisija za razpis mesta direktorja,

razpisuje mesto

**DIREKTORJA
CESTNEGA PODJETJA V NOvem MESTU**

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- imeti morajo dovršeno tehnično fakulteto gradbene smeri in vsaj 5 let prakse v cestni službi ali
- višjo ali srednjo tehnično izobrazbo gradbene smeri z vsaj 10-letno prakso v cestni službi;
- izpolnjevati morajo pogoj iz 55. člena temeljnega zakona o podjetjih.

Osební dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.
Kandidati naj dostavijo vloge skupaj z dokazili o izpolnjevanju pogojev in s potrdilom o nekaznovanosti v smislu člena 55 temeljnega zakona o podjetjih na naslov: Cestno podjetje v Novem mestu — komisija za razpis mesta direktorja.
Rok za prijavo je do 25. 4. 1968.

Komisija za razpis delovnih mest

BIFEJA »SVOBODA«, KRMELJ

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

Kandidat mora biti kvalificiran gostinski delavec in imeti 10-letno prakso. — Ponudbe sprejema razpisna komisija 15 dni po objavi. — Kandidat mora vlogi priložiti potrdilo o nekaznovanosti in o dosedanjih zaposlitvah.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 29. MARCA: 8.08 Glasbena matineja s sodobnimi skladbami, 9.25 Tone Kozlevcar poje slovenske narodne pesmi — spremlja Avgust Stanko, 10.15 Pri vas doma, 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste, 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Jože Purlan: Problemi današnje trgovine s cvetjem, 12.40 Iz kraja v kraj, 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.20 Turistični napotki, 15.45 Glasbeni intermezzo, 16.00 Kulturni globus, 16.00 Vsak dan za vas, 17.05 Človek in zdrav-

Hergold: Deček in dedek, 16.00 Vsak dan za vas, 17.05 Gremo v kino, 17.35 Igramo boat, 18.15 Pravek prispelo, 19.50 S knjižnoga trga, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s orkestrom Marty Gold, 20.00 Spoznavajmo svet in domovino, 21.30 Iz fonoteke radia Koper, 22.10 Oddaja za naše izseljence.

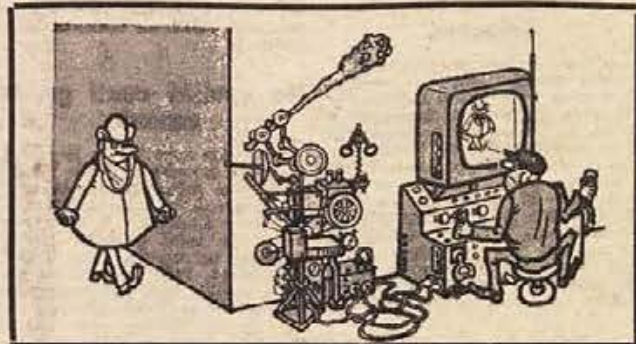
NEDELJA, 31. MARCA: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! 8.05 Veseli tobogani, 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I, 10.00 Se pomnite, tovariši... a) Franče Klopčič: Sodrugi Mirko Weinberger, b) Drago Kumer: Tako so umirali komunisti, 11.00—11.15 Poročila — Turistični napotki za tuje goste, 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.

oddaja: Interna 666, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Lidijo Kodrič, 20.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije, 22.10 Radi ste jih poslušali.

TOREK, 2. APRILA: 8.08 Opera matineja, 9.25 Slovenske narodne v izvedbi ansambla Boruta Lesjaka, 10.15 Pri vas doma, 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Jože Petrič: Čas pogodovanja je tu, 12.40 Majhen koncert pihalnih orkestrrov, 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Pet minut za novo pesnico, 15.20 Glasbeni intermezzo, 15.40 V torek na svidenju! 16.00 Vsak dan za vas, 17.05 Igra Simfonični orkester RTV — Ljubljana, 18.45 Pota sodobne medicine — dr. Vanjoh Bregant: Počivaje iz sodobne medicine, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevcem Ratkom Irgoličem, 20.00 Od premiere do premiere, 22.15 Skupni program JRT — studio Zagreb.

SREDA, 3. APRILA: 8.08 Glasbena matineja, 9.10 Slovenski pevci in ansambli zabavne glasbe, 10.15 Pri vas doma, 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste, 12.30 Kmetijski nasveti — dr. Valentin Skubic: Kako preprečujemo zastripitve domačih in koristnih divjih živali, 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.20 Glasbeni intermezzo, 15.45 Naš podlistek — Danko Popović: Generali Djozid je izginil, 16.00 Vsak dan za vas, 17.05 Mladina sobi in vam, 18.15 Naši glasbeni umetniki izvajajo Mendelsohna, 18.40 Naš razgovor, 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Georg Friderich Händel: »Fameriana«, 23.05 Literarni noturno.

ČETRTEK, 4. APRILA: 8.08 Opera matineja s tujimi pevci, 9.25 Narodne pesmi iz Orbiže, 10.15 Pri vas doma, 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste, 12.30 Kmetijski nasveti — dr. Davorin Kerin: Zastrupljanje rastlin s industrijskimi ekshalacijami, 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Enajsta Sola, 16.00 Vsak dan za vas, 17.05 Cetrtkov simfonični koncert, 18.15 Turistična oddaja, 18.45 Jeikovni pogovori, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Eldo Viler, 20.00 Cetrtkov večer domačih pesni in nspesov, 21.40 Glasbeni noturno, 22.10 Komorni večeri.

je, 18.15 Zvočni razgledi po zabavnj glasbi, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s orkestrom Franzak Pourcel, 20.00 Poje mariborski Komorni zbor p. v. Rojtna Sikoška, 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

13.40 Nedeljska reportaža, 15.05 Nedeljsko športno popoldne, 17.30 Radijska igra — Anatole France: »Craignquellille«, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglodnice, 20.00 V nedeljo svečer, 22.15 Serenadni večeri.

PONEDELJEK, 1. APRILA: 8.08 Glasbena matineja, 9.10 Iz jugoslovanskih studiov, 10.15 Pri vas doma, 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste, 12.30 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Vrt v aprilu, 12.40 Slovenske narodne pesmi poje mali vokalni ansambli, 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.20 Glasbeni intermezzo, 16.00 Vsak dan za vas, 18.15 »Signalle«, 18.35 Mladinska

SOBOTA, 30. MARCA: 8.08 Glasbena matineja, 9.25 Dvajset minut z našimi ansambli, 10.15 Pri vas doma, 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste, 11.15 Kar po domače, 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Milena Lekšan: Vzroki sadne svetlikavosti pri breskvah, 12.40 Popevke iz studia 14, 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Od melodije do melodije, 15.20 Glasbeni intermezzo, 15.45 Naš podlistek — Ivanka

Ko boste izbirali motorno črpalko, se zanesljivo prepričajte, če ste res izbrali TOMOSOVO MOTORNO ČRPALKO MP-300/20

Tovarna Tomos vam ob nakupu motorne črpalke MP-300/20 daje izredne ugodnosti:

VRHUNSKO KAKOVOST

DVELETNO JAMSTVO

KAKOVOSTNE STORITVE 240 SERVISNIH DELAVNIC

POPOLN SORTIMENT REZERVNIH DELOV

Zahtevajte podrobnejša pojasnila v katerikoli trgovini, kjer prodajajo Tomosove izdelke!

veliki spomladanski

REGRES

Za soncem greje najceneje velenjski lignit

Regres velja od 26. februarja do zgodnje spomladi. Kdor kupi premog sedaj, si zagotovi naslednje ugodnosti: nižjo ceno, zanesljivo in takojšnjo dobavo, boljšo kvaliteto ter višjo kalorično vrednost zaradi osušitve.

RUDNIK LIGNITA VELENJE

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA 31. MAREK

- 9.10 Kmetijska oddaja v Madžarscini (Pohorje, Plešivec) — (Beograd)
- 9.25 Poročila (Ljubljana)
- 9.30 Dobra medicija voščimo z Benškimi fanti, Veselimi brihovi in Ansablom Slavka Sajnberja (Ljubljana)
- 10.00 Kmetijska oddaja (Beograd)
- 10.45 Mokedajeva matineja: Komični film s Heroldom Loydom (Ljubljana)
- 14.00 Budimpešta: Nogomet Madžarska: SZ (Intervizija) TV Kašpot — ponovitev — (Ljubljana) Nanook s severa — oddaja iz cikla Človek s filmsko kamero (Ljubljana)
- 19.10 Gora skrivnosti — serijski film (Ljubljana)
- 19.40 Filmska burleska (Ljubljana)
- 20.00 TV Dnevnik (Beograd)
- 20.45 Cik cak (Ljubljana)
- 20.50 Zlati zadetek — quiz (Zagreb)
- 21.50 Sportni pregled (JRT)
- 22.20 TV Dnevnik (Beograd)

PONEDELJEK 1. APRIL

- 9.40 TV v šoli (Zagreb)
- 10.35 Ruščina (Zagreb)
- 11.00 Osnove splošne izobrazbe — (Beograd)
- 14.50 TV v šoli — ponovitev — (Zagreb)
- 15.45 Ruščina — ponovitev (Zagreb)
- 16.10 Angleščina (Beograd)
- 16.45 Kulturna panorama v Madžarscini (Pohorje, Plešivec) (Beograd)
- 17.00 Poročila (Zagreb)
- 17.05 Mali svet — oddaja za otroke (Zagreb)
- 17.30 Od zore do mraka — oddaja za JIA (Ljubljana)
- 18.00 TV Obzornik (Ljubljana)
- 18.30 Portret: Minarik (Ljubljana)
- 18.50 Reportaža — Skopje — (Zagreb)
- 19.20 Kuharski nasveti: Lignji in sipe (Ljubljana)
- 19.45 Gostje treh celin na festivalu v Sanremu (Ljubljana)
- 20.00 TV Dnevnik (Beograd)
- 20.30 Cik cak (Ljubljana)
- 20.35 TV Drama (Beograd)
- 21.35 Teme z variacijami (Beograd)
- 22.05 TV Dnevnik (Beograd)

TOREK 2. APRIL

- 9.40 TV v šoli (Zagreb)
- 10.30 Angleščina (Zagreb)

11.00 Osnove splošne izobrazbe — (Beograd)

- 14.50 TV v šoli — ponovitev — (Zagreb)
- 15.40 Angleščina — ponovitev — (Zagreb)
- 16.10 Osnove splošne izobrazbe — (Beograd)
- 16.35 Poročila (Ljubljana)
- 18.40 Film za otroke (Ljubljana)
- 18.55 Slovenscina (Ljubljana)
- 19.20 Ob celjskem gledališkem tednu (Ljubljana)
- 20.00 TV Obzornik (Ljubljana)
- 20.40 Voljakov oče — sovjetski celovečerni film (Ljubljana)
- 22.10 Kulturna tribuna (Ljubljana)
- 22.50 Zadnja poročila (Ljubljana)

SREDA 3. APRIL

- 15.55 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Beograd)
- 17.10 Poročila (Ljubljana)
- 17.13 Čudna pošiljka — lutkovna zgodba iz serije Ključkeve dogodivščine (Ljubljana)
- 17.45 Kje je, kaj je (Beograd)
- 18.00 TV Obzornik (Ljubljana)
- 18.20 Ne trno ne belo — oddaja za otroke (Beograd)
- 19.05 Glasbeni laboratorij (Zagreb)
- 19.40 Wembley: Nogometna tekma Anglija: Španija (Evrovizija)
- 20.30 TV Dnevnik (Beograd)
- 21.30 Mira Mihelič: Svet brea sovrastva — TV drama (Ljubljana)
- 22.30 Belfegor — serijski film — (Ljubljana)
- 23.00 Zadnja poročila (Ljubljana)

ČETRTEK 4. APRIL

- 9.40 TV v šoli (Zagreb)
- 10.35 Nemščina (Zagreb)
- 11.00 Angleščina (Beograd)
- 14.50 TV v šoli — ponovitev — (Zagreb)
- 15.45 Nemščina — ponovitev (Zagreb)
- 16.10 Osnove splošne izobrazbe — (Beograd)
- 17.10 Poročila (Ljubljana)
- 17.15 Tik tak: Zlata goska (Ljubljana)
- 17.30 Daljnogled — oddaja za otroke (Beograd)
- 18.00 TV Obzornik (Ljubljana)
- 18.20 Narodna glasba (Skopje)

- 18.45 Reportaža — Titograd (Beograd)
- 19.05 Šanci — humoreska (Beograd)
- 19.45 Cik cak (Ljubljana)
- 20.00 TV Dnevnik (Beograd)
- 20.30 Cik cak (Ljubljana)
- 20.35 Prebujenje — II, oddaja iz serije 13 mesecev v prirodi — (Ljubljana)
- 21.20 Aktualna tema (Ljubljana)
- 21.50 Zadnja poročila (Ljubljana)

PETEK 5. APRIL

- 9.40 TV v šoli (Zagreb)
- 11.00 Osnove splošne izobrazbe — (Beograd)
- 14.50 TV v šoli — ponovitev — (Zagreb)
- 16.10 Osnove splošne izobrazbe — (Beograd)
- 17.25 Poročila (Ljubljana)
- 17.30 Serijski film za otroke — (Ljubljana)
- 18.00 TV Obzornik (Ljubljana)
- 18.20 Mladinski koncert (Beograd)
- 19.05 Človek, znanost in proizvodnja (Ljubljana)
- 19.35 Salon za smeh (Ljubljana)
- 20.00 TV Dnevnik (Beograd)
- 20.35 Tako, kot je — jugoslovanski celovečerni film (Ljubljana)
- 22.00 Baletna lepjenka — ponovitev (Ljubljana)
- 22.30 Zadnja poročila (Ljubljana)

SOBOTA 6. APRIL

- 9.40 TV v šoli (Zagreb)
- 14.90 TV v šoli — ponovitev (Zagreb)
- 16.00 Marseille: Nogomet Francija: Jugoslavija (EVR) v odmoru TV propekt — (Zagreb)
- 17.45 TV Kašpot (Ljubljana)
- 18.00 TV Obzornik (Ljubljana)
- 18.20 Farel Goll: Sneguljica — predstava SNG Maribor — (Ljubljana)
- 19.20 S kamero po svetu — (Ljubljana)
- 20.00 TV Dnevnik (Beograd)
- 20.35 Mirno spite — humoristična oddaja (Beograd)
- 21.35 Videofon — glasbena oddaja (Zagreb)
- 22.00 London: Izbir popevke za veliko nagrado Evrovizije — (EVR)
- 23.45 Zadnja poročila (Ljubljana)

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

KRONIKA NESREČ

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 29. marca — Ciril
Sobota, 30. marca — Branimir
Nedelja, 31. marca — Benjamin
Ponedeljek, 1. aprila — Hugo
Torek, 2. aprila — Franc
Sreda, 3. aprila — Rihard
Četrtek, 4. aprila — Izidor

PREKLICI

Anton Černe iz Pirč 17 prepovedujem pašo in hoko kokiši po mojih parcelah v Pirču 17 sosedu Katarini Gustini iz Pirč 5. Če ne bo to prepovedi v roku 8 dni po objavi upoštevala, jo bom sodno preganjal.

Jože Počrvina, Potok 23 pri Strah, preključujem hojo, vožnjo in pašo kokiši po mojem posestvu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

Janez Petruna iz Praproč pri Trebnjem izjavljam, da zasebna

točilca Marjan Kos in Franc Kotar iz Trebnjega, delavca KEMOOPREME Trebnje, nista kriva smrti pok. Jožeta Berka, in se jima zahvaljujem, da sta odstopila od kazenskega pregona.

Janez Kranjc, Male Brušnice 9, Brusnice, prepovedujem povzročanje vsakršne škode po mojem travniku — parc. št. 1063/4 na Volovčah. Posebno opozarjam zaradi tega Pepca in Jerneja Lumarja v Rača, Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

Ivo Kovačević iz Skrnjčevca pri Suberju prepovedujem pašo perutnine in živine po mojem posestvu. Obenem opozarjam vse sosedo, naj pustijo pri miru moje družino, imetje in hišo. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

Rudolf Povše, Goriška vas 1, in Franc Kolenc z Malega vrha pri Miral peči prepovedujeta vožnjo vesolj po najinih travnikih od goriškega mostu proti mino. Kdor tega ne bo upošteval, ga bova sodno preganjala.

Kristina Kumej iz Podgozja 14, Dvur pri Žužemberku, prepovedujem pašo kokiši po moji nivi. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

Alojzija Saje iz Zbur 7, p. Smarjeta, prepovedujem pašo kokiši in povzročanje kakršnekoli škode po mojem posestvu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

Janez Brulc, Hrušica 10, Stopiče, prepovedujem vsakršno hojo in pašo živine po mojem posestvu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

KINIO

Brežice: 29. in 30. 3. francoski barvni film »Ne razburjajmo se«, 30. 3. in 1. 4. francoski barvni film »Ose 117 v Tokiju«, 2. in 3. 4. italijanski film »Intimna ure«.

Kočevoje — »Jadrane: 29. in 30. 3. italijanski film »Romul in Rims«, 1. 4. ameriški film »Demokracijska črta«, 2. in 3. 4. ameriški barvni film »Prebili dolar«, 3. in 4. 4. angleški film »Življenje na vrhu«.

Cromelji: 2. in 3. 4. angleški barvni film »Živeti svobodno«, 2. in 4. 4. nemški barvni film »Sinovi velike medvedke«.

Kostanjevica: 31. 3. italijanski film »Invazija vikingov«, 3. 4. ruski film »Odlusj v tankus«.

Metlika: 30. in 31. 3. spanskotajski film »Droboj v Teksasu«.

Novo mesto — »Krkas: 29. 3. do 1. 4. ameriški barvni film »Bitka v Ardenih«.

Ribnica: 30. in 31. 3. angleški barvni film »Dr. Nos«.

Sevnica: 30. in 31. 3. angleški film »Žena iz siames«, 3. 4. italijanski film »Teško je živeti«.

Sodražica: ameriški film »Na prestolnici obala«.

Trebnje: 30. in 31. 3. italijanski barvni vojaško-avanturistični film »Madame Sans Genes«.

CESTNIŠKE

Mlademu zdravniku Francu Zupančiču iz Jezera pri Trebnjem bescitajno za opravljeno diplomu sorodniki.

ZAHVALA

Ob nepričakovani smrti moje žene

ANE ŠTEFANIČ

iz Trnova

so iskreno zahvaljujem bratom in sestram, številnim prijateljem in znancem za izraženo sožalja, za vence ter šopke. Zahvaljujem se tudi očetu franciškemu, ki so jo spremljali na zadnji poti na pokopališče v Ločno.

Zalujoči: mož, sestre, bratje in drugo sorodstvo

Ob bridki izgubi dragega moža

JOZETA STRAJNARJA

iz Soteske 45, Straza

so iskreno zahvaljujem članom ribiškega društva, ki so darovali denar, osnovni šoli Dolenjske Toplice ter vsem sorodnikom in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremljali na zadnji poti, mu darovali cvetje in vence.

Zalujoči domači

OBVESTILA

Franc Cekuta obveščam stranke, da sem se preselil iz Bršlina 29 na Pot na žago 1 — pri Zalcu. Opravljam vsa avtolepararska dela kot do sedaj in se še v naprej priporočam!

Nenadoma je usahnilo življenje našemu dragemu možu, atu, staremu aju in bratu

FRANCU BOGOVIČU

iz Krškega

Pogreb dragega pokojnika bo izpred hiše žalosti v četrtek, 28. marca 1968, ob 15.30 na pokopališču v Krškem

Zalujoči: žena Stefka, otroci Ladi, Marjan, Bojan in Tanja s družinami ter drugi sorodniki

Krško, Ziri, Brestanica, Ljubljana

Ob nenadomestljivi izgubi našega dragega in nepozabnega moža, očeta, strica

VINKA PRELOGARJA

so iskreno zahvaljujem vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali s nami. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Humarju za zdravniško nego, gasilcem šentjanske doline, kolarjem šentjanske šole, govornikom za tople poslovilne besede, kakor tudi vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti.

Zalujoča žena Marija, sestra Vinko, brat Mirko, sestra Anica in drugo sorodstvo

Šentjaš na Dolenjskem, marca 1968

Ob bridki izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata, strica in svaka

MATIJE KOŠOROGA

iz Koblarjev pri Stari cerkvi

so iskreno zahvaljujem vsem, ki so v teh težkih urah sočustvovali s nami in ga pospremili na zadnji poti.

Posebna hvala kolektivom, društvom, organizacijam, vaščanom, znancem, prijateljem in sorodnikom za darovane vence in cvetje, gasilcem za zadnjo počastitev, godbi in govorniku za lepe in tople poslovilne besede ob odprtem grobu.

Zalujoči: žena, sinovi in hčerke s družinami ter drugo sorodstvo

Pomaranče iz prevrnjene prikolice

Milan Kovačič, voznik pri ljubljanskem transportnem podjetju, je 24. marca popoldne peljal v Zagreb tovornjak s prikolico, naloženo s pomarančami. Pri Benečiji ga je dohitel tovornjak beogradskega podjetja TRANSPED, ki ga je vozil Risto Stojanović. Naproti se je nekdo pripeljal z osebnim avtom. Kovačič je zapeljal na neutrujeno bankino, da bi omogočil varno srečanje, pri tem pa se je prikolica prevrnila in iz nje so se usule pomaranče.

Pri Obrežju ranjena Tržačana

Gianpaolo Rossi iz Trsta se je 21. marca zjutraj peljal z osebnim avtom iz Ljubljane v Zagreb. Pri Obrežju je prehitel tovornjak v hipu, ko je naproti pripeljal Vučeta Ščedič tovornjak skofeško-kejskega transporta. Ko je Ščedič opazil Italijanovo avto, je zapeljal na bankino, da bi omogočil srečanje. Kljub temu je prišlo do trčenja. Tržaški avto je zadel v zadnji del tovornjaka. Rossi in njegov sopotnik sta se laže poškodovala in so ju odpeljali v hrvaški bolnišnico. Škodo so ocenili na 19.000 Ndin.

Zaneslo ga je v mopedista

Jože Cvelbar iz Družinske vasi se je 20. marca popoldne peljal z osebnim avtom iz Irbe vasi v Novo mesto. Ko je prečkal železnico, se mu je naproti izza ovinka po sredini ceste pripeljal mopedist Stane Kovač iz Vavte vasi. Cvelbar je zavril, avto pa je zaneslo v mopedista. Kovač se je laže poškodoval, škodo pa so ocenili na 2300 Ndinarjev.

Avto podrl pešca na avtomobilski cesti

19. marca zvečer so v breziško bolnišnico pripeljali ranjenega Jožeta Tomšeta iz Ribnice pri Brežicah. Tomše je hodil ob kolezu po avtomobilski cesti od Jesenic na Dol proti Čačanju. Za njim se je z osebnim avtom pripeljal ljubljancan Avgust Likovnik z zasebnimi lučmi, ker je prav v tem trenutku srečal nekoga vozilo. Likovnik je Tomšeta opadel, ko je spet prižgal dolgo luč. Tomše je šel skoraj po sredini ceste. Likovnik je hitro zavil v levo, vendar je bil lo že prepozno: zadel je pešca in ga podrl. Škodo so ocenili na 300 Ndinarjev.

Vinjen mopedist podrl deklico

Jože Hren z Jalšana se je 19. marca vinjen peljal z mopedom po Cesti komandanta Staneta v Na. vsem mestu. Ko je zavil proti hotelu METROPOL, je po prehodu za pešce prečkal cesto Mojca Msovec s Karlovske ceste, učenka prvega razreda osnovne šole. Hren je goščico zbil. Mojca je dobila pri padcu rano na glavi in so jo odpeljali v bolnišnico.

Trčenje na parkirnem prostoru

18. marca pozno popoldne je voznik osebnega avtomobila dr. Marko Pirč iz Brežic pripeljal po Ščurčevi cesti v Brežicah in zapeljal na parkirni prostor. Tedaj je s desne strani pripeljal s mopedom Franc Sirtič iz Kostanjevica in se zaletel v desno stran avtomobila. Na vozilih je za približno 900 N din škode.

Pešec je nenadoma stopil s pločnika na cesto

Motorist Jože Zemljak iz Konjškega se je 22. marca svačer peljal od Kvedrovskega trga po Kolo-dovrski cesti proti železniški postaji Sevnica. Pred gasilskim domom je z desne strani nenadoma

stopil s pločnika Filip Bajda iz Leskova. Zaradi prekratke razdalje motorist ni mogel pravočasno ustaviti in je s prednjim stranjo motornega kolesa zadell Bajdo v hrbet, da je padel po obsti in se laže poškodoval po glavi. Zdravniško pomoč so mu nudili v zdravstvenem domu Sevnica. Na motornem kolesu je za okrog 300 N din škode.

Pri Mokronogu je gorelo

21. marca popoldne je pri Mokronogu zgorelo okoli 6 arov smrekovega nasada, ki ga goji mokronoški obrat KGP Brežice. Domnevajo, da je do požara prišlo zaradi malomarnega odlaganja in zažiganja smeti na bližnjem smetišču.

Na spolzki cesti ga je zaneslo

22. marca popoldne se je voznik osebnega avtomobila Ficko Vendl iz Sevnice pripeljal po avto cesti iz Novega mesta na Čatež ter zavil proti Brežicam. Iz nasprotne smeri je tedaj pripeljal voznik osebnega avtomobila Alojz Klanjc iz Krškega. Peljal je pravilno po desni strani. Med srečevanjem je voznik Vendl Ficko nekoliko zavril. Zaradi sproste ceste ga je zaneslo v Kranjcev avtomobil. Telesnih poškodb ni bilo, na vozilih pa je za okrog 3500 N din škode.

Mopedist se je prevrnil

18. marca se je iz Ravni proti Krškemu peljal mopedist Marjan Molan iz Krškega in se iz neznanega vzroka prevrnil. Zaradi težkih poškodb so ga takoj odpeljali v novomeško bolnišnico.

Slak ga je povozil

19. marca popoldne se je na železniški postaji v Sevnici prišla buda nesreča. Zavrtač Jože Stritar iz Vel. Širja je pomagal sestavljati vlak. Ko je odšel proti železniški postaji in se nato vrnil k tiri, je s tovornjakom v vlak, je splezal čez odhliščo vagona in skočil na tir, po katerem je tedaj iz ljubljanske smeri privozil brzi vlak in ga povozil. Dobil je tako huđe poškodbe, da je na kraju nesreče umrl.

Mopedist se je zaletel v konjsko vprego

Martin Komučar z Zojevca je 23. marca svačer peljal konjsko vprego brez luči proti domu. V ovinku je iz nasprotne smeri pripeljal po levi strani s kratkimi lučmi mopedist Franc Zofič iz Čirnika in se zaletel v konja. Poškodovanega mopedista so odpeljali v breziško bolnišnico.

Razdalja je bila prekratka

24. marca popoldne se je pripetila prometna nesreča v bližini priključka v Mokricah. V koloni je vozil iz Zagreba proti Ljubljani voznik osebnega avtomobila Emil Glimek iz Avstrije. Pri priključku na Mokrice je nekoliko zmanjšal hitrost, tedaj pa se je v zadnji del njegovega avtomobila zaletel s osebnim avtom Ivan Reichner iz Zagreba. Na avtomobilih je za okrog 3000 N din škode.

Motorist jo je zadel

Motorist Jože Fakin iz Trebeše se je 19. marca peljal po Cesti 4. Julija v Krškem proti Dolenjski vasi. V bližini križišča s Cankarjevo cesto je s krmilom zadel Emiljo Rabčič iz Krškega, ki je šla peš v isti smeri po desni strani ceste, in tudi sam padel. Odpeljali so ju v breziško bolnišnico. Na motorju je za okrog 200 Ndin škode.

maloglasni

SLUŽBO DOBI

GOSPODINJSKO pomočnico sprejemno takoj. Ostalo po dogovoru. Plostenjek, Krško, Reza 22.

GOSPODINJSKO pomočnico, ki ima veselo z otrokom 15cmo. Zaletel, Cesta herojev 33, Novo mesto.

GOSPODINJSKO pomočnico, pridno, pošteno, vajeno otrok, sprejme trilateralna družina z dveletno punčko. Plača dobra. Dr. Zupancič, Ljubljana, Trubarjeva 27.

SLUŽBO DOBI pridno dekle, ki zna nekoliko kuhati pri slovensko-nemško govoreči družini na Koroskem v Avstriji. Zgledite se pri Francu Cerarju v Radovljici, Kopalniška 4, kjer dobi-te podrobna pojasnila.

DVE SIVILJI sprejme Pletilstvo Vene, Martinja vas 31, Mokronog

ISCEM ZENSKO za varstvo 4-letnega fantka v bližini Majda Silc ali v neposredni bližini od 7. do 14. ure. Naslov v upravi lista.

SOSTRANA OPARA. Trebnje, sprejme v službo kvalificirano ali priučeno kuharico. Stanovanje in hrana v hiši, drugo po dogovoru.

PRODAM

FRETIS NSU 175 nov še nerabljen prodam, ali zamenjam za magnetofon s doplačilom. Dolenjska cesta 99, Ljubljana.

FIAT 600 D (750 cc) odlično ohranjen, prodam. Levanič, Lepodvorska 14, Ljubljana.

PRODAM stanovanjsko hišo s vrtom v Brežicah, Pod obzidjem 11

PRODAM vseživjo hišo s roč sobami. Dakovnik, Lavrica 33, Skofljica pri Ljubljani

PRODAM HIŠO v četrti fas gradnje na odplačilo v nekaj letih. Informacije dobite pri Veri Samardžija, Jerebova 16, Novo mesto.

PRODAM lepo posestvo v okolici Brežic — 5 ha s hišo in gospodarskim poslopjem. Cena ugodna. Informacije: Adam Sotler, Curmovc 3, p. Sromlje pri Brežicah.

PRODAM enostanovanjsko hišo s nekaj zemljišča v bližini železnice postaje Šentvid pri Stični. Informacije pri Antonu Petanu, Velike Pece, Šentvid pri Stični.

ZARADI SELITVE ugodno prodam hišo in 120 a zemlja. Imam našt in dovoljenje za adaptacijo. Smolenca vas 27, Novo mesto.

PRODAM takoj vseživjo trisobno stanovanje v Novem mestu. Naslov v upravi lista (507/68)

VSELJIVO enostanovanjsko hišo prodam ali dam v najem za 20 let proti posojilu ali plačilu vnaprej. Naslov v upravi lista (523/68)

ODDAM uprnišeno sobo. Naslov v upravi lista (526/68)

PRODAM enostanovanjsko zidano hišo z vrtom v Stari cerkvi pri Kočevju. Naslov v oglaševni oddelku.

UGODNO PRODAM zaradi odselitve popolnoma novo hišo — trisobno stanovanje s kuhinjo, kopalnico, kletjo in garažo. Anton Mikula, Kočevje, Novo naselje.

PRODAM TAUNUS 17 MTS, letnik 1964, po nizki ceni. Gazvoda, Gabrje 57, Brusnice.

PRODAM motor skajasa, prevoženih 1000 km, cena 350.000 Sdin. Marjetka Metelko, Doišče 13 pri Kostanjevici.

MOTOR ZA FIAT 750, generalno popravljen, s italijanskim znato.

RIALOM, UGODNO PRODAM, STAROVAŠKA 19, KRŠKO.

PRODAM italijanske prevleke za fiat 750. Peterlin, Trubarjeva 3, Novo mesto (Kapitelj).

KUPIM osebni avto na obroke. Ponudbe pod 100.000s.

NUJNO PRODAM mizarski skobeljni stroj za stiri operacije. Alojz Glušič, Gor. Jesenice 11, Sentrupert na Dol.

POCENI PRODAM spalnico z vložki. Ogled popoldne. Kumer, Bršlin 59, Novo mesto

POCENI PRODAM kavč. Ogled popoldne. Franjar, Mesne njive blok 8, stanovanje 7, Novo mesto.

PRODAM kuhinjsko pohištvo, dobro ohranjeno. Jerebova 6, Novo mesto.

PRODAM VINOGRAD na Ljubcu. Janez Petan, Gornje Mradevo 7, Novo mesto.

OKNO (vzno) 71 x 100 prodam za 10.000 Sdin. Ponudbe pod »Okno«.

PRODAM mlatilnico z roto in trotilnico v dobrem stanju. Slavko Kosoglav, Setjok 2, Stopiče.

PRODAM NJIVO, velikost 50 arov in travnik v velikosti 30 arov na mestnih njivah Bravušica Franko, Ločna 29, Novo mesto.

PRODAM malo rabljen gumbi voz nosilnosti 3 tone. Janez Urlic, Hrušica 10, Stopiče.

RADIJSKI SPREJEMNIK RR 630. UKV, prodam. Vukota Vukičič, Novo mesto, Zagrebška 18.

PRODAM koncertni klavir, poceni. Hočevar, Navratilova pot 1, Metlika.

PRODAM krožno žago za hlodovino in kosilnico. Naslov v upravi lista (501/68)

KUPIM

KUPIM starejšega, zdravega, mlajšega konja. Franca Plajša. Gorinja vas 23, Ribnica na Dol.

RAZNO

STE BOLNI? Vas bolijo ledvice, želodčni karni, želodce, bolehalte na jetrih, zlatonci, imate sladkorno, ulkus, črevesni katar? Ste bolni na srcu, na očiju, na mišci, ali preveč debelste? Pri teh boleznih je najvažnejša prehrana! Katera živila in kako pripravljena smete uživati da boete ozdraveli, boete izvedeli iz knjige »Praktična kuharica — poizšva o prehrani bolnikov, ki jih je napisal priznani zdravnik internist na podlagi naj-novejših dognanj sodobne medicine. Knjiga »Praktična kuharica ima nad 1000 receptov, 352 strani, stane pa samo 24 Ndin! Naročite jo na naslov: PRAKTIČNA KUHA-RICA, Ljubljana, poštni predal 302.

MIZARIJ — SODARIJ! Vsa stroje za vašo obrt vam izdelam moderno in poceni. Med drugim izdelujem univerzalne kombinirane stroje, poravnalne kombinirane stroje, skobeljne grede, sodarske kombinirane stroje za obdelavo dog, ročne reškalne stroje (gargl). Zahtevajte ponudbe: inž. Pavel Ledinek, izdelava lesnih strojev Maribor, Pajkova štev. 6.

IZDELUJEM obračalnike za 5000 na gumj kolesa. Zupancič, Poničke 9, Trebnje.

SENO zamenjam za gnoj. Smihel 61, Novo mesto.

K MODERNI OBLEKI — moderen nakit! Dobite ga po naročilu ali izbir pri stariju v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univarse).

PROTI SLADKORNI BOLEZNI, protinu in tolščavosti (bolezen-akemu debeljenju) pomaga robaški DONAT vrelce. Dobite ga v Novem mestu pri HMELEJNKU — tel. 21-129 in STANDARJU MERKATORJU — tel. 21-156.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinske konferen- ce SZDL Brežice, Ornomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNISKI ODBOR: Tone Gosnik (glavni in odgovorni urednik), Rja Bačar, Miloš Jakopec, Marjan Legan, Jože Primec, Jožica Teppey in Ivan Zoran. Tehnični urednik: Matjan Moškcn.

IZHAJA: vsak četrtek — Posamezna številka 70 par (70 starih din) — Letna naročnina: 32 novih dinarjev (3200 Sdin), polletna naročnina: 16 novih dinarjev (1600 Sdin); plačljiva je vnaprej — Za tno-zemstvo: 50 novih dinarjev (5000 Sdin) oz. 4 ameri-ške dolarje ali ustrežna druga valuta v vrednosti 4 amer. dolarjev — Tekoči račun pri podr. SDK v Novem mestu: 521-8-9 — NASLOV UREDNISTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni pre-dal: 33 — Telefon: (068)-21-227 — Nenaročenih roko-pisov in fotografij ne vračamo — Tiska: CP »Delos v Ljubljani